bilim ve sosyalizm yayınları
12
İKİNCİ BASKI

# BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ BİRLEŞİNİZ

BİLİM VE SOSYALİZM YAYINLARI • BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ, BİRLEŞİNİZ!

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ, BİRLEŞİNİZ!

İKİNCİ BASKI: HAZİRAN 1990
Birinci Baskı: Ekim 1976

BİLİM VE SOSYALİZM YAYINLARI
Ataç Sokak, No. 36/2
Yenişehir - Ankara
Tel: 131 46 97

# SUNUŞ

## BİR DAHA YENİDEN

Dünya komünist hareketi içindeki ideolojik tartışmada Çin Komünist Partisi'nin resmi görüşünü ortaya koyan *"Bütün Ülkelerin İşçileri, Birleşiniz!"*in bu çevirisi Ekim 1976'da *Bilim ve Sosyalizm Yayınları*'nın 9. kitabı olarak yayınlandı. Çeviri üzerinde ceza yasasının 142. maddesi yönünden açılan soruşturma, Ankara Cumhuriyet Savcılığı'nın 22.12.1976 tarih ve 1976/789-535 sayılı *takipsizlik* kararıyla sonuçlandı.

Kitabın birinci baskısı henüz tükenmeden 12 Eylül rejimi gelip çattı. Takipsizlik kararına karşın *"Bütün Ülkelerin İşçileri, Birleşiniz!"*in bütün nüshalarına, *Bilim ve Sosyalizm Yayınları*'nın öteki bütün kitaplarıyla birlikte elkondu. Ankara Sıkıyönetim Komutanı'ndan emir alan Emniyet Siyasi Şube görevlileri 28 Ağustos 1982'de yayınevimi boşaltma eylemine giriştiler. 9 Eylül 1982'ye kadar günaşırı gelişlerle 13 gün süren bir operasyon... 18 yıllık yayınevimin ürünü olan kitapları kamyonlara yükleyip Mamak'taki Sıkıyönetim Askeri Karargâhı'na götürdüler.

7 Kamyon dolusu 133 bin 607 kitap.

Son sıkıyönetim ilanından yıllarda önce yargı kararlarıyla aklanmış bulunan bu kitapların geri verilmesi için Komutanlığa yaptığım başvurular üç yıl boyunca yanıtsız kaldı.

Sonra, Ankara'dan sıkıyönetimin kaldırılacağı tarihi belir-

leyen Milli Güvenlik Kurulu kararının yayınlanmasından hemen 2 gün sonra (28 Mayıs 1985'te), Ankara Sıkıyönetim Komutanı'nın verdiği bir emirle, o güne kadar üç yıla yakın bir süre Mamak'ta tutulan 133 bin 607 kitabın 3 Haziran 1985 tarihinde *"sıkıyönetim bünyesinde"* yakılarak imha edildiği ortaya çıkacaktır.*

Bu nedenle, 29 Kasım 1985'te Başbakanlık aleyhine açtığım *tam yargı* davasında, Ankara Beşinci İdare Mahkemesi 27 Haziran 1989 tarihli oybirliği kararıyla; ve, temyiz incelemesi üzerine Danıştay Onuncu Dairesi 17 Nisan 1990 tarihinde yapılan duruşma sonunda verdiği oybirliği kararıyla Başbakanlığı tazminat ödemeye mahkum etti.

*Bilim ve Sosyalizm Yayınları*'nın yeniden yayın dünyasına girmesi ve bu kitabın da yeniden yayınlanabilme olanağının yaratılması, uzun yılları alan böyle bir süreçten geçti.

*Süleyman EGE*

---

* Yargılama aşamasında, Başbakanlığın Danıştay'a yaptığı temyiz itirazına karşı yanıtımızda, kitapların imha biçimine ilişkin açıklamamız şöyledir:

"... Ve zaten, ortada yasaya uygun bir işlemin sözkonusu olmadığı sorumlularca bilinen bir şeydir. **Yasaya uygun bir işlem kuşkusuz apaçık yapılır.** Oysa, kitaplarımızın imhası ve imha biçimi hep gizli tutulmak istenmiştir. Olay bize ancak, kitaplarımız hakkında bilgi almak için yaptığımız başvuru üzerine bildirilmiştir. Yapılan bildirimde de imha emri ve imha tutanağı belgeleri, istemimize karşın bize verilmemiştir. Kitaplarımızın nasıl imha edildiği, sorumlularca, mahkemeden de gizlenmek suretiyle, üç yıl boyunca "kitaplar imha için Seka'ya teslim edilmiştir" diye yanıtlanmış; ancak, imha belgelerinin getirtilmesi istemimizi dikkate alan mahkemenin 26.11.1987 tarihli ara kararı üzerine, davalı-Başbakanlığın mahkemeye sunmak zorunda kaldığı imha tutanağı ile 133 bin 607 kitabımızın **"sıkıyönetim bünyesinde"** 3 Haziran 1985 tarihinde yakılarak imha edildiği ortaya çıkmıştır."

# BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ BİRLEŞİNİZ!

dünya komünist hareketi
içindeki ideolojik tartışmada
çin komünist partisi'nin resmî görüşünü
ortaya koyan ünlü belgeler

çeviren
Süleyman ARSLAN

# İÇİNDEKİLER


BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ, BİRLEŞİNİZ, ORTAK DÜŞMANIMIZA KARŞIKOYUNUZ! ... 11

TOGLİATTİ ARKADAŞLA ARAMIZDAKİ FARKLILIKLAR ... ... ... ... ... ... ... ... ... ... ... 29

LENİNİZM VE MODERN REVİZYONİZM ... ... ... ... 71

MOSKOVA DEKLARASYONU VE MOSKOVA BİLDİRİSİ TEMELİ ÜZERİNDE BİRLEŞELİM! 89

FARKLILIKLAR NEDEN?
—Thorez ve öteki arkadaşlara bir yanıt— 106

BİR KEZ DAHA TOGLİATTİ ARKADAŞLA ARAMIZDAKİ FARKLILIKLAR ÜZERİNE
—Çağdaş dünyada leninizmin bazı önemli sorunları— 138

*I. Giriş* ... ... ... ... ... ... ... ... ... ... ... ... ... 138

*II. Komünistler arasında bugünkü büyük tartışmanın niteliği* ... ... ... ... ... ... ... ... 141

*III. Çağdaş dünyadaki çelişmeler*

Togliatti arkadaşın yeni görüşleri 147

Dünyayı değiştirmek için yazılmış, ama yazarının bile pek inanmadığı reçete ... ... ... ... ... ... ... 150

Dünyadaki çelişmeler konusunda temelden farklı iki görüş ... ... ... ... ... ... ... ... ... ... ... ... ... ... 153

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra dünyadaki çelişmelerin odak noktası ... ... ... ... ... ... ... ... ... ... 158

Dünyadaki çelişmelerin odak noktası değişmiş midir? ... ... ... ... ... ... ... ... ... ... ... ... ... ... ... 165

Bütün ülkelerin işçileri ve ezilen uluslar, birleşiniz! ... ... ... ... ... ... ... ... ... ... ... ... ... ... ... 170
Bazı kısa sonuçlar ... 180

*IV. Savaş ve Barış*

Sorun öznel bir hayalgücü sorunu değil, sosyal gelişmenin yasaları sorunudur ... ... ... ... ... ... ... 184
"Savaş, politikanın başka araçlarla sürdürülmesidir" beliti eskimiş midir? ... ... ... ... ... ... ... ... 187
Geçmişin ve günümüzün deneyimleri bize neler öğretir? ... ... ... ... ... ... ... ... ... ... ... ... ... ... ... 192
Tarihsel materyalizm, ya da "her şeyi silâhlar belirler" teorisi ... ... 196
Garip bir formül ... ... ... ... ... ... ... ... ... ... ... 204
Çin komünistlerinin, savaş ve barış sorunundaki temel tezleri ... ... ... ... ... ... ... ... ... ... ... ... ... 206

*V. Devlet ve Devrim*

Togliatti arkadaşın "yapısal reform teorisi"nin "olumlu katkısı" nedir? ... ... ... ... ... 213
Bunu leninizmle karşılaştıralım 217
Harika bir anayasa ... ... ... ... ... ... ... ... ... ... ... 224
Çağdaş "parlemanter avanaklık" ... ... ... ... ... ... 231
Tekelci devlet sermayesi "tekelci gelişmeye karşıkoymakta daha etkin bir araç" olabilir mi? 238
Büyük Lenin'in öğrettiklerini anımsayınız 249

*VI. Düşmanı stratejik açıdan küçümseyin, taktik açıdan ciddiye alın*

Tarihin bir çözümlemesi ... ... ... ... ... 256
Devrimcilerle reformistler arasındaki set ... ... ... 260
Muhteşem Modeller ... ... ... ... ... ... ... ... ... ... 264
Çin komünistlerinin stratejik ve taktik düşüncesi 272
Bir ayna ... ... ... ... ... ... 275

*VII. İki cephede savaşım*

Modern revizyonizm uluslararası işçi sınıfı hareketi içinde başlıca tehlikedir ... ... ... ... ... ... ... 277
"Teorimiz bir dogma değil, bir eylem kılavuzudur" 284
Marksizm-leninizmin evrensel gerçeğini kendi ülkemizin somut pratiğiyle bütünlemek 289
İlke ve esneklik ... ... ... ... ... ... ... ... ... ... 295

*VIII. Bütün ülkelerin işçileri, Birleşiniz!* ... ... ... 301

# BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ, BİRLEŞİNİZ, ORTAK DÜŞMANIMIZA KARŞIKOYUNUZ!

"Renmin Ribao" Başyazısı, 15 Aralık, 1962

EMPERYALİZMİN ve bütün ülkelerin gericilerinin sosyalist ülkelere saldırmak, uluslararası komünist hareketi parçalamak ve bütün halkların devrimci savaşımlarını ezmek için akla gelebilecek her türlü yöntemi kullandıkları bir sırada ve bütün ülkelerin komünistlerinin birliklerini güçlendirip düşmana birlikte karşıkoymaya şiddetle gereksinim duydukları bir zamanda, uluslararası komünist hareketin saflarında bir ters akımın, marksizm-leninizme, Çin Komünist Partisi'ne ve öteki marksist-leninist partilere karşıduran ve uluslararası komünist hareketin birliğini bozan bir akımın belirdiğini görmek acıdır.

Son aylarda, Avrupa'da birbiri ardısıra, Bulgar Komünist Partisi'nin Sekizinci Kongresi, Macar Sosyalist İşçi Partisi'nin Sekizinci Kongresi, İtalyan Komünist Partisi'nin Onuncu Kongresi ve Çekoslovak Komünist Partisi'nin Onikinci Kongresi yapıldı. Ne yazık ki, bu parti kongrelerinin kürsüleri, kardeş partilere saldır-

mak için birer platform olarak kullanıldı. Birliği parçalayan ve ayrılıklar yaratan bu ters akım, İtalyan ve Çekoslovak Komünist Partilerinin kongrelerinde yeni bir boyuta ulaştı. Bazı kardeş partilerden arkadaşlar, yalnızca Arnavutluk Emek Partisi'ne karşı saldırılarını sürdürmekle kalmadılar, ayrıca Çin Komünist Partisi'ne de adıyla sanıyla açıkça saldırdılar ve hattâ Çin Komünist Partisi'ne yapılan saldırılara karşıçıktığı için Kore İşçi Partisi'ni de kınadılar. Bu, bütün ülkelerin komünist ve işçi partilerince kabul edilmiş olan 1957 Moskova Deklarasyonu'nun ve 1960 Moskova Bildirisi'nin çok çirkin bir biçimde çiğnenmesidir. Bu, uluslararası komünist hareket içinde son derece vahim bir olaydır.

Çekoslovak Komünist Partisi Kongresini izlemek üzere çağrılan Çin Komünist Partisi Delegasyonu, 8 Aralık bildirisinde açıkça şunları belirtmiştir:

> Bu tür bir uygulama Moskova Deklarasyonu'na ve Moskova Bildirisi'ne uygun değildir, sosyalist kampın birliği ve uluslararası komünist hareketin birliği yararına değildir, emperyalizme karşı yürütülen savaşımın yararına değildir, dünya barışı için yürütülen savaşımın yararına değildir, ve, sosyalist ülkeler halklarının temel çıkarlarına uygun değildir... Böyle hatalı bir uygulama ancak farklılıkları derinleştirir ve ayrılıklar yaratır; ancak bize yakın ve dost olanları üzer ve düşmanı sevindirir.

Çin Komünist Partisi, sosyalist kampta ve uluslararası komünist harekette birliğin sürdürülmesinde bütün dünya halklarının temel çıkarı olduğunu daima savunmuştur. Bu enternasyonalist birliği yılmadan savunmak ve güçlendirmek, her zaman için bütün komünistlerin kutsal görevidir. Kardeş partiler arasında farklı düşünlerin ortaya çıkması çoğu kez önlenemez; çünkü hem ortak sorunlar çok karmaşıktır ve çeşitli partilerin içinde bulundukları koşullar çok farklıdır, hem de nesnel durum sürekli olarak değişmektedir. Bu yüzden, farklı düşünlerin ortaya çıkışı, bunun mutlaka kötü bir

şey olduğu anlamına gelmez. Birliğin sağlam biçimde sağlanmasında önemli olan, enternasyonalist birliği savunma ve güçlendirme tavrıyla işe girişmemiz, düşmana birlikte karşıkoymamız, Moskova Deklarasyonu'nun ve Moskova Bildirisi'nin kardeş partiler ve ülkeler arasındaki ilişkiler üzerine ortaya koyduğu yolgösterici ilkelere uymamız ve karşılıklı görüşme yoluyla oybirliğine varmamızdır.

Bir parti kongresinin, bir başka kardeş partiye saldırmak için kullanılması yolundaki hatalı uygulama ilk kez bir yıl önce, Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin 22. Kongresinde ortaya çıktı. Çin Komünist Partisi bu hatalı uygulamaya o zaman kararlılıkla karşıdurmuştu. O kongrede ve ondan sonra, Çin Komünist Partisi, uyuşmazlıkları ve ayrılıkları bulunan kardeş partilere, marksizm-leninizm temeli üzerinde ve birbirlerinin bağımsızlık ve eşitliğine saygı temeli üzerinde yeniden birleşmeleri için içtenlikle birçok çağrıda bulunmuştur, ve, ilk saldırıya girişen partinin bu yönde ilk adımı atması gerektiğini özellikle belirtmiştir. Giriştiğimiz bu içten çabanın, durumda sürekli bir bozulmayı önleyememiş olması üzücüdür. Bazı kardeş partilerin liderleri bu hatalı uygulamanın değiştirilmesi sorununu düşünecek yerde bunu yoğunlaştırdılar ve bir ayrılığa giden yolda daha da ilerlediler; sonuçta, bu yanlış uygulama, geçenlerde Avrupa'da ardarda yapılan dört kardeş partinin kongrelerinde de kendini gösterdi.

Biz şimdi burada, Çekoslovak Komünist Partisi Kongresinde olanlar üzerine bazı şeyler söylemek isteriz.

O kongrede, Çekoslovak Komünist Partisi'nden bazı arkadaşlar ve öteki bazı kardeş partilerden arkadaşlar, Çin Komünist Partisi'ne, "maceracılık", "sekterlik", "bölücülük", "nasyonalizm" ve "dogmatizm" suçlamalarıyla hayasızca saldırmışlar ve iftira etmişlerdir. Çin Komünist Partisi Delegasyonu, bildirisinde, ayrılıklar yaratan bu uygulamaya kararlılıkla karşıçıkmıştır. Bildiri, "bu hatalı uygulamanın daha şimdiden

tehlikeli sonuçlar doğurduğuna, sürdürülürse daha da tehlikeli sonuçlar ortaya koyacağına" parmak basmıştır. Ne var ki, Çin Komünist Partisi'nin birliğe her şeyden çok değer veren tutumu, bu hatalı uygulamada direnen kişilerin düşüncesinde bir değişiklik yaratmayı başarabilmiş değildir. Çekoslovak Komünist Partisi'nin bazı liderleri, Çin Komünist Partisi Delegasyonu'nun görüşünü "kabul edemiyeceklerini" belirtmişler, bu uygulamada "daha ileri" gitmekte direnmişler, hatta Çin Komünist Partisi'nden uluslararası temel sorunlar karşısındaki tutumunu "yeniden gözden geçirmesini" isteyecek kadar ileri gitmişler ve Çin'e karşı iftira ve saldırılarını tüm dünya önünde açığa vurmuşlardır. Bu durumda, bize, gerekli yanıtı vermekten başka yol kalmıyor.

Çekoslovak Komünist Partisi'nden bazı arkadaşlarla öteki bazı kardeş partilerden arkadaşlar, Çin Komünist Partisi'ni "maceracılık" dedikleri hataları işlemekle suçladılar. Küba sorununda, Çin'in "makul bir uzlaşmaya" karşıçıktığını ve tüm dünyayı "bir termonükleer savaşa sürüklemek" istediğini ileri sürdüler. Acaba sorunlar gerçekten onların söylediği gibi midir?

Bütün sosyalist ülkeler halkları ve bütün dünya halkları gibi, Çinliler de barışseverdirler. Çin her zaman barışçı bir dış politika izlemiştir. Biz, uluslararası gerginliğin giderilmesi ve dünya barışının sağlanması için azimle ve yılmadan savaştık. Çin, Barış İçinde Birarada Yaşamanın Beş İlkesi'nin [*] ortaya atılmasına önayak olan bir ülkedir. Biz, ayrı sosyal sistemlere sahip ülkelerin Beş İlke'ye uygun biçimde barış içinde birarada yaşamalarını sürekli olarak savunduk, uluslararası uyuşmazlıkların görüşme yoluyla giderilmesini savunduk ve kuvvete başvurulmasına karşıkoyduk.

Çin Komünist Partisi, dünya barışının korunması,

---

[* 1954 Nisanı'nda, Çin - Hint sınır antlaşmasında ortaya atılan bu Beş İlke şöyledir: 1 — Toprak bütünlüğüne ve egemenliğe karşılıklı saygı; 2 — Saldırmazlık; 3 — İçişlere karışmama; 4 — Eşitlik ve karşılıklı çıkar; 5 — Barış içinde birarada yaşama.]

barış içinde birarada yaşamanın gerçekleştirilmesi ve uluslararası gerginliğin yumuşatılması için, her şeyden önce, Amerikan emperyalizminin saldırı ve savaş politikasına azimle karşıkoymanın ve halk yığınlarını Amerikan emperyalizmine karşı dişediş bir savaşım için seferber etmenin gerekli olduğunu daima ileri sürmüştür. Biz, Moskova Deklarasyonu'nda ve Moskova Bildirisi'nde belirtildiği gibi, sosyalizm güçlerinin, ulusal kurtuluş güçlerinin, demokrasi güçlerinin ve bütün barışçı güçlerin ortak savaşımıyla Amerikan emperyalizminin saldırı ve savaş planlarının boşa çıkarılabileceğine ve dünya savaşının önlenebileceğine inanıyoruz.

Emperyalizme ve bütün gericilere karşı takınılacak tavır sorununda, Çin Komünist Partisi daima, bunların stratejik açıdan küçümsenmesi, taktik açıdan da önemle dikkate alınması gerektiğini savunmuştur. Yani, son çözümlemede, stratejik açıdan, uzun erimli açıdan ve sorunun tümü açısından bakıldığında, emperyalizmin ve bütün gericilerin yenileceği, halk yığınlarının zafere ulaşacağı kesindir. Böyle bir anlayışa sahip olmaksızın, ne halk yığınlarını emperyalizme ve gericilere karşı kararlı devrimci savaşımlara tam bir güvenle sokabilme olanağı vardır, ne de devrimi zafere ulaştırabilme olanağı. Öte yandan, taktik açıdan, ortaya çıkan her yeni ve belirli sorun karşısında, emperyalizmi ve gericileri ciddî biçimde dikkate almak, önlemli olmak ve savaşım sanatını inceleyip yetkinleştirmek gereklidir. Böyle bir anlayış olmaksızın da, başarılı devrimci savaşımlara girişmek olanaksızdır, giderilemiyecek terslikler, yenilgiler tehlikesi başgösterir ve devrimi zafere ulaştırmak mümkün olmaz. Düşmanın stratejik açıdan küçümsenmesini, taktik açıdan da tam olarak dikkate alınmasını içeren ve Çin Komünist Partisi'nin tarihi boyunca bağlı kaldığı bu görüş emperyalistlerin ve bütün gericilerin kâğıttan kaplanlar olduğu yolunda birçok kez belirttiğimiz görüşün aynıdır; ve tamamen marksist-leninist bir görüştür. Biz hem teslimiyet politikasına, hem de maceracılığa karşıyız. Devrim

yapmak ve zafer kazanmak isteyen herkes, düşmanla olan ilişkilerinde yalnızca bu tutumu benimsemek zorundadır. Çünkü, düşman stratejik açıdan küçümsenmezse, kaçınılmaz olarak teslimiyet politikası hatasına düşülecektir. Ve öte yandan, belirli bir savaşımda taktik açıdan dikkatsizce ve sakıntısızca davranılırsa, kaçınılmaz olarak maceracılık hatasına düşülecektir. Düşman stratejik bakımdan küçümsenmez ve aynı zamanda taktik açıdan dikkatsiz ve sakıntısız davranılırsa, o zaman hem stratejide teslimiyet politikası hatası, hem de taktikte maceracılık hatası işlenmiş olacaktır.

Nükleer silâhlarla nasıl başaçıkılacağı sorununa gelince, biz Çin komünistleri, muazzam tahrip gücüne sahip olan bu silâhların tamamen yasaklanmasını her zaman savunduk ve emperyalistlerin nükleer savaş politikasına her zaman karşıdurduk. Biz, sosyalist kampın büyük üstünlüğe sahip olduğu bir durumda, görüşme yoluyla, Amerikan emperyalizminin sürekli olarak sergilenmesi ve onunla sürekli savaşım yürütülmesi yoluyla, nükleer silâhların yasaklanması üzerinde bir anlaşmaya varılabileceğini her zaman söyledik. Ayrıca, marksist-leninistler ve devrimci halklar, hiçbir zaman, emperyalistlerin elindeki nükleer silâhların korkusuyla paniğe kapılıp emperyalizme ve onun uşaklarına karşı savaşımı da bırakmamışlardır. Biz marksist-leninistler, ne her şeyi silâhların kararlaştırdığı yolundaki teoriye, ne de her şeyi nükleer silâhların kararlaştırdığı yolundaki teoriye, inanırız. Nükleer silâhların insanın yazgısını belirleyebileceğine hiçbir zaman inanmadık. Biz, tarihteki belirleyici gücün halk yığınları olduğuna kesinlikle inanıyoruz. Tarihin akışını yalnızca halklar belirleyebilirler. Emperyalistlerin nükleer şantaj politikasına kesinlikle karşıyız. Biz ayrıca, sosyalist ülkelerin nükleer silâhları bir kumar kozu, ya da korkutma aracı olarak kullanmayı asla gereksinmedikleri görüşündeyiz. Bunu yapmak gerçekten maceracılık hatasına düşmek olur. Nükleer silâhlara körükörüne tâbi olunur, halk yığınlarının gücüne inanılmaz, güvenilmezse

ve böylelikle emperyalistlerin nükleer şantajı karşısında korkuya düşülürse, o zaman bir uçtan ötekine atlanır ve teslimiyet politikası hatası işlenmiş olur.

Bizce, kahraman Küba halkı, Amerikan emperyalizmine karşı savaşımında, ne teslimiyet politikası hatası, ne de maceracılık hatası işlemiştir. Bütün öteki dünya halkları gibi, Küba halkı da barışa içtenlikle bağlıdır ve barışın sağlanması için yorulmak bilmeden çalışmaktadır. Ama, Fidel Castro arkadaşın söylediği gibi, "Barışa giden yol, halkın haklarından özveride bulunulması, ya da bu hakların çiğnenmesi değildir; çünkü bu tamamen savaşa giden yoldur". Küba Birleşik Devrimci Örgütlerinin Ulusal Yönetimi ile Küba Devrimci Hükümeti, 25 Kasım tarihli ortak bildirilerinde açıkça şunları belirtmişlerdir:

> En iyi çözüm biçimine, barışçı yollarla ve hükümetlerarası görüşmelerle varılır. Ama, aynı zamanda, emperyalistlerin karşısında asla boyuneğmiyeceğimizi yineliyoruz. Emperyalistlerin kuvvet durumuna azimle karşıkoyacağız. Emperyalistlerin bizi aşağılama çabalarına vakarla direneceğiz. Emperyalist saldırıya, son bireyimize dek, savaşma kararlılığımızla karşıkoyacağız.

Küba Birleşik Devrimci Örgütleri'nin ve Fidel Castro başkanlığındaki Küba Hükümetinin güçlü liderliğinde Küba halkı, en karmaşık ve güç koşullar altında, Amerikan emperyalizmine karşı birlik halinde bir savaşıma girişmiş; Amerika Birleşik Devletleri'nin nükleer şantajından yılgınlığa kapılmak şöyle dursun, beş haklı isteğinde direnmiş; ve bütün dünya halklarının haklı desteğiyle Amerikan emperyalizmine karşı savaşımda bir büyük zafer daha kazanmıştır.

Çin Komünist Partisi, Çin Hükümeti ve Çin halkı, Küba Birleşik Devrimci Örgütleri'nin ve Hükümetinin izlediği doğru çizgiyi, beş haklı isteğini ve Küba halkının kahramanca savaşımını kararlılıkla destekler. Bunu yaparken, Çin, proleter enternasyonalizmi karşısındaki zorunlu görevini yerine getirmektedir. Küba

halkının Amerikan saldırganlarına karşı giriştiği haklı savaşımı Çin'in desteklemesi "maceracılık"sa, sormak isteriz: Bununla, kendisine "maceracı" denilmemesi için, Çin halkının, Küba'yı Amerikan emperyalizminin saldırısına karşı savaşımında, elinden gelen her şeyi yaparak desteklemekten vazgeçmesi gerektiği mi anlatılmak isteniyor? Bununla, Çin halkının, kendisine maceracı ve teslimiyetçi denmesini önlemesi için, tek yolun, Küba'yı egemenlik ve bağımsızlığını teslim etmeye ve beş haklı isteğinden vazgeçmeye zorlamak olduğu mu anlatılmak isteniyor? Tüm dünya görmüştür ki, biz ne Küba'ya nükleer silâhların yerleştirilmesini istedik, ne de "Saldırı Silâhları"nın bu ülkeden kaldırılmasını engelledik. Öyleyse, bizim bakımımızdan hiçbir biçimde bir "maceracılık" sözkonusu olamayacağı gibi, dünyanın "bir termonükleer savaşa girmesini" istememiz de düşünülemez.

Bazı kişiler, Çin - Hint sınırı sorununda Çin'in doğru tutumunu, sanki Çin bir felâkete yolaçmış gibi kınadılar. Ama gerçekler nelerdir?

Çin, komşularıyla olan sınır sorunlarının çözümünde daima barışçı görüşme yollarını savunmuş; Birmanya, Nepal ve öteki komşularıyla olan sınır sorunlarını, Beş İlke temeli üzerinde, dostça görüşme yollarıyla ve bir karşılıklı anlayış ve karşılıklı uyuşma havası içinde başarıyla çözümlemiştir.

Çin - Hint sınırı sorununa gelince, gerçekte kimin barışçı görüşmeleri reddettiği, kimin toprağını kimin işgal ettiği, kimin silâhlı kışkırtma hareketlerine giriştiği ve kimin ağır saldırılar düzenlediği, uzun bir süredir açıkça bilinmektedir. Hindistan gerici grubunun, Çin - Hint sınırı durumunu kuvvet kullanarak değiştirme yolunda giriştiği boşuna çabalar karşısında ve Çin'in sınır bölgelerine gitgide artan saldırılar karşısında, Çin halkı yıllarca sabırla hareket etmiş, barışçı görüşmeler yoluyla hakkaniyetli bir çözüme ulaşmak için sayısız girişimlerde bulunmuştur. Ne var ki, Nehru hükümeti görüşmeyi tamamen reddetmiştir. Onlar, Çin'in

sabrını zayıflığına yormuşlar ve tehditler karşısında boyuneğeceğini sanmışlardır. 12 Ekim'de, Hindistan Başbakanı Nehru, Çin'e karşı bir saldırıya geçilmesini ve Çin topraklarının Çin sınır kuvvetlerinden "temizlenmesini" utanmadan emretmiştir. İşte bu noktada, Çin sınır kuvvetleri kendilerini savunmak için saldırıya karşı karşı-saldırıyla karşılık vermek zorunda kalmışlardır. Çin barışsever bir sosyalist ülkedir, ama başkalarının bize karşı keyfî zorbalık kullanmasına hiçbir zaman izin vermiyeceğiz. Hint birliklerinin ağır saldırılarıyla karşılaşan Çin, kendini savunmak için karşı-saldırıya geçmiştir; bu, herhangi bir bağımsız devletin alacağı asgarî ve meşru bir önlemdi. Çin, Hint kuvvetlerinin saldırılarını püskürttükten sonra hemen, çarpışmaya son verilmesini ve görüşmelere yeniden başlanmasını ileri sürmüş, hemen arkasından da, kendi isteğiyle ateş kesip birliklerini geri çekmiştir. Gerçekler doğrulamıştır ki, Çin - Hint sınırında durumun rahatlamaya doğru gitmesi ve fiilen bir ateşkesin gerçekleştirilmesi, tamamen, Çin halkının gerici Hint nasyonalistlerinin yayılma isteklerine karşı zorunlu savaşıma girmesiyle sağlanmıştır.

Çin'in Çin - Hint sınırı sorununu barışçı bir çözüme ulaştırma yolundaki sürekli ve içten çabaları evrensel bir kabul görmüştür. Ama gerçekten garip olan, kendilerini marksist-leninist sayan bazı kişilerin marksizm-leninizmi hiçe saymalarıdır. Bu kişiler, Nehru yönetiminin, Çin - Hint sınır çatışmasını kızıştıran ve uzlaşmayı inatla reddeden gerici politikasını çözümlemede marksist-leninist sınıf yaklaşımını asla kullanmamaktadırlar.

Bu kişiler, sözkonusu politikanın, Hindistan büyük burjuvazisinin ve büyük toprak ağalarının gereksinimlerinden doğduğu gerçeğine gözlerini kapamaktadırlar; aynı biçimde, bu politikanın emperyalistlerin gereksinimlerine, özellikle Amerikan emperyalistlerinin gereksinimlerine tıpatıp uyduğu ve onların desteğini sağladığı gerçeği karşısında da tamamen kördürler.

Gerçekten, Nehru Hükümeti, içte, halkı artan bir zulümle baskı altına almış, dışta da Amerikan emperyalizmi karşısında gitgide dalkavuklaşmış, Kongo'da olduğu gibi, birçok önemli uluslararası sorunda ona yardakçılık etmiştir. Nehru yönetiminin Çin'e karşı sürekli olarak yürüttüğü düşmanca politika gitgide daha gerici bir hale gelen iç ve dış politikalarının doğal bir sonucudur. Çin'i, Nehru yönetimini Batı'nın kucağına itmekle suçlayanlar, neden ve sonucu tamamen tersyüz etmektedirler. Bu kişiler, Çin - Hint sınır uyuşmazlığı süresince, doğruyu yanlıştan ayırdedememişler, "tarafsızlık" savıyla ortaya çıkmışlar ve lâfta Çin'e "kardeş" derken, gerçekte Hindistan gerici grubunu kendilerine yakın saymışlardır. Bu kişilerin, vicdanlarına başvurup marksizm-leninizmlerinin ve proleter enternasyonalizmlerinin ne hale geldiğini kendilerine sormaları gerekli değil midir?

Çekoslovak Komünist Partisi Kongresinde bazı kişiler, yeniden Arnavutluk Emek Partisi'ne şiddetle saldırarak, bu parti liderlerinin "anti-Sovyet" olduklarını, birliği bozduklarını, "bölücü" ve "sekter" olduklarını ileri sürmüşlerdir. Bu kişiler, Arnavutluk Emek Partisi'ne yapılan saldırılara karşıduran, kardeş partiler arasındaki ilişkilere temel olan yolgösterici ilkeleri savunan Çin Komünist Partisi'ni de, bu doğru tutumundan dolayı kınamışlar, ayrıca "bölücülük", "sekterlik" ve "nasyonalizm" suçlamalarını Çin Komünist Partisi'ne de yöneltmişlerdir. Ama, akı kara gösteren bu çeşit iftira ve saldırılar boşunadır.

Kimin birlikten yana olduğunu, kimin bölücülük ve sekterlik suçlarını işlediğini belirleyecek denek taşı, komünist ve işçi partilerinin oybirliğiyle kabul ettikleri Moskova Deklarasyonu'nda ve Moskova Bildirisi'nde ortaya konan ilkelerdir. Kardeş partiler ve ülkeler arasındaki ilişkilere yolgösteren bu ilkeler şunlardır: Tam eşitlik ilkesi, bağımsızlık ve özerklik temeli üzerinde birleşme ilkesi ve arkadaşça görüşme yoluyla ve eşitlik temeli üzerinde oybirliğine varma ilkesi. Deneyler

tanıtlamıştır ki, bu doğru ilkelere bağlı kalındığı sürece, kardeş partilerin ve kardeş ülkelerin birliği pekiştirilebilir, hatta şu ya da bu biçimde ayrılıklar çıksa bile makul bir çözüme ulaşılabilir. Tersine, bu ilkeler çiğnenirse, ve kardeş partiler ve ülkeler arasındaki karşılıklı ilişkilerde kendi görüşlerinin kabulünü sağlamak için baskı kullanılır, ya da görüşme yoluyla oybirliğine varma yerine iftira ve saldırı yöntemleri benimsenirse, o takdirde, kaçınılmaz olarak, birlik yara alacak, bölücülük ve sekterlik hataları işlenmiş olacaktır.

Geçen yıl, Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin 22. Kongresinde, Çin Komünist Partisi Delegasyonu şunları belirtmişti:

> Biz, kardeş partiler ya da kardeş ülkeler arasında bir uyuşmazlık ya da ayrılık çıkması halinde, bunun, proleter enternasyonalizmi ruhu içinde, görüşme yoluyla oybirliğine varma ve eşitlik ilkelerine uygun olarak sabırla çözülmesi gerektiğini savunuyoruz. Herhangi bir kardeş partinin açıkça, tekyanlı eleştirilmesi, birliğe ve sorunların çözümüne yardım etmez. Kardeş partiler ya da kardeş ülkeler arasındaki bir uyuşmazlığı düşmanın önünde açığa vurmak, ciddî bir marksist-leninist tutum sayılamaz.

Çin Komünist Partisi'nin, bir parti kongresinde bir başka kardeş partiye saldırılmasına kararlılıkla karşıkoyması, tamamen, kardeş partiler ve ülkeler arasındaki ilişkilere temel olan ilkeleri ve bu partilerle ülkelerin birliğini savunmak içindir. Bizim bu tutumumuzda yanlış olan nedir? Birliği savunmak ve birliğin yararına olmayan eylemlere karşıkoymak için elden gelen her şeyi yapan bizlerin "bölücülük" ve "sekterlik" suçlarını işlemiş olmamız; öte yanda, ilk saldırıyı başlatanların ve birliği bozanların bölücülük ve sekterlikle suçlu olmamaları mümkün müdür? Çekoslovak Komünist Partisi Kongresinde, Kore İşçi Partisi, bazı kişilerin Çin Komünist Partisi'ne karşı giriştikleri saldırıları kabul etmediği için kınandı. Kore İşçi Partisi'nin birlikten ya-

na tutumunu bir suç saymak mümkün müdür? Moskova Deklarasyonu ile Moskova Bildirisi'ni savunanların hatalı olmaları ve Moskova Deklarasyonu ile Moskova Bildirisi'ni çiğneyenlerin doğru yolda olmaları mümkün müdür?

Moskova Deklarasyonu'nda ve Moskova Bildirisi'nde, kardeş partiler ve ülkeler arasındaki ilişkileri düzenlemek üzere ortaya konan yolgösterici ilkeler, büyük ya da küçük hiçbir partiye kendi kongresinde bir başka kardeş partiye saldırma hakkını vermez. Bu yanlış uygulama kabul edilirse, o zaman bir parti öteki partiye —bugün bu partiye, yarın şu partiye— saldırabilir. Bu böyle sürerse uluslararası komünist hareketin birliği ne hale gelir?

Moskova Deklarasyonu'nda ve Moskova Bildirisi'nde ortaya konan kardeş partiler ve ülkeler arasındaki ilişkilerin yolgösterici ilkeleri, proleter enternasyonalizminin kardeş partiler ve kardeş ülkeler arasındaki ilişkilerle ilgili ilkelerini kapsamaktadır. Bu yolgösterici ilkeler çiğnenirse, kaçınılmaz olarak büyük-devlet şovenizminin bataklığına ya da burjuva milliyetçiliğinin öteki biçimlerine düşülecektir. Ama, Çin Komünist Partisi'ni "nasyonalizm" hatasına düşmekle suçlayan kişiler, acaba kardeş partiler ve ülkelerle olan ilişkilerinde kendilerini hangi duruma soktuklarını hiç düşünmüşler midir? Kardeş partiler ve ülkeler arasındaki ilişkilere yolgösteren ilkeleri çiğneyenlerin, öteki kardeş partilere ve ülkelere saldıranların, nasyonalizm ve büyük devlet şovenizmi yolunda hatalı uygulamalara sapanların onlar olduğu açıktır. Bu kişiler, herkesin kendileri gibi davranmasında yine de diretiyorlar; onları dinlemiyenler ve orkestra şefinin değneğini izlemiyenler "nasyonalist" olmakla suçlanmaktadırlar. Bunun proleter enternasyonalizmi ilkelerine uyan bir yanı var mıdır? Böyle hatalı bir uygulama bölücülüğün ve sekterliğin ta kendisi değil midir? Bu hatalı uygulama, en kötü bir nasyonalizm ve büyük-devlet şovenizmi değildir de nedir?

Arnavutluk Emek Partisi'ni "anti-Sovyet" olmakla ve birliği bozmakla suçlayanların, çatışmayı ilk kışkırtanların kimler olduğunu, Arnavutluk Emek Partisi'ne kendi kongrelerinde ilk olarak saldıranların kimler olduğunu kendi kendilerine sormaları gerekir. Niçin bazı kişiler yalnızca kendilerinde bir kardeş partiye hayasızca saldırma hakkını görürler de, o partiye bir yanıt verme hakkı bile tanımazlar? Arnavut arkadaşlara, kendilerine yöneltilen saldırılara yanıt verdikleri için "anti-Sovyet" deniyorsa, Arnavutluk Emek Partisi'ne ilk olarak saldırıyı başlatanlara ve ondan sonra da birçok kez yeni saldırılara girişenlere ne denecektir? Çin Komünist Partisi'ne keyfî saldırılarda bulunanlara ne denecektir?

Bir komünist için asgarî koşul, düşmanla kendisi arasında açık bir ayrım yapması; düşmana karşı amansız, kendi arkadaşlarınaysa iyi davranmasıdır. Ancak, bunu tersine çeviren kişiler var. Emperyalizm için hep "uyuşma" ve "karşılıklı ödünler"; kardeş partiler ve ülkeler içinse yalnızca amansız düşmanlık. Bu kişiler, kılıç şakırdatan düşman karşısında bir "makul uzlaşma" ve "ılımlılık" tutumu benimsiyecek kadar ileri gidiyorlar, ama kardeş partilere ve kardeş ülkelere karşı uzlaştırıcı bir tutum takınmaya yanaşmıyorlar. Düşmana karşı böylesine "iyi", kardeş partilere ve kardeş sosyalist ülkelereyse böylesine gaddar olmak, kuşkusuz, bir marksist-leninistin takınacağı tavır değildir.

Moskova Bildirisi, dünya komünist hareketinde başlıca tehlikenin revizyonizm olduğunu doğrulamaktadır. Bildiride şöyle denmektedir:

> Marksizm-leninizme ihanet ettikten sonra, ... Yugoslavya Komünistleri Birliğinin liderleri, ... Yugoslav Komünistleri Birliğini, tamamen, uluslararası komünist hareketin karşısına çıkarmışlar, ... sosyalist kamp ve dünya komünist hareketi aleyhinde yeraltı çalışımına girişmişlerdir.

Ayrıca, Bildiri bütün ülkelerin komünistlerini, Yugoslav modern revizyonistlerinin anti-leninist düşünle-

rinin etkisine karşı savaşmaya çağırmaktadır. Ne var ki, bazı komünistler dönek Tito'yu göklere çıkarmakta ve Tito grubuyla sıkıfıkı tutumlarını sürdürmektedirler. Çekoslovak Komünist Partisi'nin son kongresinde, bazı kişiler, Çin Komünist Partisi'nin Yugoslav modern revizyonistlerini sergilemesine bile karşıçıkmışlardır. Bir sözcükle, bu kişiler, karşıdurmaları gerekenlerle birleşmek istemekte ve birleşmeleri gerekenlere karşıdurmaktadırlar. Soruyoruz: Moskova Deklarasyonu'nun ve Moskova Bildirisi'nin açık ve kaba bir biçimde çiğnenmesi değil midir bu? Böyle bir çizginin sonu nereye varır?

Bütün gerçekler, Çin komünistlerinin, dünyanın her yerindeki gerçek komünistler gibi, marksizm-leninizme ve Moskova Deklarasyonu ile Moskova Bildirisi'nin devrimci ilkelerine daima bağlı kaldıklarını gösteriyor. Çin Komünist Partisi'ne saldıranlar, bize "dogmatizm" damgasını vuruyorlar. Bu yalnızca, onların karşıdurduğu "dogmatizm"in, Çin komünistleriyle bütün öteki gerçek komünistlerin yılmadan savunduğu marksist-leninist teorinin ve Moskova Deklarasyonu ile Moskova Bildirisi'nin devrimci ilkelerinin asıl kalesi olduğunu tanıtlar. Bu kişiler, "anti-dogmatizm" yaftasını asıp, "yaratıcılık" postuna bürünerek bağırıp-çağırmakla, marksizm-leninizmi çarpıtabileceklerini ve Moskova Deklarasyonu ile Moskova Bildirisi'ni istedikleri gibi değiştirebileceklerini sanıyorlar. Buna asla izin verilemez. Bu kişilere sormak isteriz: Bütün komünist ve işçi partilerinin oybirliğiyle kabul ederek imzaladıkları uluslararası komünist hareketin bu iki tarihsel belgesi hâlâ yürürlükte midir? Bunlara uyulması hâlâ gerekli midir?

Bazı kişiler şöyle diyorlar: "Biz çoğunluğuz, siz azınlıksınız. Şu halde, biz yaratıcı marksist-leninistleriz, sizler dogmatiklersiniz; biz haklıyız, siz hatalısınız". Ama biraz sağduyusu olan herhangi bir kimse, kimin doğru, kimin yanlış yolda olduğu sorununu ve gerçeği kimin temsil ettiğini, belirli bir andaki azınlığın

ya da çoğunluğun belirleyemiyeceğini bilir. Gerçek, nesnel olarak ortadadır. Her şey olup bittikten sonra, belirli bir andaki çoğunluk, yalanı gerçeğe dönüştüremeyeceği gibi, belirli bir andaki azınlık da doğruyu yanlış hale getiremez. Tarih, gerçeğin, bazı anlarda ve bazı durumlarda çoğunluğun değil, azınlığın yanında olduğunu gösteren örneklerle doludur. İkinci Enternasyonal döneminde Lenin ve Bolşevikler, uluslararası işçi hareketi içinde azınlıktaydılar, ama gerçek, Lenin ve Bolşeviklerin yanındaydı. 1914 Aralığında, I. Dünya Savaşının patlamasından sonra, Alman Reichstag'ında (Millet Meclisinde) savaş bütçesi oylandığında, Alman Sosyal Demokrat Partisi temsilcilerinin çoğunluğu bunun lehinde oy kullanırken, yalnızca Karl Liebknecht aleyhte oy kullanmıştı; ama gerçek, Liebknecht'in yanındaydı. Gerçeği savunma yürekliliğini gösterenler, o an için azınlıkta kalmaktan çekinmezler. Tersine, hatalı yolda direnenler, geçici olarak çoğunlukta olsalar bile, nihaî çöküşlerini önliyemezler.

Marksizm-leninizm, tarihin akışını belirleyen ve dünya nüfusunun yüzde doksanından fazlasını oluşturan halkların, güvenilebilir tek çoğunluk olduğunu savunur. Dünya nüfusunun yüzde doksanından fazlasının çıkarlarına aykırı hareket edenler, belirli bir yerde ya da toplantıda bir süre için gürültü koparabilirler, ama bunların gerçek bir çoğunluk olmadıkları kesindir. Onların "çoğunluğu" yalnızca hayalî, yapma bir olgudur ve onlar aslında azınlık; "azınlık" diye saldırdıklarıysa aslında çoğunluktur. Marksist-leninistler, bir sorunun özüne varabilmek için, olguların içyüzünü araştırırlar. Biz, yalnızca gerçeğe ve dünya halklarının temel çıkarlarına boyuneğeriz; bir anti-marksist-leninistin emirlerine asla uymayız. Emperyalistler, gericiler ve modern revizyonistler bize ne kadar çok sövüp sayarlarsa saysınlar, biz, marksizm-leninizmi ve gerçeği savunmaktan asla ayrılmayacağız.

Çin Komünist Partisi'ne saldıranlara hatırlatmak isteriz ki, haksız kötülemeler hiçbir yarar sağlayamaz.

Küfür, ne kadar galiz ve şiddetli olursa olsun, bir marksist-leninist partinin şerefini azaltmaz. İlk ortaya çıkışından buyana, sövgülere hedef olmamış gerçek bir komünist partisi duyulmamıştır; ayrıca küfürle yıkılabilmiş bir gerçek komünist partisi de duyulmuş değildir. Çin Komünist Partisi de gelişmiş, çelikleşmiş ve emperyalistlerin, gericilerin ve her türden revizyonistlerin sövüp saymaları arasında zafer üstüne zafer kazanmıştır. Onların küfürleri bizi en ufak biçimde incitmemiştir. Tersine, bu sövüp saymalar, bizim doğru olanı yaptığımızı, marksist-leninist ilkeleri izlediğimizi ve dünya halklarının temel çıkarlarını savunduğumuzu gösterir yalnızca.

Ayrıca, Çin Komünist Partisi'ne saldıranlara hatırlatmak isteriz ki, Amerikan emperyalizmi şimdi Çin'e karşı bir koro yönetmekte ve Kennedy'nin kendisi, "Komünist Çin rejimiyle nasıl başaçıkılacağı" sorununu, Batı dünyasını ilgilendiren başlıca sorun olarak ilân etmektedir. Böyle bir zamanda, kendinizle Amerikan emperyalizmi ve onun uşakları arasında bir sınır çizgisi çekmenizin gerekli olduğunu düşünmüyor musunuz?

Uluslararası komünist harekette, ayrılıklar yaratma biçiminde kendini gösteren yanlış uygulama, yalnızca emperyalistlerle gericilere yararlı olabilir. Emperyalistlerin, bütün ülkelerin gericilerinin ve Yugoslav modern revizyonistlerinin, içine sürüklendiğimiz durum karşısında, eteklerinin zil çaldığını ve ellerini oğuşturarak uluslararası komünist harekette bir parçalanmayı dört gözle beklediklerini görmüyor musunuz? Geçenlerde Dean Rusk, komünistler arasındaki uyuşmazlıkların "çok ciddî ve önemli olduğunu ve tüm dünyada komünist partilerin içine düştükleri karışıklığın ... hür dünya için yararlı olduğunu" ilân etmiştir. Çin Komünist Partisi'ne ve öteki marksist-leninist partilere saldıranlar şunun üzerinde düşünmelidirler: düşman, bu uygulamayı, "hür dünya" için çok yararlı bularak alkışladığına göre, bu övünülecek bir şey midir?

Uluslararası komünist hareketin ilerlediği yolda,

şu ya da bu türlü, dönemeçler olması hiç de şaşırtıcı değildir. Marksizm-leninizm, başlangıcından buyana, her türden oportünizmin üstesinden gelmek için sürekli olarak verilen savaşımlarla gelişmiştir. Uluslararası komünist hareket, başlangıcından buyana, her tür güçlüğün üstesinden gelerek sürekli olarak ilerlemiştir. Uluslararası komünist hareketin seli ve dünya halklarının büyük devrimci savaşımlarının seli arasında bütün emperyalistler, gericiler ve modern revizyonistler tarihin döküntüsü haline gelmeye mahkûmdurlar.

Bütün ülkelerin komünistleri aynı yüce ülküyü ve aynı soylu davayı paylaşmakta ve ortak bir düşmanla karşıkarşıya bulunmaktadırlar; yani, birleşmemiz için binbir neden varken, ayrılıklar yaratmamız için tek bir neden bile yoktur. Ayrılıklar yaratan arkadaşlar akıllarını başlarına toplamalıdırlar! Çin Komünist Partisi, uluslararası komünist hareketin çıkarlarına, uluslararası proletaryanın ve dünya halklarının düşmana karşı ortak savaşımlarına, onurlu tarihsel görevimize ve dünyanın devrimci halklarının ateşli umutlarına büyük değer vermesi gereken bütün komünist partilerinin, Moskova Deklarasyonu ile Moskova Bildirisi'nde ortaya konan kardeş partiler ve ülkeler arasındaki ilişkilerin yolgösterici ilkelerine bağlı kalacaklarını ve farklılıkları yokedip, birliği korumakta doğru yöntemi benimseyeceklerini ummaktadır.

Hepimiz, sorunları çözmeye istekli olduğumuz takdirde, bunun doğru yöntemini bulmamız o kadar güç olmayacaktır. Çekoslovak Komünist Partisi Kongresi'ne katılan Çin Delagasyonu'nun Bildirisinde şöyle denilmektedir:

> Uluslararası komünist hareket içindeki bazı önemli ilke sorunları üzerinde ortaya çıkan farklılıkları çözmek amacıyla, Çin Komünist Partisi ve öteki birkaç kardeş parti, doğruyu yanlıştan ayırdetmek, birliği güçlendirmek ve düşmana birlikte karşıkoymak için, bütün ülkelerin komünist ve işçi partileri temsilcilerinin bir toplantı yapmalarını

önermişlerdir. Sorunları çözmekte, bunun tek doğru yol olduğu inancındayız.

Çin Komünist Partisi —öteki ülkelerin kardeş partileriyle birlikte, marksizm-leninizm ve proleter enternasyonalizmi temeli üzerinde— birliği güçlendirmek, bölünmelere karşıkoymak ve dünya barışı, ulusal kurtuluş, demokrasi ve sosyalizm uğruna savaşım için elinden gelen her şeyi yapma isteğindedir. Birleşelim ve uluslararası komünist hareketin yüce birliğini, sosyalist kampın yüce birliğini ve dünyanın devrimci halklarıyla bütün barışsever halkların yüce birliğini savunma uğrunda sürekli olarak savaşmak için çabalarımızı ortaya koymaktan geri durmayalım! Marx ve Engels'in büyük şiarını bir kez daha haykıralım:

Bütün Ülkelerin İşçileri, Birleşiniz!

# TOGLİATTİ ARKADAŞLA ARAMIZDAKİ FARKLILIKLAR

"Renmin Ribao" Başyazısı, 31 Aralık, 1962

İTALYAN Komünist Partisi, uluslararası komünist hareketin safları içinde şerefli bir savaşım tarihine sahiptir. Mussolini yönetiminin karanlık yıllarında ve II. Dünya Savaşı ve sonrasının güç yılları içinde verdikleri yiğitçe savaşımlarda, İtalyan komünistleri ve İtalyan proletaryası büyük başarılar elde etmişlerdir. İtalyan Komünist Partisi'nden arkadaşlar ve İtalyan halkı, Çin komünistlerinin ve Çin halkının gözünde daima büyük bir değer taşımışlardır.

Çin Komünist Partisi, kardeş partilerle dostluğu güçlendirme yolundaki değişmez tutumuna uygun olarak, İtalyan Komünist Partisi'nin Aralık başlarında toplanan 10. Kongresine —çağrı üzerine— bir temsilci göndermiştir. Bu kongrenin, yalnızca emperyalizme karşı ve dünya barışı için ortak savaşımı değil, aynı zamanda uluslararası komünist hareketin birliğini de güçlendirmekte yardımcı olacağını umuyorduk.

Ne var ki, umutlarımızın tersine, bu kongrede Togliatti arkadaş ve İtalyan Komünist Partisi'nin öteki bazı liderleri, bir dizi önemli ilke sorunu üzerinde, Çin Komünist Partisi'ne ve öteki bazı kardeş partilere ka-

baca saldırdılar. Bunu yaparken, onlar, Moskova Deklarasyonu ile Moskova Bildirisi'nde ortaya konan kardeş partiler arasındaki ilişkilerin yolgösterici ilkelerini çiğniyorlar ve uluslararası komünist hareketin düşmana karşı ortak savaşımının çıkarlarını hiçe sayıyorlardı.

Bu durumda, Çin Komünist Partisi'nin kongredeki temsilcisi, yaptığı konuşmada, Togliatti'nin ve İtalyan Komünist Partisi'nin öteki bazı liderlerinin Çin Komünist Partisi'ne yönelttikleri iftira ve saldırılara katılmadığını açıkça belirtmek zorunda kalmıştır. Buna karşın, Togliatti ve İtalyan Komünist Partisi'nin öteki bazı liderleri, Çin Komünist Partisi temsilcisinin ileri sürdüğü görüşleri "çok kesin bir dille reddettiler", Çin Komünist Partisi'yle öteki kardeş partilere karşı saldırılarını sürdürdüler ve "tartışmanın halkoyu önünde" yapılmasında direndiler.

Böylece, İtalyan Komünist Partisi'nin 10. Kongresi, son zamanlarda ortaya çıkan ve marksizm-leninizme ters düşen, uluslararası komünist hareketin birliğini bozan bir karşı-akımın belirgin bir parçası haline geldi.

Bu koşullar altında sessiz duramayız; Togliatti arkadaşla öteki arkadaşların bize karşı giriştikleri saldırıları açıkça yanıtlamamız gerekiyor. Onların, marksizm-leninizmin temel ilkelerine ve Moskova Deklarasyonu ile Moskova Bildirisi'nin devrimci ilkelerine aykırı düşen görüşleri karşısında sessiz duramayız; bu görüşleri herkesin önünde ele almamız gerekiyor. Açıkça söylemek isteriz ki, marksizm-leninizmin birçok temel sorunu üzerinde, Togliatti arkadaşla ve İtalyan Komünist Partisi'nin öteki bazı liderleriyle aramızda ilke farklılıkları vardır.

Togliatti'nin genel raporunun, İtalyan Komünist Partisi'nin 10. Kongresini kapatış konuşmasının ve kongrenin tezlerini okuduktan sonra, Togliatti'nin ve öteki bazı İtalyan Komünist Partisi liderlerinin marksizm-leninizmden gitgide uzaklaştıklarını görmemek olanaksızdır.

Togliatti arkadaşın ve ötekilerin, her zaman olduğu gibi, gerçek görüşlerini gizlemek için bulanık, çapraşık ve güç anlaşılır bir dil kullanmış olmalarına karşın, bu tül perde kaldırılınca, görüşlerinin özü hemen açığa çıkmaktadır.

Bu kişiler, emperyalizm üzerine büyük düşler kuruyorlar; iki dünya sistemi arasındaki, sosyalizm ve kapitalizm arasındaki temel çelişmeyi, ezilen uluslarla ezen uluslar arasındaki temel çelişmeyi reddediyorlar, uluslararası sınıf savaşımı ve antiemperyalist savaşım yerine sınıfların uluslararası işbirliğini ve "yeni bir dünya düzeni" kurulmasını salık veriyorlar. Bu kişiler, içteki tekelci kapitalistler üzerine derin hayallere dalıyorlar, son derece farklı nitelikte iki sınıf diktatörlüğünü, burjuva diktatörlüğü ile proletarya diktatörlüğünü birbirine karıştırıyorlar ve proletarya devrimi yerine burjuva reformizmini, ya da "yapısal reform" dedikleri şeyi geçirmek istiyorlar. Bunlar, marksizm-leninizmin temel ilkelerinin "modası geçmiş" olduğunu ileri sürüyorlar, ve, marksizm-leninizmin emperyalizm, savaş ve barış, devlet ve devrim, proletarya devrimi ve proletarya diktatörlüğü teorilerini tahrif ediyorlar. Moskova Deklarasyonu'nun ve Moskova Bildirisi'nin devrimci ilkelerini bir yana bırakıyorlar, proletarya devriminin ortak yasalarını, ya da başka bir deyişle, Ekim Devrimi yolunun evrensel önemini reddediyorlar ve devrimin terkedilmesi demek olan "İtalyan yolu"nu, "tüm uluslararası komünist hareketin ortak çizgisi" olarak tanımlıyorlar.

Son çözümlemede, Togliatti ile İtalyan Komünist Partisi'nin öteki bazı liderlerinin takındıkları tavır şuna indirgenebilir: Kapitalist ülke halkları devrim yapmamalıdırlar, ezilen uluslar kurtuluşlarını kazanmak için savaşıma girişmemelidirler, ve, dünya halkları emperyalizme karşı savaşmamalıdırlar. Gerçekte, bütün bunlar, emperyalistlerin ve gericilerin isteklerine son derece uygun düşmektedir.

Biz bu yazıda, Togliatti arkadaşla ve İtalyan Ko-

münist Partisi'nden öteki bazı arkadaşlarla aramızdaki bütün farklılıkları tartışmak niyetinde değiliz. Burada yalnızca, üzerinde durulan bazı önemli sorunlar karşısındaki görüşlerimizi ortaya koyacağız.

## I

Togliatti arkadaştan ve öteki bazı arkadaşlardan, her şeyden önce, savaş ve barış sorununda ayrılıyoruz. İtalyan Komünist Partisi 10. Kongresi'ne sunduğu genel raporda, Togliatti şöyle diyordu:

> Bu sorun, 1960 sonbaharında Moskova'da yapılan Komünist ve İşçi Partileri Konferansı'nda geniş ölçüde tartışılmıştı. Çinli arkadaşların öne sürdükleri bazı görüşler bu toplantıda reddedildi.

Togliatti, özellikle çapraşık terimler kullanarak Çinli arkadaşların öne sürdükleri görüşlerin ne olduğunu belirtmiyordu; ama, savaşın kaçınılmazlığı sorununu uyuşmazlıkların kaynağı olarak göstermiştir ki, bununla, Çin komünistlerini, yeni bir dünya savaşının önlenmesi olanağına inanmamakla ve Çin'i "savaşkan" olmakla suçladığı açıktı.

Togliatti arkadaş ve öteki bazı arkadaşlar tarafından Çin Komünist Partisi'ne yöneltilen bu suçlama tamamen dayanaksız ve düzmecedir.

Emperyalistlerin saldırı ve savaş politikalarına karşıdurmak, emperyalizmin yeni bir dünya savaşı çıkarmasına engel olmak ve dünya barışını savunmak, Çin Komünist Partisi'nin değişmez tutumudur. Biz, emperyalizm varolduğu sürece, saldırı savaşları için bir zemin bulunacağını her zaman belirttik. Emperyalizmin bir dünya savaşı çıkarması tehlikesi şimdi de vardır. Ancak, uluslararası sınıf güçleri dengesinde ortaya çıkan yeni değişmeler dolayısıyla, dünyadaki barış güçlerinin, emperyalizmin yeni bir dünya savaşı çıkarmasını engellemeleri mümkündür. Bunun için de, bu güçlerin birlikte hareket etmeleri, Amerika Birleşik Devletleri'nin liderliğindeki emperyalistlerin izlediği saldı-

rı ve savaş politikalarına karşı bir birleşik cephe kurmaları ve kararlı savaşımlara girişmeleri şarttır. Emperyalizmin, dünya halklarını yeni bir dünya savaşına sürüklemeyi göze alması halinde, böyle bir savaş, kaçınılmaz olarak emperyalizmin yokolması ve sosyalizmin zaferiyle sonuçlanacaktır. Biz bu görüşlerimizi 1957 ve 1960 Moskova toplantılarında belirttik. Bu görüşlerimiz, iki Moskova toplantısında kabul edilen ortak belgelerde yer aldı; Togliatti'nin ileri sürdüğü gibi reddedilmedi.

Togliatti ve öteki bazı arkadaşlar, Çin Komünist Partisi'nin savaş ve barış sorununda hangi tutuma sahip olduğunu gayet iyi bildikleri halde, acaba niçin ısrarla bu tutumu tahrif etmekte ve buna saldırmaktadırlar? Onlarla aramızdaki asıl farklılıklar nelerdir?

Bu farklılıklar başlıca şu üç sorunda ortaya çıkmaktadır:

Birincisi: Çin Komünist Partisi, modern savaşın kaynağının emperyalizm olduğu görüşündedir. Saldırı ve savaşın temel nedeni dünya halklarının en iğrenç düşmanı olan Amerikan emperyalizmidir. Dünya barışını korumak için, emperyalistlerin saldırı ve savaş politikalarını hiç durmadan ve bütünüyle sergilemek gerekir ki, dünya halkları yüksek derecede bir uyanıklığa sahip olabilsinler. Sosyalizm, ulusal kurtuluş, halk devrimi ve dünya barışı güçlerinin, emperyalizmi ve savaş güçlerini aşmış olmaları gerçeği, emperyalizmin saldırgan niteliğini değiştirmemiştir ve değiştiremez de. Amerika Birleşik Devletleri'nin başını çektiği emperyalist kamp, silâhlı yayılma ve savaş hazırlıkları içine çılgınca dalmıştır ve dünya barışını tehdit etmektedir.

Çin Komünist Partisi'ne iftiralarla saldıranların savlarına göre, bizim emperyalizmin ve özellikle Amerikan emperyalizminin saldırı ve savaş politikasını sürekli olarak sergilememiz, bir dünya savaşının önlenebileceğine inanmadığımızı göstermektedir; aslında, bu kişilerin karşı oldukları şey, emperyalizmin sergilenmesidir. Birçok durumda, bu kişiler, emperyalizmin

sergilenmesine açıkça karşıkoymuşlardır. Emperyalizmin niteliğinin değişmediğini lâfta kabul etmekle birlikte, gerçekte emperyalizmi binbir yolla güzel göstermeye çalışmakta ve halk yığınları arasında emperyalizm ve özellikle Amerikan emperyalizmi üzerine hayaller yaymaktadırlar.

Üç yıl önce, "Camp David görüşmeleri"ni izleyen günlerde, uluslararası komünist hareket içinde bazı kişilerin, Eisenhower'in içten barış isteklerinden bol bol sözettikleri ve Amerikan emperyalizminin bu elebaşısının bizim kadar barışsever olduğunu ileri sürdükleri unutulmadı. Avrupa turuna çıkan Eisenhower Aralık 1959'da İtalya'ya geldiği zaman, İtalyan Komünist Partisi'nden bazı arkadaşların, afişlerle, bildirilerle bir hoşgeldiniz gecesi düzenleyerek, bütün İtalyan siyasî partilerini ve her kademeden insanları Eisenhower'i "selâmlamaya" çağıracak kadar ileri gittikleri de anımsanacaktır. Bu hoşgeldiniz broşürlerinden birinde şöyle denmekteydi:

> Biz Roma komünistleri, Dwight Eisenhower'i selâmlıyor ve bütün halkların yüreğinde uyandırılan büyük barış umutlarının, Amerika Birleşik Devletleri Başkanı'yla Sovyetler Birliği Başbakanı arasındaki görüşmelerin yarattığı umutların, düş kırıklığıyla sonuçlanmayacağına olan güven ve inancımızı açıklıyoruz.[1]

Şimdilerde yine duyuyoruz ki, bazı kişiler, Kennedy'nin dünya barışı konusunda Eisenhower'den daha ötede kaygılar beslediğini ve bu barış kaygısını Karaibler buhranı sırasında ortaya koyduğunu söylüyorlar.

Sormak isterdik: Amerikan emperyalizmini böyle güzel göstermek, dünya barışını savunma yolunda izlenecek doğru bir politika mıdır? Eisenhower yönetimince gönderilen casus uçaklarının Sovyetler Birliğine saldırısı, Kennedy yönetiminin Küba'ya karşı düzenlediği saldırı, Amerikan emperyalizminin dünya üzerinde bin-

[1] Unita, 4 Aralık, 1959.

bir türlü saldırıya girişmesi ve bunların dünya barışı için oluşturduğu tehditler — bütün bunlar, Amerikan emperyalizminin elebaşılarının barış melekleri değil, savaş canavarları olduğu gerçeğini birçok kez kanıtlamamış mıdır? Ve, sürekli olarak, emperyalizmi güzel gösterme çabasında olan kişiler, dünya halklarını bile bile aldatmış olmuyorlar mı?

Şurası apaçıktır ki, bu kişilerin dediği yolda gidilirse, Amerikan emperyalizmi artık dünya barışının düşmanı olmaktan çıkacak ve böylelikle onun saldırı ve savaş politikasıyla savaşmamızın gereği kalmayacaktır. Moskova Deklarasyonu ile Moskova Bildirisi'ne ters düşen bu yanlış görüş, yalnızca dünyanın barışsever halklarının yönünü şaşırmasına, dünya barışı için yürütülen savaşın yara almasına ve Amerikan emperyalizminin sürdürdüğü saldırı ve savaş politikasının destek bulmasına yolaçabilir.

İkincisi: Çin Komünist Partisi, Amerika Birleşik Devletleri'nin başını çektiği emperyalizme karşı verilen kararlı savaşım içinde dünya barışının sağlam bir biçimde sağlanmasının, ancak sosyalist kampın sürekli olarak güçlendirilmesi yoluyla; Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkelerindeki ulusal ve demokratik hareketlerin sürekli olarak güçlendirilmesi yoluyla ve çeşitli ülkelerde halkların devrimci savaşımlarının ve dünya barışını koruma hareketlerinin güçlendirilmesi yoluyla olabileceğini savunmaktadır. Dünya barışını gerçekleştirmek için, temel olarak, dünya halklarının gücüne ve savaşımlarına dayanmak zorunludur. Dünya barışının savunulması savaşımı süresince, şu ya da bu konu üzerinde, emperyalist ülkelerin hükümetleriyle ve Amerika Birleşik Devletleri hükümetiyle, uluslararası gerginliği azaltmak amacıyla görüşmelere girmek, bir tür uzlaşmaya varmak ve bazı anlaşmalara ulaşmak gereklidir. Ancak, böyle uzlaşma ve anlaşmaların, halkların temel çıkarlarına zarar vermemesi şarttır. Bununla birlikte, dünya barışı yalnızca görüşmeler yoluyla asla sağlanamaz, ve biz hiçbir koşul altında, umutlarımızı em-

peryalizme bağlayarak kendimizi yığınların savaşımından ayıramayız.

Çin Komünist Partisi'ne saldıranlar, bu doğru görüşümüzü, bir dünya savaşının önlenebileceğine karşı inançsızlık olarak gösteriyorlar. Aslında, yığınların gücüne dayanarak bir dünya savaşının önlenebileceğine kendileri de inanmıyorlar, yığınlara ve yığınların savaşımlarına güvenmiyorlar. Onlar, dünya halklarının, emperyalizmin "aklına", verdiği "güvencelere" ve "iyiniyetine" inanmalarını ve dünya barışı için, emperyalizmle "karşılıklı uzlaşma", "karşılıklı ödünler", "karşılıklı uyuşma" ve "makul uzlaşma" dedikleri şeylere belbağlamalarını istiyorlar. Bu kişiler, emperyalizmden barış dilenmek uğruna, çeşitli ülke halklarının çıkarlarını zedelemekten, devrimci ilkeleri bir yana fırlatıp atmaktan ve hatta başkalarının da devrimci ilkelerden özveride bulunmalarını istemekten utanmıyorlar.

Sayısız tarihsel gerçek tanıtlamıştır ki, halkların temel çıkarları pahasına ve devrimci ilkeler pahasına emperyalizmden barış dilenmek gerçek barışı hiçbir zaman sağlayamaz; tersine bu yalnızca, emperyalist saldırganların küstahlığını artırır. Fidel Castro arkadaş, çok doğru olarak "barışa giden yolun, halkların haklarının feda edilmesi, ya da bu hakların çiğnenmesi olmadığını, çünkü asıl bunun savaşa giden yol olduğunu" söylemiştir.

Üçüncüsü: Çin Komünist Partisi, dünya barışını koruma uğrunda savaşımın, hem çeşitli ülkelerde sürdürülen ulusal kurtuluş hareketlerini, halkların devrimci savaşımlarını desteklediğini, hem de bu hareketlerce desteklendiğini ve gerçekte bu hareketlerden ayrı tutulamayacağını savunmaktadır. Ulusal kurtuluş hareketleri ve halkların devrimci savaşımları, emperyalist savaş güçlerini zayıflatan ve dünya barışını koruyan büyük bir güçtür. Ulusal kurtuluş hareketleri ve halkların devrimci savaşımları ne kadar gelişirse, dünya barışı o kadar iyi savunulmuş olacaktır. Sosyalist ülkeler, bütün ülkelerin komünistleri ve dünyanın bütün barış-

sever halkları, ulusal kurtuluş hareketlerini, çeşitli ülkelerde halkların devrimci savaşımlarını azimle desteklemelidirler, ve, ulusal kurtuluş savaşlarıyla halkların devrimci savaşlarını azimle desteklemelidirler.

Çin Komünist Partisi'ne saldıranlar, bizim bu doğru görüşümüze "savaşkanlık" damgasını vururlarken, gerçekte, dünya barışını savunma savaşımını, ulusal kurtuluş hareketlerinin, halkların devrimci savaşımlarının karşısına koymaktadırlar, ve, ulusal kurtuluş savaşlarıyla halkların devrimci savaşlarının karşısına koymaktadırlar. Onlara göre, ezilen ulusların ve ezilen halkların yapabilecekleri tek şey, emperyalizmin ve gericilerin "lûtfettiklerini" kabul etmeleridir. Dolayısıyla, bu halklar, emperyalizme ve gericilere karşı savaşımlara girişmekten kaçınmalıdırlar; çünkü tersi durumda dünya barışına zarar getireceklerdir. Bu kişilerin ileri sürdüklerine göre, ezilen uluslar ve ezilen halklar, emperyalizmin ve gericilerin silâhlı baskısı altında, karşıdevrimci savaşa devrimci savaşla karşıkoyarlarsa, bu "giderilmesi olanaksız sonuçlara" yolaçacaktır. Onların bu yanlış görüşleri, yalnızca, bu kişilerin, ezilen ulusların ve ezilen halkların devrimine karşı oldukları ve bu uluslarla halkların devrimci savaşımlarını ve devrimci savaşlarını terkederek, emperyalizmin ve gericiliğin karanlık yönetimine ve tutsaklığına sonsuza dek boyuneğmelerini istedikleri anlamına gelir.

Gerçekler göstermiştir ki, ulusal kurtuluş hareketlerinin ve halkların savaşımlarının kazandığı her zafer, emperyalist savaş güçlerine bir vuruş indirerek bu güçleri zayıflatırken, dünyanın barış güçlerine yeni bir güç katar. Devrimden korkmak, devrime karşıdurmak, ulusal kurtuluş hareketlerinde ve halkların devrimci savaşımlarında gerilemelere ve yenilgilere yolaçar. Bu da yalnızca, barış güçlerine zarar verir ve emperyalistlerin bir dünya savaşı çıkarmaları tehlikesini artırır.

Kısacası, dünya savaşının nasıl önlenebileceği ve dünya barışının nasıl korunabileceği sorununda Çin Komünist Partisi, daima, emperyalizmin sürekli bir biçim-

de sergilenmesini, ulusal kurtuluş savaşımlarının ve halkların devrimci savaşımlarının kesin olarak desteklenmesini, bütün barışsever ülkelerin ve dünya halklarının en geniş bir bağlaşma kurmalarını savunmuş, aynı zamanda, düşmanlarımız arasındaki çelişmelerden tam olarak yararlanılması, öteki savaşım biçimlerinin yanısıra, görüşme yöntemlerinin de kullanılması gerektiğini öne sürmüştür. Bu tutum, tamamen, dünya savaşının etkili bir biçimde önlenmesini ve dünya barışının korunmasını amaçlamaktadır. Bu tutum, marksizm-leninizme ve Moskova Deklarasyonu ile Moskova Bildirisi'ne tamamen uygundur. Dünya savaşını önlemenin ve dünya barışını savunmanın doğru politikası budur. Biz bu doğru politikada diretiyoruz; çünkü dünya savaşının, sözünü ettiğimiz bütün güçlerin ortak savaşımına dayanılarak önlenebileceğine kesinlikle inanıyoruz. Bu tutum, dünya savaşının önlenebileceğine inançsızlık olarak nasıl tanımlanabilir? Buna nasıl "savaşkanlık" denilebilir? Çin Komünist Partisi'ne saldıranların salık verdikleri gibi, emperyalizm güzel gösterilir, umutlarımızı emperyalizme bağlar, ulusal kurtuluş hareketleri ve halkların devrimci savaşımları karşısında pasif ya da muhalif bir tavır takınılır ve emperyalizme boyuneğilerek teslim olunursa, bunun dünya halkları için sonucu, yalnızca yalancı bir barış ya da gerçek bir savaş olacaktır. Bu politika yanlıştır ve bütün marksist-leninistler, bütün devrimci halklar, bütün barışsever halklar buna kesinlikle karşıkoymalıdırlar.

## II

Savaş ve barış sorunu üzerinde, Togliatti arkadaşla ve öteki bazı arkadaşlarla aramızdaki farklılıklar, nükleer silâhlar ve nükleer savaş karşısındaki tutumlarımıza da şaşırtıcı bir biçimde yansımaktadır.

Çin Komünist Partisi, nükleer silâhların eşi görülmemiş tahrip gücüne sahip olduğunu ve bir nükleer savaş çıkmasının insanlık için eşi görülmemiş bir felâket

olacağını daima belirtmiştir. İşte sırf bu nedenle, biz daima nükleer silâhların tamamen yasaklanmasını, yani, nükleer silâhların denenmesi, yapımı ve biriktirilmesi üzerine tam bir yasak konmasını istedik. Çin Hükümeti, Amerika Birleşik Devletleri de içinde, Asya ve Pasifik bölgelerindeki bütün ülkeleri kapsayan, atom silâhlarından arınmış bir alan kurulmasını birçok kez önermiştir. Ayrıca biz, dünyanın barışsever ülkelerinin ve halklarının, nükleer silâhların yasaklanması ve nükleer bir savaşın önlenmesi yolundaki haklı savaşımlarını her zaman etkin bir biçimde destekledik. Çin Komünist Partisi'nin, nükleer silâhların tahrip gücünü dikkate almadığı ve dünyayı bir nükleer savaşın içine sokmak istediği yolundaki savlar, saçmasapan iftiralardan başka bir şey değildir.

Nükleer silâhlar ve nükleer savaş konusunda, Çin Komünist Partisi'ne saldıranlarla aramızdaki birinci fark, nükleer silâhların ortaya çıkışından buyana, marksizm-leninizmin savaş ve barış üzerindeki temel ilkelerinin "modası geçmiş" olup olmadığı sorunundadır.

Togliatti ve öteki bazı kişiler, nükleer silâhların ortaya çıkışının, "savaşın niteliğini değiştirmiş olduğuna" ve "haklı savaş tanımına başka düşüncelerin eklenmesi gerektiğine" inanıyorlar. Gerçekte, onlara göre, savaş artık politikanın bir uzantısı değildir, ve, artık haklı ve haksız savaşlar arasında bir ayrım yapılamaz. Onlar böylelikle, savaş ve barış üzerindeki temel marksist-leninist ilkeleri tamamen yadsıyorlar. Biz, nükleer silâhların ortaya çıkışının savaş ve barışa ilişkin temel marksist-leninist ilkeleri değiştirmediği ve değiştiremeyeceği görüşündeyiz. Gerçekte, nükleer silâhların ortaya çıkışından buyana patlayan birçok savaşın hepsi, politikanın bir uzantısıdır, ve, haklı ve haksız savaşlar hâlâ vardır. Uygulamada, haklı ve haksız savaş ayrımının ortadan kalktığını ileri sürenler, ya haklı savaşlara girişilmesine karşıçıkmakta ya da onları desteklemeyi reddetmektedirler. Böylece, bu kişiler, bütün savaşlara

karşıçıkan burjuva pasifizmine saplanmış durumdadırlar.

Nükleer silâhlar ve nükleer savaş konusunda, Çin Komünist Partisi'ne saldıranlarla aramızdaki ikinci fark, insanlığın geleceğine karamsarlıkla mı, yoksa devrimci iyimserlikle mi bakmak gerektiği sorunundadır.

Togliatti ve öteki bazı kişiler, "insanlığın intiharı", insanlığın "tamamen yokolması" gibi şatafatlı sözler söylüyorlar. Onlar, "insan soyunun kalıntılarının, sosyal düzen bakımından ne biçim alacağını tartışmanın bile boşuna olduğuna" inanıyorlar. Biz, böyle karamsar ve umutsuz görüşlerin kesinlikle karşısındayız. Biz, nükleer silâhların tamamen yasaklanmasının, şu koşullar altında mümkün olabileceğine inanıyoruz: Sosyalist kampın büyük nükleer üstünlük sağlaması; çeşitli ülkeler halklarının nükleer silâhlara ve nükleer savaşa karşı savaşımlarının genişlemesi ve derinleşmesi; nükleer üstünlüklerini yitiren emperyalistlerin nükleer şantaj politikasının artık etkili olmadığını ve bir nükleer savaş çıkarmalarının yalnızca kendi yokoluşlarını hızlandıracağını kabul etmek zorunda kalmaları. Yüksek tahrip gücüne sahip silâhların yasaklanmasıyla ilgili örnekler vardır. Bu örneklerden biri, 1925 yılında Cenevre'de çeşitli uluslarca kabul edilen, Savaş Sırasında Zehirli Gazlarla Öteki Gazların Kullanılmasını ve Bakteriyolojik Savaş Yöntemlerini Yasaklayan Protokol'dür.

Biz bir nükleer savaşı önlemek için mümkün olan her şeyi yaptıktan sonra, emperyalizm yine de, sonuçlarını hiç düşünmeksizin bir nükleer savaş çıkartırsa, bunun sonucunda insanlık değil, yalnızca emperyalizm yokolacaktır. Moskova Bildirisi, "emperyalist manyakların savaşı başlatması halinde, halkların emperyalizmi ortadan kaldıracağını ve gömeceğini" belirtmektedir. Bütün marksist-leninistler, tarihsel akışın, insanlığın nükleer silâhlar tarafından yokedilmesine değil, kaçınılmaz olarak nükleer silâhların insanlık tarafından yokedilmesine doğru olduğuna kesinlikle inanıyorlar.

İnsanlığın "tümden yokolacağını" savunan kişiler, uluslararası komünist hareketin ortak belgeleriyle çelişmektedirler, bu da onların, insanlığın geleceğine ve komünizmin yüce ülküsüne olan tüm inançlarını yitirdiklerini ve yenilgi psikozu bataklığına düştüklerini gösterir.

Nükleer silâhlar ve nükleer savaş konusunda, Çin Komünist Partisi'ne saldıranlarla aramızdaki üçüncü fark, nükleer silâhların yasaklanması ve bir nükleer savaşın önlenmesi hedeflerine ulaşmak için seçilecek politikaya ilişkindir.

Togliatti ve öteki bazı kişiler, nükleer silâhların korkunçluğunu hararetle belirtiyorlar, Amerikan emperyalizmi nükleer şantaj politikasına giriştiği zaman, bu şantaj karşısında korkudan "titremenin haklı olduğunu" gürültüyle ilân ediyorlar. Togliatti, ayrıca, "savaşın her ne pahasına olursa olsun önlenmesi gerektiğini" söylemiştir. Onun ve öteki bazı kişilerin söylediklerine bakılırsa, Amerikan emperyalizminin nükleer tehdit ve şantaj politikasıyla başaçıkmak için tek yol, bütün devrimci ülkülerin ve bütün devrimci ilkelerin kayıtsız şartsız teslimi ve tümüyle terkedilmesi olmayacak mıdır? Bir komünistin benimsemesi gereken tutum bu mudur? Acaba gerçekten, bir nükleer savaş bu yolla önlenebilir mi?

"Korkudan titreme"nin, Amerikan emperyalizmine saldırı ve savaş politikasını ve nükleer şantaj politikasını terkettirecek bir gönül yüceliği kazandıracağı düşünülemez. Gerçekler bunun tersini göstermektedir. İnsan korkudan ne kadar çok "titrerse", Amerikan emperyalizmi de o kadar azar, gözünü hırs bürür, nükleer savaş tehditlerini artırarak daha büyük isteklerle ortaya çıkar. Bu konuda hâlâ yeterince ders alınmamış mıdır?

Biz, halk yığınlarını nükleer savaşa ve nükleer silâhlara karşı seferber edebilmek için, onlara bu silâhların muazzam tahrip gücü üzerine bilgi verilmesinin gerekli olduğu görüşündeyiz. Bu tahrip gücünü önem-

sememek son derece yanlış olur. Ancak, Amerikan emperyalizmi de, nükleer şantaj politikasını yürütürken, nükleer silâh korkusunu yaymak için elinden geleni yapmaktadır. Bu durumda komünistler, bir yandan nükleer silâhların tahrip gücüne işaret ederlerken, öte yandan Amerikan emperyalizminin nükleer terör propagandasına karşı, bu silâhların yasaklanması ve bir nükleer savaşın önlenmesi olasılığı üzerinde durmalıdırlar; komünistler, halkların barış isteğini, emperyalistlerin nükleer tehdit politikalarına karşı haklı bir öfkeye dönüştürmeli, halkları Amerikan emperyalizminin saldırı ve savaş politikasına karşı savaşıma yöneltmelidirler. Komünistler hiçbir durumda, Amerikan emperyalizminin nükleer şantaj politikasının gönüllü propagandasını yapmamalıdırlar.

Biz, Amerikan emperyalizminin nükleer şantaj politikasının bütünüyle sergilenmesini ve bütün barışsever ülkelerin ve halkların, Amerikan emperyalistlerinin saldırı ve savaş planlarına ilişkin her tür harekete karşı amansız bir savaş vermek üzere, en geniş ölçüde seferber edilmesini savunuyoruz. Barışı savunan bütün güçlerin ortak savaşımına dayanılarak, Amerikan emperyalizminin nükleer şantaj politikasını felce uğratmanın mümkün olduğuna kesinlikle inanıyoruz. Nükleer silâhların yasaklanmasını sağlamanın ve bir nükleer savaşı önlemenin doğru ve etkili yolu budur.

Çin Komünist Partisi'ne saldıranlara, yanlış ve karamsar görüşlerini bir yana bırakmalarını, marksizm-leninizm gerçeğine güvenmelerini, akıllarını başlarına toplamalarını, ve, yığınların emperyalist nükleer şantaj politikasına karşı dünya barışını savunmak için giriştikleri büyük savaşıma etkin bir biçimde katılmalarını salık vermek isteriz.

## III

Togliatti arkadaş ve öteki bazı arkadaşlar, Çin Ko-

münist Partisi'nin, "emperyalistler ve bütün gericiler kâğıttan kaplanlardır" diyen marksist-leninist önermesine şiddetle karşıçıkmışlardır. İtalyan Komünist Partisi'nin geçen kongresine verdiği raporda Togliatti arkadaş, "emperyalizmin, bir omuz vuruşuyla devrilebilecek bir kâğıt kaplandan ibaret olduğunu söylemek yanlıştır" demiştir. Bugün de, emperyalizmin nükleer dişleri olduğunu, bu nedenle de ona kâğıttan kaplan denemeyeceğini ileri sürenler vardır.

Önyargılar gerçeğe cehaletten daha uzaktırlar. Togliatti arkadaşın ve öteki bazı arkadaşların durumuna gelince, bu kişiler cahil değillerse, o takdirde, Çin Komünist Partisi'nin bu önermesini bile bile tahrif ediyorlar demektir.

Emperyalizmi ve bütün gericileri kâğıttan kaplanlara benzetirken, Mao Tsetung arkadaş ve Çin Komünistleri, soruna bir tüm olarak ve uzun erimli bir görüş açısından bakmakta ve sorunun özüne inmektedirler. Bununla anlatılmak istenen şey, son çözümlemede, gerçek güce, emperyalizmin ve gericilerin değil, halk yığınlarının sahip olduğudur.

Mao Tsetung arkadaş bu önermeyi ilk olarak 1946 Ağustos'unda, Amerikan gazetecisi Anna Louise Strong'la yaptığı konuşmada ortaya koymuştu. Çin halkı güç bir dönem yaşıyordu. Amerikan emperyalizminden sonsuz destek gören, insan ve malzeme bakımından büyük üstünlüğe sahip olan Kuomintang gericileri, ülke ölçüsünde bir iç savaş çıkarmışlardı. Düşmanın azgın saldırıları ve Amerikan emperyalizminin yenilmezlik efsanesi karşısında, Çin devrimi ve Çin halkının yazgısı bakımından en önemli sorun, savaşım yürütme, devrim yapma ve zafere ulaşma yürekliliğini gösterip gösterememe sorunuydu. İşte bu çetin karar anında, Mao Tsetung arkadaş, "emperyalizm ve bütün gericiler kâğıttan kaplanlardır" diyen marksist-leninist önermesiyle Çin komünistlerinin ve Çin halkının eline ideolojik bakımdan büyük bir silâh verdi. Mao Tsetung arkadaş, tam bir açıklıkla şöyle demişti:

Bütün gericiler kâğıttan kaplanlardır. Görünüşte, gericiler korkunçturlar, ama gerçekte o kadar güçlü değildirler. Uzun erimli bakış açısından, gerçekte, güçlü olan gericiler değil, halktır... Çan Kay-şek de, onun destekçileri olan Amerikan gericileri de kâğıttan kaplanlardır. Amerikan emperyalizminden sözederken, halk onun korkunç derecede güçlü olduğunu sanmaktadır. Çin gericileri, Çin halkını korkutmak için Amerika Birleşik Devletleri'nin "güçünden" yararlanıyorlar. Ama, tarihteki bütün gericiler gibi, Amerikan gericilerinin de pek öyle güçlü olmadıkları tanıtlanacaktır.

1957 Kasım'ında Moskova'da yapılan Komünist ve İşçi Partileri Temsilcileri Toplantısı'nda, Mao Tsetung arkadaş aynı önermeyi şöyle açıklamıştı:

...güçlü sayılan gericilerin hepsi birer kâğıt kaplandan başka bir şey değildirler... Düşmana karşı savaşım için, uzun bir süreden beri, stratejik açıdan bütün düşmanlarımızı küçümseme, taktik açıdansa ciddiye alma anlayışını geliştirdik. Bu ayrıca, genel bir bakış açısından düşmanı küçümsememiz, ama her somut sorunda ciddiye almamız gerektiği anlamına gelir. Genel bir bakış açısından, düşmanı küçümsemezsek oportünizm hatasına düşeriz. Marx ve Engels yalnızca iki kişiydiler. Ancak, daha o günlerde, kapitalizmin tüm dünyada yıkılacağını ortaya koydular. Ama, somut sorunlarla ve belirli düşmanlarla uğraşırken, onları ciddiye almazsak, maceracılık hatasına düşeriz.

Mao Tsetung arkadaşın bu bilimsel önermesi, yıllar önce, Çin devriminin büyük zaferiyle doğrulanmış ve devrimci savaşımlara girişmiş olan bütün ezilen uluslara ve halklara yolgöstermiştir. Togliatti arkadaşa ve bu önermeye karşıçıkanlara soralım: Mao Tsetung arkadaşın önermesinde hangi nokta yanlıştır?

Mao Tsetung arkadaşın emperyalizmle ve bütün gericilerle ilgili çözümlemesi, Lenin'in çözümlemesiyle tam bir uyum halindedir. Lenin 1919'da, "çok güçlü"

İngiliz-Fransız emperyalizmini, "ayakları çamurdan bir dev heykel"e benzetmişti. Şöyle demişti Lenin:

> O zamanlar dünya emperyalizmi öylesine görkemli ve yenilmez bir güç olarak görülmekteydi ki, geri bir ülkenin işçilerinin buna karşı bir ayaklanmaya girişmeleri saçma olurdu. Şimdi de ... böylesine başaçıkılmaz bir dev olarak görünen emperyalizmin tüm dünya önünde, ayakları çamurdan bir dev heykele dönüştüğünü görüyoruz...
>
> ... Dünya emperyalizminin görkemli ve yenilmez görünen güçlerinin, kendisi için güvenilmez olduğunu, bu güçlerin bizi korkutmadığını ve bunların özünde çürümüş olduğunu görüyoruz.[2]

Lenin'in, "çamur ayaklı dev heykel" tanımlamasında kullandığı yargı biçimiyle Mao Tsetung arkadaşın "kâğıttan kaplan" önermesinde kullandığı yargı biçimi aynı değil midir? Soruyoruz: Lenin'in önermesinde yanlış olan nedir? Bu önermenin "modası geçmiş" midir?

Tarihte, emperyalizmin ve gericilerin kâğıttan kaplanlar olduğunu tanıtlayan sayısız örnek vardır. 1917'de, Şubat ve Ekim devrimlerinden önce, oportünistler, çarın ve burjuva hükümetinin son derece güçlü olduğunu, dolayısıyla halkın silâha sarılmasının bir çılgınlık olacağını söylediler. Ama Lenin ve öteki Bolşevikler bu oportünist görüşe kararlılıkla karşıkoydular; işçi, köylü ve asker yığınlarını, çarla burjuva hükümetini devirmeye yönelttiler. Tarih, çarın ve burjuva hükümetinin kâğıttan birer kaplandan başka bir şey olmadıklarını tanıtladı. II. Dünya Savaşı öncesinde ve savaş sırasında yatıştırma ve teslimiyet politikasına sarılanlar da, Hitler'in, Mussolini'nin ve Japon emperyalistlerinin yenilmez olduğunu söylediler. Ama, çeşitli ülkelerin halkları bu politikaya kararlılıkla direndiler ve sonunda faşizme karşı zafer kazandılar. Ve tarih, Hitler'in, Mussoli'nin ve Japon emperyalizminin kâğıt-

---

[2] Lenin, "Sovyet Yönetiminin İki Yılı", **"Bütün Yapıtları,** 4. Rusça baskısı, State Publishing House of Political Literature, Moskova, cilt 30, s. 106-107.

tan birer kaplandan başka bir şey olmadıklarını tanıtladı.

Biz, emperyalizmin ve bütün gericilerin, stratejik açıdan, gerçekte oldukları gibi kâğıttan kaplanlar olarak ele alınıp alınmaması sorununun, devrimci güçlerle gerici güçlerin nasıl değerlendirileceğine ilişkin önemli bir sorun olduğu görüşündeyiz. Bu önemli sorun, halkların devrimci savaşıma girişme, devrim yapma, zafer kazanma yürekliliğini gösterip gösteremiyeceklerini belirler, ve, halkların dünya ölçüsündeki savaşımlarının sonucunu ve tarihsel akışın geleceğini etkiler. Marksist-leninistler ve devrimciler emperyalizmden ve gericilerden hiçbir zaman korkmamalıdırlar. Emperyalizmin dünya üzerinde dörtnala at koşturduğu günler bir daha geri gelmemek üzere geçip gitmiştir, ve, artık devrimci güçler emperyalizmden değil, emperyalizm ve gericiler devrim güçlerinden korkmalıdırlar. Her ezilen ulus ve halk, emperyalizmi ve gericileri altedebilmek için her şeyden önce devrimci güvene, devrimci yürekliliğe ve devrimci ruha sahip olmalıdır; yoksa devrim için hiçbir umut kalmaz. Marksist-leninistler ve devrimciler için, devrimi zafere ulaştırmanın tek yolu, her tür eksiklik ve teslimiyet politikası belirtisiyle kararlılıkla savaşmak, halk yığınlarını "emperyalizm ve bütün gericiler kâğıttan kaplanlardır" anlayışıyla eğiterek, düşmanın küstahlaşmasını önlemek, ve, büyük halk yığınlarındaki devrimci ruhu artırarak onların devrimci kararlılık ve güvene, devrimci görüş ve dirence sahip olmalarını sağlamaktır.

Emperyalizmin nükleer silâhlara sahip olması, onun iliğine dek çürümüş, çöküntü halindeki niteliğini, dıştan güçlü görünmesine karşın zayıf niteliğini bir dirhem değiştirmiş değildir. Bu olgu, marksizm-leninizmin tarihin gelişmesinde belirleyici öğenin halk yığınları olduğunu söyleyen ilkesini de bir dirhem değiştirebilmiş değildir. Mao Tsetung arkadaş, Anna Louise Strong'la yaptığı konuşmada, emperyalizmin ve bütün gericilerin kâğıttan kaplanlar olduğu önermesini orta-

ya koyduğu zaman emperyalistler atom silâhlarına sahiptiler. Mao Tsetung arkadaş, konuşmasında şöyle diyordu:

> Atom bombası, Amerikan gericilerinin halkları yıldırmak için kullandıkları kâğıttan bir kaplandır. Korkunç görünür, ama gerçekte değildir. Kuşkusuz, atom bombası yığınları yokedecek bir silâhtır; ama bir savaşın sonucunu halk belirler, bir-iki tür yeni silâh değil.

Tarih tanıtlamıştır ki, emperyalizm nükleer silâhlarla da donanmış olsa, savaşmakta kararlı bir devrimci halka boyuneğdiremez. Çin devriminin zaferi, Kore, Vietnam, Küba, Cezayir ve öteki ülkeler halklarının devrimci savaşımlarındaki büyük zaferleri, Amerikan emperyalizminin nükleer silâhlara sahip olduğu bir zamanda kazanılmıştır. Emperyalizm, daima, tepeden tırnağa silâhlı ve halkın kanına susamış durumdadır. Ne türden dişlere sahip olursa olsun, ister tüfeklere, tanklara, ister roket dişlere, nükleer dişlere ya da modern bilim ve teknolojinin getirdiği başka türden dişlere sahip olsun, emperyalizmin çürümüş, kokuşmuş niteliği kağıttan-kaplan niteliği değişemez. Son çözümlemede, ne nükleer dişler, ne de başka türden dişler, emperyalizmi kaçınılmaz olarak yokolmaktan kurtarabilir. Emperyalizmin nükleer ya da başka türden dişleri, sonunda dünya halkları tarafından, emperyalizmle birlikte tarih müzesine teslim edilecektir.

"Emperyalizm ve bütün gericiler kâğıttan kaplanlardır" önermesine karşıçıkanlar, bir devrimcinin sahip olması gereken bütün nitelikleri yitirmişlerdir, üstelik, körleşmişler ve fareler kadar ürkek hale gelmişlerdir. Bu kişilere şunu salık veririz: yazgınızı emperyalistlerin yazgısına bağlamayınız!

## IV

Togliatti arkadaşla ve öteki bazı arkadaşlarla ara-

mızdaki farklılıklar, barış içinde birarada yaşama sorununda da ortaya çıkmaktadır.

Çin Komünist Partisi ve Çin Hükümeti, ayrı sosyal sistemlere sahip ülkelerin barış içinde birarada yaşamalarını her zaman savunmuştur. Barış içinde birarada yaşamanın ünlü Beş İlke'sini ortaya atan Çin'dir. Bu Beş İlke temeli üzerinde Çin, birçok ülkeyle dostça ilişkiler kurmuş; Yemen, Birmanya, Nepal, Afganistan, Gine, Kamboçya, Endonezya ve Gana'yla dostluk antlaşmaları, ya da dostluk ve saldırmazlık antlaşmaları imzalamış, ve, Birmanya, Nepal ve öteki ülkelerle olan sınır sorunlarını en iyi çözümlere ulaştırmıştır. Bu gerçekleri hiç kimse yadsıyamaz. Ama yine de, uluslararası komünist hareket içinde bazı kişiler, barış içinde birarada yaşamaya karşı olduğu gerekçesiyle, Çin'e saldırı ve iftiralarda bulunmaktadırlar. Böyle davranmalarının nedeni, kuşkusuz, bu sorun üzerindeki hatalı ve marksizm-leninizme aykırı görüşlerini gizlemek içindir.

Barış içinde birarada yaşama sorunu üzerinde, bize saldıranlarla aramızdaki farklılıklar şunlardır. Biz, sosyalist ülkelerin, ayrı sosyal sistemlere sahip ülkelerle, toprak bütünlüğüne ve egemenliğe karşılıklı saygı, saldırmazlık, içişlere karışmazlık, eşitlik, karşılıklı çıkar ve barış içinde birarada yaşama temelleri üzerinde normal uluslararası ilişkiler kurmak için çalışmaları gerektiğine inanıyoruz. Sosyalist ülkeler bakımından bunun hiçbir güçlüğü yoktur. Engelleri çıkaranlar, emperyalizm ve çeşitli ülkelerdeki gericilerdir. Barış içinde birarada yaşamanın, savaşımsız sağlanması asla düşünülemez. Barış içinde birarada yaşamanın gerçekleşmesinin, dünya arenasındaki sınıf savaşımlarını ortadan kaldıracağını, sosyalizmle kapitalizm sistemleri arasındaki çelişmeyi, ve, ezilen uluslarla ezen uluslar arasındaki çelişmeyi yokedeceğini düşünmek de büsbütün olanaksızdır. 1960 Moskova Bildirisi şöyle demektedir:

> Devletlerin barış içinde birarada yaşaması, revizyonistlerin ileri sürdükleri gibi sınıf savaşımının

terkedildiği anlamına gelmez. Ayrı sosyal sistemlere sahip devletlerin birarada yaşaması, sosyalizmle kapitalizm arasındaki sınıf savaşımının bir biçimidir.

Ne var ki, Togliatti arkadaş ve Çin'e saldıranlar, "barış içinde birarada yaşama" yoluyla, "tüm dünyanın yapısını yenilemenin" ve "yeni bir dünya düzeni" kurmanın, tüm dünya üzerinde "insanların ve halkların, özgürlüğe, yüksek bir yaşama düzeyine, bağımsızlığa, insan kişiliğinin ve kişiliğe saygının tam olarak gelişmesine, bütün devletlerin barış içinde işbirliği yapmalarına yönelen bütün özlemlerini giderecek bir ekonomik ve sosyal düzen" kurmanın, ve, "savaşsız bir dünya"ya ulaşmanın mümkün olduğunu ileri sürüyorlar. Bunun anlamı, "barış içinde birarada yaşama" yoluyla, sosyalizmle kapitalizm sistemleri arasında ve ezilen uluslarla ezen uluslar arasında uzlaşmaz çelişmelerin varolduğu bir "dünya yapısını" değiştirmenin, ve, emperyalizmle gericiler hâlâ varoldukları halde, bütün savaşları ortadan kaldırarak "savaşsız bir dünya"yı gerçekleştirmenin mümkün olduğudur.

Bu tutumu benimseyerek, Togliatti arkadaş ve öteki arkadaşlar, barış içinde birarada yaşamayla ilgili Lenin ilkelerini tamamen değiştirmişler ve marksizm-leninizmin sınıf savaşımı öğretisini bir yana atmışlardır. Bu kişiler gerçekte, dünya ölçüsündeki sınıf savaşımının yerine sınıfların işbirliğini koymakta, sosyalist ve kapitalist sistemlerin birbiriyle kaynaşmasını savunmaktadırlar. Şimdi Amerikan emperyalizmi, "hür ulusların dünya topluluğu"nu kurmaktan sözetmekte ve sosyalist ülkeleri "barışçı evrim" yoluyla "hür dünya"ya katma yolunda boş umutlar beslemektedir. Tito grubu da, "ekonomik kaynaşma" ve "politik kaynaşma" yaygaralarıyla, Amerikan emperyalizmine yardakçılık etmektedir. Barış içinde birarada yaşama yoluyla "tüm dünyanın yapısını yenilemek"ten dem vuranların, kendileriyle Amerikan emperyalizmi arasında bir sınır çizgisi çekmeleri gerekmez mi? Bu kişilerin, kendileriyle

Tito grubu arasında bir sınır çizgisi çekmeleri gerekmez mi?

Barış içinde birarada yaşama yoluyla "savaşsız bir dünya" sağlama savı da büsbütün saçma bir savdır. Bugünkü durumda, emperyalizmin yeni bir dünya savaşı çıkarması, dünyanın bütün barışsever güçlerinin, emperyalizme karşı geniş bir uluslararası birleşik cephe kurmalarıyla ve birlikte savaşmalarıyla önlenebilir. Ama, bir dünya savaşını önlemekle bütün savaşları ortadan kaldırmak başka başka şeylerdir. Emperyalizm ve gericiler savaşın kaynağıdırlar. Emperyalizmin ve gericilerin hâlâ varoldukları koşullar altında, şu ya da bu türden savaşlar çıkabilir. Savaştan sonraki onyedi yılın tarihi, şu ya da bu türden yerel savaşların hiç kesilmediğini gösteriyor. Ezilen uluslar ve halklar devrim için mutlaka ayaklanacaklardır. Emperyalizm ve gericiler, devrimi bastırmak için silâh gücüne başvurdukları zaman da, kaçınılmaz olarak iç savaşlar ve ulusal kurtuluş savaşları çıkacaktır. Ancak emperyalist sistem yıkıldıktan ve ancak insanın insan tarafından ezilmesine ve insanın insan tarafından sömürülmesine yolaçan sistemler yokedildikten sonradır ki, bütün savaşları ortadan kaldırmak ve "savaşsız bir dünya"ya ulaşmak mümkün olabilir. Marksist-leninistlerin daima savundukları budur.

Barış içinde birarada yaşama sorununda, bize saldıranlarla aramızda bir fark daha var. Biz, ayrı sosyal sistemlere sahip ülkelerin barış içinde birarada yaşaması sorunuyla, ezilen ulusların ve ezilen sınıfların devrimi sorununun aynı değil, farklı nitelikte sorunlar olduğu görüşündeyiz.

Barış içinde birarada yaşama ilkesi, yalnızca ayrı sosyal sistemlere sahip ülkeler arasındaki ilişkilere uygulanabilir; ezilen uluslarla ezen uluslar arasındaki, ya da ezilen sınıflarla ezen sınıflar arasındaki ilişkilere değil. Ezilen bir ulus ya da halk için sorun, emperyalizmin ve gericilerin egemenliğine son vermek için devrimci bir savaşıma girişmektir; emperyalizm ve gerici-

lerle birarada yaşama sorunu değil, olamaz da.

Ne var ki, Togliatti ve Çin'e saldıranlar, "barış içinde birarada yaşama" üzerindeki görüşlerini, sömürge ve yarı-sömürge halklarla emperyalistler ve sömürgeciler arasındaki ilişkileri kapsayacak biçimde genişletiyorlar. Bu kişiler, "hâlâ bir milyar insanı boyunduruğu altında tutan açlık sorunu"yla "gerikalmış bölgelerde üretici güçleri ve demokrasiyi geliştirme sorununu", "görüşmeler yoluyla, makul çözümler arayarak, durumu güçleştirerek giderilmesi olanaksız sonuçlara yolaçacak davranışlardan kaçınmak yoluyla çözümlenmesi gerektiğini", söylüyorlar. Ezilen uluslar ve halklar içindeki devrim kıvılcımları bu kişilerin hoşuna gitmiyor. Onlar, ufacık bir kıvılcımın bir dünya savaşına yolaçabileceğini ileri sürüyorlar.

Bu biçimde konuşmak, gerçekte, ezilen uluslardan, sömürgecilerle "barış içinde birarada yaşamalarını" istemek, onlardan ulusal kurtuluş savaşlarına girişmek şeyle dursun, direnmeyi, ya da bağımsızlık ve özgürlük savaşımlarını bile terkederek sömürge yönetimine boyuneğmelerini istemek demektir. Böyle sözler, Çin halkının, Kore halkının, Vietnam halkının, Küba halkının, Cezayir halkının ve devrim yolunda ayaklanan bütün öteki halkların "barış içinde birarada yaşama" ilkesini çiğnedikleri ve yanlış hareket ettikleri anlamına gelmez mi? Emperyalistlerin ve sömürgecilerin vaazları ile bu tür konuşmalar arasında gerçek bir fark bulunduğunu söylemek güçtür.

Daha da şaşırtıcı olan nokta, Togliatti ile öteki bazı kişilerin, uluslararası alanda sınıfların işbirliği düşününü, gerikalmış bölgelere "birlikte müdahale"yi kapsayacak biçimde genişletmeleridir. Bu kişiler, "değişik sosyal yapılara sahip devletlerin" gerikalmış bölgelerin ilerlemesini sağlamak için, karşılıklı işbirliği yoluyla "birlikte müdahale" edebileceklerini söylüyorlar. Açıktır ki, böyle konuşmak, yeni-sömürgecilik yararına hayaller yaymak demektir. Biçimi ya da kalıbı ne olursa olsun, emperyalizmin gerikalmış bölgelere karşı izledi-

ği politika bir sömürgeci yağma politikası olmaktan öteye geçemez ve bu hiçbir zaman gerikalmış bölgelerin ilerlemesini amaçlayan bir politika olamaz. Elbette ki, sosyalist ülkeler, gerikalmış bölgelerin halklarını desteklemelidirler; her şeyden önce bu halkların ulusal bağımsızlık savaşımlarını desteklemelidirler ve bağımsızlıklarını kazandıktan sonra da ulusal ekonomilerinin geliştirilmesinde onlara destek olmalıdırlar. Ama, sosyalist ülkelerin, emperyalistlerin gerikalmış ülkelere karşı izlediği sömürgeci politikaya destek olmaları ve hele bu bölgelere onlarla "birlikte müdahale" etmeleri asla düşünülemez. Böyle davranmak, proleter enternasyonalizmine ihanet, emperyalizmin ve sömürgeciliğin çıkarlarına hizmet etmek olur.

Ezilen ulusların ve halkların, emperyalistlerle ve sömürgecilerle "barış içinde birarada yaşamaları" gerçekten mümkün müdür? Gerikalmış bölgelere "birlikte müdahale" gerçekte ne demektir? Bu sorulara en iyi yanıt Kongo olayıdır. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi, Kongo'ya uluslararası bir müdahaleye oybirliğiyle karar verdiği zaman, uluslararası komünist hareket içinde, bunun uluslararası işbirliğinin parlak bir örneği olduğuna inananlar vardı. Bunlar, Birleşmiş Milletler müdahalesiyle sömürgeciliğin yokedileceğine ve böylelikle, Kongo halkının özgürlük ve bağımsızlığına kavuşacağına inanıyorlardı. Ama sonuç ne oldu? Kongo'nun ulusal kahramanı Lumumba katledildi; halefi Gizenga hapsedildi; birçok Kongolu yurtsever ya öldürüldü ya da hapse atıldı; ve, Kongo'daki güçlü ulusal bağımsızlık savaşımı ciddî bir darbe yedi. Kongo yine eski sömürgecilerin kölesi olarak kaldığı gibi, Amerikan emperyalizminin de sömürgesi oldu ve sonsuz acıların pençesine düştü. Ezilen ulusların ve halkların, emperyalistlerle ve sömürgecilerle "barış içinde birarada yaşamalarını" ve gerikalmış bölgelere "birlikte müdahale"de bulunulmasını savunanlara soruyoruz: Kongo olayının trajik dersini unuttunuz mu?

Çin'in barış içinde birarada yaşamaya karşı oldu-

ğu iftirasını ortaya atanlar, Hindistan'la olan ilişkilerinde Çin'in birçok hata işlemiş olduğunu ileri sürüyorlar. Gerçekleri görmezlikten gelen, yanlışı doğrudan ayırdedemeyen bu kişiler, Hindistan'la çatışmaya girdiği için Çin'i suçluyorlar. Togliatti bu konuda şunları söylemiştir: "Biz, Çin Halk Cumhuriyeti'nin savlarında makul ve doğru olan yanları biliyoruz. Ayrıca, askerî harekâtın bir Hint saldırısıyla başladığını da biliyoruz". Bu, sınırdaki çatışmayı Çin'in başlattığı yolunda sahte suçlamalarda bulunan birtakım sözümona marksist-leninistlerin tutumundan biraz daha âdilane bir tutumdu. Ama yine de, Togliatti, akla kara arasında hiçbir ayrım yapmadan Çin'le Hindistan arasındaki silâhlı çatışmanın "mantıksız ve saçma" olduğunu ileri sürmektedir. Togliatti arkadaşa soruyoruz: Hindistan'daki gerici grubun akıl almaz toprak istekleri ve geniş ölçüde silâhlı saldırıları karşısında, Çin, kendisine "saçma" yerine "mantıklı" dedirtebilmek için ne yapmalıydı acaba? Çin'in, "saçma" değil de "mantıklı" davrandığını tanıtlaması için, Hindistan gerici grubunun mantıksız isteklerine ve silâhlı saldırılarına boyuneğmesi mi gerekirdi? Sosyalist Çin'in "mantıklı" olduğunu tanıtlaması için kendi topraklarından büyük kesimleri bir temenna çakarak vermesi mi gerekirdi?

Togliatti arkadaşla öteki bazı arkadaşların Çin-Hindistan sınır sorununda takındıkları tutum, barış içinde birarada yaşama konusundaki görüşlerini yansıtmaktadır. Bu görüşe göre, sosyalist ülkeler bu politikayı yürütürlerken, kapitalist ülkelere ödün üstüne ödün vermelidirler, silâhlı saldırılara uğradıklarında kendilerini korumak için de olsa savaşmamalıdırlar; tersine toprakları üzerindeki egemenliklerinden vazgeçmelidirler. Acaba bir sosyalist ülkenin izlemesi gereken barış içinde birarada yaşama ilkesiyle bu görüş arasında herhangi bir ortak nokta var mıdır?

Çin'i barış içinde birarada yaşamaya karşı olmakla suçlayanlar, Çin halkına, ayrıca, Küba halkının Amerikan emperyalizmine karşı haklı tutumunu destekle-

diği için de saldırmaktadırlar. Kahraman Küba halkı ve onun devrimci önderi Başbakan Fidel Castro, Küba'nın egemenliğini kısıtlamayı amaçlayan uluslararası denetime kararlılıkla karşıkoyduğu ve beş haklı isteğini ileri sürdüğü zaman, proleter enternasyonalizmine olan değişmez bağlılığına uygun olarak Çin halkı, tüm ülkede görkemli yığın gösterilerine girişmiş, ve, Küba halkının bağımsızlığı, egemenliği ve onuru uğrunda giriştiği savaşımı kesinlikle desteklemiştir. Bunun yanlış olan bir yanı var mıydı? Yazık ki bazı kişiler, sürekli olarak, Çin'i, Karaibler'de durumu güçleştirmekle ve dünyayı bir termonükleer savaşa sokmak istemekle suçlamaktadırlar. Çin'e atılan bu iftira son derece aşağılık ve iğrençtir.

Küba halkının, egemenliğini korumak için uluslararası denetime karşı giriştiği savaşımı, Çin halkının desteklemesi, nasıl olur da Çin'in barış içinde birarada yaşamaya karşı olduğu, ya da başkalarını bir termonükleer savaşın içine sokmak istediği biçiminde yorumlanabilir? Bu, Çin'in de, uluslararası denetimi kabul ettirmek için Küba'ya baskı yapması gerektiği ve ancak böyle davrandığı takdirde "barış içinde birarada yaşama"ya uymuş olacağı anlamına mı gelmektedir? Küba'nın beş isteğini sözde destekleyen, ama gerçekte Çin halkının Küba'yı desteklemesine karşıçıkan kişiler, Küba'nın beş isteğine gösterdikleri desteğin ikiyüzlülüğünü ortaya koymuş olmuyorlar mı?

Çin Komünist Partisi ve Çin halkı, tarihsel akışı, herhangi bir silâhın değil, halk yığınlarının büyük gücünün belirlediğini daima savunmuştur. Biz, ne füze üslerinin Küba'ya yerleştirilmesi yolunda bir istekte bulunduk, ne de bu sözde "saldırı silâhları"nın Küba'dan çekilmesini engelledik. Bu tutumumuzu da her fırsatta açıkça ortaya koyduk. Uluslararası uyuşmazlıkların çözümünde nükleer silâhları kullanmanın marksist-leninist bir tutum olduğunu asla kabul etmedik. Karaibler buhranında bir termonükleer savaşı önlemek için bir "Münih" yaratma yoluna girmeyi de hiçbir zaman

kabul etmedik. Bizim şiddetle karşıkoyduğumuz, şiddetle karşıkoymakta olduğumuz ve gelecekte de şiddetle karşıkoyacağımız şey, emperyalizmle bir uzlaşmaya varmak için, bir başka ülkenin egemenliğinin feda edilmesidir. Bu türden bir uzlaşma, tümüyle bir yatıştırmadan, bir "Münih" yaratmaktan başka bir şey olamaz. Böyle bir uzlaşmanın, sosyalist ülkelerin barış içinde birarada yaşama politikasıyla hiçbir ortak yanı yoktur.

## V

Aslında, Togliatti arkadaşla İtalyan Komünist Partisi'nden öteki arkadaşlar, yalnızca, uluslararası arenada sınıf savaşımının yerine sınıfların işbirliğini koymakla kalmıyorlar, kendilerine özgü "barış içinde birarada yaşama" anlayışlarını, kapitalist ülkelerdeki ezen ve ezilen sınıflar arasındaki ilişkileri de kapsayacak biçimde genişletiyorlar. Togliatti şöyle diyor:

> Ülkemizin iç durumu alanındaki bütün eylemlerimiz, tüm dünyanın yapısını yenileme yolundaki büyük savaşımın İtalyanca terimlerle anlatımından başka bir şey değildir.

Burada "bütün eylemlerimiz" sözleriyle anlatılmak istenen, "sosyalizme, demokrasi ve barış içinde ilerlemek" ya da "yapısal reform" yoluyla varmak biçiminde tanımladıkları şeylerdir.

İtalyan Komünist Partisi'nin sosyalist devrim sorunundaki çizgisi düşünümüzce yanlış olmakla birlikte, biz hiçbir zaman müdahaleye kalkışmadık; çünkü bu, yalnızca İtalyan arkadaşlarımızın karar verecekleri bir sorundu. Ama şimdi Togliatti arkadaş, kendi "yapısal reform" teorisinin "bütün uluslararası komünist hareketin ortak çizgisi" olduğunu ileri sürdüğüne göre, sosyalizme barışçı geçişin "işçi sınıfının ve komünist hareketin dünya stratejisinin bir ilkesi haline gelmiş olduğunu" kendi kendine gelin-güvey olarak ilân ettiğine göre, ve, bu sorun, yalnızca proletarya devrimi ve prole-

tarya diktatörlüğü üzerindeki temel marksist-leninist teoriyi değil, bütün kapitalist ülkelerdeki proletaryanın ve halkın kurtuluşuna ilişkin temel sorunu da ilgilendirdiğine göre, biz, uluslararası komünist hareketin üyeleri olarak, marksist-leninistler olarak, bu konudaki görüşlerimizi belirtmek zorundayız.

Her devrimde temel sorun, devlet iktidarı sorunudur. *Komünist Manifesto*'da, Marx ve Engels, "işçi sınıfının devriminde ilk adımın, proletaryayı egemen sınıf durumuna yükseltmek" olduğunu belirtiyorlardı. Bu düşün, Lenin'in bütün yapıtlarında işlenmiştir. *Devlet ve İhtilâl*'de Lenin, burjuva devlet makinesinin kırılıp parçalanması ve proletarya diktatörlüğünün kurulması gereği üzerinde önemle durmuştur. Lenin, şöyle demiştir:

"İşçi sınıfı hazır devlet makinesini yalnızca ele geçirmekle yetinmemeli, onu kırıp parçalamalıdır"; "sınıf savaşımının kabulünü, proletarya diktatörlüğünün kabulüne kadar genişleten kişi bir marksisttir ancak". Yine Lenin, "iktidardan başka her şey hayaldir" demiştir.

1957 Moskova Deklarasyonu, sosyalist devrimin ortak yasalarını açıklarken, sosyalizm yoluna girmek için, özünü marksist-leninist partinin oluşturduğu işçi sınıfının, ilk olarak, çalışan yığınları, şu ya da bu biçimde bir proletarya devrimini gerçekleştirmeye ve proletarya diktatörlüğünün şu ya da bu biçimini kurmaya yöneltmesinin zorunlu olduğunu belirtmektedir.

Marksizm-leninizmin temel ilkelerinin ve sosyalist devrimin Moskova Deklarasyonu'nda ilân edilen ortak yasalarının evrensel olarak uygulanabilir olduğuna ve elbette İtalya'ya da uygulanabilir olduğuna kuşku yoktur.

Ne var ki, Togliatti arkadaş ve İtalyan Komünist Partisi'nden öteki bazı arkadaşlar, Lenin'in *Devlet ve İhtilâl*'deki çözümlemesinin "artık yeterli olmadığını" ve proletarya diktatörlüğünün şimdi değişik bir içerik taşıdığını ileri sürüyorlar. Bu kişilerin "yapısal reform"

teorisine göre, bugünkü İtalya'da bir proletarya devrimine, burjuva devlet makinesinin parçalanmasına ve proletarya diktatörlüğünün kurulmasına gereksinim yoktur; onlar, yalnızca "bir dizi reformla", "kerteli" ve "barışçı yollarla", büyük işletmelerin millileştirilmesi yoluyla, ekonomik planlama yoluyla ve demokrasinin İtalyan Anayasası çerçevesinde genişletilmesi yoluyla sosyalizme ulaşacaklardır. Gerçekte, bu kişiler, devleti sınıflarüstü bir araç olarak görmekte ve burjuva devletinin de sosyalist bir politika izleyebileceğine inanmaktadırlar; bunlar, burjuva demokrasisini sınıflarüstü bir demokrasi olarak görmekte ve proletaryanın böyle bir demokrasiye dayanarak devlet içinde "yönetici sınıf" durumuna yükselebileceğine inanmaktadırlar. Bu "yapısal reform" teorisi, marksizm-leninizmin proletarya devrimi ve proletarya diktatörlüğü teorilerine tam bir ihanettir.

Bugünkü İtalya, tekelci kapitalist sınıf tarafından yönetilen kapitalist bir ülkedir. İtalyan Anayasası, İtalyan işçi sınıfının ve İtalyan halkının yıllar boyunca verdiği yiğitçe savaşımlar sonunda elde ettiği bazı kazançları içermekle birlikte, yine de özünde kapitalist mülkiyeti koruyan bir burjuva anayasasıdır. Bütün öteki kapitalist ülkelerde uygulanan demokrasi gibi, İtalya'da uygulanan demokrasi de bir burjuva demokrasisi, yani bir burjuva diktatoryasıdır. Millileştirme, İtalya'da uygulandığı biçimiyle, sosyalist sistem içinde bir devlet kapitalizmi değil, tekelci kapitalist sınıfın çıkarlarına hizmet eden bir devlet kapitalizmidir. Tekelci kapitalist sınıf, sömürüsünü ve egemenliğini sürdürmek için, zaman zaman bazı reform önlemleri alabilir. Kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfının gündelik ekonomik savaşımlara ve demokrasi için savaşımlara girişmesi de mutlaka gereklidir. Ancak, bu savaşımlara girişmenin amacı, işçi sınıfının ve emekçi halkın yaşam koşullarında kısmî düzelmeler sağlamak, ama daha da önemlisi, yığınları eğitmek ve örgütlemek, politik bilincini genişletmek ve zamanı geldiğinde devlet iktidarının ele

geçirilmesi için devrimci gücü artırmaktır. Marksist-leninistler, reformlar için savaşımdan yana olmakla birlikte, reformizme kesin olarak karşıdırlar.

Gerçekler tanıtlamıştır ki, işçi sınıfının ve emekçi halkın ekonomik ve politik istekleri, tekelci kapitalistlerin izin verdiği sınırları ne zaman aşmışsa, tekelci sermayenin çıkarlarını temsil eden İtalyan hükümeti baskı yollarına başvurmuştur. Bunun sınıf savaşımının değişmez bir yasası olduğunu tanıtlayan sayısız tarihsel gerçek yok mudur? Tekelci kapitalist sınıfın, çıkarlarından ve egemenliğinden vazgeçerek, kendi rızasıyla tarih sahnesinden çekileceği nasıl düşünülebilir?

Togliatti, bu gerçekten büsbütün habersiz değildir. Togliatti, "büyük tekelci grupların iktidarının" burjuva anayasası çerçevesi içinde "yıkılmasını" enerjik bir biçimde savunmakla birlikte, "bunun nasıl yapılabileceği" sorusunu "bilmiyoruz" diye yanıtlıyor. Böylelikle, Togliatti ile İtalyan Komünist Partisi'nin öteki liderlerinin savundukları "yapısal reform" teorisinin, kaynağını, tarihsel materyalizmden ve nesnel gerçeğin bilimsel incelenmesinden değil, idealizmden ve hayallerden aldığı ortaya çıkmaktadır. Ama yine de bu kişiler, güvenilir olmadığını kendilerinin de bildikleri görüşleri enerjik bir biçimde yayıyorlar ve bunları "tüm uluslararası komünist hareketin ortak çizgisi" olarak tanımlıyorlar. Onların bu uygulaması, yalnızca proletaryanın devrimci savaşımının kısırlaşmasına ve zayıflamasına, kapitalist egemenliğin sürdürülmesine ve sosyalist devrimin tümüyle yadsınmasına hizmet eder. Bu yeni tip bir sosyal-demokrat eğilim değil midir?

Şimdilerde, kapitalist ülkelerde, politik bakımdan yozlaşmış bazı komünistlerle bazı sağ-kanat sosyal-demokratlar sürekli olarak "yapısal reform" teorisinin reklamını yapıyorlar ve bunu komünist partilere saldırmakta kullanıyorlar. Yalnızca bu gerçek bile, "yapısal reform" teorisinin sosyal-demokrasiye ne kadar benzediğini ve marksizm-leninizmin ne kadar uzağına düştüğünü göstermeye yeter!

Moskova Deklarasyonu ve Moskova Bildirisi, sosyalist devrimin hem barışçı, hem de barışçı olmayan yollardan gerçekleştirilebileceğini belirtmektedirler. Bazı kişiler "yapısal reform" teorisini haklı çıkarmak için, bu tezi kullanma yolunda boşuna çaba harcıyorlar. Barışçı geçişi tek yanlı bir tutumla "komünist hareketin dünya stratejisinin bir ilkesi" olarak göstermek yanlıştır.

Marksist-leninist görüş açısından, barışçı geçişi gerçekleştirmenin, proletaryanın ve tüm halkın çıkarlarına uygun düşeceğine kuşku yoktur. Belli bir ülkede barışçı geçiş olanağı belirdiği anda, komünistler bunun gerçekleşmesi için uğraşmalıdırlar. Ne var ki, olasılıkla gerçek, dilekle onun gerçekleşmesi, ayrı ayrı şeylerdir. Tarih bugüne dek, kapitalizmden sosyalizme barışçı geçişin tek bir örneğine tanık olmamıştır. Komünistler, tüm umutlarını, devrimin barışçı geçiş yoluyla ulaşacağı zafere bağlamamalıdırlar. Burjuvazi tarih sahnesinden asla kendi rızasıyla çekilmiyecektir. Bu, sınıf savaşımının evrensel bir yasasıdır. Komünistler, devrim hazırlıklarında en ufak bir gevşeme göstermemelidirler. Ve, proletaryanın devlet iktidarını ele geçirmekte olduğu, burjuvazinin de devrimi bastırmak için silâh zoruna başvurduğu kritik anda, komünistler, karşı-devrimin saldırılarını defetmeye ve burjuvaziyi silâh gücüyle alaşağı etmeye hazır olmalıdırlar.

Komünistler iki olası duruma karşı, yani, bir yandan devrimin barışçı yoldan gelişmesine karşı hazırlıklı olurlarken, öte yandan da devrimin barışçı olmayan yoldan gelişmesine karşı tamamen hazırlıklı olmalıdırlar. Devrim için elverişli bir durum ortaya çıktığı zaman, ve burjuvazi, devrimi ezmek için zora başvurduğu zaman hazırlıksız yakalanmaktan ancak böylelikle kurtulmak mümkündür. Devlet iktidarını barışçı yollarla ele geçirmek mümkün olsa bile, yabancı emperyalistlerin silâhlı müdahalesiyle ve emperyalistlerin desteklediği silâhlı karşı-devrimci ayaklanmalarla başetmek üzere, hazırlıklı olunmalıdır. Komünistler dikkatleri-

ni, zorlu çabalar harcayarak devrimci gücün artırılması üzerinde toplamalı ve gereken her durumda burjuvazinin silâhlı saldırılarını püskürtmeye hazır olmalıdırlar. Ve, yanlızca barışçı geçişe ağırlık vererek bütün dikkatlerini bu olasılık üzerinde toplamamalıdırlar; tersi durumda, proletaryanın devrimci istemini uyuşturmaya, kendilerini ideolojik silâhtan yoksun bırakmaya, mutlak bir pasifliğe gömülmeye, politik ve örgütsel bakımdan hazırlıksız kalmaya ve sonunda proletaryanın devrimci davasını gömmeye mahkûmdurlar.

Togliatti arkadaşla İtalyan Komünist Partisi'nin öteki bazı liderlerinin "sosyalizme, demokrasi ve barış içinde ilerleme" konusundaki tezleri eski revizyonist Karl Kautsky'nin bazı beyanlarını anımsatıyor. Kırk yılı aşkın bir süre önce, Kautsky şöyle diyordu:

> Demokrasinin yerleştiği her yerde bunun [proletaryanın sosyal devriminin] fizik güçle değil, ancak barışçı, ekonomik, yasal ve ahlâkî araçlarla gerçekleştirilebileceğine ... inanıyorum.[3]

Komünistlerin, kendileriyle Kautsky gibi sosyal demokratlar arasında kesin bir sınır çizgisi çekmeleri gerekmez mi?

## VI

Togliatti arkadaşla öteki bazı arkadaşların marksizm-leninizme, Moskova Deklarasyonu'na ve Moskova Bildirisi'ne ne kadar uzak düştükleri, son zamanlarda Yugoslav revizyonist grubu ile ateşli bir flörte girişmeleriyle daha da açığa çıkmıştır. Marksizm-leninizm döneği Tito grubunun bir temsilcisi İtalyan Komünist Partisi'nin son kongresine çağrılmış ve ona, Çin'e saldırılarda bulunacağı bir kürsü verilmiştir. Aynı kongrede, Togliatti arkadaşla öteki bazı arkadaşlar, Tito grubunu herkesin önünde savunmuş ve "geçmişte yaptıkları ve şimdi de yapmakta oldukları şeylerin değerliliğini" övmüşlerdir.

---

[3] Karl Kautsky, **Proletarya Diktatörlüğü**, 1918.

Togliatti arkadaşa ve öteki bazı arkadaşlara sormak isteriz: Moskova Bildirisi'nin bağlayıcılığını hâlâ kabul ediyor musunuz? 1960 Moskova Bildirisi gayet açık bir biçimde şunları belirtmektedir:

> Komünist partileri, Yugoslav biçimi uluslararası oportünizmi, modern revizyonist "teorilerin" yoğun halde bulunduğu bu biçimi, oybirliğiyle mahkûm etmişlerdir. Eskimiş olduğunu söyledikleri marksizm-leninizme ihanet ettikten sonra, Yugoslav Komünistleri Birliği'nin liderleri, 1957 Deklarasyonu'nun karşısına anti-leninist revizyonist programlarını koymuşlar, Yugoslav Komünistleri Birliği'ni, bir tüm olarak uluslararası komünist hareketin karşısına dikmişlerdir...

Tito grubunun mahkûm edilmesi bir yanlışlık olabilir mi? Bütün ülkelerin komünist partilerince oybirliğiyle kabul edilen karar, herhangi bir kişinin ya da kişilerin isteklerine, ya da istemlerine bağlı olarak bir yana atılabilir mi?

Her şey bir yana, gerçekler gerçek olarak, dönekler de dönek olarak kalırlar. Moskova Bildirisi'nde varılan yargıyı hiç kimse tersyüz edemez.

Titocular, tamamen revizyonist olan programlarından vazgeçmek şöyle dursun, bu programı, kısa bir süre önce yayınladıkları Yugoslav Anayasası tasarısına da eklemişlerdir.

Tito grubu, "sosyalizmin" kuruluşu için, kendisini emperyalizme satarak ilerlediği "eşsiz yolu" değiştirmiş değildir. Tersine, bu kişiler, Amerikan emperyalizminin saldırı ve savaş politikasının hizmetinde gitgide daha ateşli bir biçimde çalışmaktadırlar. Amerikan emperyalizmi Tito grubunu, geçenlerde 100 milyon doları aşkın bir ek "yardım"la ödüllendirmiştir. Tito grubu, eskiden beri kullandığı "bloklar dışı kalma" ve "olumlu biçimde birarada yaşama" örtüleri altında Asya, Afrika ve Latin Amerika halklarının ulusal ve demokratik hareketlerini baltalamak ve sosyalist kampla bütün

barışsever ülkelerin birliğini çökertmek için elinden geleni yapmaktadır.

Tito grubunun revizyonist çizgisinin gelişmesi ve Amerikan emperyalizmine bağımlılığının gittikçe artması yüzünden, Yugoslavya, sosyalist bir ülke olmaktan çoktan çıkmıştır, ve bir hayli zaman var ki, Yugoslavya'da kapitalizmin kerteli bir restorasyonu başlamıştır.

Yugoslavya'da kapitalizmin restorasyonu burjuvazinin bir karşı-devrimci darbesi, ya da emperyalizmin istilâsı sonucu değil, Tito grubunun yozlaşması sonucu adım adım ortaya çıkmıştır. Lenin'in çok önceden belirttiği gibi, "her devrimin temel sorunu, kuşkusuz, devlet iktidarı sorunudur. İktidarı hangi sınıf elinde tutmaktadır — her şeyi belirleyen budur".[4] Bir devletin niteliği, hangi sınıfın devlet iktidarını kullandığına ve bu sınıfın hangi politikayı izlediğine bakar. Bugün Yugoslavya'da devlet iktidarı Tito grubunun, marksizm-leninizme ve komünizm davasına, Yugoslav işçi sınıfının ve Yugoslav halkının temel çıkarlarına ihanet etmiş olan ve tamamen revizyonist bir politika uygulayan bir grubun, elindedir. Yugoslav köylük bölgelerinde, zengin köylüler ve öteki kapitalist güçler hızla büyümektedir ve sınıf farklılaşmaları gittikçe hızlanmaktadır. Kapitalizmin serbest rekabet ve kâr yasaları, Yugoslav ekonomik yaşamının her alanında egemen bir rol oynamakta ve kapitalist anarşi kolgezmektedir.

Emperyalistlerin, Tito grubuna yağdırdıkları övgülere kulak vermek yararlı olur. Amerikan emperyalistleri, Tito grubunu bir "öncü" olarak görmektedirler; yani, onların amacı, Yugoslav revizyonistlerinin etkisiyle bazı sosyalist ülkeleri sosyalist kampı terkedip Kennedy'nin "hür uluslar topluluğu"na girmeye ikna etmektir. Sosyalist yolla kapitalist yol arasındaki sava-

---

[4] Lenin, **Seçilmiş Yapıtları**, International Publishers, New York, 1932, cilt 21, kitap 1, s. 164.

şımın hâlâ süregeldiğini ve kapitalizmin restorasyonu tehlikesinin, sosyalizm yoluna girmiş bir ülkede bile varolmakta devam ettiğini Yugoslav örneği açıkça göstermektedir.

Bir proletarya devriminin zaferinden sonra da, politik yozlaşma ve yeni burjuva öğelerin ortaya çıkması olgularını anlamak güç değildir. Lenin, tarihte değişik türden yozlaşmaların ortaya çıktığını, ve, belirli koşullar altında, sovyet memurları arasından bile biravuç yeni burjuva öğenin belirmesinin mümkün olduğunu söylemiştir. Yugoslavya'da egemen yerleri işgal edenler, tamamen Lenin'in sözünü ettiği yeni burjuva öğelerdir.

Togliatti arkadaş, kapanış konuşmasında şöyle demiştir:

> Yugoslavya'da kapitalizmin restore edilmiş olduğunu söylediğimizde —herkes bunun doğru olmadığını biliyorsa— öteki diyeceklerimize hiç kimse inanmaz ve herkes bunun bir abartmadan ibaret olduğunu düşünür.

Togliatti bu sözleriyle, Çin Komünist Partisi'nin marksist-leninist tezlerini tamamen çürüttüğünü sanıyordu. Ne var ki, yanıltmaca gerçeği değiştirmez. Yugoslavya'nın sosyalist bir ülke olduğu yolundaki keyfî savı desteklemek için, bu kişiler tek kanıt olarak bu ülkede bir tek kapitalistin bulunmadığını öne sürüyorlar.

Renkli gözlük takan kişilerin gerçeği görebilmeleri daima güçtür. Togliatti'nin ve ötekilerin, proletarya devrimi, proletarya diktatörlüğü ve sosyalizm anlayışları bakımından, Tito grubuyla aralarında birçok benzer nokta bulunduğundan, Yugoslavya'da kapitalizmin restorasyonunu ve yeni burjuva öğelerin varlığını göremeyişlerinde şaşılacak bir şey yoktur.

Asıl şaşırtıcı olan nokta, bir yandan, dönek Tito grubuyla kurdukları sıkıfıkı ilişkilerle övünen bazı kişilerin, öte yandan, Arnavutluk Emek Partisi'yle marksizm-leninizm temeli üzerinde kurduğumuz birliği "ka-

bul edilmez" bularak Çin Komünist Partisi'ne şiddetle saldırmalarıdır.

Bu kişiler, Arnavutluk Emek Partisi'ni, marksist -leninist bir partiyi, uluslararası komünist hareketin dışına atmak için hiçbir çabadan geri kalmazlarken, Moskova Bildirisi'nin çok açık bir biçimde mahkûm ettiği dönek Tito grubunu uluslararası komünist harekete sokma çarelerini aramaktadırlar. Gerçekte, bu kişiler neyin peşindedirler? Eski bir Çin atasözü "aynı soydan şeyler bir araya gelirler, ayrı soydan insanlar ayrı gruplara girerler" der. Tito grubuna kardeşleri gibi davranırlarken, bir kardeş marksist-leninist partiye karşı böylesine koyu bir nefret besleyenlerin bir an durup nerelere gelmiş olduklarını düşünmeleri gerekmez mi?

## VII

Togliatti arkadaşla ve benzeri görüşleri savunan öteki bazı arkadaşlarla bir dizi sorun üzerinde aramızda çıkan farklılıklar, son çözümlemede, marksizm-leninizmin temel ilkelerinin modası geçmiş olup olmadığı ve Moskova Deklarasyonu ile Moskova Bildirisi'nin zamanının geçmiş olup olmadığı temel sorunuyla ilgilidir.

Togliatti arkadaşla öteki bazı arkadaşlar, çağın değiştiği ve her ulusun özel niteliklere sahip olduğu bahanesiyle, sosyalist devrimin ortak yasalarının, Moskova Deklarasyonu'nda ortaya konan biçimiyle İtalya'ya uygulanamayacağını ileri sürmektedirler. İtalyan Komünist Partisi'nin liderlerinden biri, Gian Carlo Pajetta, daha da ileri gitmektedir. Pajetta şöyle diyor: "Marksizm, leninizmden ne kadar farklıdır; ve Marx'ın marksizmi, Lenin'in leninizminden ne kadar farklıdır." Bu kişiler, marksizm-leninizmin temel ilkelerini işte bu bahanelerle değiştirmişler, bir yana itmişler ve "İtalyan Yolu" adını verdikleri, marksizm-leninizme aykırı düşen bir şeyle oyalanmaya başlamışlardır.

Marx ve Engels tarafından kurulan bilimsel sosya-

lizm, insan toplumunun gelişmesini yöneten yasaların bir özetidir ve evrensel olarak geçerli bir gerçektir. Tarihin gelişimi, marksizmi "modası geçmiş" hale getirmek şöyle dursun, onun sınırsız canlılığını daha iyi bir biçimde doğrulamıştır. Marksizm, uluslararası proletaryanın nesnel dünyayı kavramak ve değiştirmek için giriştiği savaşım boyunca sürekli olarak gelişmiştir. Lenin, marksizmi, yeni tarihsel koşullar içinde, emperyalizm çağının özellikleri temeli üzerinde yaratıcı bir biçimde geliştirmiştir. Onun ölümünden sonraki yıllarda da, çeşitli ülkelerin proletarya partileri, marksizm-leninizm hazinesini kendi devrimci savaşımlarıyla zenginleştirmişlerdir. Ancak, bütün bu gelişmeler, marksizmin temel ilkelerini başlangıç noktası olarak almış ve bu temel ilkelerden asla ayrılmamıştır.

Lenin'in çizdiği Ekim Devrimi yolu ve 1957 Moskova Deklarasyonu'nda ortaya konduğu biçimiyle, sosyalist devrime ve sosyalizmin kuruluşuna temel olan ortak yasalar, dünya halklarının, kapitalizmin ortadan kaldırılmasına ve sosyalizmin kurulmasına doğru, üzerinde ilerledikleri ortak yolu oluştururlar. Ekim Devrimi'nden buyana dünyada meydana gelen büyük değişikliklere karşın, marksizm-leninizmin Ekim Devrimi yoluyla açımlanan temel ilkeleri, bugün daha da göz-kamaştırıcı bir biçimde parıldamaktadır.

Togliatti, yanlış görüşünü savunurken, Çin Komünist Partisi'nin, "Bolşeviklerin Mart'tan Ekim'e (1917) dek olan devrim döneminde sürdürdükleri stratejik ve taktik çizgiye asla uymayan" bir çizgi izlediğini söylemiştir. Bu, Çin devriminin tarihsel gerçeğine kesinlikle uymamaktadır. Mao Tsetung arkadaşın önderliğindeki Çin Komünist Partisi, uzun devrimci savaşımında, gerek "sağ" ve sol oportünizme, gerek dogmatizme ve ampirizme karşı savaşımında, evrensel marksizm-leninizm gerçeğini Çin devriminin somut gerçeğiyle belirleyerek marksizm-leninizmi yaratıcı bir biçimde geliştirmiştir. Çin devriminin de, öteki ülkelerin devrimleri gibi, birçok özellikler taşıdığı bir gerçek olmakla

birlikte, Çin komünistleri, Çin devrimini daima Büyük Ekim Devrimi'nin uzantısı olarak görmüşlerdir. Çin devrimi, Ekim Devrimi'nin yolundan gidilerek başarılmıştır. Togliatti'nin, Çin devrimine ilişkin çarpıtmaları, sosyalist devrimi yöneten ortak yasalara ve marksizm -leninizmin evrensel gerçeğine ters düşen kendi özel çizgisine dayanaklar bulma çabasında olduğunu gösterir yalnızca.

Bir marksist-leninist partinin, marksizm-leninizmin evrensel gerçeğini, kendi ülkesindeki devrimin somut pratiğiyle bütünlemesi ve bunun için de sosyalist devrimin ortak yasalarını kendi ülkesinin özgül koşulları ışığında, yaratıcı bir biçimde uygulaması zorunludur. Marksizm-leninizm sürekli olarak pratikle gelişir. Bir marksist-leninist partinin belirli bir dönemde ve belirli koşullarda geliştirdiği belirli önermelerin yerini, zaman ve koşulların değişmesiyle, yeni önermelerin alması gerekir. Bunun savsaklanması, dogmatizm hatasının işlenmesine ve komünizm davasının kayıplar vermesine yolaçacaktır. Ama, bir marksist-leninist partinin, bazı yeni sosyal olguları bahane ederek, marksizm-leninizmin temel ilkelerini yadsımasına, marksizm-leninizmin yerine revizyonizmi koymasına ve komünizm davasına ihanet etmesine asla izin verilemez.

Bir komünist partinin gelişmesinin belirli bir aşamasında, dogmatizm ve sekterlik başlıca tehlike haline gelebilir. Moskova Deklarasyonu'nun ve Moskova Bildirisi'nin dogmatizme ve sekterliğe karşıkoyma zorunluluğuna parmak basmaları tamamen yerindedir. Ne var ki, bugünkü koşullar altında Moskova Deklarasyonu'nun ve Moskova Bildirisi'nin işaret ettikleri gibi, modern revizyonizm, uluslararası komünist hareketi bütünüyle tehdit eden başlıca tehlikedir: "Teoride ve pratikte burjuva ideolojisini yansıtan, marksizm-leninizmi çarpıtan, onun devrimci özünü iğdiş eden ve böylelikle işçi sınıfının devrimci istemini felce uğratan, emperyalistlerle sömürgecilerin baskısına karşı, barış, demokrasi ve ulusal kurtuluş için, sosyalizmin zaferi için

savaşımlarında işçileri, emekçi halk yığınlarını silâhsız ve hareketsiz hale getiren" modern revizyonizm... Modern revizyonistler, şimdiki durumda, dogmatizme karşıkoyma bahanesiyle marksizm-leninizme karşıkoymakta, "sol" maceracılığa karşıkoyma bahanesiyle devrimi reddetmekte, ve, taktikte esneklik bahanesiyle hiçbir ilkeye bağlı olmayan uzlaşma ve teslimiyet politikasını öğütlemektedirler. Modern revizyonizme karşı kararlı bir savaşıma girişilmezse, uluslararası komünist hareket ciddî zararlar görecektir.

Son zamanlarda, marksizm-leninizme aykırı düşen ve uluslararası komünist hareketin birliğini bozan bir ters akımın ortaya çıkması, Moskova Deklarasyonu ile Moskova Bildirisi'nde yer alan tezlerin doğruluğunu tanıtlayan yeni kanıtlar getirmektedir. Lenin, revizyonizmin başlıca özelliklerini şöyle belirtmişti:

> Duruma göre tavır takınmak, günlük olaylara ve küçük politikanın kaypaklıklarına ayak uydurmak, bir tüm olarak kapitalist sistemin başlıca özelliklerini ve bir tüm olarak kapitalist evrimin özelliklerini unutmak, proletaryanın temel çıkarlarını unutmak ve bu temel çıkarları o anın gerçek ya da varsayılan üstünlükleri uğruna feda etmek — işte revizyonizmin politikası.[5]

Devrimci proletarya ve devrimci halklar, mutlaka marksizm-leninizmin çizdiği doğru yolda yürüyeceklerdir. Güçlüklerle ve acılarla olsa da zafere giden tek yol budur. Toplumun gelişimi ne emperyalizmin "teorilerini", ne de revizyonizmin "teorilerini" izleyecektir. İşçilerin hareketine geçmişteki katkısı ne kadar büyük olursa olsun, hiçbir kişi, hiçbir politik parti ve hiçbir grup, bir kez marksizm-leninizm yolundan ayrılarak revizyonizm yoluna adım attıktan ve o yola kaydıktan sonra, burjuvazinin uşağı olmaktan ve proletarya tarafından bir yana itilmekten kurtulamaz.

---

[5] Lenin, **Seçilmiş Yapıtları,** Foreing Languages Publishing House, Moskova, 1950, cilt 1, bölüm 1, s. 94.

Togliatti arkadaşla ve İtalyan Komünist Partisi'nden öteki bazı arkadaşlarla aramızdaki başlıca farklılıkları herkesin önünde tartışmak zorunda kaldık. Bu, bizim isteklerimizin tersine böyle oldu; ilkönce onlar bir meydan okumayla açık tartışmada diretmemiş olsalardı ortaya böyle bir durum çıkmazdı. Ama, açık tartışmaya girmek zorunda kalmış olmamıza karşın, biz yine de, farklılıklarımızı arkadaşça tartışmalar yoluyla gidermenin mümkün olduğunu içtenlikle umuyoruz. Togliatti arkadaşın ve onun görüşlerini paylaşanların, marksizm-leninizmden gittikçe uzaklaştıklarını üzüntüyle görmemize karşın, daha çok batmayacaklarını, tersine, yine yönlerini bularak, marksizm-leninizme ve Moskova Deklarasyonu ile Moskova Bildirisi'nin devrimci ilkelerine döneceklerini içtenlikle umuyoruz. Biz ileriye bakmak istiyoruz. Uluslararası komünist hareket içinde başgösteren farklılıkları çözüme bağlamak üzere bütün ülkelerin komünist ve işçi partileri temsilcilerinin katılacağı bir konferans yapılmasını çeşitli fırsatlarda önerdik. Biz, bütün ülkelerin komünistlerinin, düşmana karşı savaşımın ve proletarya devrimi davasının ortak çıkarlarını unutmamaları gerektiğini, Moskova Deklarasyonu ile Moskova Bildirisi'nde ortaya konmuş olan kardeş partiler arasındaki ilişkilerin yolgösterici ilkelerine uymaları gerektiğini ve aralarındaki farklılıkları gidererek, birliklerini marksizm-leninizm ve proleter enternasyonalizmi temeli üzerinde güçlendirmeleri gerektiğini savunuyoruz. İşçi sınıfının ve dünyanın bütün halklarının umudu budur.

Geçen yüzyıl boyunca ve sonrasında bütün ülkelerdeki işçi sınıfı hareketleri tarihi, marksizmle her türden oportünizm arasında geçen sert savaşımlarla doludur. Uluslararası komünist hareket, başlangıcından buyana reformizme, sosyal demokrasiye, revizyonizme karşı savaşım yürüterek ve bunların üstesinden gelerek şaşmaz bir biçimde ilerlemiştir. Bugün, her türden revizyonistler bir süre için yaygara koparabilirler; ama

bu, onların gücünü değil, zayıflığını gösterir. Şimdi uluslararası komünist hareket içinde başgösteren ve tekelci kapitalizmle Amerikan emperyalizminin gereksinimlerini karşılayan revizyonist ve yeni sosyal-demokratik eğilimler, aslında tekelci sermayenin ve Amerikan emperyalizminin izlediği politikanın ürünüdürler. Ama, hangi kılıkta ortaya çıkarsa çıksın, revizyonizm, ne ezilen ulusların devrimci savaşımlarının zafere doğru ilerleyişini durdurabilir, ne de emperyalizmi eninde sonunda kendisini bekleyen felâketten kurtarabilir.

Lenin, 1913'te, oportünizme karşı giriştiği savaşım sırasında; Karl Marx'ın öğretisinin tarihsel yazgısını açıklarken, marksizmin oportünistler tarafından tahrif edilmesine karşın, bütün ülkelerdeki halkların devrimci savaşımlarının marksizmi sürekli olarak doğruladığına ve ona yeni zaferler kazandırdığına işaret etmiştir. Lenin, "tarihin önümüzdeki döneminde, proletaryanın öğretisi olarak marksizmi daha da büyük bir zaferin beklediğine[6] dahice bir önseziyle işaret etmiştir. Biz şimdi, marksizm-leninizmin yeni ve önemli bir tarihsel dönüm noktasında bulunduğunu hissediyoruz. Marksist-leninist akımla anti-marksist-leninist revizyonist akım arasındaki savaşım, bütün ülkelerde bir kez daha keskin bir biçimde komünist gündeme konmaktadır. Biz, savaşımın gidişi ne kadar karmaşık olursa olsun, marksist-leninist akımın eninde sonunda muzaffer olacağına kesinlikle inanıyoruz.

Yüz yılı aşkın bir süre önce, Marx ve Engels, *Komünist Manifesto*'da, tüm dünyaya yürekli ve yiğit bir çağrıda bulundular. — "Varsın egemen sınıflar bir komünist devrimi korkusuyla titresinler. Proleterlerin zincirlerinden başka kaybedecek bir şeyleri yoktur. Kazanacakları koca bir dünya var." Bu yüce çağrı, kendini komünizm davasına adamış bütün devrimcilere ve dünya proletaryasına esin kaynağı olmakta, onlara gelecek üzerine tam bir güven vermekte ve böylelikle bü-

---

[6] Aynı yapıt, s. 86.

tün engelleri yıkarak yiğitçe ilerlemelerini sağlamaktadır. Bugün, uluslararası proletaryanın safları gitgide güçlenmekte, bütün ülkelerin halklarının politik bilinç düzeyi sürekli olarak yükselmekte, dünya barışı, ulusal kurtuluş, demokrasi ve sosyalizm uğrunda savaşımlar zafer üstüne zafer kazanmakta, sosyalizm ve komünizm düşünleri, kendilerini güç ve acı bir durumun içinde bulan ezilen uluslar ve halklar arasından gitgide daha büyük sayıları kazanmaktadır. Varsın emperyalizm ve gericiler, işçi sınıfının ve dünyanın bütün ezilen uluslarının ve halklarının büyük devrimci seli karşısında titresinler! Marksizm-leninizm sonunda muzaffer olacaktır! İşçi sınıfının ve dünya halklarının devrimci davası, sonunda muzaffer olacaktır!

# LENİNİZM VE MODERN REVİZYONİZM

"Hongqi" Başyazısı, sayı 1, 1963.

MARKSİZMİN gelişmesinde yeni bir aşamayı temsil eden ve büyük Lenin tarafından marksizmin temel devrimci ilkelerinin açımlanması olan leninizm, her zamankinden daha iğrenç bir biçimde modern revizyonistlerin saldırılarına uğramakta, çarpıtılmakta ve yozlaştırılmaktadır.

Leninizmin asıl önemli yanı, kapitalizmin emperyalizm aşamasındaki gelişmesi içinde keskinleşen çelişmelerinin bilimsel bir çözümlemesini getirerek ve proletarya devrimi ve proletarya diktatörlüğü üzerindeki marksist teoriyi ve taktikleri daha da zenginleştirerek, Marx ve Engels'in öğretilerini ileriye götürmesidir. Büyük Ekim Devrimi, doğrudan Lenin'in önderliğinde zafere ulaştı. Ekim Devrimi'nin davasını sürdürerek, Çin halkı ve öteki birçok ülkelerin halkları bir dizi zafer kazandılar. Bunlar marksizmin zaferleridir, bunlar leninizmin zaferleridir.

Lenin şöyle demişti: "Bu öğreti [Marx'ın öğretisi], yolu üzerindeki her adımda bir savaş vermek zorundadır."[1] Leninizm de, aynı biçimde, İkinci Enternasyonal

[1] Lenin, "Marksizm ve Revizyonizm", **Seçilmiş Yapıtları**, F.L.P.H., Moskova, 1950, cilt 1, bölüm 1, s. 87.

revizyonizmine karşı savaşım yürüterek gelişmiştir. Leninizmin her yeni doğrulanışı ve zaferi, kaçınılmaz olarak "politik ahmaklığa ve bayağılığa, oportünizme vb. karşı birbiri ardından verilen savaşlarla"[2] birlikte gerçekleştirilmiştir.

İkinci Enternasyonal'in eski-kuşak revizyonistleri, bir yandan sahte bir "marksizm" bayrağı dalgalandırırlarken, yığınları şaşırtmak ve marksizmi devrimci ruhundan koparmak için "ekonomik gelişme üzerinde yeni veriler" dedikleri şeyi sık sık kullanmışlardır. Tarih, farklı durumlarda ve farklı biçimler altında yinelenmektedir. Modern revizyonistler de, bir yandan sahte bir "leninizm" bayrağı dalgalandırarak "Lenin'e bağlılıklarından" bol bol sözederlerken, gerçekte halkı şaşırtmak, leninizmin devrimci öğretilerini torpillemek ve leninizmin özüne, yani Lenin'in emperyalizmle ilgili öğretilerine saldırmak için, proletarya devrimi ve proletarya diktatörlüğüyle ilgili teori ve taktiklerine saldırmak için, tarihsel gelişme üzerinde "yeni verileri" kullanma sürecini aynen yinelemektedirler.

İkinci Enternasyonal revizyonizmi ve oportünizmi gibi, modern revizyonizm de kapitalizmin ve emperyalizmin çelişmelerini örtbas etmek ve emperyalizmin, günleri sayılı, cançekişen, çürüyen kapitalizm olduğunu yadsımak için büyük çaba harcamaktadır. Bu akım, modern kapitalizmi "barışçı", "demokratik", "emperyalizm-ötesi" biçiminde tanımlayacak kadar ileri gitmiştir. Yugoslav Tito grubunca temsil edilen modern revizyonistler, emperyalist tekelci-kapitalist devlet makinesini elverişli göstermeye çalışıyorlar. Bunlar, emperyalist ülkelerdeki ve genel olarak kapitalist ülkelerdeki sözde millileştirme politikasını, tekelci-devlet kapitalizmini ve devletin ekonomik alana müdahalelerini "sosyalist öğelerin büyümesi", "planlı ekonominin gerçekleşmesi", "sosyalist dönüşüm sürecinin başlaması" vb. gibi deyimlerle tanımlamaktadırlar. Yine bunlar,

---

[2] Lenin, "İnessa Armand'a Mektup", **Bütün Yapıtları**, 4. Rusça baskısı. Moskova, cilt 35, s. 209.

"kerteli değişme", "devrimle reformun kaynaşması", "derin bir biçimde sosyalist döneme girilmesi" gibi boş lâkırdılar etmektedirler. Ama bu kişiler, kapitalizmden sosyalizme geçerken, burjuva devlet makinesini parçalayacak bir devrim yapmanın ve burjuva diktatörlüğünün yerine proletarya diktatörlüğünü koymanın gerekli olduğuna ilişkin tek söz söylememektedirler. Çok iyi bilinmektedir ki, Lenin'in, açımlamak için büyük çaba harcadığı temel marksist görüş, burjuva devlet makinesini parçalamak için devrim yapılmasını ve burjuva diktatörlüğünün yerini proletarya diktatörlüğünün almasını öngörür. Çünkü, böyle bir devrim olmaksızın, sosyalist dönüşüm üzerindeki lâfların hiçbiri bir anlam taşımayacak, tekelci-devlet kapitalizmi de yalnızca ve yalnızca kapitalizm olarak kalacaktır. Lenin'in de çok açık bir biçimde belirttiği gibi, tekelci-devlet kapitalizmi de içinde, tekelci kapitalizmin varlığı ve büyümesi, sosyalizmin maddî önkoşullarının olgunlaştığını, sosyalist devrimin yaklaşmakta ve kaçınılmaz olduğunu gösterir yalnızca; yoksa bu durum, asla "böyle bir devrimin reddedilmesini ve bütün oportünistlerin kapitalizmi daha çekici hale getirme yolundaki çabalarını hoşgörmemiz için bir kanıt"[3] olamaz.

İşte, çağımızın değerlendirilmesinde temel bir fark burada yatmaktadır. Marksist-leninistler, "çağımızın gerçek anlamı, kapitalizmden sosyalizme, Rusya'daki Büyük Ekim Devrimi'yle başlayan geçiş sürecidir"[4] dedikleri zaman, proletarya devrimi ve proletarya diktatörlüğü görüşüne ve temel olarak Büyük Sosyalist Ekim Devrimi'nin deneyine dayanmaktadırlar. Modern revizyonistlere gelince, onlar bu görüşten vebadan kaçar gibi kaçarak Ekim devrimi deneyini tahrif etmekte ve Ekim Devrimi yolunu, insanlığın kurtuluşuna gi

---

[3] Lenin, "Devlet ve İhtilâl", **Seçilmiş Yapıtları,** F.L.P.H., Moskova, 1952, cilt 2, bölüm 1, s. 270. [**Devlet ve İhtilâl,** Bilim ve Sosyalizm Yayınları, Ankara, Aralık 1969, s. 79.]

[4] 1957 Kasımında Moskova'da yapılan Komünist ve İşçi Partileri Temsilcileri Toplantısında yayınlanan Deklarasyon.

den ortak yol olarak görmekten kaçınmaktadırlar. Onlar aslında, çağımızı "kapitalizmin barışçı bir biçimde sosyalizme dönüştüğü bir çağ" olarak görmektedirler.

Marksizm-leninizm, demokrasi uğrunda savaşıma her zaman önem vermiştir. Burjuva demokratik devrimin henüz tamamlanmadığı ülkelerde, proletaryanın, yığınları seferber etmesi, burjuva-demokratik devrimin öncülüğü için her tür çabayı göstermesi ve bu devrimin zaferi için savaşması gereklidir. Burjuva demokrasisinin varolduğu ülkelerde, proletarya, kazanılmış demokratik hakları kullanarak yeni demokratik haklar için savaşmalıdır ki, burjuvazinin sömürü ve baskı sistemiyle savaşmak üzere yığınları eğitmesi, uyandırması ve örgütlemesi mümkün olabilsin. Proletarya, iktidarın ele geçirilmesinden sonra, proletarya diktatörlüğünü perçinlemek ve güçlendirmek zorunda olduğu gibi, büyük ölçüde merkezileştirilmiş bir yönetim altında yaygın bir demokrasiyi de aynı zamanda gerçekleştirmelidir. Başka bir deyişle, proletarya, sosyalizmin ve komünizmin başarıyla kuruluşunu güvenceye alabilmek için, düşman üzerinde diktatörlüğünü kurmalı, halkın safları arasında da halk demokrasisini uygulamalıdır. Demokrasinin değişmez bir sınıfsal niteliği vardır. Marksist-leninistler, demokrasi sorununu daima tarihsel çerçevesi içinde ele alırlar ve hiçbir zaman "soyut demokrasi"den ya da "genel olarak demokrasi"den sözetmezler.

Lenin, kapitalist sistem içinde, proletaryanın bağımsızlığını kazanmasının, demokrasi savaşımını, ancak asıl hedef olan proletarya diktatörlüğüne hizmet edecek biçimde yürütmekle mümkün olabileceği üzerinde durmuştur.[5] Bundan sonra Lenin, burjuva diktatörlüğü yerine proletarya diktatörlüğünün konmasının, demokrasinin genişlemesi anlamına geldiğini, bunun dünya ölçüsünde tarihsel önemi olduğunu; ve,

---

[5] Bakınız, Lenin, "Sosyalist Devrim ve Ulusların Yazgılarını Belirleme Hakkı", **Seçilmiş Yapıtları,** International Publishers, New York, 1943, cilt 5. s. 273.

sahte demokrasiden gerçek demokrasiye geçmek anlamına geldiğini; yine bu olayın, sömürücü azınlığın demokratik haklardan yoksun bırakılması ve emekçi halkın, yani ezici çoğunluğun demokrasiden yararlanması anlamına geldiğini belirtmiştir. Proletarya diktatörlüğünün demokrasinin reddi olduğu düşüncesi, sınıf savaşımını gözden kaçıran bir yoz savdır, "liberal ve sahte bir savdır".[6] Eski revizyonistler gibi, modern revizyonistler de, demokrasinin sınıfsal niteliğini ve burjuva demokrasisiyle proletarya demokrasisi arasındaki farkı örtbas etmek için her türlü bahaneye başvuruyorlar. Bu kişiler, "genel demokrasi"nin ya da "tüm halkın demokrasisi"nin şampiyonluğunu yaparlarken, gerçekte burjuva demokrasisini, yani burjuva diktatörlüğünü bir fetiş haline getiriyorlar. Bunlar, bu görüş noktasından hareket ederek, devrimi reformla karıştırmak ve bütün eylemlerini burjuva diktatörlüğünün izin verdiği sınırlar içine hapsetmek için ellerinden gelen her şeyi yapıyorlar. Lenin bu hatalı görüşü çok önceden reddetmişti:

> İnsanlık tarihindeki en köklü devrimin, dünya üzerinde ilk kez iktidarın sömürücü azınlıktan sömürülen çoğunluğa geçmesinin, eski burjuva parlemanter demokrasisi çerçevesi içinde gerçekleşebileceğini ve son derece keskin değişmeler olmaksızın gerçekleşebileceğini sanmak, yeni demokrasi biçimleri yaratılmaksızın, ve bunun uygulanması için gerekli yeni koşulları kullanan yeni kurumlar vb. yaratılmaksızın gerçekleşebileceğini sanmak çok gülünç olurdu.[7]

Lenin'in bu önermesi, Ekim Devrimi'yle doğrulandığı gibi, sonradan, öteki birçok ülkelerin sosyalist dev-

---

[6] Bakınız, Lenin, "Proletarya Devrimi ve Dönek Kautsk", **Seçilmiş Yapıtları,** F.L.P.H., Moskova, cilt 2, bölüm 2, s. 40, 48 - 57. [**Proleter Devrim ve Dönek Kautsky,** Bilim ve Sosyalizm Yayınları, Ankara, Aralık 1989, s. 167.]

[7] Lenin, "Burjuva Demokrasisi ve Proletarya Diktatörlüğü Konusunda Komünist Enternasyonalin Birinci Kongresine Sunulan Tezler ve Rapor", **Seçilmiş Yapıtları,** International Publishers, New York, cilt 7, s. 230.

rimlerinin kazandığı zaferlerle de tamamen doğrulanmıştır. Ne var ki, modern revizyonistler, Lenin'in tümden reddettiği gülünç teoride diretiyorlar. Modern revizyonistler sosyalist sistem içinde yine "genel demokrasi" bahanesine sarılarak, demokrasinin sınıfsal niteliğini yadsımak ve kapitalizmin belirli bir biçimde kerteli olarak restorasyonunu kolaylaştırmak için, proletarya diktatörlüğünü kerteli olarak ortadan kaldırma hedefini gerçekleştirmeye çalışıyorlar. Modern revizyonistler, dünya barışı için savaşma ve barış içinde birarada yaşama sorunlarında da leninizmi çok büyük ölçüde bayağılaştırmışlar ve tamamen tahrif etmişlerdir.

Dünya üzerinde ilk sosyalist devletin ortaya çıkmasından buyana, Lenin'den başlayarak bütün marksist-leninistler, ayrı sosyal sistemlere sahip ülkelerin barış içinde birarada yaşamaları için çalışmayı ve emperyalistlerin saldırı ve savaş politikalarına karşıkoymayı, sosyalist ülkelerin başlıca görevlerinden biri saymışlardır. Mao Tsetung arkadaşın başkanlığındaki Çin Komünist Partisi, devletler arasındaki uyuşmazlıkların kuvvet yoluyla değil, barışçı yollarla çözülmesi gerektiğini daima savunmuştur. Çin Komünist Partisi'nin bu görüşü, bildirilerimizde daima yinelendiği gibi, politika ve eylemlerimizde de kesin olarak anlatımını bulmaktadır. Çin Halk Cumhuriyeti'nin, barış içinde birarada yaşamanın Beş İlke'sinin ortaya atılmasında önayak olduğunu ve bu ilkeleri kararlılıkla uygulama alanına koyduğunu tüm dünya biliyor. Emperyalistlerin, gericilerin ve modern revizyonistlerin, bu gerçekleri gözlerden kaçırma yolundaki bütün çabaları boşunadır. Kuşkusuz, sosyalist ülkelerin izlediği barış politikası, dünyada nesnel olarak varolan çelişmeleri, yani sosyalist ülkelerle emperyalist ülkeler arasındaki çelişmeyi, kapitalist ülkelerde burjuvazi ile proletarya arasındaki çelişmeyi, emperyalizmle ezilen uluslar arasındaki çelişmeyi, emperyalist devletler arasındaki çelişmeyi ve her bir emperyalist ülke içinde tekel grupları arasındaki çelişmeyi ortadan kaldırmış değildir.

Marksist-leninistlerin görüşü odur ki, dünya barışının sağlanması ve sosyalist ülkelerle ayrı sosyal sistemlere sahip ülkeler arasında barış içinde birarada yaşamanın gerçekleştirilmesi isteniyorsa; ister geçmişte, ister şimdi, ya da gelecekte, bu çelişmeleri —modern revizyonistler gibi politik darkafalılık içindeki kişilerin yapmak istedikleri biçimde— bilmezlikten gelmek ya da örtbas etmek sözkonusu olamaz. Çin komünistlerinin ve bütün marksist-leninistlerin daima savunduğu görüş şudur: Sosyalist ülkelerin barışçı politikalarını kararlılıkla sürdürmeleri, çeşitli ülkelerdeki halkların devrimci güçlerinin ve dünyanın bütün barışsever ülkelerinin ve halklarının emperyalist saldırı ve savaş güçlerine karşı kararlı ve etkin bir savaşım içinde birleşmeleri, emperyalistleri çeşitli yollarla sıkıştırmaları ve emperyalizmin hareket alanını daraltmaları koşuluyla, sosyalist ülkelerle ayrı sosyal sistemlere sahip ülkeler arasında barış içinde birarada yaşama gerçekleştirilebilir. Marksist-leninistlerin sürekli olarak savundukları bir başka görüş de şudur: Bir yanda, sosyalist ülkelerle ayrı sosyal sistemlere sahip ülkeler arasında barış içinde birarada yaşamayı sağlama yolundaki çabalarla, öte yanda, kapitalist ülkelerdeki sınıf savaşımı ve ezilen ulusların devrimci anti-emperyalist savaşımları, iki ayrı şey ve birbirinden farklı iki sorundur; bunlardan birincisi, ikincinin yerine konamayacağı gibi, ikincinin bir yadsıması da olamaz. Kapitalist ülkelerde ezilen halkların giriştiği savaşımlar ve ezilen ulusların savaşımları, dünya barışı ve ayrı sosyal sistemlere sahip ülkelerin barış içinde birarada yaşamaları uğrundaki çabalara destek olur. Modern revizyonistlerin, "barış" ve "barış içinde birarada yaşama" için ikiyüzlü çağrılarda bulunarak, ezilen halkların ve ulusların devrimci savaşımlarını sınırlandırma, zayıflatma ve hattâ yadsıma yolundaki çabaları, emperyalistlerin ve çeşitli ülkelerdeki gericilerin istekleriyle tam bir uyum halindedir ve bu çabalar, barış için ve ayrı sosyal sistemlere sahip ülkelerin barış içinde bira-

rada yaşamaları için girişilen savaşına çok büyük zararlar vermektedir.

Eski revizyonistlerin, dogmatizme karşıçıkma bahanesiyle marksizme saldırmaları gibi, modern revizyonistler de aynı bahaneyi kullanarak leninizme saldırıyorlar. Lenin, daha 20. Yüzyılın başında, çeşitli ülkelerdeki reformistlerin ve revizyonistlerin tümünün "aynı aileden olduklarını, birbirlerini yücelttiklerini, birbirlerinden ders aldıklarını ve 'dogmatik' marksizme birlikte karşıçıktıklarını"[8] yazmıştır. Lenin'in altmış yıl önce çizdiği manzara, yeni tarihsel koşullar altında, bugün yeniden ortaya çıkmamış mıdır? Aradaki tek fark, marksizm-leninizme saldırırlarken, modern revizyonistlerin daha alçakça davranmalarıdır. Örneğin, yalnızca yalan atmakla uğraşan bazı kişiler, "dogmatiklerin, sosyalizm ve komünizmin kapitalizme üstünlüğünü savaş yoluyla göstermek" istediklerini söylüyorlar. Bu, marksist-leninistlere yöneltilmiş gülünç bir iftiradan ve emperyalizmle çeşitli ülkelerin gericilerine yaranmak için girişilmiş aşağılık bir çabadan başka ne olabilir?

Üstelik, modern revizyonistler, "dogmatikler" olarak nitelendirdikleri devrimci marksist-leninistler üzerine, bazı zorunlu uzlaşmaları "reddettikleri" yolunda katıksız yalanlar uyduruyorlar. Bu modern revizyonistlere söylemek isteriz ki, hiçbir ciddî marksist-leninist, ayrım gözetmeksizin bütün uzlaşmaları reddetmez. Uzun devrimci savaşımımız sırasında, biz Çin komünistleri, iç ve dış düşmanlarımızla birçok durumlarda uzlaşmalara vardık. Örneğin, gerici Çan Kay-şek kliğiyle bir uzlaşmaya vardık. Kore'ye yardım etmek ve Amerikan saldırısına direnmek için giriştiğimiz savaşımda, Amerikan emperyalizmiyle de bir uzlaşmaya vardık. Marksist-leninistler için sorun, ne tür bir uzlaşmaya varılacağı, uzlaşmanın niteliği ve bunun nasıl sağlanacağıdır. Lenin doğru olarak "ne türlü olursa olsun uzlaş-

[8] Lenin, "Ne Yapmalı?" **Seçilmiş Yapıtları,** F.L.P.H., Moskova, cilt 1. bölüm 1, s. 208.

maları 'ilke olarak' reddetmek, genel olarak uzlaşmaların kabul edilebilirliğini reddetmek, ciddiye alınması bile güç olan bir çocukluktur"[9] demiştir. Yine, Lenin'in bize söylediği gibi, devrimci proletaryaya yararlı olmak isteyen bir siyasî lider, kabul edilebilir nitelikte ve halkın davası yararına olan uzlaşmalarla, kabul edilmez nitelikte ve bir ihanetin anlatımı olan uzlaşmalar arasında ayrım yapabilmelidir. Biz Çin komünistlerinin farklı türde uzlaşmalar arasında ayrım yapmamız, halkın davası ve dünya barışı yararına olanları kabul ederek, ihanet niteliğinde olanlara karşıkoymamız, Lenin'in öğretilerine elifi elifine uygundur. Bugün maceracılık, yarın teslimiyet politikası hatası işleyenlerin, troçkizme ya da maskeli troçkizm ideolojisine sahip oldukları apaçık ortadadır.

1946 Nisan'ında Mao Tsetung arkadaş "Bugünkü Uluslararası Durumun Değerlendirilmesinde Bazı Noktalar" adlı yazısında, sosyalist ülkeler için, emperyalist ülkelerle barışçı görüşme yoluyla anlaşmaya varmanın ve "bazı önemli sorunları da içine alan çeşitli konularda gerekli uzlaşmalar yapmanın mümkün olduğunu" belirtiyordu. Mao Tsetung arkadaş, "böyle bir uzlaşma ... Amerika Birleşik Devletleri'nin, İngiltere'nin ve Fransa'nın gerici güçlerine karşı dünyanın bütün demokratik güçlerinin verdikleri kararlı ve etkin savaşımların sonucu olabilir ancak" demektedir. Sonra da, arkadaş Mao, şunu eklemektedir: "Böyle bir uzlaşma, kapitalist dünya ülkeleri halklarının da aynı yolu izleyerek içerde uzlaşmalar yapmalarını gerektirmez. Bu ülkelerin halkları, kendi değişik koşullarına uygun değişik savaşımlar vermeyi sürdüreceklerdir."[10] Mao Tsetung arkadaşın bu çözümlemesi bilimseldir, marksist-leninist bir çözümlemedir. Biz Çin komünistleri, uluslararası ilişkilerde, ötedenberi Mao Tsetung arkadaşın

---

[9] Lenin, "'Sol Kanat' Komünizmi. Bir Çocukluk Hastalığı", **Seçilmiş Yapıtları,** (iki ciltlik baskısı), Moskova cilt 2, bölüm 2, s. 359.

[10] Mao Tsetung, **Seçilmiş Yapıtları,** Pekin, 1961, cilt 4, s. 87.

bu önermesine uygun biçimde çizilmiş bir politika izlemekteyiz.

Ne var ki, emperyalistler, çeşitli ülkelerdeki gericiler ve modern revizyonistler, her tür iftira yoluyla, bizi yaralamak için durmadan çaba harcıyorlar. Tarihte, düşmanın ve düşman ajanlarının kara çalmadığı tek bir devrimci parti bulunmadığını bilmeliyiz. Büyük Bolşevikler düşmanın sayısız iftirasına hedef olmuşlardı. "Onlar, sürekli olarak sekterler, dogmatikler, blankistler, anarşistler vb. biçiminde tanımladıkları Bolşeviklere ateş püskürüyorlardı."[11] Dünya üzerindeki bütün devrimci marksist-leninistler, şimdi modern revizyonistlerin saldırılarına hedef olmaktadırlar; bu saldırılara Togliatti arkadaşın da katılmış olması son derece üzücü bir şeydir.

Modern revizyonistler, Çin Komünist Partisi'ne birçok suçlamalar yöneltmişlerdir. Niçin? Marksizm-leninizmin saflığını kesinlikle savunduğumuz için değil mi? İlkeler üzerinde pazarlık etmeyi tümden reddettiğimiz ve teoriden ödünler vermeyi tümden reddettiğimiz için değil mi? Hem modern revizyonizme ve dogmatizme, hem sağ ve "sol" oportünizme, hem teslimiyet politikasına ve maceracılığa, hem ilkelere bağlı olmayan uyuşmaya ve kişiyi yığınlara yabancılaştıran sekterliğe, hem de büyük-devlet şovenizmine ve gerici milliyetçiliğin her türlüsüne kararlılıkla ayak dirediğimiz için değil mi?

Bazı kişiler, Çin Komünist Partisi'nin "emperyalizm ve bütün gericiler kâğıttan kaplanlardır" tezine, onu her fırsatta hayasızca çarpıtarak saldırmak için durmadan çaba gösteriyorlar. Bu tez, kaynağını, emperyalizmin cançekişen, çürüyen kapitalizm olduğunu ortaya koyan Lenin'in bilimsel önermesinden, Çin'in yıllar süren devrimci deneylerinden ve tarihteki bütün

---

[11] Lenin, "Seçim Kampanyası Sırasında Rus Sosyal-Demokrat İşçi Partisi'nin Taktikleri", **Bütün Yapıtları**, 4. Rusça baskısı, Moskova, cilt 12, s. 123.

devrimci deneylerden almaktadır. Bu tez, emperyalizmi, bir "çamur ayaklı dev", bir "umacı", "böylesine güçlü görünen bir düşman" ve "bize herhangi bir zarar vermesi kesinlikle olanaksız ... kapitalist hayvanlar" olarak tanımlayan Lenin'in görüşüne elifi elifine uygundur. Bu kişiler, sürekli olarak, Lenin'in ilkelerine uygun davranmakla övünürler. Oysa, gerçekte, bu ilkelerden ve leninizmin özünden, yani Lenin'in emperyalizm, proletarya devrimi ve proletarya diktatörlüğü üzerindeki öğretilerinden durmadan uzaklaşmaktadırlar. Emperyalizmin niteliğini değerlendirme sorununda leninizmin çok uzağına düştüklerini açıkça ortaya koymuyorlar mı? "Emperyalizm ve bütün gericiler kâğıttan kaplanlardır" önermesine hayasızca saldıranlar, son çözümlemede, yalnızca emperyalizmin borusunu çalmaktadırlar; ve durmadan, devrim isteyen halklar arasında, emperyalizmin saldırı güçlerine direnilmemesi, emperyalist sistemin yıkılamayacağı ve herhangi bir devrimin yararsız ve umutsuz olduğu yolunda düşünler yaymaktadırlar.

Amerikan emperyalizmi ve onun ortakları, dünya halklarına yıllardır nükleer şantaj yapıyorlar: "Egemenliğimize kim karşıçıkarsa yokolur." Tito grubunca temsil edilen modern revizyonistlerin nükleer silâhlar konusunda yığınlar arasında yürüttüğü demagojik propaganda, Amerikan emperyalizminin nükleer şantajlarıyla tam bir uygunluk halindedir. Çin komünistleri ve bütün gerçek marksist-leninistler, emperyalistlerin nükleer savaş politikasına sürekli ve kararlı bir biçimde karşıkoymakta ve nükleer silâhların yasaklanmasını ve ıskartaya çıkarılmasını kararlılıkla savunmaktadırlar. Çin Halk Cumhuriyeti Hükümeti, Amerika Birleşik Devletleri de içinde, Asya ve Pasifik bölgelerindeki bütün ülkeleri kapsayan, atom silâhlarından arınmış bir alan oluşturulmasını tekrar tekrar önermiştir. Çin komünistleri ve bütün gerçek marksist-leninistler, daima bütün ülkelerin halklarının, yazgılarını kendi ellerinde tutarak, Amerikan emperyalizminin

nükleer şantaj politikası karşısında yılmamaları gerektiğini savunmuşlardır. Gerçek marksist-leninistler, aynı zamanda, sosyalist ülkelerin, halkların haklı gücüyle kendi haklı politikalarına güvenmelerini, ve, uluslararası alanda nükleer kumar oynamaya asla gereksinimleri olmadığını savunmaktadırlar. Marksist-leninistlerin bu doğru görüşlerini modern revizyonistlerin gayet iyi bildikleri açıktır. Ne var ki, bunlar, "dogmatiklerin insanlığı bir nükleer savaşın eşiğine getirmeyi" umduklarını ileri sürerek yığınları aldatmak için kasıtlı yalanlar uyduruyorlar. Modern revizyonistler sık sık "ahlâk"tan sözederler. Ortaya böyle yalanlar atarlarken nerededir onların "ahlâkı"? İnsan davranışındaki günlük ahlâklılığı bile tümden terketmiş değiller midir? Modern revizyonistler, ezilen halkların ve ezilen ulusların devrim için ayaklanmalarını ve kurtuluşları için savaşmalarını önlemek amacıyla, gerçek marksist-leninistlerin tezlerine ve görüşlerine saldırmak ve bunları tahrif etmek için kasıtlı olarak ortaya birsürü yalan yaymışlardır. Modern revizyonistlerin gözünde, nükleer silâhların ve benzeri askerî tekniklerin ortaya çıkışından buyana, herhangi bir devrim ve devrimi destekleyen herhangi bir eylem "yaşamın mantığı"na aykırı düşmektedir. Aslında "yaşamın mantığı" dedikleri şey, kölelerin mantığıdır; bütün ülkelerin halklarının devrimci istemini felce uğratacak, ellerini ve ayaklarını bağlayacak ve halkları emperyalizmle çeşitli ülkelerin gericilerinin uysal köleleri haline getirecek bir mantıktır bu. Marksist-leninistler bu köle mantığını kesinlikle reddederler ve halkların kendilerini kurtararak, kendi kendilerinin efendisi oldukları mutlu, yeni bir yaşam kurmalarını savunurlar. Toplumsal gelişmenin önüne geçilmez bir yasasıdır bu.

Modern revizyonistler, şimdiki tarihsel koşullar altında şöyle böyle geçinip gitmenin yeterli olduğuna inanırlar. Sınıflar arasında ayrım yapmanın, proletarya ile burjuvazi arasında, emperyalizmle ezilen uluslar arasında, kapitalizmle sosyalizm arasında, haklı savaş-

larla haksız savaşlar arasında ve devrimle karşı-devrim arasında bir ayrım yapmanın ne gereği vardır o zaman? Onlara göre, bütün bu ayrımlar, şimdiki "çağ" bakımından önemini yitirmiş "dogmatik" ayrımlardır. Kısacası, modern revizyonistler, marksizm-leninizmin bütün öğretilerini bir yana fırlatıp atmışlardır. Aynı zamanda, bunların görüşlerini ve uygulamalarını kabul etmeyen ve onların değneğinin gösterdiği yönde konuşup davranmayan kişi, marksizm-leninizmin yaratıcılığını "yadsıyan" barış içinde birarada yaşama politikasına "saldıran" bir "sahte devrimci"dir, bir "sol maceracı"dır, bir "dogmatik"tir, bir "sekter"dir, bir "nasyonalist"tir, vb. vb..

Lenin, "sorunun böyle sınıflardışı ya da sınıflarüstü olarak, sözde genel demokratik bir açıdan sunulması, sosyalizmin temel ilkesiyle, yani sınıf savaşımı ilkesiyle açıktan açığa alay etmektir"[12] diyerek, İkinci Enternasyonal'in revizyonist-oportünistlerini sergilemişti. Bu sunuş, modern revizyonistlerin vaazlarında ve politikalarında daha da belirgindir. Bunlar, halk yığınlarının tarihin itici gücü ve yaratıcıları olduğunu yadsıyorlar. Bunlar, uluslararası durumdaki değişmelerin ve insanoğlunun yazgısının, dünya halklarının ortak gücü ve ortak savaşımlarınca değil, birkaç büyük devletin "önde gelen şahsiyetleri"nce, onların akılları ya da akılsızlıklarınca belirlendiğini ileri sürüyorlar. Hattâ, bazı kişiler, emperyalist ülkelerin önde gelen şahsiyetleriyle hemhal olmak özlemiyle yanıyorlar, bunu "en büyük şeref" sayıyorlar, ama halk yığınlarıyla aynı yolun yolcusu olmayı reddediyorlar. Böylesi kişilerin, marksist-leninistler safında boygöstermeleri garip değil mi?

Lenin şöyle der:

Yığınlara inançsızlık, onların insiyatifi ele almalarından korkmak, onların bağımsızlığından kork-

---

[12] Lenin, "Burjuva Demokrasisi ve Proletarya Diktatörlüğü Konusunda Komünist Enternasyonalin Birinci Kongresine Sunulan Tezler ve Rapor", **Seçilmiş Yapıtları,** International Publishers, New York, cilt 7, s. 223.

mak ve onların devrimci gücünü tam ve sınırsız biçimde desteklemek yerine, bu gücün karşısında titremek — işte S.R.'lerin [Sosyalist Devrimciler'-in] ve Menşevik önderlerinin işledikleri en büyük suç.[13]

Yine, Lenin şöyle der:

Duruma göre tavır takınmak, günlük olaylara ve küçük politikanın kaypaklıklarına ayak uydurmak, bir tüm olarak kapitalist sistemin başlıca özelliklerini ve bir tüm olarak kapitalist evrimin özelliklerini unutmak, proletaryanın temel çıkarlarını unutmak ve bu temel çıkarları o anın gerçek ya da var sayılan üstünlükleri uğruna feda etmek — işte revizyonizmin politikası.[14]

Böyle davranan revizyonistler, daima "akıllılıkları" ve "yaratıcılıkları"yla övünerek, görüşlerini "en son teoriler" olarak sunuyorlar. Modern revizyonistlerin "en son teorileri", aslında Bernstein'in, Kautsky'nin ve eski kuşaktan öteki revizyonistlerin safsatalarının yeni koşullar altındaki görünümlerinden ve burjuva gericiliğinin halkı aldatmak için kullandığı malzemenin yeniden piyasaya sürülmüş biçimlerinden başka bir şey değildir. Revizyonizm, halkı uyutmak için bir afyon, köleleri avutmak için bir hoş sadadır. Politik bir kümelenme olarak revizyonizm, burjuvazinin işçi sınıfı hareketi içindeki kolunu, burjuvazinin ve emperyalizmin önemli bir sosyal dayanağını oluşturur. Kapitalizm ve emperyalizm varoldukları sürece, bir düşün akımı olarak revizyonizm, değişik zamanlarda türlü kılıklar altında daima ortaya çıkacaktır. 1917 Ocağı'nda, İkinci Enternasyonal, teoride ve pratikte iflâs ettiği zaman, Lenin şu dahice önsezide bulunmuştu:

Bu dönemlerde ... "birleşmiş" uluslararası sosyal demokrasinin derinliklerinden yeni Plehanov'lar,

---

[13] Lenin, "Devrimin Temel Sorunlarından Biri", **Bütün Yapıtları**, International Publishers, New York, cilt 21, kitap 1, s. 167-168.

[14] Lenin, "Marksizm ve Revizyonizm", **Seçilmiş Yapıtları**, F.L.P.H., Moskova, cilt 1, bölüm 1, s. 94.

yeni Scheidemann'lar, Kautsky gibi yeni muhabbet tellalları fışkıracaktır.[15]

Tarih, Lenin'in önsezisini doğrulamıştır. Gerçekten, Lenin'in ölümünden kısa bir süre sonra, uluslararası komünist hareket içinde marksist-leninistlerle antimarksist-leninistler arasında ciddî bir savaşım başlamıştır. Bu, bir yanda Stalin'in önderliğindeki leninistlerle, öte yanda Troçki, Buharin ve öteki "sol" maceracılarla sağcı oportünistler arasındaki savaşımdı. Bu savaşıma koşut olarak, Çin Komünist Partisi içinde de, Mao Tsetung arkadaşın önderliğindeki marksist-leninistlerin "sol" maceracılara ve sağ oportünistlere karşı giriştiği savaşım yer alıyordu. Şimdi önümüzde bir başka ciddî savaşım yatıyor: Marksist-leninistlerin, antimarksist-leninistlere, yani modern revizyonistlere karşı savaşımı.

1957 Moskova Deklarasyonu, "bugün başlıca tehlikeyi revizyonizmin oluşturduğunu" ve revizyonizmin içteki kaynağının burjuva etkisi, dıştaki kaynağının da emperyalist baskılara boyuneğme olduğunu belirtmektedir. Kapitalist ve emperyalist ülkelerde revizyonizmin ortaya çıkışının genel nedeni, Lenin'in çözümlediği biçimiyle, hâlâ vardır. Lenin şöyle demişti: "Ayrıcalıklı bir işçi tabakasının oldukça huzurlu ve kültürlü yaşamı, onları 'burjuvalaştırdı' ", kendi uluslarının kapitalistlerinin masasından onlara kırıntılar verdi; onları, yoksullaşmış ve bitkin düşmüş yığınların acılarından, sefaletinden ve devrimci ruhundan kopardı.[16]

Bu durum bugün de böyledir ve hattâ her zamankinden daha belirgindir.

Emperyalistlerin ve gericilerin, halk yığınlarına karşı kullandıkları taktikler, gereksinimlerine göre belirlenir: bazan düpedüz zora başvururlar, bazan da be-

---

[15] Lenin, "Dünya Politikasında Bir Dönüş", **Bütün Yapıtları,** New York, 1942, cilt 19, s. 428.

[16] Lenin, "İkinci Enternasyonalin Çöküşü", **Seçilmiş Yapıtları,** New York, cilt 5, s. 204. [**Proleter Devrim ve Dönek Kautsky,** Bilim ve Sosyalizm Yayınları, Ankara, Aralık 1985, s. 167.]

lirli reform önlemleri alma yoluna giderler; bazan kaba tehditten yararlanırlar, bazan görünürde küçük ödünler verirler. Bu iki tür yöntem, yerine göre, ya sırayla ya da karmaşık bir bileşim içinde birlikte kullanılır. Genel olarak, proletarya ne kadar güçlüyse, burjuvazinin işçi sınıfı hareketi içine hayaller katıştırmak ve oportünist bir tepki yaratmak için kullandığı politika da o kadar kurnazca olur.

Şöyle der Lenin:

> Burjuva taktiklerinin zigzakları, işçi hareketi içinde revizyonizmi yoğunlaştırdığı gibi, bu zigzakların işçi hareketi içindeki farklılıkları kesin bir bölünme noktasına vardırıncaya dek şiddetlendirdiği de az değildir.[17]

Lenin'in sözleri, uluslararası işçi sınıfı hareketine daima bir uyarı olmalıdır.

Bugün, uluslararası işçi sınıfı hareketinin üzerine revizyonizmin kara bulutları çökmüştür. Modern revizyonistler açıkça bölücü eylemlere girişmişlerdir. Modern revizyonizmin ortaya çıkışı kötü bir şeydir elbette. Ama bu, kaçınılmaz olduğuna göre ve varlığı da nesnel bir gerçek olduğuna göre, modern revizyonizmin açıkça belirmesi, yaptığı zararları halkın görmesini, sezmesini ve anlamasını kolaylaştırır. Böylelikle kötü bir şey, iyi bir sonuca varmaktadır. Modern revizyonistler, emperyalistlerden gördükleri destekten pek hoşnut olmuşa benziyorlar. Ama, eninde sonunda, gerçek, sahtenin; ve, marksizm-leninizm de modern revizyonizmin üstesinden gelecektir. Modern revizyonistler, marksizm-leninizmin "modası geçmiş" olduğu yollu gevezeliği bir süre daha sürdürebilirler. Ne çare ki, sonunda mutlaka muzaffer olacak ve gelişecek olan, modern revizyonizm değil, —insan toplumunun tarihsel gelişimine uygun düşen— marksizm-leninizmdir. Tarih bunu tanıtlamıştır.

---

[17] Lenin, "Avrupa İşçi Hareketinde Ayrılıklar", **Seçilmiş Yapıtları**, New York, cilt 1, s. 742.

Bugün uluslararası işçi sınıfının içinde bulunduğu durum, geçmiştekinden çok daha iyidir.

Güçlü sosyalist kamp, şimdi toplam olarak bir milyarlık nüfusuyla ayaktadır. Marksist-leninistlerin dünya ölçüsünde güçlü bir ordusu vardır ve dünya halkları, şimdiye dek görülmemiş bir uyanış içindedirler. Ulusal ve demokratik devrim hareketleri kabarmaktadır. Emperyalizm bakımından işler kötüye gitmektedir. Sosyalist devrime gelince, Avrupa ve Asya'da kazanılan zengin deneyimlere Latin Amerika'nın son derece önemli ve parlak deneyimleri eklenmektedir. Marksizm-leninizm hazinesini zenginleştiren bu deneyimler, bütün ülkelerin devrimci halklarını ideolojik bakımdan silâhlandırmaktadır. Bu deneyimler, modern revizyonizmin kesinlikle karşısındadır. Bunlar nesnel ve tarihsel gerçeği oluştururlar, ve, modern revizyonistlerin bu deneyimleri saptırma ve çarpıtma çabaları boşunadır. Ondokuzuncu Yüzyıl sonlarında devrimci marksizmle revizyonizm arasında geçen uluslararası ideolojik savaşım proletaryanın giriştiği büyük devrimci savaşların bir başlangıcı niteliğindeydi. Leninizmin yüce bayrağı altında modern revizyonizme karşı girişilen bugünkü uluslararası ideolojik savaşım da, büyük proletarya hareketinin ve daha da geniş ölçüde olmak üzere, bütün halkların devrimci hareketlerinin gelişmesinin bir simgesi ve göstergesi olacaktır. Çeşitli ülkelerin halklarının, marksizm-leninizmin yolgöstericiliğindeki devrimci hareketleri, önünde durulmaz bir sel oluşturmaktadır. Lenin, 1913'te, "Karl Marx'ın Doktrininin Tarihsel Yazgısı" adlı yazısını şu tümceyle bitirmekteydi: "...tarihin önümüzdeki döneminde, proletaryanın doktrini olarak marksizmi daha da büyük bir zafer beklemektedir.[18] Aynı biçimde, bugün, büyük yeni devrim çağımızda —sosyalist ülkelerin, sosyalizmin kuruluşunda zafer üstüne zafer kazandığı; Asya, Afrika

---

[18] Lenin, **Seçilmiş Yapıtları** F.L.P.H., Moskova, cilt 1, bölüm 1, s. 86. [**Karl Marx ve Doktrini,** Bilim ve Sosyalizm Yayınları, Ankara, Şubat 1990. 3. baskı, s. 136.]

ve Latin Amerika ülkelerinde kurtuluş hareketlerinin dev dalgalar halinde kabardığı; işçi sınıfı içinde, Avrupa ve Amerika ülkelerinin ezilen halkları arasında yeni bir uyanış ruhunun belirdiği bu büyük yeni çağda— leninizmi daha da büyük bir zaferin beklediği söylenebilir.

Yüce leninist ideolojinin yolgöstericiliğinde, dünya barışının savunulması ve insanlığın kurtuluşunun ilerici ve haklı davası uğrunda, emperyalizme ve gericilere karşı ortak savaşımızda, uluslararası komünist hareketin birliği bayrağını, sosyalist kamptaki bütün ülkelerin birliği bayrağını, Çin'le Sovyetler Birliği arasındaki büyük dostluk ve birlik bayrağını, bütün ülkelerin komünist ve işçi partilerinin birliği bayrağını, bütün ülkelerin halklarının birliği bayrağını ve Moskova Deklarasyonu ile Moskova Bildirisi'nin devrimci bayrağını dalgalandıralım!

# MOSKOVA DEKLARASYONU VE MOSKOVA BİLDİRİSİ TEMELİ ÜZERİNDE BİRLEŞELİM!

"Renmin Ribao" Başyazısı, 27 Ocak 1963

ALMANYA Sosyalist Birlik Partisi'nin 6. Kongresi 15 Ocak - 21 Ocak tarihleri arasında yapıldı.

Dünya barışı, ulusal kurtuluş, demokrasi ve sosyalizm uğrunda yürütülen halk savaşımlarının başarılı gelişmesini durdurma çabası içinde bulunan emperyalistler, çeşitli ülkelerin gericileri ve Yugoslav revizyonistleri, dünya halklarının birliğini, özellikle sosyalist kampın ve uluslararası komünist hareketin birliğini bozmak için her tür çareye başvuruyorlar. Uluslararası komünist hareketin saflarındaki birliğin durmadan zarara uğratılması karşısında, bütün ülkelerin komünistleri ve bütün ilerici insanlık derin üzüntü ve kaygı duyuyor, ayrılıkların giderilmesini, düşmana karşı Moskova Deklarasyonu ve Moskova Bildirisi temeli üzerinde yürütülen ortak savaşımda birliğin güçlendirilmesini sabırsızlıkla istiyor.

Biz, bu koşullar altında toplanan Almanya Sosyalist Birlik Partisi Kongresi'nin, Moskova Deklarasyonu'na ve Moskova Bildirisi'ne bağlı kalarak, sosyalist

kampın ve uluslararası komünist hareketin birliğine katkıda bulunacağını umuyorduk. Demokratik Alman Cumhuriyeti, sosyalist kampın batı sınırında yer almakta ve Amerikan emperyalizminin desteklediği Batı Alman militarizminin tehdidiyle karşıkarşıya bulunmaktadır. Elbette ki, savaşımın namlusu ortak düşmanımıza doğru çevrilmeliydi; bu kongrenin bize yakın ve dost olanları üzen, düşmanı sevindiren davranışları yinelemesi için ortada hiçbir neden yoktu.

Yazık ki, kongredeki olaylar umutlarımızı boşa çıkaran bir yönde gelişti.

Kongresinin başlıca özelliği, kardeş partiler arasındaki saldırılara son verilmesi ve birliğin güçlendirilmesi adına pek çok şey söylenirken, Çin Komünist Partisiyle öteki kardeş partilere karşı son derece kaba saldırıların, ayrılıkları artıran ve birliğe zarar veren saldırıların sürdürülmesi; ve, Moskova Deklarasyonu ile Moskova Bildirisi'nin desteklenmesi adına pek çok şey söylenirken, marksizm-leninizm döneği Tito kliği üzerine verilmiş hükmün değiştirilmesi yolunda, Moskova Deklarasyonu ile Moskova Bildirisi'ni açıktan açığa çiğneyen, hayasız çabalara girişilmiş olmasıdır. Kongreye çağrı üzerine katılmış bulunan Çin Komünist Partisi Delegasyonu'nun başkanı, konuşması sırasında, Moskova Bildirisi'nde Yugoslav revizyonizmi üzerine yapılan eleştirilerden örnekler vererek bunları tartışırken, kongre başkanı onu birçok kez susturdu. Bu işaret üzerine, kongre salonunda yuhalar, ıslıklar ve tepinmeler ayyuka çıktı. Uluslararası komünist hareket içinde böyle bir olgunun meydana gelişi, gerçekten tuhaf ve inanılması güç bir manzaradır. Çin Komünist Partisi delegesi konuşmasını bitirdiğinde, kongre başkanı bu konuşmayı protesto edecek kadar ileri gitti. Çin Komünist Partisi delegesinin Yugoslav revizyonizmiyle ilgili eleştirisini "kesinlikle reddettiğini" belirtti ve bunun "komünist ve devrimci işçi partileri arasında geçerli bulunan bütün kurallara aykırı olduğunu" ileri sürdü. Bunun arkasından, Sovyet gazetesi *İzvestiya*, Yugoslav

revizyonizmini eleştirmiş olmasından dolayı Çin Komünist Partisi delegesine saldırarak, buna "asla izin verilemeyeceğini" ileri sürdü.

Almanya Sosyalist Birlik Partisi'nin bu kongresi, bütün dünya komünistlerinin karşısına canalıcı önem taşıyan şu soruları çıkarmıştır: Uluslararası komünist hareketin safları birleştirilmeli midir? Gerçek bir birlik mi, yoksa yalancı bir birlik mi olmalıdır? Birlik hangi temel üzerinde olmalıdır — Moskova Deklarasyonu ve Moskova Bildirisi temeli üzerinde mi birlik, yoksa Yugoslav revizyonist programı temeli üzerinde ya da bir başka temel üzerinde mi "birlik"? Başka bir deyişle, ayrılıklar giderilip birlik güçlendirilecek midir, yoksa ayrılıklar genişletilerek bölünme mi yaratılacaktır?

Çin komünistleri, bütün marksist-leninistler ve bütün ilerici insanlık, birliğin korunmasını ve bir bölünmeye karşıkonmasını, gerçek birliğin sağlanmasını ve sahte bir birliğe karşıkonmasını, uluslararası komünist harekette birliğin ortak temelinin savunulmasını ve bu temelin torpillenmesine karşıkonmasını, sosyalist kampın ve uluslararası komünist hareketin birliğinin Moskova Deklarasyonu ve Moskova Bildirisi temeli üzerinde korunmasını ve güçlendirilmesini istemektedirler.

Çin Komünist Partisi daima savunmuştur ki, sosyalist kampın ve uluslararası komünist hareketin birliği, bütün ülkelerdeki halkların devrimini, emperyalizme ve onun köpeklerine karşı savaşımı zafere ulaştırmanın, dünya barışı, ulusal kurtuluş, demokrasi ve sosyalizm davalarını ve bütün dünyada komünizm davasını zafere ulaştırmanın sağlam güvencesidir. Bu birliğin temelini, marksizm-leninizm ve proleter enternasyonalizmi, 1957 Moskova Deklarasyonu ve 1960 Moskova Bildirisi oluştururlar. Canalıcı ve tarihsel önem taşıyan bu iki belge, bütün ülkelerin komünist ve işçi partilerince oybirliğiyle kabul edilmişlerdir ve uluslararası komünist hareketin ortak programını oluştururlar. Birliği güçlendirmek ve gerçek birliğe sahip olmak, bu

belgelere sıkıca bağlı kalmakla mümkün olabilir ancak. Bu iki belgenin çiğnenmesi, yalnızca, birliğin torpillenmesi ya da yalancı bir birlik kurulması sonucunu verir.

Gerek devrimci ilkelere, gerek Moskova Deklarasyonu'nda ve Moskova Bildirisi'nde saptanmış olan kardeş partiler ve ülkeler arasındaki ilişkilere yolgösteren ortak ilkelere kararlılıkla bağlı kalmak, Moskova Deklarasyonu ile Moskova Bildirisi'ni çiğneyen her tür söze ya da eyleme karşı uzlaşmaz bir savaşım vermek, bütün ülkelerdeki komünistlerin kutsal görevidir.

Çin Komünist Partisi, sosyalist kampın ve uluslararası komünist hareketin birliğini korumak ve güçlendirmek için sürekli olarak çaba göstermiştir. 1956 yılında, emperyalistler, çeşitli ülkelerin gericileri ve Yugoslav revizyonistleri, dünya ölçüsünde bir anti-Sovyet ve anti-komünist saldırı düzenledikleri ve Macaristan'da bir karşı-devrimci ayaklanma tezgâhladıkları zaman, öteki kardeş partilerle birlikte Çin Komünist Partisi, kararlı bir savaşıma girişerek marksizm-leninizmi korumuş ve sosyalist kampı savunmuştu. 1957 ve 1960 Moskova toplantılarında, öteki kardeş partiler ve Çin Komünist Partisi, ortak çabalarıyla ve görüşme yoluyla, uluslararası komünist hareketin ortak çizgisini saptamışlar ve kardeş partilerin ve ülkelerin karşılıklı ilişkilerine temel olacak ortak ilkeleri koymuşlardır. Biz, bu iki toplantıda, bazı hatalı eğilimlere karşı gerekli savaşıma giriştiğimiz gibi, belirli sorunlarda da gerekli uzlaşmalara giderek, toplantılarda varılan genel anlaşmaya katkıda bulunduk.

1961'de, Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin 22. Kongresinde, bir partinin kendi kongresinde bir başka kardeş partiye —Arnavutluk Emek Partisi'ne— ad belirterek açıkça saldırmasının ilk ciddî örneği ortaya çıktığında, Çin Komünist Partisi delegasyonu buna şiddetle muhalefet etmiş ve içten uyarmalarda bulunmuştu. Biz, hemen orada şunu belirtmiştik: "Bu tür bir uygulama, birliğe ve sorunların çözümüne yardımcı olmaz. Kardeş partiler ve kardeş ülkeler arasındaki bir

uyuşmazlığın düşman önünde açığa vurulması, ciddî bir marksist-leninist tutum sayılamaz. Böyle bir tutum, yalnızca bize yakın ve dost olanları üzer ve düşmanı sevindirir. Çin Komünist Partisi, aralarında uyuşmazlıklar ya da farklılıklar olan kardeş partilerin marksizm-leninizm temeli üzerinde, bağımsızlık ve eşitliğe karşılıklı saygı temeli üzerinde yeniden birleşeceklerini içtenlikle ummaktadır." Yazık ki, çabalarımız, Sovyet-Arnavutluk ilişkilerinin daha da bozulmasını önleyememiş, hattâ, iyiniyetimiz, bazı kişilerin sürekli kınamalarına hedef olmuştur.

Kardeş partiler ve ülkeler arasındaki karşılıklı ilişkilerin yolgösterici ilkelerini savunmak ve birliği güçlendirmek isteğinde olan Çin Komünist Partisi, 1962 Nisan'ında ilişkilerin rahatlaması ve ortamın düzeltilmesi için bazı kardeş partilerin yaptığı önerileri etkin bir biçimde desteklemiş, ve, ilgili kardeş partiye gönderdiği bir mektupta, arkadaşça görüşme ve tartışma yoluyla, ayrılıkların giderilmesi ve birliğin güçlendirilmesi için, bütün ülkelerin komünist ve işçi partileri temsilcilerinin bir toplantı yapmaları yolundaki görüşünü resmen bildirmişti. Biz ayrıca, toplantı için olumlu koşulların yaratılması ve toplantının başarıyla sonuçlanması için, bütün kardeş partiler tarafından toplantı öncesinde geniş hazırlık yapılması ve bu arada radyo ve basın yoluyla bir başka kardeş partiye yöneltilen saldırıların durdurulması gereğine işaret etmiştik.

Büyük üzüntüyle görmekteyiz ki, Çin Komünist Partisi'yle öteki bazı kardeş partilerin bu olumlu önerileri, ilgili kardeş partide aynı yönde bir tepki uyandırmamıştır. Tersine, kardeş partiler ve ülkeler arasındaki ilişkilere yolgösteren ilkeleri çiğneme yolundaki uygulama, ve özellikle, bir parti kongresinde öteki kardeş partilere ad belirtilerek açıktan açığa saldırma yolundaki çirkin uygulama gittikçe yoğunlaşmaktadır. Kardeş partilerin son kongrelerinin her birinde Arnavutluk Emek Partisi'ne karşı saldırılar sürdürülmüş, Çin Komünist Partisi'ne karşı saldırılara girişilmiş ve

bir kongrede de Kore İşçi Partisi'ne saldırılmıştır.

Moskova Deklarasyonu'na ve Moskova Bildirisi'ne ters düşen, uluslararası komünist hareketin birliğini bozan bu karşı akım, Almanya Sosyalist Birlik Partisi'nin 6. Kongresinde yeni bir boyuta ulaşmıştır. Burada, Yugoslav revizyonist kliğine binbir yolla arkaçıkılırken, Yugoslav revizyonizmini Moskova Bildirisi'ne uygun biçimde eleştiren bir kardeş parti delegesi, asla arkadaşça olmayan son derece kaba bir davranışa hedef olmuştur. Böyle bir davranış tümden yararsız olduğu gibi, son derece bayağıdır da. Bazı arkadaşların gözünde, kardeş partilerce oybirliğiyle kabul edilen Moskova Bildirisi'nin ilkelerine bağlılık gayrî meşru ve asla kabul edilmeyecek bir şeyken, Moskova Bildirisi'nin mahkûm ettiği Yugoslav revizyonizmi meşru ve iyi bir şey oluyordu. Bu kişiler, bir yandan marksizm-leninizme bağlı kalan arkadaşlara alçakça saldırıyorlar, öte yandan da, durmadan, ipliği pazara çıkmış revizyonistlerle birleşmekten sözediyorlardı. Bu kişiler, bir yandan, Yugoslav revizyonizmine karşıduran kardeş partilerin delegelerine konuşma fırsatı vermemek için akla gelebilecek her tür yönteme başvururlarken, bir yandan da marksizm-leninizme ihanet edenleri alkışlıyorlardı. Bu çirkin uygulama, dikkatli bir biçimde planlanmış olduğu için daha da büyük bir ciddiyet kazanıyordu.

Biz burada, uluslararası komünist hareketin kritik bir dönüm noktasında olduğunu ciddiyetle belirtmek zorundayız. Moskova Deklarasyonu ve Moskova Bildirisi —bütün ülkelerin komünist ve işçi partilerinin birliğinin ortak temeli— açıktan açığa yırtılıp atılmak tehlikesiyle karşıkarşıya bulunmaktadır. Sosyalist kampın ve uluslararası komünist hareketin birliği son derece ciddî bir tehdit altındadır.

Bugün uluslararası komünist hareket içinde, Yugoslav revizyonizmine karşı takınılacak tavır sorunu, küçük değil, büyük bir sorundur; bir-iki ayrıntıyı değil, bütünü ilgilendiren bir sorundur.

Bu, ya marksizm-leninizme bağlı kalma, ya da Yugoslav revizyonistleriyle aynı bataklığa yuvarlanma; ya Moskova Deklarasyonu ile Moskova Bildirisi'ne bağlı kalma, ya da Yugoslav revizyonistlerinin programını ya da başka bir şeyi "birliğin" temeli olarak alma; ya birliği gerçekten güçlendirme, ya da birliğe sözde bağlı kalarak gerçekte bir bölünme yaratma sorunudur. Son çözümlemede, bu, ya Moskova Deklarasyonu'na ve Moskova Bildirisi'ne sıkısıkıya bağlı kalma, ya da bunları yırtıp atma sorunudur.

1960 Moskova Bildirisi apaçık bir biçimde şunları belirtir:

> Komünist partileri, Yugoslav biçimi uluslararası oportünizmi, modern revizyonist "teorilerin" yoğun halde bulunduğu bu biçimi, oybirliğiyle mahkûm etmişlerdir. Eskimiş olduğunu söyledikleri marksizm-leninizme ihanet ettikten sonra, Yugoslavya Komünistleri Birliği'nin liderleri, 1957 Deklarasyonu'nun karşısına anti-leninist revizyonist programlarını koymuşlar; Yugoslavya Komünistleri Birliği'ni, bir tüm olarak uluslararası komünist hareketin karşısına dikmişler, ülkelerini sosyalist kamptan koparark, Amerikan emperyalistlerinin ve öteki emperyalistlerin sözümona "yardımına" bağımlı hale getirmişler, ve böylelikle Yugoslav halkını, kahramanca bir savaşım sonunda elde edilmiş devrimci kazançları yitirme tehlikesiyle karşıkarşıya bırakmışlardır. Yugoslav revizyonistleri, sosyalist kamp ve dünya komünist hareketi aleyhine yeraltı çalışımında bulunmaktadırlar. Bu kişiler, bloklardışı politika bahanesiyle, bütün barışsever güçlerin ve ülkelerin birliğine zarar veren çalışımlara girişmişlerdir. Yugoslav revizyonist liderlerini sergilemek, komünist hareketi ve işçi sınıfı hareketini Yugoslav revizyonistlerinin anti-leninist görüşlerine karşı korumak için etkin bir savaşıma girişmek, marksist-leninist partileri bekleyen zorunlu bir görevdir.

Çin Komünist Partisi'nin, Yugoslav revizyonizmi karşısında takındığı tutum, tamamen Moskova Bildirisi'nde emredilen tutumdur. Bu, bütün marksist-leninist partilerin takınmak zorunda olduğu tutumdur. Bu, gerek Moskova Deklarasyonu'na, gerek Moskova Bildirisi'ne temelden karşı olan ve kendi revizyonist programlarını bütün ülkelerin komünist ve işçi partilerinin ortak programının karşısına koyan Yugoslav revizyonistlerinin tutumunun tam bir antitezidir. Yugoslavya Komünistleri Birliğinin Programı'nda, Tito kliği, sosyalist kampla emperyalist kamp arasındaki temel çelişmeyi yadsıyarak, "bloklardışı" dedikleri politikayı savunuyor; proletarya devrimi ve proletarya diktatörlüğü teorisini yadsıyarak, kapitalist ülkelerin "barış içinde" sosyalizme "geçeceğini" ileri sürüyor; sosyalist ülkelerde tüm halkın mülkiyetini "devlet kapitalizmi" olarak tanımlıyor ve marksizm-leninizmi eskimiş sayıyor. Bütün bunlar, ateşle suyun bağdaşmadığı kadar, Moskova Deklarasyonu'nun ve Moskova Bildirisi'nin marksist-leninist tezleriyle bağdaşmaz. Yugoslavya Komünistleri Birliği Merkez Komitesi Dokuzuncu Genişletilmiş Toplantısı, aynı yıl yapılan Moskova toplantısından sonra, Aralık 1957'de yayınlanan resmî bildirisinde şöyle diyordu:

> Genişletilmiş Toplantı, Yugoslavya Komünistleri Birliği Merkez Komitesi'nin politik çizgisini izleyen delegasyonun, oniki sosyalist ülkenin Komünist ve İşçi Partilerinin yaptığı toplantıya katılmamakla ve bu toplantının, Yugoslavya Komünistleri Birliği'nin tutumuna aykırı olan, Birlik tarafından yanlış bulunan bazı tutum ve değerlendirmeler taşıyan deklarasyonunu imzalamamakla, doğru hareket ettiği kanısındadır.

Moskova Bildirisi'ne gelince, Tito kliği bu bildiriye daha da şiddetli saldırılarda bulunmuştur. Almanya Sosyalist Birlik Partisi'nin son kongresinde bazı kişilerin, Tito kliğinin temsilcisi olarak çılgınca alkışladıkları aynı Vlahoviç, 1961 Şubat'ında, Yugoslavya Ko-

münistleri Birliği Merkez Komitesinin Genişletilmiş Toplantısı'nda şöyle demekteydi:

> Moskova Konferansı, değişik görüş ve eğilimler arasında bir uzlaşma arama çizgisi, "basmakalıp, mekanik olarak eşitleştirilmiş, birbirinin aynı olan savaşım taktiği kuralları" üzerine dayalı bir çizgi izlemiştir. Böylelikle, dünyadaki çağdaş nesnel sosyal gelişmeleri yansıtan görüş ve eğilimlerle, en açık örneği sosyalist Yugoslavya'ya karşı takınılan tutumda görülen bürokratik-dogmatik kavramları, bir karışım halinde, bir tek bildirinin çerçevesi içinde bulmamız mümkün oluyor.

Aynı toplantıda, Moskova Bildirisi üzerinde alınan kararda da, "Moskova Bildirisi'nin ... yalnızca sosyalizm davasına değil, dünya üzerinde barışı sağlamlaştırma çabalarına da zararlı sonuçlar getirebileceği" söylenmekteydi.

Yugoslav revizyonizmini eleştirmek doğru mudur, değil midir? Uluslararası komünist hareketin saflarında bu konuda bir kuşku olmaması gerekir. Çin Komünist Partisi'nin, Yugoslav revizyonizmine kesinlikle karşıkoyma yolundaki tutumu, öteki kardeş partilerce onaylanmıştır. Bulgar Komünist Partisi'nin 1958 Haziran'ında yapılan 7. Kongresinde, Kruşçev arkadaşın, "Çinli arkadaşlar ve öteki kardeş partiler, Yugoslavya Komünistleri Birliği'nin program taslağında yer alan revizyonist önerileri doğru ve derin bir biçimde eleştiriyorlar" dediğini hepimiz anımsayabiliriz. Biz ayrıca, Almanya Sosyalist Birlik Partisi'nin bir önceki kongresinde, yani 1958 Temmuz'unda toplanan 5. Kongresinde, Yugoslav revizyonistlerinin eleştirilmesi konusunda bir görüş ayrılığına rastlanmadığını da anımsıyoruz. O zaman, Kruşçev arkadaş şunları söylemişti:

> Yugoslav liderlerinin anti-marksist ve anti-leninist görüşleri, Çin Komünist Partisi'nin, Almanya Sosyalist Birlik Partisi'nin ve bütün öteki kardeş partilerin yüzdeyüz yerinde bir eleştirisine hedef oldu. Bütün partiler, yönetim organlarının aldığı karar-

larda ve parti basınında çıkan yazılarda açık-seçik bir tutum takındılar ve eleştirici bir çözümlemede bulunmaya çok dikkat ederek bu görüşleri mahkûm ettiler. Bu doğru bir tutumdu.

Kruşçev, ayrıca şunları söylemişti:

...Yugoslav liderleri, marksist-leninist olduklarını belirtirlerken ve marksizm-leninizmi, yalnızca saf insanları yanlış yola yöneltmeye ve Marx'la Lenin'-in çizdikleri devrimci sınıf savaşımı yolundan saptırmaya yarayan bir örtü olarak kullanırlarken, işçi sınıfının elinden en keskin sınıf silâhını düşürmek istemektedirler. Onlar, bilerek ya da bilmeyerek, emekçi halkların sınıf düşmanına hizmet etmektedirler ve bunun karşılığında kendilerine borç para verilmektedir; yine bunun karşılığında, emperyalistler, onların "bağımsız", "bloklardışı" politikasını —ki bu politika gerici güçlerin sosyalist kampımızı torpilleme çabalarında yararlandıkları bir politikadır— övmektedirler.

Kruşçev arkadaş şunları eklemişti:

Yugoslav liderleri, marksizm-leninizmin devrimci özüyle çelişen revizyonist görüşlerini, konuşmalarında ve resmî belgelerinde açıkça ortaya koymuşlardır. Bu kişiler açıkça, bölücü, revizyonist bir çizgi tutturmuşlardır ve böyle davranmakla, işçi sınıfı düşmanlarının komünizme karşı savaşlarına, emperyalistlerin komünist partilerine karşı ve uluslararası devrimci işçi sınıfı hareketine karşı savaşlarına yardımcı olmaktadırlar.

Kruşçev, daha sonra şöyle sürdürmüştü:

Yugoslav liderlerinin programı, özünde, sağ-kanat sosyal-demokratların yürürlüğe koydukları bir dizi revizyonist platformun kötü bir kopyasıdır. Dolayısıyla, Yugoslav liderleri, devrimci marksist-leninist öğretilerin gösterdiği yoldan sapmışlar, İkinci Enternasyonal revizyonistlerince —Bernstein, Kautsky ve öteki döneklerce— çizilen yolu izlemişlerdir. Gerçekte bu kişiler şimdi Kautsky'-

nin dölüyle —oğlu Benedict'le— güçbirliğine gitmişlerdir.

Önceleri Yugoslav revizyonizmini eleştirerek doğru bir tutumu benimseyen bazı arkadaşların şimdi niçin 180 derecelik bir dönüş yaptıklarını anlayamıyoruz.

Buna neden olarak, "Yugoslav liderlerinin, yanlış olduğu kabul edilen yolu bir hayli terkettikleri" savı öne sürülmektedir. Ne var ki, Tito kliğinin kendisi, hatalarını düzeltmiş olduğunu itiraf etmek şöyle dursun, herhangi bir hata yapmış olduğunu bile asla kabule yanaşmamaktadır. Gerçekte, Tito kliğinin hatalarını "düzelttiği" savı tamamen öznel bir savdır. Tito kliğinin savunucularına, titocuların kendi sözlerine kulak vermelerini salık veririz.

Daha 1958 Nisan'ında Yugoslavya Komünistleri Birliği'nin 7. Kongresinde, Tito şu açıklamayı yapıyordu: "Uluslararası ve ulusal sorunlardaki tutarlı durumumuzu terkedeceğimizi bekleyenler boşuna zaman kaybediyorlar."

1959'da, Tito kliğinden bir başka yönetici, Kardelj, bir broşürde daha da açık olarak şunları söylüyordu: "... ve şimdi de bu eleştiriciler, kendilerinin de terketmeye başladıkları şeyi ısrarla bize kabul ettirmeye çalışmakta ve kendilerinin de kabul etmeye başladıkları şeyden dolayı bizi eleştirmektedirler."

Daha geçenlerde, 1962 Aralığı'nda, Sovyetler Birliği dönüşü, Belgrad'da trenden indiği anda, Tito şöyle konuşuyordu: "Yugoslavya'nın politikasını nasıl değiştireceği konusundaki ... tartışmalar tamamen gereksiz ve gülünçtür. Politikamızı değiştirmemize gereksinim yoktur." Tito, bundan birkaç gün sonra da şöyle diyordu: "Yugoslavya'nın dış politikasını değiştirmesinin olanağı olmadığını orada da [Sovyetler Birliği'nde] söyledim."

Tito'nun ve Kardelj'in bu demeçleri, Tito kliğinin, revizyonist çizgisinde ve politikasında herhangi bir değişikliği kesinlikle reddettiğini göstermektedir. Aslında

onlar zerrece değişmiş değildirler. Tito kliğine arkaçıkanlar, Tito kliğinin "yanlış olduğu kabul edilen yolu bir hayli terkettiğini" ileri sürerlerken yalan söylemiyorlarsa, bu yaptıkları nedir?

Son zamanlarda bazı kişiler, Tito kliğinin birçok sorun üzerindeki görüşlerinin kendi görüşlerine bir hayli yaklaştığından ve hattâ kendi görüşleriyle özdeşlik kazanmaya başladığından sık sık sözetmektedirler. Soruyoruz: Tito kliğinin revizyonist çizgisinde ve politikasında herhangi bir değişme olmadığına göre, bu demeçleri verenler Tito kliğinin revizyonist çizgisine ve politikasına kendileri yaklaşmış olmuyorlar mı?

Asıl şaşırtıcı olan nokta, bazı kişilerin, Moskova Deklarasyonu ile Moskova Bildirisi'ni bir "basmakalıp formül" olarak ilân etmeleridir. Bu kişiler, herhangi bir kardeş partinin Yugoslav revizyonizmini sergileme ve mahkûm etmesine izin vermemektedirler. Ve, Yugoslav revizyonizmini kınamakta diretenlerin "kapitalizmin orman kanunlarına uyduğunu" ve "aynı orman ahlâkını benimsediklerini" söylemektedirler.

81 kardeş parti tarafından oybirliğiyle kabul edilen Moskova Bildirisi'nin bir "basmakalıp formül" ya da "kapitalizmin orman kanunları" olarak tanımlanmasında amacın ne olduğu sorulabilir. Bu amaç, Moskova Deklarasyonu ile Moskova Bildirisi'ni yırtıp atmak değil midir? Yugoslav revizyonizmini Moskova Bildirisi' ne uygun olarak kınamak "orman ahlâkı"ysa, Moskova Deklarasyonu ile Moskova Bildirisi'nin çiğnenmesi, bir kardeş partiyi ve bir kardeş ülkeyi "boğma" hevesi ne biçim bir ahlâktır?

Togliatti arkadaşın da; "...bu noktada yanlış olan 1960 Kararını [81 kardeş parti tarafından oybirliğiyle kabul edilen Moskova Bildirisi'ni — *"Renmin Ribao"* editörü] düzeltmek, başkalarını ve bizim Yugoslav arkadaşlara karşı takındığımız arkadaşça tutumu tamamen doğrulamaktadır" diyecek kadar ileri gitmiş olduğunu belirtelim. Sormak isteriz: Kardeş partilerce oybirliğiyle kabul edilen Moskova Bildirisi'nin şu ya da

bu bölümünün yanlış olduğunu ilân etmeye ne hakkı vardır Togliatti arkadaşın? Resmî bir uluslararası anlaşmayı istediği gibi "düzeltmeye" ya da hiçe saymaya ne hakkı vardır? Bir ya da birkaç parti, bütün komünist ve işçi partilerinin oybirliğiyle vardıkları bir anlaşmayı istedikleri gibi "düzeltebilirlerse" herkesi bağlaması gereken ilkelerden sözedilebilir mi?

Bazı kişiler, uluslararası komünist hareketin oybirliğiyle kabul ettiği resmî belgeleri küçümsemektedirler; kendi imzalarını taşıyan belgelere bağlı kalmayı reddettikleri gibi, bunlara bağlı kalanlara da sövüp saymaktadırlar. Bu açıkça bir ihanettir.

Burada önemle belirtmek isteriz ki, Tito kliği üzerine hükmü değiştirme yolunda ateşli çaba gösterenler, Yugoslav sorunu üzerinde Moskova Deklarasyonu ile, Moskova Bildirisi'nde bir gedik açmaya ve sonra da bu belgeleri tümden yırtıp atmaya çalışmaktadırlar. Onların bu planının başarıya ulaşması demek; bütün bu yıllar boyunca komünist ve işçi partilerinin Yugoslav revizyonistlerine karşı yönelttikleri eleştirilerin yanlış, Tito kliğinin haklı olduğunu, Moskova Deklarasyonu ile Moskova Bildirisi'nin yanlış, revizyonist Yugoslav programının doğru olduğunu, marksizm-leninizmin temel ilkelerinin eskimiş olduğunu, modern revizyonizme artık karşıkoymanın gerekli olmadığını, hele onun uluslararası komünist hareketi tehdit eden başlıca tehlike olarak asla ele alınamayacağını, ve, bizim de, Tito kliğinin kuyruğuna takılarak hep birlikte "Karl Kautsky'nin dölüyle —oğlu Benedict'le— güçbirliğine" gitmemiz gerektiğini kabul etmekle aynı şey olurdu.

Böyle bir şey olsaydı, uluslararası komünist hareketin strateji ve taktiklerinin baştanbaşa değişmesi ve marksizm-leninizmin devrimci çizgisinin yerini, revizyonizmin teslimiyet politikası çizgisinin alması gerekirdi. Böyle bir şey olsaydı, bütün ülkelerin komünist ve işçi partilerinin birliği için ortak bir temel bulunabilir miydi? Uluslararası komünist hareket içinde bir bölün-

me yaratmaya yönelen kasıtlı bir çaba değil midir bu?

Bugün komünist ve işçi partilerini bekleyen acil görev, Moskova Deklarasyonu ile Moskova Bildirisi'ni savunmak ve sosyalist kampla uluslararası komünist hareketin birliğini, Moskova Deklarasyonu ve Moskova Bildirisi temeli üzerinde korumak ve güçlendirmektir. Biz, Moskova Deklarasyonu ve Moskova Bildirisi temeli üzerinde birliği kararlılıkla savunuyor ve revizyonist Yugoslav programı ya da bir başka temel üzerinde "birliğe" kararlılıkla karşıduruyoruz. Bütün kardeş partilerle birlikte Çin Komünist Partisi, bu amaç için yılmadan çalışacaktır.

Proletaryanın davası daima uluslararası bir nitelik taşımıştır. Bu ortak davada muzaffer olmak için, bütün ülkelerin komünistleri birleşmeli ve ortak bir savaşıma girişmelidirler. Proleter enternasyonalizminin ifade ettiği birlik ve dayanışma olmaksızın, herhangi bir ülkede devrimci davanın zafer kazanması ve bu zaferin pekiştirilebilmesi olanaksızdır.

Böyle bir birliği korumanın ve güçlendirmenin tek doğru yolu, Moskova Deklarasyonu'nda ve Moskova Bildirisi'nde saptanmış, kardeş partiler ve ülkeler arasındaki ilişkilere yolgösteren ilkelere bağlı kalmaktır.

Kardeş partiler ve ülkeler arasındaki ilişkilere yolgösteren ilkeler, Moskova Deklarasyonu'nda ve Moskova Bildirisi'nde ortaya konulan biçimiyle şunlardır: Birlik ilkesi, karşılıklı dayanışma ve yardım ilkesi, bağımsızlık ve eşitlik ilkesi, marksizm-leninizm ve proleter enternasyonalizmi temeli üzerinde görüşme yoluyla oybirliğine varma ilkesi.

Bir komünistin, uluslararası komünist hareketin birliğini savunmadaki içtenliğinin başlıca ölçütü, onun, kardeş partiler ve ülkeler arasındaki ilişkilere temel olan ilkelere ciddiyetle bağlı kalıp kalmadığıdır.

Moskova Deklarasyonu ve Moskova Bildirisi, komünist ve işçi partilerinin oybirliğiyle kabul etmiş oldukları bu iki uluslararası belge, bütün kardeş partile-

ri bağlar. Bu partiler, sözkonusu belgelere bağlı kalmak zorundadırlar ve asla bunları tahrip etme hakkına sahip değildirler. Hiçbir partinin ya da parti grubunun bunları değiştirmeye ya da bunların geçersiz olduğunu ileri sürmeye hakkı yoktur.

Uluslararası komünist hareket içinde, herhangi bir kardeş partinin doğru ya da yanlış kararları, bu partinin yeri ve rolü ne kadar önemli olursa olsun, yalnızca o partiyi bağlar.

Moskova Deklarasyonu ile Moskova Bildirisi'nde saptanmış olan ilkelere göre, herhangi bir partinin, kendi programını, kararlarını izlediği çizgi ve politikayı öteki kardeş partilere dayatmasına, ya da, bugün böyle yarın şöyle konuşan bir parti liderinin birbiriyle çelişen sorumsuzca demeçlerine —sanki bunlar birer imparatorluk fermanıymışlar gibi— öteki kardeş partilerin itaat etmelerinin istenmesine asla izin verilemez. Hele, bir ya da birkaç partinin, bir başka kardeş partiyi uluslararası komünist hareketin dışına alçakça atmak, ya da marksizm-leninizm döneklerini içeri almak istemelerine hiç izin verilemez.

Uluslararası durumun karmaşıklığı ve hızla değişmesi ve her bir kardeş partinin değişik koşullar altında bulunması yüzünden, kardeş partiler arasında şu ya da bu sorun üzerinde görüş farklılıklarının ortaya çıkması önlenemez. Burada önemli olan, kardeş partiler arasında farklılıklar bir kez ortaya çıktıktan sonra, bu partilerin, Moskova Deklarasyonu ile Moskova Bildirisi'nde saptanmış, kardeş partiler arasındaki ilişkilere yolgösteren ilkeler temeli üzerinde, eşitlik temeli üzerinde, partilerarası görüşme yoluyla farklılıkları gidermeleri ve oybirliğine varmalarıdır. Kardeş partiler arasındaki farklılıklar asla düşmanın önünde açığa vurulmamalı, basın ve öteki propaganda araçları öteki kardeş partilere açıktan açığa saldırılarda bulunmak için kullanılmamalı ve parti kongreleri asla bu amaca hizmet için kullanılmamalıdır. Bugün şu kardeş partiye, yarın ötekine açıktan açığa saldırılar yöneltilirse, uluslara-

rası komünist hareketin birliğinden sözedilebilir mi?

Bir yandan saldırıları durdurma isteğinden sözederken, öte yandan bu saldırıları sürdürmek, bizce, namuslu bir komünistin benimseyeceği tutum olamaz.

Almanya Sosyalist Birlik Partisi'nin son kongresinde, Kore İşçi Partisi Delegasyonu başkanının belirttiği gibi:

> Kardeş partilerin bir uluslararası toplantısı olmayan bu kongrede, farklı görüşler üzerindeki tartışmaların sona erdirilmesini ve birliğin güçlendirilmesini ilgilendiren sözler söylenmiştir; ama yine de, kardeş partiler arasındaki görüş farklılıkları tekrar ortaya dökülmüş ve özellikle Çin Komünist Partisi tek yanlı bir eleştiriye hedef olmuştur. Bizce, bu, dostça ve arkadaşça bir tutum olarak kabul edilemez ve böyle bir tutum, hepimizin istediği birlik ve dayanışma için yararlı olamaz.

Birliğe katkıda bulunan bir tek yararlı hareket, birlik üzerine söylenecek bin tane boş lâftan daha iyidir. Uçurumun eşiğinde dizginlere asılmanın zamanıdır. Bir işin geç yapılması, hiç yapılmamasından daha iyidir. Biz, ilk olarak saldırıyı başlatan kardeş partinin, hareketlerini sözlerine uyduracağını, insiyatifi ele alacağını ve eşitlik temeli üzerinde partilerarası görüşme yoluna, Moskova Deklarasyonu ile Moskova Bildirisi'nde saptanmış, kardeş partiler ve ülkeler arasındaki ilişkilere yolgösteren ilkelere döneceğini içtenlikle umuyoruz.

Çin Komünist Partisi, sosyalist kampın ve uluslararası komünist hareketin birliğini koruma ve güçlendirme uğrunda kendisine düşen görevin tamamen bilincindedir. Buna katkıda bulunma yolunda her zamanki gibi, her çabayı göstermekten geri durmayacağız.

Çin Komünist Partisi, bütün ülkelerin komünist ve işçi partileri temsilcilerinin bir toplantı yapmasını ve bu toplantıda herkesin soğukkanlılıkla yerini alarak arkadaşça tartışma yoluyla, görüşlerin uyumlu ha-

le getirilmesini, farklılıkların giderilmesini ve birliğin yeni bir temel üzerinde güçlendirilmesini birçok fırsatta savunmuştur ve hâlâ da savunmaktadır. Ortamın düzeltilmesi ve kardeş partiler arasında bir toplantının yapılabilmesi için gerekli koşulların yaratılması amacıyla, biz, bütün öteki kardeş partilerle birlikte, ilişkilerin rahatlaması ve birliğin güçlendirilmesi yolunda mümkün olan bütün adımları atmak istiyoruz.

Bugün, Amerika Birleşik Devletleri'nin başını çektiği emperyalistler ve bütün gericiler, çağımızın akışını durdurmak ve geriye çevirmek, ezilen ulusların kurtuluşunu önlemek ve sosyalist kampı parçalamak için çılgınca ve boşuna uğraşmaktadırlar. Biz komünistler, baş düşmanımız karşısında her zamankinden daha sıkı biçimde birleşmeli ve ortak savaşımızı yılmadan sürdürmeliyiz. Dünyanın bütün komünistleri, bütün ülkelerin proletaryası ve emekçi halkları, ezilen uluslar ve halklar, dünya barışını koruma savaşımına girmiş olan bütün insanlar, emperyalizme karşı ve çeşitli ülkelerin gericilerine karşı girişilen bu savaşıma zarar getiren, dünya halklarının devrimci savaşımına ya da komünistlerin ve dünyanın devrimci halklarının birliğine zarar getiren söz ve hareketlere asla izin vermiyeceklerdir.

Sosyalist kampın ve uluslararası komünist hareketin birliği, gücümüzün kaynağı ve düyanın ezilen uluslarının ve halklarının umududur. Biz ne kadar sıkı birleşirsek, dünya halkları da o kadar yüreklenir ve güç kazanır. Biz ne kadar sıkı birleşirsek, devrimci halkların zafere olan güvenini güçlendirme yeteneğimiz ve emperyalistlerle bütün ülkelerin gericilerine öldürücü vuruşlar indirme yeteneğimiz de o kadar artar.

Dünya halklarının umutlarını boşa çıkarmamalıyız. Birliği kararlılıkla savunmalı ve bir bölünmeye kararlılıkla karşıkoymalıyız. Marksizm-leninizm ve proleter enternasyonalizmi temeli üzerinde, Moskova Deklarasyonu ve Moskova Bildirisi temeli üzerinde birleşelim!

# FARKLILIKLAR NEDEN?
## — THOREZ VE ÖTEKİ ARKADAŞLARA BİR YANIT —

"Renmin Ribao" Başyazısı, 27 Şubat, 1963.

FRANSIZ Komünist Partisi Genel Sekreteri Thorez arkadaş ve Fransız Komünist Partisinin öteki bazı üyeleri, Çin Komünist Partisi ile öteki kardeş partilere karşı yürütülen saldırı akımı içinde, uluslararası komünist hareketin birliğini torpilleyen bu karşı-akım içinde, önemli bir yer tutmaktadırlar.

Bu kişiler, 1962 Kasım'ının ikinci yarısından buyana, Çin Komünist Partisi ile öteki kardeş partilere saldıran bir dizi demeç vermişler ve aynı konuyla ilgili olarak birçok parti-içi belge yayınlamışlardır.

Bunlardan başlıcaları şunlardır:

Fransız Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin 14 Aralık 1962 tarihli Genişletilmiş Toplantısı'nda Thorez'in yaptığı konuşma;

Aynı toplantıda, Fransız Komünist Partisi Politbürosu üyelerinden R. Guyot'nun, uluslararası durum ve uluslararası komünist ve işçi sınıfı hareketinin birliğiyle ilgili sorunlar üzerine verdiği rapor;

14 Aralık 1962 tarihli Genişletilmiş Toplantısı'nda Fransız Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin, uluslа-

rarası durum ve uluslararası komünist ve işçi sınıfı hareketinin birliğiyle ilgili sorunlar üzerine aldığı karar;

R. Guyot'nun, 9 Ocak 1963'te, Fransız Komünist Partisi Merkez Komitesi organı *l'Humanite*'de çıkan yazısı;

Fransız Komünist Partisi Merkez Komitesi tarafından yayınlanan *France Nouvelle* adlı haftalık dergide aynı gün çıkan "Savaş, Barış ve Dogmatizm" başlıklı yazı;

5 Ocak - 16 Ocak 1963 tarihleri arasında *l'Humanite*'de yayınlanan ve Çin Komünist Partisi'ne ad belirterek saldıran sürekli on yazı;

16 Ocak 1963 tarihli *France Nouvelle*'de yayınlanan "Hangi Çağda Yaşıyoruz?" başlıklı yazı;

Fransız Komünist Partisi Merkez Komitesi tarafından 1963 Ocağı'nda bastırılan, Thorez'in 1960 Moskova Toplantısı'ndaki konuşması ile Fransız Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin bir Genişletilmiş Toplantısı'nda Thorez'in bu toplantı üzerine verdiği rapor da içinde olmak üzere, Fransız Komünist Partisi liderlerinin, son üç yıl boyunca, Çin Komünist Partisi'ne saldırmak için kaleme aldıkları onbeş belgeyi kapsayan *Dünya Komünist Hareketinin Sorunları* başlıklı broşür;

R. Guyot'nun, 15 Şubat 1963 tarihli *l'Humanite*'de çıkan yazısı.

Bu belgelerin içeriğinin esası, 24 Şubat tarihli *Renmin Ribao*'da (Halkın Gazetesi) yayınlanmıştır. Bu belgelerden anlaşıldığı gibi, son zamanlardaki anti-Çin korosunda ve Çin Komünist Partisi'ne karşı kampanya yürütme yarışında, Thorez ve öteki arkadaşlar özel bir çaba göstermişler ve Çin Komünist Partisi'ne karaçalmada birçok arkadaşı geride bırakmışlardır.

Thorez ve öteki arkadaşlar, bize karşı saldırılarının yanısıra, Arnavutluk Emek Partisi'ne de alçakça saldırılar yöneltmişler; Kore'nin, Birmanya'nın, Malaya'nın, Tayland'ın, Endonezya'nın, Vietnam'ın ve Japonya'nın kardeş partilerini kınamışlar; hattâ emper-

yalizme ve sömürgeciliğe karşı yiğitçe savaşan ulusal kurtuluş hareketlerine dil uzatacak kadar ileri gitmişlerdir. Bu kişiler, Çin Komünist Partisi'nin takındığı "sekter ve dogmatik" tutumun, "özellikle Asya'da, bazı komünist partilerde ve milliyetçi hareketlerde yankısını bulduğunu", "bu partiler ve bu hareketler arasında zaman zaman ortaya çıkan 'sol sapma' eğilimlerini beslediğini" ileri sürmüşlerdir. Bazı Fransız arkadaşların, ezilen ulusların devrimci davasına karşı tutumu gerçekten şaşırtıcıdır. Bu arkadaşlar, uluslararası komünist hareketin birliğini bozmada alabildiğine ileri gitmişlerdir.

Çin Komünist Partisi, kardeş partiler arasındaki farklılıkların, kendi aramızda, Moskova Deklarasyonu ile Moskova Bildirisi'nde saptanan ilkelere uygun olarak, eşitlik temeli üzerinde arkadaşça görüşme ve tartışma yoluyla çözülmesinin zorunlu olduğunu uzun zamandır savunmaktadır. Herhangi bir kardeş partinin açıktan açığa eleştirilmesini ilk başlatan ya da açık tartışmayı ilk kışkırtan biz olmadık. Ancak, düşmana karşı birliğin çıkarlarını en önde tutma yolundaki doğru çizgimizden yararlanabileceklerini ve Çin Komünist Partisi'ne canları istediği gibi açıktan açığa saldırdıkları zaman hakettikleri yanıtı almayacaklarını sananlar, aldanıyorlar.

Çin Komünist Partisi'yle öteki kardeş partilere alçakça saldıranlara şunu söylemek isteriz: Kardeş partiler eşittirler. Çin Komünist Partisi'ne açıktan açığa dil uzattığınıza göre, sizi açıktan açığa yanıtlamaktan kaçınmamızı istemeye hakkınız yok. Aynı biçimde, Arnavutluk Emek Partisi'ne açıktan açığa rezilâne saldırılarda bulunduğunuza göre, Arnavut arkadaşlar da sizi açıktan açığa yanıtlama hakkına tam ve eşit olarak sahiptirler. Bugün, kardeş partilerden bazı arkadaşlar, bir yandan açık tartışmalara son verilmesinden sözetmekte, öte yandan da kendileri, Çin Komünist Partisi'yle öteki kardeş partilere saldırıyı sürdürmektedirler. Bu ikiyüzlü tutumun gerçekte anlatımı, başkalarına

saldırma hakkına yalnız kendilerinin sahip oldukları, başkalarınınsa yanıtlama hakkına sahip olmadıklarıdır. Böyle şey olmaz. Eski bir Çin atasözünün dediği gibi, "incelik, karşılıklı olmalıdır; aldıktan sonra vermemek, kabalıktır". Çin Komünist Partisi'ne dil uzatanların dikkatlerini bu nokta üzerine çekmenin gerekli olduğu kanısındayız.

Thorez ve öteki arkadaşlar, Çin Komünist Partisi'ne saldırırlarken, çağımızın niteliği, emperyalizmin değerlendirilmesi, savaş ve barış, barış içinde birarada yaşama, barışçı geçiş vb. sorunlarına dokunmuşlardır. Ama, dikkatli bir bakış, bu kişilerin başkalarının bayat görüşlerini yinelemekten öteye gitmediklerini ortaya koyar. Biz, "Bütün Ülkelerin İşçileri, Birleşiniz, Ortak Düşmanımıza Karşıkoyunuz!", "Togliatti Arkadaşla Aramızdaki Farklılıklar", "Moskova Deklarasyonu ve Moskova Bildirisi Temeli Üzerinde Birleşelim", ve, "Leninizm ve Modern Revizyonizm" adlarını taşıyan yazılarımızda, onların yanlış görüşlerini yanıtladığımız için, aynı şeylerin üstünden bir daha geçmeyi gereksiz buluyoruz.

Ancak, Thorez ve öteki arkadaşların, konuşmalarında, raporlarında ve yazılarında, gerçekleri tahrif etmek, doğruyla yanlışı birbirine karıştırmak ve halkı yanıltmak için birsürü lâf ettiklerini, ve böylelikle, uluslararası komünist hareketin birliğini torpillemenin ve bir bölünme yaratmanın sorumluluğunu Çin Komünist Partisi'nin üstüne yıkmak istediklerini belirtmek gerekir. Bu arkadaşlar, uluslararası komünist hareket içinde farklılıklar yaratmanın "özellikle Çinli arkadaşların işi olduğunu" ve farklılıkların, "Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin 20. Kongresinin tezlerini Çinli arkadaşların temelde kabul etmemelerinden" doğduğunu durmadan yinelemektedirler. Yine bu kişilerin ileri sürdüklerine göre, kardeş partiler arasında yapılan birinci ve ikinci Moskova Toplantısının üstünden ne kadar çok zaman geçerse, Çinli arkadaşların tutumu da "bir zamanlar lehinde oy kullanıp kabul et-

tikleri tezlerden" o kadar "ayrılmaktadır."

Thorez ve öteki arkadaşlar, uluslararası komünist harekette farklılıklar çıkmasından kimin sorumlu olduğu sorununu ortaya attıklarına göre, gelin tartışalım bu sorunu.

Uluslararası komünist hareketteki farklılıkların kaynağı nedir?

Thorez ve öteki arkadaşlar, bu farklılıkların, Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin 20. Kongresinin tezlerini Çin Komünist Partisi'nin kabul etmemesinden doğduğunu ileri sürmektedirler. Bu savın kendisi, Moskova Deklarasyonu'nda ve Moskova Bildirisi'nde saptanmış, kardeş partiler arasındaki ilişkilere yolgösteren ilkeleri zedelemektedir. Üzerinde herkesin anlaşmaya vardığı bu iki belgeye göre, kardeş partiler, ilişkilerinde eşittirler ve bağımsızdırlar. Herhangi bir partinin tezlerini bütün kardeş partilerin kabul etmelerini istemeye kimsenin hakkı yoktur. Hiçbir partinin hiçbir kongresinin kararı, uluslararası komünist hareketin ortak çizgisi olarak alınamayacağı gibi, öteki kardeş partileri de asla bağlamaz. Thorez ve öteki arkadaşlar, bir başka partinin görüşlerini ve kararlarını kabul etmek istiyorlarsa, kendilerinin bileceği bir iştir bu. Çin Komünist Partisi'ne gelince; biz, bütün öteki kardeş partilerle bizim üzerimizde bağlayıcı niteliği olabilecek ortak eylem ilkelerinin, herhangi bir kardeş partinin kongre kararları ya da herhangi başka bir şey değil, yalnızca marksizm-leninizm olduğunu, ve bir de, kardeş partilerin oybirliğiyle kabul ettikleri ortak belgeler olduğunu her zaman belirttik.

Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin 20. Kongresine gelince, bu kongre, hem olumlu hem olumsuz yönleri olan bir kongreydi. Biz olumlu yönlerini desteklediğimizi belirttik. Olumsuz yönlerine, yani uluslararası komünist hareketle ilgili önemli bazı ilke sorunlarında ortaya koyduğu hatalı görüşlere gelince, biz bu konuda tamamen farklı düşünceleri savunduk. Çin ve Sovyet partileri arasındaki görüşmelerde olsun, öteki

kardeş partilerin toplantılarında olsun, görüşlerimizi saklama yoluna gitmedik ve birçok fırsatta görüşlerimizi açıkça ortaya koyduk. Ama, uluslararası komünist hareketin çıkarlarını düşünerek, bu sorunu hiçbir zaman açıktan bir tartışma konusu yapmadık, bu yazıda da yapmak niyetinde değiliz.

Gerçekler ortadadır. Son zamanlarda uluslararası komünist harekette farklılıkların doğması, tamamen, bir kardeş partiden arkadaşların, bütün komünist ve işçi partilerince oybirliğiyle kabul edilen Moskova Deklarasyonu'nu çiğnemeleri yüzündendir.

Gayet iyi bilindiği gibi, 1957 yılındaki Komünist ve İşçi Partileri Toplantısı, marksizm-leninizme dayanarak, kardeş partiler arasındaki bazı farklılıkları gidermiş, uluslararası komünist hareketin başlıca sorunları üzerinde anlaşma sağlamış, ve, arkadaşça görüşme ve ortaklaşa çaba sonucunda Moskova Deklarasyonu'nu ortaya koymuştur. Deklarasyon, uluslararası komünist hareketin ortak programıdır. Kardeş partilerin her biri bu programı benimsediklerini ilân etmişlerdir.

Bütün kardeş partiler Deklarasyon'a sıkıca bağlı kalmış olsalardı, ve, Deklarasyon hiçbir partice çiğnenmemiş olsaydı, uluslararası komünist hareketin birliği güçlendirilmiş olacak, ortak savaşımımız da ilerlemiş olacaktı.

Komünist ve işçi partileri, 1957 Moskova Toplantısı'ndan sonra, ortak düşmana karşı, en başta Amerikan emperyalizmine karşı savaşımda, ve, marksizm-leninizm dönekleri Yugoslav revizyonistlerine karşı giriştikleri birleşik savaşımda, bir süre başarılı ve etkin oldular.

Ancak, bir kardeş partiden bazı arkadaşların, kendi parti kongrelerinde aldıkları kararları, bütün komünist partilerin ortak programı olan Moskova Deklarasyonu'na üstün sayma yolunda durmadan çaba göstermeleri sonucu, uluslararası komünist harekette kaçınılmaz olarak ayrılıklar başgöstermiştir. Özellikle 1959

Eylül'ünde yapılan Camp David görüşmeleri sırasında, bir kardeş partiden bazı arkadaşlar, uluslararası durumla ve uluslararası komünist hareketle ilgili birçok önemli sorun üzerinde, marksizm-leninizmden ayrılan ve Moskova Deklarasyonu'nu çiğneyen bir dizi yanlış görüş ortaya attılar.

Bu arkadaşlar, Moskova Deklarasyonu'nun, emperyalizmin modern savaşların kaynağı olduğunu ve "emperyalizm varolduğu sürece, saldırı savaşları için daima elverişli bir ortam bulunacağını" belirten bilimsel tezine karşıçıktılar. Bu kişiler, emperyalist sistem, insanın insanı sömürdüğü, ezdiği sistem dünyanın büyük bir kısmında varlığını sürdürüyor olsa da, "zamanımızda, savaşı toplum yaşamından kesin olarak ve sonsuza dek kovma olanağının yaratılmakta olduğunu", ve, "silâhların, silâhlı kuvvetlerin ve savaşların olmadığı bir dünya" yaratılmasının mümkün olduğunu ilân ettiler. Ayrıca bu kişiler, 1960 yılının, "insanlığın yüzyıllardır hayal ettiği, silâhların, silâhlı kuvvetlerin ve savaşların olmadığı bir dünyanın gerçekleşmeye başladığı yıl olarak tarihe geçeceği" yolunda bir kehanette bulundular.

Bu kişiler, Moskova Deklarasyonu'nun, yeni bir dünya savaşını önlememiz için; sosyalist kampın, ulusal kurtuluş hareketlerinin, uluslararası işçi sınıfının ve halkların yığın hareketlerinin barış uğrunda ortak savaşımına dayanmamız gerektiğini belirten tezine karşıçıktılar. Bunlar, şimdiki çağın tarihsel yazgısını, bireysel olarak "büyük adamların" ve onların "aklının" belirlediğini, ve, büyük devletler arasındaki zirve toplantılarının tarihin akışını belirleyebileceğini ve değiştirebileceğini ileri sürerek, dünya barışının savunulması yolundaki umutlarını, büyük devletlerin başlarının "aklına" bağladılar. Bu arkadaşlar şöyle demeçler verdiler: "Birçok kez belirttiğimiz gibi, çok karmaşık bir nitelik gösteren uluslararası sorunları, yalnızca büyük güce sahip olan hükümet başkanları çözebilir. Bu kişiler Camp David görüşmelerini, "uluslararası ilişkiler-

de" "yeni bir aşama", "yeni bir dönem", hattâ "insanlık tarihinde bir dönüm noktası" olarak gösterdiler.

Bu kişiler, Moskova Deklarasyonu'nun, Amerikan emperyalizmi "dünya gericiliğinin merkezi ve dünya halklarının can düşmanı haline gelmiştir" diyen tezine karşıçıktılar. Bu kişiler, Amerikan emperyalizminin elebaşısı olan Dwght Eisenhower'i, "barışı içtenlikle isteyen", "soğuk savaş durumunu içtenlikle sona erdirmek isteyen" ve "barışın korunması için bizim kadar kaygı besleyen" bir insan olarak göklere çıkardılar.

Bu kişiler, Moskova Deklarasyonu'nda ortaya konmuş olan, ayrı sosyal sistemlere sahip ülkelerin barış içinde birarada yaşaması yolundaki leninist ilkeyi çiğnediler, ve, "iki sistem arasındaki kaçınılmaz savaşımın, yalnızca bir düşün savaşımı ve barışçı yarışma biçimini, ya da, —kapitalist terminolojide daha yaygın olan bir sözcüğü kullanmak gerekirse— rekabet biçimini alması gerekir" diyerek, barış içinde birarada yaşamayı yalnızca bir ideolojik savaşım ve ekonomik rekabet olarak yorumladılar. Barış içinde birarada yaşamanın, bütün ülkeler için sosyalizme giden yol olduğunu ileri sürerek, ayrı sosyal sistemlere sahip ülkeler arasındaki barış içinde birarada yaşama ilkesini, ezen sınıflarla ezilen sınıflar ve ezen ülkelerle ezilen ülkeler arasındaki ilişkileri de kapsayacak biçimde genişlettiler. Bütün bunlar, marksist-leninist sınıf savaşımı görüşünden tam bir ayrılmayı anlatır. Böylelikle, bu kişiler, barış içinde birarada yaşamayı, gerçekte, emperyalizme karşı savaşımı, bütün ülkelerin halklarının kurtuluşları için giriştikleri politik savaşımları ve uluslararası sınıf savaşımını yadsımak için bir bahane olarak kullandılar.

Bu kişiler, Moskova Deklarasyonu'nun, Amerikan emperyalizminin "kurtulan halkları sömürgeciliğin yeni biçimleri içine hapsetmek" için büyük çaba harcadığına işaret eden tezine karşıçıktılar; emperyalizmin, gerikalmış ülkelere, ekonomilerini görülmemiş ölçüde geliştirmeleri için yardım edebileceğini söyleyerek, em-

peryalizmin, doğası gereği, gerikalmış ülkeleri talan ettiğini resmen yadsıdılar. Bu kişiler şöyle demeçler verdiler: "Tam ve genel bir silâhsızlanma, ekonomileri henüz gelişmemiş olan ve kendilerinden daha gelişmiş ülkelerin yardımını gereksiyen ülkelere yardım etmek için yepyeni fırsatlar yaratacaktır. Büyük devletlerin askerî harcamalarının sona ermesiyle serbest kalan paranın ufak bir bölümü bile böyle bir yardıma ayrılsa, Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkelerinin ekonomik gelişmesinde yeni bir çığır açılmış olurdu."

Bu kişiler, Moskova Deklarasyonu'nun, sömürge ve yarı-sömürge halkların kurtuluş hareketleriyle çeşitli ülkelerin işçi sınıfının devrimci savaşımlarının, bugün dünya barışının savunulmasında önemli güçler olduğunu belirten tezine karşıçıktılar; ve, ulusal kurtuluş hareketleriyle halkların devrimci savaşımlarını, dünya barışını savunma savaşımlarının karşısına koydular. Bu kişiler, arada sırada, ulusal kurtuluş savaşlarını ve halkların devrimci savaşlarını destekleme zorunluluğundan sözetmekle birlikte, "bugünkü koşullar altında, bir savaşın kaçınılmaz olarak bir dünya savaşına dönüşeceğini", "en küçük bir kıvılcımın bir dünya yangınına yolaçabileceğini" ve "her tür savaşa karşıdurmanın" zorunlu olduğunu ısrarla öne sürdüler. Bu, haklı savaşlarla haksız savaşlar arasında hiçbir ayrım yapmamak demektir; bu, dünya savaşını önleme bahanesiyle, ulusal kurtuluş savaşlarına, halkların devrimci savaşlarına ve her tür haklı savaşa karşıçıkmak demektir.

Bu kişiler, Moskova Deklarasyonu'nun, sosyalizmden kapitalizme geçişin barışçı ve barışçı olmayan iki yolu bulunduğu, "egemen sınıfların iktidarı hiçbir zaman kendiliklerinden terketmeyecekleri" yolundaki tezine karşıçıktılar; ve, barışçı geçişin "daha şimdiden birçok ülkede gerçekçi bir görünüş kazandığını" ileri sürerek, tek yanlı bir biçimde "yakın" bir "barışçı geçiş olasılığı" üzerinde durdular.

Bu yanlış görüşler dizisinden, olsa olsa, emperya-

lizmin değiştiği, doğasındaki aşılmaz çelişmelerin artık kalmadığı, marksizm-leninizmin modası geçmiş olduğu ve Moskova Deklarasyonu'nun bir yana bırakılması gerektiği sonuçları çıkarılabilir.

Ama, ister "diplomatik dil", ister "esneklik" desinler, bu yanlış görüşleri yayan arkadaşlar, marksizm-leninizmden ve 1957 Moskova Deklarasyonu'nun ilkelerinden saptıklarını hiçbir gerekçeyle gizleyemiyecekleri gibi, uluslararası komünist hareket içinde farklılıklar yaratma sorumluluğundan da kurtulamazlar.

Son yıllarda uluslararası komünist hareket içinde ortaya çıkan farklılıkların kaynağı işte buradadır.

Bu farklılıkların, düşman önünde açığa vurulması nasıl oldu?

Thorez ve öteki arkadaşlar, farklılıkların, 1960 yazında Çin Komünist Partisi tarafından, bütün dillerde yayınlanan *Yaşasın Leninizm* adlı broşürle açığa vurulduğu savındadırlar. Ama, somut gerçekler nelerdir?

Gerçek şudur ki, kardeş partiler arasındaki farklılıklar ilk olarak 1960 yazında değil, Camp David görüşmelerinden hemen önce 1959 Eylül'ünde, —gününü de vermek gerekirse— 9 Eylül 1959'da açığa vurulmuştur: O gün, bir sosyalist ülke, Çin'in gerçek durum üzerine yaptığı sayısız açıklamaya ve Çin'in uyarılarına kulak tıkayarak, resmî haber ajansı aracılığıyla Çin-Hint sınır sorunu üzerine ivediyle bir bildiri yayınladı. Bildiride, doğruyla yanlış arasında bir ayrım yapılmaksızın, sınır çatışmasından duyulan "üzüntü" belirtiliyor ve aslında Çin'in doğru tutumu kınanıyordu. Hattâ, olayın "hüzün verici" ve "aptalca" olduğu söyleniyordu. Bir sosyalist ülkenin, bir kapitalist ülkenin gericileri tarafından yapılan silâhlı kışkırtmaları kınayacağı yerde, kışkırtmalara hedef olan bir başka kardeş sosyalist ülkeyi kınamasının tarihteki ilk örneğidir bu. Emperyalistlerle gericiler, sosyalist ülkeler arasında ayrılıklar bulunduğunu hemen sezmişler ve nifak tohumlarını ekmek için bu yanlış bildiriyi hemen kullanmışlardır.

Burjuvazinin propaganda makineleri, bildirinin "Çin'e atılan diplomatik bir rokete" benzediğini, dilinin de "bir ölçüde, sert bir babanın, çocuğunu soğuk bir biçimde azarlamasına ve uslu durmasını söylemesine benzediğini" yazarak, bu bildiriden büyük yarar sağladılar.

Camp David görüşmelerinden sonra başları dönen bazı arkadaşlar, Çin'in iç ve dış politikasına karşı gitgide azıtan açık saldırılara giriştiler. Bu kişiler, Çin Komünist Partisi'ni, "kapitalist sistemin sağlamlığını kuvvet yoluyla ölçmek" istemekle ve "bir horoz gibi savaş peşinde koşmakla" açıktan suçladılar. Bu kişiler, Çin Komünist Partisi'ne, bu partinin genel sosyalist kuruluş çizgisinden, İleriye Doğru Büyük Atılım'ından ve halk komünlerinden dolayı da saldırdılar ve Çin Partisi'nin, devlet yönetiminde "maceracı" bir politika izlediği iftirasını yaydılar.

Moskova Deklarasyonu'nu akıllarından çıkaran bu arkadaşlar, yanlış görüşlerini uzun süredir yaymakta ve Çin Komünist Partisi'ne saldırmaktadırlar. Bu kişiler, böylelikle, uluslararası komünist hareket içinde karışıklık yaratmışlar ve dünya halklarını, emperyalizme karşı savaşımlarında yönlerini yitirme tehlikesi içine sokmuşlardır. Thorez arkadaş, Fransız Komünist Partisi organı *l'Humanite*'de o sıralarda büyük bir hararetle yapılan yayınları anımsayacaktır kuşkusuz: "Washington'la Moskova arasında ortak bir dil, barış içinde birarada yaşama dili bulunmuştur. Yaklaşma Amerika'dan gelmektedir."

İşte bu koşullar altında, Çin Komünist Partisi, Moskova Deklarasyonu'nu korumak, marksizm-leninizmi savunmak ve bugünkü uluslararası durum üzerine görüşümüzü dünya halklarının anlamasını sağlamak amacıyla, Lenin'in 90. doğum yıldönümünde "Yaşasın Leninizm!", "Büyük Lenin'in Yolunda, İleri!" ve "Lenin'in Devrimci Bayrağı Altında Birleşiniz!" adlarını taşıyan üç yazı yayınlamıştır. Biz, altı aydan fazla bir zamandan buyana saldırı ateşi altında bulunmamıza

karşın, bu yazılarda, birliği her şeyin üstünde tuttuk ve Moskova Deklarasyonu'nu çiğneyen yanlış görüşleri tartışırken, savaşım hedefi olarak emperyalizmi ve Yugoslav revizyonizmini aldık.

Thorez ve öteki arkadaşlar, uluslararası komünist hareket içindeki ayrılıkların, bu üç yazının yayınlanmasıyla açığa çıktığını ileri sürerlerken, gerçeği başaşağı çeviriyorlardı.

1960 Mayıs'ında Amerikan U-2 casus uçağı Sovyetler Birliği göklerine tecavüz etti ve Paris'te yapılacak olan dörtlü zirve toplantısı suya düştü. Biz, o zaman, Camp David ruhu denilen nesneyi yücelten arkadaşların bu olaylardan dersler çıkaracaklarını, Amerikan emperyalistlerinin saldırı ve savaş politikasına karşı ortak savaşımda, kardeş parti ve ülkelerin birliğini güçlendireceklerini umduk. Ama, umudumuzun tersine, aynı yılın haziranı başlarında Pekin'de yapılan Dünya Sendikaları Federasyonu Genel Konsey Toplantısı'nda, kardeş partilerden bazı arkadaşlar, Eisenhower'i suçlamayı yine reddettiler, birsürü yanlış görüşü etrafa yaydılar ve Çinli arkadaşlarca ortaya konan doğru görüşlere karşıçıktılar. 1960 Haziran sonlarında, Bükreş'te yapılan kardeş partiler toplantısında, birinin, işaret değneğini sallayarak, Çin Komünist Partisi'ne karşı açıktan açığa, ânî ve yoğun bir saldırıyı başlatacak kadar ileri gitmesi özel önemi olan bir olaydı. Bu, ortak çıkarı ilgilendiren sorunların, kardeş partiler arasında arkadaşça görüşme ve tartışma yoluyla çözülmesi gerektiği yolundaki ilkenin kabaca çiğnenmesiydi. Bu hareket, uluslararası komünist hareket için son derece kötü bir örnek oldu.

Thorez ve öteki arkadaşlar, Bükreş toplantısında Arnavutluk Emek Partisi temsilcisinin "Sovyetler Birliği Komünist Partisi'ne saldırdığını" ileri sürmektedirler. Ama, toplantıya katılan bütün arkadaşların gayet iyi bildikleri gibi, Arnavut arkadaş, toplantıda hiç kimseye saldırmamıştı. Bütün yaptığı, kendi görüşlerine bağlı kalmak, orkestra şefinin değneğine itaat et-

memek ve Çin'e yapılan saldırıları kabul etmemekti. Kardeş partiler arasındaki ilişkileri, ataerkil bir baba-oğul arasındaki ilişkiler gibi görenlerin gözünde, küçücük Arnavutluk'un değneğe itaatsizliğe cesaret etmesi müthiş bir küstahlık örneğiydi. O andan itibaren bu kişiler, Arnavut arkadaşlara büyük bir kin beslemişler, onlara karşı her türden aşağılık plana girişmişlerdir; öyle ki, onların yokolmasından başka hiçbir şeyle yetinmiyeceklerdir.

Çin Komünist Partisi'ne saldırmış olan bazı arkadaşlar, Bükreş toplantısından sonra, Çin'e karşı ekonomik ve politik baskı yapmak için bir dizi önemli adım atmakta hiç vakit kaybetmemişler, hattâ bir kardeş partiyle imzalamış oldukları antlaşma ve sözleşmeleri, uluslararası uygulamayı hiçe sayarak, alçakça ve tek taraflı olarak yırtacak kadar ileri gitmişlerdir. Bu antlaşma ve sözleşmeler, bir-iki ya da on değil, yüzlercedir. İdeolojik ayrılıkları devletler arasındaki ilişkilere sokan bu kötüniyetli davranışlar, proleter enternasyonalizminin ve Moskova Deklarasyonu'nda ortaya konmuş bulunan kardeş sosyalist ülkeler arasındaki ilişkileri düzenleyen ilkelerin tümden çiğnenmesiydi. Bu arkadaşlar, kendi büyük-devlet şovenizmi hatalarını eleştirecekleri yerde, Çin Komünist Partisi'ni "yalnız başına gitmek", "sekterlik", "bölücülük", "ulusal komünizm" vb. hatalarını işlemekle suçladılar. Bunun komünist ahlâkla bağdaşır yanı var mıdır? Thorez ve öteki arkadaşlar, gerçekleri bildikleri halde, ideolojik ve politik uyuşmazlıkları devletlerarası ilişkilerin zararına olarak genişletme hatasına düşenleri eleştirmeye cesaret edemediler; tersine, Çinli arkadaşları "devletlerarası sorunları ideolojik ve politik sorunlarla karıştırmakla" suçladılar. Gerçekle sahteyi birbirine karıştıran ve akı kara, karayı ak gösteren bu tutum gerçekten hüzün vericidir.

Sözü edilen gerçeklerden açıkça anlaşılmaktadır ki, 1957 Moskova Toplantısı'ndan sonra uluslararası komünist harekette ayrılıkların şiddetlenmesi, tama-

men, bir kardeş partiden bazı arkadaşların kardeş partilerin oybirliğiyle kabul ettikleri ortak çizgiyi ve kardeş partiler ve ülkeler arasındaki ilişkilere yolgösteren ilkeleri gitgide daha ciddî bir biçimde çiğnemeleri yüzündendir.

Thorez arkadaşın, gerçekleri hiçe sayarak doğruları çarpıtması olgusu, 1960 Moskova Toplantısı'nda olanları tahrif etmesiyle şaşırtıcı biçimde ortaya çıkmaktadır. Thorez, Çin Komünist Partisi'nin "uluslararası işçi sınıfı hareketinin çizgisini onaylamadığını ... ve böylelikle toplantının durumunu güçleştirdiğini" ileri sürmüştür.

Uluslararası komünist hareketin yararını düşündüğümüz için, kardeş partilerin bu toplantısında geçen şeyler üzerinde ayrıntıya girmek istemiyoruz; amacımız, gerçeği yansıtmak ve doğruyla yanlış olanı zaman ve yer göstererek açıklığa kavuşturmaktır. Ancak, burada belirtilmesi gereken önemli bir nokta, Çin Komünist Partisi'nin, dünyadaki Komünist ve İşçi Partilerinin 1960 Toplantısı'na önayak olanlardan biri olduğudur. Biz, toplantının gerçekleşmesi için büyük çaba harcadık. Toplantı boyunca, marksizm-leninizmi, 1957 Moskova Deklarasyonu'nu savunduk ve kardeş partilerden bazı arkadaşların ileri sürdükleri hatalı görüşlere karşıkoyduk; ve, aynı zamanda, belirli sorunlar üzerinde gerekli uzlaşmalara vardık. Çeşitli sorunların üstesinden gelmek için, öteki kardeş partilerle birlikte, uyumlu çabalarda bulunduk; toplantının olumlu sonuçlara ulaşmasını, oybirliğine varmasını ve Moskova Bildirisi'ni yayınlamasını sağladık. Yalnızca bu gerçekler bile, Thorez'in ve öteki bazı arkadaşların yalan söylediklerini göstermeye yeter.

1960 Moskova Toplantısı'ndan sonra, kardeş partilerin uluslararası komünist hareketin birliğini güçlendirmeleri ve oybirliğiyle kabul ettikleri Bildiri'ye uygun olarak, düşmana karşı ortak savaşımda güçlerini birleştirmeleri gerekirdi. Çin Komünist Partisi 8. Merkez Komitesi'nin 1961 Ocağı'nda yapılan 9. Genişletil-

miş Toplantısı'nda Komünist ve İşçi Partileri Temsilcilerinin Moskova Toplantısı üzerine alınan kararda biz şunları belirtmiştik:

> Marksizm-leninizmi ve proleter enternasyonalizmini daima kararlılıkla savunmuş olan Çin Komünist Partisi, tıpkı 1957 Moskova Deklarasyonu'nu savunduğu gibi, bu toplantının Bildirisi'ni de savunacak ve bu belgenin saptadığı ortak görevlerin gerçekleştirilmesi için kararlı bir biçimde çalışacaktır.

Aradan geçen iki yıldan fazla zaman içinde Çin Komünist Partisi uluslararası komünist hareketin ortak antlaşmalarını tam bir bağlılıkla yürürlüğe koymuş ve Moskova Deklarasyonu ile Moskova Bildirisi'nin devrimci ilkelerini savunmak için büyük çaba harcamıştır.

Yine de, Thorez ve öteki arkadaşlar, Çin Komünist Partisi'nin, 1960 Moskova Toplantısı'ndan sonra "bütün partilerce ortaklaşa çizilen politikanın esaslı yönleri üzerinde ayrılıklar göstermeyi sürdürdüğünü" ve "Çinli arkadaşların takındığı tavrın, tüm hareketin çıkarlarına zarar verdiğini" ileri sürmüşlerdir.

1960 Moskova Toplantısı'ndan buyana, Moskova Deklarasyonu ile Bildirisi'ni, birçok konuyla ilgili olarak, gitgide daha ciddî bir biçimde çiğneyen kimlerdir?

Moskova Toplantısı'ndan hemen sonra, Sovyetler Birliği'yle Arnavutluk arasındaki ilişkiler daha da bozuldu. Thorez arkadaş, bu bozulmanın sorumluluğunu Çin Komünist Partisi'ne yıkmak istemiş, Çin'in "Arnavutluk Emek Partisi liderlerini daha doğru bir görev anlayışına yöneltme yolunda etkisini kullanmaktan kaçınmakla" suçlamıştır. Aslında, Çin Komünist Partisi'nin daima savunduğu görüş, kardeş partiler ve ülkeler arasındaki ilişkilere, Moskova Deklarasyonu'nda ve Moskova Bildirisi'nde saptanmış olan, bağımsızlık, eşitlik ve görüşme yoluyla oybirliğine varma ilkelerinin yolgöstermesidir. Biz, Sovyet-Arnavut ilişkileri konusunda da sürekli olarak bu görüşü savunduk. İki ülke

arasındaki ilişkilerin düzeleceğini içtenlikle umuyorduk ve bu uğurda da enternasyonalist görevimizi yerine getirdik. Sovyet-Arnavut ilişkilerinin düzeltilmesinde ilk adımı, daha büyük olan partinin ve ülkenin atması gerektiğini ve farklılıkların, eşitlik temeli üzerinde partilerarası görüşme yoluyla giderilmesi gerektiğini, bazı farklılıkları çözmek o an için mümkün olmasa bile, ilişkileri kötüleştirecek adımlar atmak yerine, sabır gösterilmesi gerektiğini söyleyerek, Sovyet arkadaşları birçok kez uyardık. Çin Komünist Partisi Merkez Komitesi, buna uygun olarak, Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi'ne yazdığı mektupta, Sovyet-Arnavut ilişkileri sorununun görüşme yoluyla çözüleceğini umduğunu belirtti.

Ne var ki, içtenlikle yaptığımız uyarmalara kulak asan olmadı. Türlü olaylar meydana geldi: Gemilerin Vlore deniz üssünden çekilmesi, uzmanların Arnavutluk'tan çekilmesi, Arnavutluk'a yardımın durdurulması, Arnavutluk'un içişlerine karışılması vb..

Çin Komünist Partisi, kardeş partiler arasındaki ilişkileri düzenleyen ilkelerin bu kabaca çiğnenişi karşısında üzüntü duymuştur. Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin 22. Kongresinden hemen önce, Çin Komünist Partisi'nin liderleri, Sovyet-Arnavut ilişkilerinin düzeltilmesi konusunda, Sovyet arkadaşları bir kez daha arkadaşça uyardılar. Ama, 22. Kongrede, Arnavutluk Emek Partisi'ne açıktan açığa saldırıldığını, ve böylece, bir partinin kendi kongresini bir başka partiye açıktan açığa saldırmak için kullanması biçimindeki çirkin geleneğin yaratıldığını şaşkınlıkla gördük. Kongreye katılan Çin Komünist Partisi delegasyonu, Moskova Deklarasyonu'yla Moskova Bildirisi'nin kardeş partiler arasındaki ilişkilere yolgösteren ilkelerini ve düşmana karşı birliğin çıkarını savunma amacıyla, bize yakın ve dost olanları üzecek ve yalnızca düşmanı sevindirecek olan böyle bir davranış biçimine karşı olduğunu açıkça belirtti.

Bu ciddî ve haklı tutumumuzun kınanmış olması,

hüzün verici bir olaydır. Öyle ki, bir arkadaş şöyle konuşmuştur:

> Çinli arkadaşlar, Arnavutluk Emek Partisi'yle kardeş partiler arasındaki ilişkilerin düzeltilmesine katkıda bulunmak istiyorlarsa, bu sorunun çözülmesine Çin Komünist Partisi'nden daha fazla yardım edebilecek birisini bulmak güçtür.

Bu sözlerin anlamı neydi? Bu sözler, Sovyet-Arnavut ilişkilerinin bozulmasında Çinli arkadaşların sorumlu oldukları anlamına geliyorduysa, bu, kişinin kendi sorumluluğundan kaçınması ve sorumluluğu başkalarına yüklemeye çalışması demekti. Yok bu, Çinli arkadaşların Sovyet-Arnavut ilişkilerinin düzeltilmesine katkıda bulunmaları gerektiği anlamına geliyorduysa, belirtmek isteriz ki, bazı arkadaşlar, Arnavutluk parti ve devlet üst yöneticilerinin değişmesini açıkça isteyecek kadar Sovyet-Arnavut ilişkilerini kızıştırarak öteki kardeş partileri bu ilişkilerin düzeltilmesine katkıda bulunma olanağından yoksun bırakmışlardır. Sovyetler Birliği Komünist Partisi Kongresinden sonra bu arkadaşlar, hiç utanmadan, Sovyetler Birliği'yle kardeş sosyalist ülke Arnavutluk arasındaki diplomatik ilişkileri kesmişlerdir. Bu, onların, Sovyetler Birliği'yle Arnavutluk arasındaki ilişkileri düzeltmeye hiç niyetleri olmadığını açıkça göstermiyor mu?

Thorez ve öteki arkadaşlar, Çin basınını, "Arnavutluk liderlerinin hatalı tezlerini yaymakla" suçlamışlardır. Belirtmeliyiz ki, Çin Komünist Partisi, partilerarası ayrılıkların açığa vurulmasına daima karşıçıkmıştır; ayrılıkların açığa vurulmasında diretenler, üstelik de böyle davranmamanın marksist-leninist tutumla bağdaşmadığını ileri sürenler, biz değil, bir kardeş partiden arkadaşlardı. Bu durumda, Sovyetler Birliği'yle Arnavutluk arasındaki anlaşmazlığın açığa vurulması üzerine, biz, Çin halkının gerçek durumu anlamasını sağlamak amacıyla, tartışmanın her iki yanını da aynı anda ortaya koyan bazı belgeler yayınladık. Bir kardeş partiden bazı arkadaşlar hem başka bir kardeş partiyi

sürekli olarak serbestçe kınayabilecekler, bu parti liderlerinin anti-leninist olduklarını, bu liderlerin emperyalizmin otuz paralık sadakasına el açtıklarını, bunların ellerini kana bulamış cellatlar olduğunu vb. vb. söyleyebilecekler, hem de bu kardeş partinin kendini savunmasına izin verilmeyecek ve öteki kardeş partilerin, tartışmanın her iki yanını aynı anda ortaya koyan belgeleri yayınlamasına izin verilmeyecek. Bunu doğru bir tutum saymak mümkün müdür? "Tamamen doğru yolda" olduklarını savunanlar, Arnavutluk'a saldıran yazıları birbiri ardına yayınlarlarken, Arnavut arkadaşların verdikleri yanıtlardan dehşet duyuyorlar, bunları yayınlamaya cesaret edemiyorlar ve bunu başkalarının yapmasından korkuyorlar. Bu da, adaletin onların yanında olmadığını ve bu kişilerin suçluluk duygusu içinde bulunduklarını gösterir yalnızca.

Ayrıca, Thorez arkadaş ve öteki arkadaşlar, 1961 Aralığı'nda Stockholm'de yapılan Dünya Barış Konseyi Konferansı'na değinerek, burada, Çinli arkadaşların "ulusal kurtuluş savaşımını, silâhsızlanma ve barış için savaşımın karşısına çıkardıklarını" söylemekte ve Çin Komünist Partisi'ni "komünistler arasında varolan ya da doğabilecek ayrılıkları yığın hareketlerine aktarmış olmakla" suçlamaktadırlar.

Ama, gerçek bunun tam tersidir. Kardeş partiler arasındaki ayrılıkları uluslararası demokratik örgütlere sokanlar, Çinli arkadaşlar değil, bir kardeş partiden bazı arkadaşlardır. Bu arkadaşlar, Moskova Deklarasyonu'yla Moskova Bildirisi'ne aykırı olan yanlış çizgilerini uluslararası demokratik örgütlere dayatmak için sürekli çaba göstermişlerdir. Bu kişiler, ulusal kurtuluş savaşımını, dünya barışı için yapılan savaşımın karşısına çıkarmışlardır. Bu örgütlerin temsil ettikleri halk yığınlarının emperyalizme ve sömürgeciliğe karşıkoyma, ulusal bağımsızlıklarını kazanma ya da koruma yolundaki yaygın isteklerini küçümseyen bu arkadaşlar, "silâhsızlanma çabalarını" en önemli görev saymakta diretiyorlar, "silâhların, silâhlı kuvvetlerin ve

savaşların olmadığı bir dünyanın", emperyalizm ve sömürü sistemi henüz varken de gerçekleştirilebileceği yolundaki yanlış görüşü enerjik bir biçimde ilân ediyorlar. Bu örgütlerde sürekli olarak sert tartışmaların çıkmasına yolaçan budur işte. Dünya Barış Konseyi'nin, 1961 Aralığı'nda Stokholm'de yapılan konferansında da buna benzer tartışmalar çıkmıştır. Bu konferansta bazı kişiler, emperyalizmin ve sömürgeciliğin çizmesi altında yaşayan sömürge ve yarı-sömürge halkların, emperyalistler ve sömürgeciler genel ve tam bir silâhsızlanmaya ulaşıncaya dek, ulusal kurtuluş hareketlerini silâh zoruyla bastırmaktan vazgeçinceye dek ve silâhsızlanmadan sağlanan parayla gerikalmış ülkelere yardım edinceye dek sabretmelerini istediler. Gerçekte, bu kişilerin istedikleri, ezilen ulusların, bütün bunların gerçekleşmesini beklerlerken, emperyalistlerle ve sömürgecilerle savaşmamaları ve kendi yöneticilerinin silâhlı baskılarına karşı direnmemeleridir. Çünkü tersi durumda, bu kişilerin söylediklerine göre, milyonlarca insanın ölümüne yolaçacak bir dünya savaşı çıkabilir. Doğrudan bu gülünç "teori"den hareket eden bu kişiler, ulusal kurtuluş hareketini, "cesetleri birbiri üstüne yığma hareketi" olarak aşağılamışlardır. Moskova Deklarasyonu ile Moskova Bildirisi'ni çiğneyenler, Çinli arkadaşlar değil, bu kişilerdir.

Uluslararası alanda son zamanların en önemli iki olayı, Karaibler buhranıyla Çin-Hint sınır çatışmasıydı. Çin Komünist Partisi'nin bu sorunlarda takındığı tutum, marksizm-leninizme ve Moskova Deklarasyonu ile Moskova Bildirisi'ne tamamen uygundu. Yine de, Thorez ve öteki arkadaşlar, bu konularla ilgili olarak, Çin Komünist Partisi'ne alçakça saldırılarda bulunmuşlardır.

Karaibler buhranıyla ilgili olarak, Thorez ve öteki arkadaşlar, Çin'i, "Sovyetler Birliği'yle Amerika Birleşik Devletleri arasında bir savaş çıkmasını ve dünyanın bir termonükleer felâkete sürüklenmesini" istemekle suçladılar. Ama, gerçekler bu suçlamayı doğruluyor

mu? Çin halkı, Karaibler buhranı sırasında ne yaptı? Çin halkı, Amerikan emperyalizminin geliştirdiği saldırı çalışımlarını şiddetle kınadı, bağımsızlığını ve egemenliğini savunmak için Küba halkının ileri sürdüğü beş isteği kesinlikle destekledi ve hiçbir ilkeye bağlı olmayan uzlaşma uğruna Küba'ya "uluslararası denetim" uygulanması girişimine kesinlikle karşıçıktı. Bütün bu yaptıklarımız içinde hangisi yanlıştı? Fransız Komünist Partisi'nin 23 Ekim 1962 tarihli bildirisi de "Amerikan emperyalizminin savaşçı ve kışkırtıcı çalışımlarını şiddetle protesto" etmiyor muydu? Aynı tarihli *l'Humanité,* Amerikan saldırısını "Küba'ya karşı çok önceden hazırlanmış bir saldırı" olarak kınamıyor muydu? Ve, bütün ülkelerin halklarını "Küba'yla dayanışmalarını pekiştirmeye ve savaşımlarını yoğunlaştırmaya" çağırmıyor muydu? Sorabilir miyiz Thorez arkadaşa: Küba halkını bu biçimde destekliyerek Amerikan saldırısına karşıdurmakla, siz de dünyayı bir termonükleer felâkete sürüklemek mi istiyordunuz? Sizin bir zamanlar böyle davranmanız doğru oluyor da, Çin'in sürekli olarak aynı şeyi yapması neden suç sayılıyor? Açıkça görülüyor ki, orkestra şefinin değneğinin gösterdiği yönde giderek, birdenbire tutum değiştirdiniz ve Amerikan saldırıları karşısında "akla uygun ödünler" ve "akla uygun uzlaşmalar" zorunluluğundan sözaçmaya başladınız. Toplarınızı, Yankee korsanlarının üzerinden çekip, sürekli olarak doğru bir tutumu savunan kardeş partiler üzerine çevirmenizin nedeni bu.

Daha kötüsü, Fransız Komünist Partisi'nden bazı arkadaşlar, Amerikan saldırganlarına kararlılıkla karşıduranların tümüne "devrimci lâf kahramanları" gibi aşağılamalar yöneltmişler ve onları "yalnızca güzel lâflar etmekle", "Küba halkının cesaretinin haklı olarak yarattığı hayranlık üzerinde spekülasyon yapmakla" suçlamışlardır. Bu arkadaşlar, "hidrojen bombası karşısında yalnızca cesaretin yetmediğini" ve "devrimci lâflar mihrabında Kübalıları kurban etmekten kaçınmamız" gerektiğini söylemişlerdir. Bunlar ne biçim ko-

nuşmalardır? Siz kimi suçluyorsunuz? Yiğit Küba halkını suçluyorsanız, bu utanç verici bir şeydir. Yok, Çin halkını ve Amerikan korsanlarına karşıkoyarak Küba halkını destekleyen öteki ülkelerin halklarını suçluyorsanız, bu, Küba halkına gösterdiğiniz desteğin düpedüz sahte olduğunu göstermez mi? Thorez'in ve öteki bazı Fransız arkadaşların anlayışlarına göre, hidrojen bombasına sahip olmayanlar, Küba halkını desteklerlerse, yalnızca "güzel lâflar" kullanmış ve "spekülâsyonla" uğraşmış oluyorlar; tabiî, onlara göre, hidrojen bombasına sahip olmayan Küba halkı da, bu durumda, hidrojen bombasına sahip olan ülkelere boyuneğmeli, egemenliğini onlara satmalı, "uluslararası denetimi" kabul etmeli ve Amerikan saldırılarının mihrabında kurban edilmeye razı olmalıdır. Bu, düpedüz kuvvet politikasıdır. Bu, nükleer silâhların doğrudan bir fetiş haline getirilmesidir. Komünistler bu biçimde konuşmaz.

Thorez ve öteki arkadaşlara söylemek isteriz ki, dünya halkları, olanları biliyor; Karaibler buhranıyla ilgili hataları işleyen biz değil, sizdiniz. Çünkü siz, Amerika Birleşik Devletleri'nin Küba'ya saldırmayacağına ilişkin sözüne —Kennedy yönetiminin kendisi, böyle bir söz vermediğini belirtmesine karşın— halkların inanması gerektiğini söyleyerek, Kennedy yönetimine yardımcı oldunuz. Hem maceracılık, hem de teslimiyet politikası hatası işleyen arkadaşları savundunuz. Bir kardeş ülkenin egemenlik haklarına yapılan saldırıları savundunuz. Ve, Amerikan emperyalizmiyle savaşmak yerine, Çin Komünist Partisi'ne ve öteki marksist-leninist partilere karşı savaşı başlıca bir sorun haline getirdiniz.

Çin - Hint sınır sorununda, Theroz ve öteki arkadaşlar, Çin'i, uyuşmazlığın çözümü için "asgarî iyiniyeti göstermemekle" suçlamışlardır. Bu suçlama yalnızca gülünçtür.

Çin Hükümeti'nin, Çin - Hint sınır sorununun barışçı bir çözüme bağlanması yolundaki şaşmaz tutumunu ve bu konuyla ilgili olarak yıllar boyunca harcadığı ça-

baları ayrıntılıca ele alma fırsatını bulmuştuk. Şu anda sınırdaki gergin durumun gevşemesi, Hint kuvvetlerinin ağır saldırılarının ciddî bir yenilgiye uğraması, ateşin kesilmesi ve Çin kuvvetlerinin, başarılı bir meşru savunma yaptıktan sonra, Çin'in girişimiyle geri çekilmesi sonucunda olmuştur. Çin - Hint sınır uyuşmazlığının üç yılı aşkın deneyleri, Nehru Hükümeti'nin gerici politikasına karşı Çin Hükümeti'nin gerekli savaşıma girişmekte yüzdeyüz haklı olduğunu gösteren kesin kanıtlar ortaya koymuştur.

Şaşırtıcı olan nokta, bir kardeş sosyalist ülke, Nehru Hükümeti'nin kışkırtmalarına ve saldırılarına hedef olduğu bir zamanda, bazı sözde marksist-leninistlerin proleter enternasyonalizmi ilkesini terkederek "tarafsız" bir tavır takınmalarıdır. Bu kişiler, uygulamada, Nehru Hükümeti'nin anti-Çin politikasına yalnızca politik bakımdan destek olmakla kalmamışlar, bu hükümete savaş malzemesi de sağlamışlardır. Thorez ve öteki arkadaşlar, bu hatalı eylemleri kınayacakları yerde, bunları "akla uygun bir politika" olarak tanımlamışlardır. Nerede kaldı sizin marksizm-leninizminiz ve proleter enternasyonalizminiz?

Thorez arkadaş, Çin'in Hindistan'a karşı yürüttüğü politikanın emperyalizme yaradığını tekrar tekrar ileri sürmüştür. Thorez, daha 1960 yılında, Çin Komünist Partisi'nin "Eisenhower'e Hindistan'da başka koşullar altında göremiyeceği bir kabul görme fırsatı verdiğini" söylemiştir. Ve, Fransız arkadaşlar, bugüne dek hep bu suçlamayı yineleyegelmişlerdir.

Politikadan azıcık anlayan bir kişi, Nehru Hükümeti'nin Çin - Hint sınır uyuşmazlığını kızıştırmakdaki amacının, Amerikan emperyalizmine hizmet etmek ve daha çok Amerikan yardımı sağlamak olduğunu bilir. Thorez arkadaşla Fransız Komünist Partisi'nin öteki bazı üyelerine sormak isteriz: Eisenhower'in yalnız Hindistan'da değil, Fransa'da da heyecanlı bir kabul gördüğünü unutmuş olmanız mümkün mü? Thorez arkadaş, Fransız Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin bir Ge-

nişletilmiş Toplantısında, Paris bölgesinden seçilmiş bazı komünist belediye ve genel meclis üyelerini, 1959 Eylül'ünde Paris'i ziyaret etmekte olan Eisenhower'in onuruna düzenlenen kabul töreninde hazır bulunmadıkları için sert bir dille eleştirmiştir. Aynen şöyle demişti Thorez arkadaş: "Paris bölgesinden seçilmiş olan belediye ve genel meclis üyelerinin, Eisenhower onuruna Belediye Salonu'nda düzenlenen kabul töreninde hazır bulunmalarını isteyen Politbüro kararına karşın, bütün üyelerin orada hazır bulunmamalarını bir hata olarak kabul ettiğimizi belirtmek zorundayız. Bu yanlış bir tutumdu. Ben bunu, döndükten sonra da eleştirdim. (Thorez arkadaş bir dış geziden yeni dönmüştü —*Editör.*) Yine söylemek isterim ki, Politbüro, doğru bir karar almış, ama bunun nasıl uygulanacağını bilememiştir." (*l'Humanité* 11 Kasım, 1959.) Nehru'nun Eisenhower'e gösterdiği kabulden dolayı Çin Komünist Partisi sorumluysa, Thorez arkadaşa sormak isteriz: Paris bölgesinden seçilmiş bütün komünist belediye ve genel meclis üyelerinin, Eisenhower için düzenlenen kabul törenine katılmaları yolunda gösterilen çabalardan kim sorumludur? Marksist sınıf görüşü açısından, Nehru'nun Eisenhower'e gösterdiği kabulde şaşılacak bir şey yoktur; ama, bir Komünist Partisi liderinin, Amerikan emperyalizminin elebaşısını karşılamada bu kadar heves göstermesine ve kabul töreninde hazır bulunmayan arkadaşları böylesine sert bir dille eleştirmesine şaşmamak elde değil.

Bu iki sorun, Karaibler buhranıyla Çin - Hint sınır sorunu, "tamamen doğru" yolda olduklarını ileri sürenlerin çizgi ve politikasını apaçık bir biçimde bir kez daha ortaya koymuş ve bunların marksizm-leninizme ve Moskova Deklarasyonu ile Moskova Bildirisi'ne aykırı yolda olduğunu göstermiştir. Ne var ki, bu kişiler gerekli dersleri almamışlar, hatalarını düzeltmek ve marksizm-leninizmin yoluna, Moskova Deklarasyonu ile Moskova Bildirisi'nin yoluna dönmek için hiçbir istek göstermemişlerdir. Tersine, bu kişiler, her zamankinden

daha öfkeli bir biçimde, yanlış yolda ilerlemişler, halkın dikkatini çekme ve kendi hatalarını örtbas etme çabaları içinde, Çin Komünist Partisi'yle öteki kardeş partileri hedef alan daha da büyük bir akım, uluslararası komünist hareketin birliğini yıkıcı nitelikte bir karşı-akım başlatmışlardır.

Avrupa'nın bazı kardeş partileri, 1962 Kasım'ıyla 1963 Ocağı arasında kongrelerini yaptılar. Bu kongrelerde, dikkatli bir plan çerçevesinde, Çin Komünist Partisi'ne ve öteki kardeş partilere ad belirterek, büyük ölçüde ve sistemli saldırılara girişilmesi biçiminde çirkin bir olay yaratıldı. Bu karşı-akım, özellikle Almanya Sosyalist Birlik Partisi'nin son kongresinde, Çin Komünist Partisi'yle öteki kardeş partilere yapılan saldırılarla ve uluslararası komünist hareketin birliğinin bozulmasıyla yeni boyutlara ulaştı. Bu kongrede, bazı arkadaşlar, bir yandan saldırılara son verilmesinden sözederlerken, öte yandan Çin Komünisı Partisi'yle öteki kardeş partilere şiddetle dil uzatmayı sürdürdüler; üstelik hain Tito kliği üzerine olan yargıyı açıkça tersine çevirmeye çalıştılar. Bu arkadaşlar, bu ikiyüzlülükleriyle kimi aldatabilirler? Elbette hiç kimseyi. Böyle ikiyüzlülükler, açık tartışmalara son verme ve birliği güçlendirme konusunda içten bir tutuma sahip olmadıklarını gösterir yalnızca.

Özellikle belirtilmesi gereken nokta, Tito kliğine nasıl davranılacağı sorununun, önemli bir ilke sorunu olduğudur. Bu, Moskova Bildirisi'nin nasıl yorumlanacağı sorunu değil, onun savunulması ya da yırtılıp atılması sorunudur. Bu, bir kardeş partiye karşı takınılacak tutumu değil, komünizm davasına ihanet edenlere karşı takınılacak tutumu ilgilendiren bir sorundur. Bu, yapmış oldukları hataların düzeltilmesinde arkadaşlara yardım etme sorunu değil, marksizm-leninizm düşmanlarının maskelerini düşürme ve onları sergileme sorunudur. Marksizm-leninizme ve Moskova Bildirisi'ne sıkıca bağlı kalan Çin Komünist Partisi, kardeş partilerin ortak antlaşmasının tahrif edilmesine ya da bir yana

atılmasına, hainlerin saflarımıza alınmasına asla izin vermeyecektir; marksist-leninist ilkelerin satışa çıkarılmasını ve uluslararası komünist hareketin çıkarlarının pazarlık konusu edilmesini asla kabul etmeyecektir.

Yukarda belirtilen gerçeklerden kolaylıkla anlaşılabileceği gibi, bir dizi sorunla ilgili olarak Moskova Deklarasyonu'nu ve Moskova Bildirisi'ni gitgide daha ciddî bir biçimde zedeleyenler biz değil, kardeş partilerden bazı arkadaşlardır. Kardeş partiler arasındaki farklılıkları, bu iki ortak belgeye uygun olarak gidermeye çalışmak yerine bu farklılıkları derinleştirenler biz değil, kardeş partilerden bazı arkadaşlardır. Kardeş partiler arasındaki farklılıkları düşman önünde açığa vuran ve kardeş partilere ad belirterek açıktan ve gitgide daha şiddetli bir biçimde saldıranlar biz değil, kardeş partilerden bazı arkadaşlardır. Uluslararası komünist hareketin ortak çizgisinin karşısına kendi yanlış çizgilerini çıkaranlar ve böylelikle sosyalist kampı ve uluslararası komünist hareketi bir bölünme tehlikesi içine atanlar biz değil, kardeş partilerden bazı arkadaşlardır.

Yine yukarda belirtilen gerçeklerden kolaylıkla görülebileceği gibi, Thorez ve Fransız Komünist Partisi'nden öteki bazı arkadaşlar, bugün uluslararası komünist hareket içinde başgösteren ciddî tartışma karşısında şaşılacak derecede sorumsuz bir tutum takınmışlardır. Bu arkadaşlar, Çin Komünist Partisi'ne azgın saldırılarda bulunabilmek için aldatmacalara başvuruyorlar, haberleşmeyi engelliyerek gerçekleri gizliyorlar ve Çin Komünist Partisi'nin görüşlerini tahrif ediyorlar. Bu, bir tartışmayı sürdürmenin doğru yolu olmadığı gibi, Fransız Komünist Partisi üyelerine ve Fransız işçi sınıfına karşı sorumsuz tutumun da ta kendisidir. Thorez ve öteki arkadaşların gerçeklerle yüzleşmeye cesaretleri varsa ve bu arkadaşlar haklı olduklarına inanıyorlarsa, Çin Komünist Partisi'nin görüşlerini açıkladığı belgeleri, —bununla ilgili olarak yayınladığımız son yazılar da içinde olmak üzere— yayınlamalıdırlar, ve,

Fransız Komünist Partisi üyelerinin, Fransız işçi sınıfının gerçekleri öğrenmesini ve neyin doğru ya da neyin yanlış olduğuna onların karar vermesini sağlamalıdırlar. Thorez arkadaş ve öteki arkadaşlar! Biz, bizi suçlayan bildirilerinizi yayınladık. Siz de aynı şeyi yapacak mısınız? Böyle bir devlet adamlığı yeteneğine sahip misiniz? Bunu yapmaya cesaretiniz var mı?

Thorez arkadaş ve öteki arkadaşlar, gerçekleri tahrif etmekte ve doğruyu yanlışa çevirmekte akılları durduracak kadar ileri gitmiş olmalarına karşın, kendilerine "yaratıcı marksist-leninistler" adını vermekte diretiyorlar. Pekalâ öyleyse, şimdi de şu "yaratıcılığın" ne olduğunu görelim.

Thorez ve öteki arkadaşların, 1959'dan önce, Amerikan emperyalizminin saldırgan güçlerin lideri olduğunu belirttiklerini ve Amerikan hükümetinin saldırı ve savaş politikasını sergilediklerini görüyoruz. Ama birisi çıkıp, Camp David görüşmelerinden hemen önce, Eisenhower'in "devletler arasındaki ilişkilerde gerilimin azaltılacağını" umduğunu söyler söylemez, Thorez'le ötekiler, Eisenhower'e övgü düzme yarışına çıkacaklar ve Fransız Komünist Partisi'ne bağlı belediye ve genel meclis üyelerinin bu "barış havarisi"ni karşılamalarını kararlaştıracaklardır. Bu, orkestra şefinin değneğinin gösterdiği yönde 180 derecelik bir dönüştü.

De Gaulle'ün, Cezayir'e "kendi yazgısını belirleme" hakkı veren, ama bu ülkenin egemenlik ve bağımsızlığını tanımayı tümden reddeden bir bildiri yayınlamasından sonra, 1959 Eylül'ünde Fransız Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin, bunun "tamamen demagojik bir manevra" olduğunu haklı olarak ortaya koyan bir bildiri yayınladığını görüyoruz. O zaman Thorez arkadaşın kendisi de bunun "politik bir manevradan başka bir şey olmadığını" söylemişti. Ama hemen bir ay sonra, bir yabancı arkadaş, De Gaulle'ün bildirisinin "büyük önem" taşıdığını söyler söylemez, Thorez arkadaş, Fransız Komünist Partisi Merkez Komitesi Politbürosu'nu "yanlış bir değerlendirme" yapmakla eleştirecek ve Po-

litbüro'nun ilk bildirisinin "aceleye gelmiş" olduğunu söyleyecektir. Bu da, orkestra şefinin değneğinin gösterdiği yönde tam 180 derecelik bir dönüştü.

Yine görüyoruz ki, geçmiş yıllarda Thorez ve öteki arkadaşlar, Yugoslav Tito kliğinin "Amerikan kapitalistlerinden iane aldığını" ve "kapitalistlerin bunu sosyalizmin kuruluşuna yardımcı olmak için vermediklerini" söyleyerek, Tito kliğinin revizyonist programını doğru bir biçimde suçlamışlardır. Ama, son zamanlarda birisi çıkıp, "bütün kardeş partilerin oluşturduğu büyük aile içindeki yerini yeniden alması için" Tito kliğine "yardım etmek"ten sözetti; tabiî, Thorez ve öteki arkadaşlar da hemen, "Yugoslavya Komünistleri Birliği'ne, büyük komünist aile topluluğuna yeniden dönmesi için yardım etmekten" bol bol sözetmeye başladılar. Bu da, orkestra şefinin değneğinin gösterdiği yönde tam 180 derecelik bir dönüştü.

Bir yıl kadar önce, Çin Komünist Partisi, bir partinin kendi kongresini kullanarak bir başka kardeş partiye açıktan açığa saldırması yolundaki uygulamaya karşıçıktığı zaman, birisi çıkıp bunun "marksist-leninist tutuma aykırı" olduğunu belirtti. Hemen arkasından da, Thorez arkadaş, bu kişinin izinden giderek, Çinli arkadaşların "doğru olmayan" bu tutumu benimsemekle "hata ettiğini" söyledi. Birisi, geçenlerde, açık tartışmaların durdurulmasını söyleyerek saldırıları sürdürdü; tabiî, Fransız Komünist Partisi'nden bazı arkadaşlar da hemen aynı yolu tuttular ve bunun "akla uygun, leninist" bir tutum olduğunu söylediler. Bu da, orkestra şefinin değneğinin gösterdiği yönde bir dönüştü.

Bu tür örnekler sayılamayacak kadar çoktur. Bir o yana bir bu yana dönmenin ve orkestra şefinin değneğini böylesine bir teslimiyet içinde izlemenin, kardeş partiler arasında varolması gereken normal bağımsızlık ve eşitlik ilişkileriyle bağdaştığını söylemek olanaksızdır. Bunlar anormal ilişkilerdir; feodal, ataerkil ilişkilerdir. Anlaşılan, bazı arkadaşlar, proletaryanın ve

kendi ülkelerindeki halkların çıkarlarının hiçe sayılabileceği, uluslararası proletaryanın ve dünya halklarının çıkarlarının da hiçe sayılabileceği ve yalnızca başkalarının dümen suyunda gitmenin yeterli olduğu kanısındadırlar. Doğuya mı gitmek doğrudur, batıya mı? İlerlemek mi doğrudur, gerilemek mi? Bu gibi sorunlarla hiç mi hiç ilgileri yoktur bu arkadaşların. Başkaları ne derse, onlar da bunu sözcüğü sözcüğüne yineliyecekler. Birisi nasıl bir adım atarsa, onlar da aynı adımı atacaklar. Yani, daha çok bir papağanlık yeteneği, ama pek az marksist-leninist ilke. Bu tür "yaratıcı marksist-leninistlik" övünülecek bir şey midir?

Thorez arkadaş ve Fransız Komünist Partisi'nden bazı arkadaşlar, Çin Komünist Partisi'ne karaçalmak ve alçakça saldırmak için ne kadar çok şey yayarlarsa yaysınlar, büyük Çin Komünist Partisi'ne en ufak bir leke süremezler. Onların bu uygulaması, bütün komünistlerin farklılıkları giderme ve birliği güçlendirme yolundaki isteklerine aykırı olduğu gibi, Fransız işçi sınıfının ve Fransız Komünist Partisi'nin şanlı geleneğine de uygun değildir.

Fransız işçi sınıfının ve emekçi halkının uzun ve onurlu bir geleneği vardır. Paris Komünü'nü kurmak için giriştiği kahramanca savaşımla Fransız işçi sınıfı, bütün dünya ülkelerine proletarya devriminin parlak bir örneğini vermiştir. Enternasyonal, Fransız işçi sınıfının iki büyük savaşçısı ve usta şarkıcısı tarafından yaratılan bu ölümsüz savaş marşı, dünya halklarına, kurtuluşları için ve devrimlerini sonuna dek götürmeleri için bir savaşım çağrısıdır. Büyük Sosyalist Ekim Devrimi'nin estirdiği hava içinde kurulan Fransız Komünist Partisi, Fransız halkının en seçkin evlâtlarını bağrında toplamış, Fransız işçi sınıfı ve emekçi halkıyla birlikte kararlı savaşımlar vermiştir. Fransız halkı, Fransız Partisi'nin önderliğinde, faşizme karşı direniş hareketi içinde, Fransız işçi sınıfının devrimci geleneğini zenginleştirmiş ve eşsiz bir kahramanlık göstermiştir. Savaştan buyana, Fransız komünistleri, dünya ba-

rışını savunma, demokratik hakları koruma, emekçi halkın yaşam koşullarını iyileştirme ve tekelci sermayeye karşıkoyma uğrunda girişilen savaşımlarda önemli rol oynamışlardır.

Thorez arkadaş ve öteki arkadaşlar, sürekli olarak Çinli arkadaşların hatalarını düzeltmeleri gerektiğini ileri sürmüşlerdir. Oysa, hatalarını düzeltmesi gerekenler biz değil, Thorez arkadaşla ötekilerdir. Bizim için, bu yazıda, Thorez arkadaşla ve öteki bazı Fransız arkadaşlarla tartışmaktan başka bir yol olmamakla birlikte, biz, onların Fransız Komünist Partisi tarihinin şerefine yakışır bir biçimde hareket edeceklerini ve komünizm davası uğrunda verilen kahramanca savaşımların anılarını her şeyin üstünde tutacaklarını içtenlikle ummaktayız. Biz, onların, uluslararası komünist hareketin temel çıkarlarını unutmayacakları, Fransız proletaryasının devrimci geleneğine, Fransız Komünist Partisi'nin şerefli geleneğine ve komünizme bağlılık andına uygun düşmeyen hatalarını düzeltecekleri, marksizm-leninizm bayrağına ve Moskova Deklarasyonu ile Moskova Bildirisi'nin devrimci ilkelerine dönecekleri umudundayız.

Çin Komünist Partisi, her zaman olduğu gibi, sosyalist kampın, uluslararası komünist hareketin ve bütün ülkelerin devrimci halklarının birliğini kararlılıkla savunmakta ve bu birliği bozmaya yönelen her tür davranışa karşıkoymaktadır. Biz, her zaman olduğu gibi, marksizm-leninizmi ve Moskova Deklarasyonu ile Moskova Bildirisi'nin devrimci ilkelerini kararlılıkla savunuyoruz ve bu devrimci ilkelere aykırı bütün eylemlerin kesinlikle karşısındayız.

Elbette ki, uluslararası komünist harekette şu ya da bu tür farklılıkların ortaya çıkması önlenemez. Farklılıklar ortaya çıktığı ve bunlar özellikle hareketin çizgisini ilgilendirdiği zaman, uluslararası komünist hareketin birliğini güçlendirmenin tek yolu, işe birlik isteğiyle başlamak ve ciddî tartışma yoluyla, bu farklılıkları marksizm-leninizm temeli üzerinde gidermektir.

Sorun, tartışıp tartışmama sorunu değil, tartışmanın hangi kanallardan ve hangi yöntemlerle yürüyeceği sorunudur. Biz, tartışmaların dünya kamuoyu önünde değil, yalnızca kardeş partiler arasında yürütülmesi gerektiğini her zaman savunduk. Bu tutumumuz, itiraz götürmez olmasına karşın, kardeş partilerden bazı arkadaşların saldırılarına uğramıştır. Bu arkadaşlar, bize ve öteki kardeş partilere bir yılı aşkın bir süre açıktan açığa saldırdıktan sonra, şimdi ağız değiştirerek, açık tartışmalara son vermek istediklerini söylüyorlar. Sormak isteriz: Siz, kardeş partilere karşı açıktan açığa giriştiğiniz saldırıların bir hata olduğunu şimdi kabul ediyor musunuz? Bu hatayı kabul etmeye ve saldırmış olduğunuz kardeş partilerden özür dilemeye hazır mısınız? Eşitlik temeli üzerinde partilerarası görüşme yoluna dönmeye gerçekten ve içtenlikle hazır mısınız?

Çin Komünist Partisi, farklılıkların giderilmesi ve birliğin güçlendirilmesi için, bütün ülkelerin komünist ve işçi partileri temsilcilerinin bir toplantı yapmasını birçok kez savunmuştur, hâlâ da savunmaktadır; üstelik, Çin Komünist Partisi, bütün öteki kardeş partilerle birlikte böyle bir toplantının yapılmasını sağlayacak koşulları hazırlamak için, gerekli adımları atmaya hazırdır.

Böyle bir toplantının hazırlanması yolunda atılacak ilk adım, hâlâ sürdürülmekte olan açık tartışmaların durdurulmasıdır. Çin Komünist Partisi bunu çok önceden önermiştir. Biz, açık tartışmaların durdurulmasında, sözlerle hareketlerin birbirine uyması ve açık tartışmalara karşılıklı olarak herkesin son vermesi gereğine inanıyoruz. Bazı kişiler, bu tartışmaların sona erdirilmesinden sözederlerken saldırıyı sürdürmüşlerdir. Aslında, bu kişilerin istedikleri, kendileri sizi dövdükten sonra, sizin onlara karşılık vermemenizdir. Böyle şey olmaz. Yalnızca Çin Komünist Partisi'ne yapılan saldırılar değil, Arnavutluk Emek Partisi'ne karşı da saldırılar durdurulmalıdır. Ayrıca, açık tartışmaların Yugoslav revizyonizminin kınanmasını önleme bahane-

siyle durdurulmasını istemek asla doğru değildir; çünkü bu, Yugoslav revizyonist liderlerinin sergilenmesini zorunlu kılan Moskova Deklarasyonu hükmünü çiğnemek olur. Şimdi bazı kişiler, bir yandan kardeş Arnavutluk Emek Partisi'ni uluslararası komünist hareketin dışına atmak, öte yandan da dönek Tito kliğini içeri sokmak istemektedirler. Bu kişilere açıkça söylemek isteriz ki, bu kesinlikle mümkün değildir.

Böyle bir toplantının hazırlanmasında atılacak zorunlu bir adım da, kardeş partiler arasında ikili ya da çok yanlı görüşmelerin yapılmasıdır. Bunu, Çin Komünist Partisi tam on ay önce önermiştir. Biz, farklılıkların giderilmesi ve birliğin güçlendirilmesi yolundaki isteklerimizi paylaşan kardeş partilerle görüşmeler yapmaya her zaman hazırız. Aslında, bazı kardeş partilerle böyle görüşmeler de yaptık. Biz, herhangi bir kardeş partiyle ikili görüşmeler yapmayı hiçbir zaman reddetmedik. İngiliz Komünist Partisi, 12 Ocak tarihli bildirisinde, Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin "ortak tartışma" önerisini Çin Komünist Partisi'nin kabul etmediğini ileri sürmüştür. Bildiride, bunu, kendilerine başka bir partinin söylediği belirtilmektedir. Bunun baştanbaşa uydurma olduğunu ciddiyetle belirtmek zorundayız. Bir kez daha yineliyelim ki, biz, bütün ülkelerin komünist partileri temsilcilerinin bir toplantı yapmasını kolaylaştırmak için, herhangi bir kardeş partiyle ya da partilerle görüşmeler yapmaya ve düşün alışverişinde bulunmaya hazırız.

Bugün, emperyalistler ve özellikle Amerikan emperyalistleri, saldırı ve savaş politikalarını yoğunlaştırmakta, komünist partilerine ve sosyalist kampa karşı çılgınca planlar uygulamakta, Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkelerindeki ulusal kurtuluş hareketlerini ve çeşitli ülkelerde halkların devrimci savaşımlarını vahşice bastırmaktadırlar. Bu kritik anda, bütün komünist partileri, dünya proletaryası ve bütün ülkelerin halkları, ortak düşmanımız karşısında, sosyalist kampın birliğinin güçlendirilmesini, uluslararası komünist

hareketin birliğini ve bütün dünya halklarının birliğini istemektedirler. Marksizm-leninizm temeli üzerinde, Moskova Deklarasyonu ile Moskova Bildirisi temeli üzerinde farklılıkları giderelim ve birliği güçlendirelim! Emperyalizme karşı savaşımımızı güçlendirmek için, dünya barışı, ulusal kurtuluş, demokrasi ve sosyalizm davalarına zaferler kazandırmak için ve yüce komünizm hedefine ulaşmak için birlikte çalışalım!

# BİR KEZ DAHA TOGLİATTİ ARKADAŞLA ARAMIZDAKİ FARKLILIKLAR ÜZERİNE
## — ÇAĞDAŞ DÜNYADA LENİNİZMİN BAZI ÖNEMLİ SORUNLARI —

"Hongqi" Yazı Kurulu, Sayı : 3-4, 1963.

### *I. GİRİŞ*

İTALYAN KOMÜNİST PARTİSİ'nin 10. Kongresinde, Togliatti arkadaş, Çin Komünist Partisi'ne açıktan saldırıya geçerek, dünya kamuoyu önünde bir tartışma açılmasına önayak oldu. Togliatti ve İtalyan Komünist Partisi'nden öteki bazı arkadaşlar, yıllar boyunca, uluslararası komünist hareketi ilgilendiren bir dizi canalıcı ilke sorunu üzerinde marksizm-leninizmin temel dayanaklarını çiğneyen birsürü yanlış beyanda bulunmuşlardır. Biz, daha başlangıçta, bu beyanlarla uyuşmazlık halindeydik. Ancak, o zaman, Togliatti ve öteki arkadaşlarla açık tartışmaya girmediğimiz gibi, böyle bir niyetimiz de yoktu. Biz daima, uluslararası komünist hareketin birliğinin güçlendirilmesinden yana olduk. Biz, kardeş partiler arasındaki ilişkilerin, Moskova Deklarasyonu ile Moskova Bildirisi'nde ortaya konan bağımsızlık, eşitlik ve görüşme yoluyla oybirliğine varma ilkelerine uygun olarak ele alınmasını daima savunduk. Biz daima, kardeş partiler arasındaki farklılıkların, ikili ya da çok yanlı toplantılar ve konferanslar bi-

çiminde partilerarası görüşme yoluyla çözülmesi gereğini savunduk. Biz, herhangi bir partinin, bir kardeş partiye iftira ve saldırılarda bulunmak şöyle dursun, tek yanlı olarak ve açıktan açığa suçlamalara girişmesine de kesinlikle karşıdurduk. Biz, birlikten yana kesin ve değişmez bir tavır takındık. Togliatti ve öteki arkadaşların kendi parti kongrelerini, Çin Komünist Partisi'ne karşı açıktan açığa saldırılara geçmek için kullanacaklarını hiç ummuyorduk. Ama, bizi böyle doğrudan açık bir tartışmaya çağırmaları karşısında ne yapacaktık? Daha önce yaptığımız gibi ses çıkarmadan oturacak mıydık? "Yöneticiler serbestçe evleri ateşe verirlerken halka lâmba yakmak bile yasaklanacak" mıydı? Hayır, ve yine hayır! Mutlaka yanıtlamak zorundaydık. Bu kişiler, kendilerine açık bir yanıt vermekten başka yol bırakmadılar bize. Dolayısıyla, *Renmin Ribao* (Halkın Gazetesi) adlı gazetemizde, 31 Aralık 1962'de "Togliatti Arkadaşla Aramızdaki Farklılıklar" başlıklı bir yazı yayınladık.

Togliatti ve İtalyan Komünist Partisi'nden öteki bazı arkadaşlar, bu yazıdan hiç hoşnut kalmadılar ve bize yeniden saldıran bir dizi yazı yayınladılar. Bu arkadaşlar, yazımızın "genellikle tam bir açıklık" taşımadığını; "çok soyut ve biçimsel" olduğunu ve "bir gerçeklik duygusundan yoksun"[1] olduğunu belirttiler. Bu kişiler, ayrıca, İtalya'daki durum ve İtalyan Komünist Partisi'nin çalışmaları üzerine "doğru bilgilere sahip olmadığımızı"[2] ve İtalyan Komünist Partisi'nin görüşlerini "açıkça tahrif" ettiğimizi[3] söylediler. Bu kişiler, bizi "oportünizmlerini aşırı-devrimci bir anlatım biçimi örtüsü altında gizleyen dogmatikler ve sekterler"[4] vb. vb. olmakla suçladılar. Togliatti ve öteki arkadaşların, açık tartışmayı sürdürmek niyetinde oldukları

---

[1] Togliatti, "Tartışmayı Gerçek Sınırlarına Döndürelim", **L'Unita,** 10 Ocak 1963.

[2] Aynı.

[3] Luigi Longo, "İktidar Sorunu", **L'Unita,** 16 Ocak 1963,

[4] Aynı

anlaşılıyor. Pekalâ öyleyse, sürdürelim!

Bu yazıda, Togliatti ve öteki arkadaşların bize karşı giriştikleri sürekli saldırılara bir yanıt olarak, bu arkadaşların yıllardır vermekte oldukları yanlış demeçlerin daha ayrıntılı bir çözümleme ve eleştirisini yapacağız. Togliatti ve öteki arkadaşların, yanıtımızı okuduktan sonra nasıl bir tavır takınacaklarını göreceğiz. Bakalım, bizim "genellikle tam bir açıklıktan yoksun" olduğumuzu, "çok soyut ve biçimsel" olduğumuzu, "gerçeklik duygusundan yoksun" olduğumuzu, İtalya'daki durum ve İtalyan Komünist Partisi'nin çalışmaları üzerine "doğru bilgilere sahip olmadığımızı", İtalyan Komünist Partisi'nin görüşlerini "açıkça tahrif" ettiğimizi ve "oportünizmlerini aşırı-devrimci bir anlatım biçimi örtüsü altında gizleyen dogmatikler ve sekterler" olduğumuzu yine söyleyebilecekler mi? Bekleyeceğiz ve göreceğiz.

Bir sözcükle, bazı kişilerin, evlerin ateşe verilmesini emrederken halka bir lâmba yakmayı bile yasaklayan yönetici gibi davranmaları yakışık almaz. Çok eski zamanlardan beri, insanlar böylesi bir haksızlığa alışık değillerdir. Üstelik, biz komünistler arasındaki farklılıklar, yalnızca gerçeklerin ortaya konması ve akılcı biçimde tartışılması yoluyla çözülebilir; efendinin uşağına karşı takındığı bir tutumun benimsenmesiyle değil. Bütün ülkelerin işçileri ve komünistleri birleşmelidirler; ama, bu birlik, yalnızca Moskova Deklarasyonu ile Moskova Bildirisi temeli üzerinde, gerçeklerin ortaya konması ve akılcı biçimde tartışılması temeli üzerinde, eşit ve karşılıklı görüşmeler temeli üzerinde ve marksizm-leninizm temeli üzerinde gerçekleşebilir. Ortada, efendilerin sihirli değneklerini uşakların başları üzerinde gezdirerek "birlik! birlik!" diye büyü yapmaları durumu varsa, o zaman, gerçekte kastedilen birlik değil, bölünmedir. Bütün ülkelerin işçileri böyle bir bölücülüğe karşıçıkacaklardır. Biz birlik istiyoruz ve biravuç insanın bölücü hareketlerini sürdürmelerine asla izin vermiyeceğiz.

## *II. KOMÜNİSTLER ARASINDA BUGÜNKÜ BÜYÜK TARTIŞMANIN NİTELİĞİ*

Modern revizyonistlerin, marksist-leninistlere meydan okumaları sonucu, şimdi uluslararası komünist harekette, teori, temel çizgi ve politika sorunları üzerinde geniş kapsamlı bir tartışma açılmaktadır. Bu tartışma, proletaryanın, dünya üzerindeki bütün emekçi halkların davasının başarısı ya da başarısızlığı üzerinde ve insanlığın yazgısı üzerinde canalıcı bir rol oynayacaktır.

Son çözümlemede, bu tartışmadaki ideolojik eğilimlerden biri gerçek proletarya ideolojisi, yani devrimci marksizm-leninizm, öteki de işçi sınıfı saflarına sızmış olan burjuva ideolojisi, yani anti-marksist-leninist bir ideolojidir. Burjuvazi, işçi sınıfı hareketinin ilk ortaya çıkışından buyana, hareketi kendi temel çıkarlarına tâbi tutmak, bütün ülkelerdeki halkların devrimci savaşımlarını zayıf düşürmek ve halkları yanlış yönlere çekmek amacıyla, işçi sınıfını ideolojik bakımdan yozlaştırmak için elinden geleni yapmıştır. Yine bu amaçla, burjuvazinin ideolojik eğilimleri, değişik zamanlarda değişik kılıklara bürünmüş, bugün sağcı, yarın "solcu" bir biçim almışlardır. Marksizm-leninizmin gelişme tarihi, —ister sağdan gelsin, ister "sol"dan— burjuva ideolojik eğilimlerine karşı verilen savaşımların tarihidir. Marksist-leninistlerin görevi, herhangi bir burjuva ideolojik eğiliminin meydan okumasından kaçmak değil, Marx'ın, Engels'in, Lenin'in ve Stalin'in yaptıkları gibi, teori, temel çizgi ve politika alanlarında, yapılan bütün saldırıları püskürtmek, proletarya ile ezilen halklara ve ezilen uluslara, savaşımlarında zafere giden doğru yolu göstermektir. Marksizmin, işçi sınıfı hareketi içinde egemen olmasından buyana, bir yanda marksistler, öte yanda oportünistler ve revizyonistler olmak üzere bazı savaşımlar olmuştur. Bunlar arasında, son derece büyük tarihsel önem taşıyan iki tartışma vardır. Şimdi de bir üçüncü büyük tartışma gelişme yolundadır. Bunlardan birincisi, Lenin'in, Ka-

utsky, Bernstein ve İkinci Enternasyonal'in öteki revizyonistleriyle ve oportünistleriyle giriştiği tartışmadır; bu tartışma, marksizmi yeni bir gelişme aşamasına, emperyalizm ve proletarya devrimi çağının marksizmi olan leninizm aşamasına getirmiştir. İkincisi, Sovyetler Birliği'nin ve öteki ülkelerin komünistlerinin, Stalin'in önderliğinde, Troçki'ye, Buharin'e ve öteki "sol" maceracılara karşı ve sağ oportünistlere karşı yürüttükleri büyük tartışmadır. Bu tartışma, leninizmi başarıyla savunmuş ve Lenin'in proletarya devrimi, proletarya diktatörlüğü, ezilen ulusların devrimi ve sosyalizmin kuruluşuyla ilgili teori ve taktiklerini açımlamıştır. Bu tartışmanın yanısıra da, Mao Tsetung arkadaşın, marksizm-leninizmin evrensel gerçeğini Çin devriminin somut pratiğiyle bütünlemek amacıyla, Çin Komünist Partisi içinde, "sol" maceracılara ve sağ oportünistlere karşı yürüttüğü şiddetli ve hayli uzun süren bir tartışma yer almıştır.

Bugünkü büyük tartışma da, Yugoslav Tito kliğinin, marksizm-leninizme açıkça ihanet etmesiyle başlatılmıştır:

Tito kliği, revizyonizm yolunu çok önceden tutmuştu. Bu klik, 1956 kışında, emperyalistlerin başlattığı anti-Sovyet ve anti-komünist kampanyadan yararlanarak, bir yandan marksizm-leninizme karşı propagandaya girişmiş, bir yandan da, emperyalist planlara uygun olarak sosyalist ülkelerde yeraltı çalışımları yürütmüştür. Bu propaganda ve baltalama hareketleri, Macaristan' daki karşı-devrimci ayaklanmayla doruğuna ulaşmıştır. Tito, ünlü Pula konuşmasını da işte bu sırada yapmıştır. Tito kliği, sosyalist sistemi kötülemek için elinden geleni yapmış, "Macaristan'ın politik sisteminde köklü bir değişikliğin zorunlu olduğunu"[5] ve "Macar arkadaşların, Komünist Partisi'ni restore etmek için boşuna çaba harcamamaları gerektiğini"[6] öne sürmüş-

---

[5] Yugoslavya Federal Halk Cumhuriyeti'nin Millî Meclisinde Kardelj'nin Konuşması, **Borba**, 8 Aralık 1956.

[6] Aynı.

tür. Bütün ülkelerin komünistleri, Tito kliğinin bu haince saldırısına karşı sert bir savaşıma girişmişlerdir. Biz, 1956 Nisan'ında, "Proletarya Diktatörlüğünün Tarihsel Deneyi Üzerine" başlıklı yazıyı yayınladık. 1956 Aralığı'nın sonuna doğru da, doğrudan Tito kliğinin saldırısını hedef alarak, "Bir Kez Daha Proletarya Diktatörlüğünün Tarihsel Deneyi Üzerine" başlığını taşıyan ikinci bir yazı yayınladık. 1957 yılında, sosyalist ülkelerin Komünist ve İşçi Partileri Temsilcilerinin Toplantısı, ünlü Moskova Deklarasyonu'nu kabul etti. Bu Deklarasyon, revizyonizmin bugünkü uluslararası komünist harekette başlıca tehlike olduğunu açıkça belirtiyor, modern revizyonistleri, "marksizm-leninizmin büyük öğretisini lekelemek istedikleri, onun 'modası geçmiş' olduğunu söyledikleri ve sosyal gelişme bakımından önemini yitirdiğini ileri sürdükleri" için mahkûm ediyordu. Tito kliği bu Deklarasyonu imzalamayı reddetti ve 1958'de Moskova Deklarasyonu'na karşı tümden revizyonist olan programını öne sürdü. Tito kliğinin programı, bütün ülkelerin komünistlerince reddedildi. Ama daha sonraki dönemde, özellikle 1959'dan sonra, bazı komünist partilerinin liderleri, imzaladıkları ve onayladıkları ortak anlaşmadan caydılar ve Tito'nun beyanlarına benzer beyanlarda bulundular. Dolayısıyla, bu kişilerin kendilerini bu gidişten kurtarmaları gitgide güçleşti, dilleri gitgide Tito'nunkine benzer hale geldi; ve bu kişiler Amerikan emperyalistlerini iyi göstermek için ellerinden gelen her şeyi yaptılar. Bu kişiler, savaşımın namlusunu marksizm-leninizmi ve Moskova Deklarasyonu'nda ortaya konmuş olan devrimci ilkeleri kararlılıkla savunan kardeş partilere karşı çevirdiler ve azgın saldırılara giriştiler.

1960 yılında, Komünist ve İşçi Partileri Temsilcilerinin Moskova Toplantısı yapıldı. Bu toplantıda eşitlik temeli üzerinde yapılan görüşmelerden sonra, kardeş partiler arasında başgösteren farklılıklar sorununda anlaşmaya varıldı. Ve, yayınlanan Moskova Bildirisi, Yugoslavya Komünistler Birliği liderlerini mark-

sizm-leninizme ihanet ettiklerinden dolayı sert bir biçimde suçladı. Biz, bu toplantıda kardeş partiler arasında varılan anlaşmayı coşkunlukla karşıladık, eylemlerimizde anlaşmaya sıkıca bağlı kaldık ve onu kararlılıkla savunduk. Ama, çok geçmeden, bazı kardeş partilerin liderleri, imzaladıkları ve onayladıkları anlaşmadan yine caydılar ve öteki kardeş partilere karşı, kendi kongrelerinde saldırılara girişerek, uluslararası komünist hareket içindeki ayrılıkları düşmanın önünde açığa vurdular. Onlar, bir yandan kardeş partilere dil uzatırlarken, bir yandan da Tito kliğine cömerçe övgüler yağdırıyorlar ve bile bile aynı bataklığa sürükleniyorlardı.

Olaylar göstermiştir ki, modern revizyonist eğilim, yeni koşullar altında, emperyalizmin politikasının bir ürünüdür. Bu yüzden, bu eğilim kaçınılmaz olarak uluslararası bir nitelik taşımaktadır, ve, marksist-leninistlerle modern revizyonistler arasında yer alan bugünkü tartışma da, bundan öncekiler gibi, kaçınılmaz olarak uluslararası bir nitelik kazanmaya yönelmektedir.

Marksist-leninistlerle revizyonistler ve oportünistler arasındaki ilk büyük tartışma, Büyük Sosyalist Ekim Devrimi'nin zaferine ve dünya üzerindeki yeni tip devrimci proletarya partilerinin kurulmasına yolaçmıştı. İkinci büyük tartışma, Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin kuruluşunun zaferine, temel gücünü Sovyetler Birliği'nin oluşturduğu anti-faşist dünya savaşının zaferine, bazı Avrupa ve Asya ülkelerinde sosyalist devrimin zaferine ve Çin halkının büyük devriminin zaferine yolaçtı. Şimdiki büyük tartışma da, emperyalist kampın çözüldüğü, sosyalizm güçlerinin geliştiği ve güçlendiği, Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkelerindeki devrimci hareketlerin ileriye doğru büyük atılımlar yaptığı, Avrupa ve Amerika ülkelerinde güçlü işçi sınıfının yeni bir uyanış içine girdiği bir çağda yer almaktadır. Modern revizyonistler, şimdiki tartışmayı başlatırlarken, boş bir umutla, marksizm-leninizmi bir kalemde silebileceklerini, ezilen halkların ve ulusların kurtuluş savaşımlarını yokedebileceklerini ve emperyalistlerle çeşitli ülke-

lerin gericilerini, kendilerini bekleyen sondan kurtarabileceklerini hesap ettiler. Ama, marksizm-leninizm silinemez, halkların kurtuluş savaşımları yokedilemez ve emperyalistlerle gericiler mahvolmaktan kurtarılamaz. Modern revizyonistler, umduklarının tersine, utanç verici çabalarında başarısızlığa mahkumdurlar.

Dünya işçi sınıfı hareketi, bütün marksist-leninistlere, marksizm-leninizmin modern revizyonistlerce girişilen genel revizyonuna karşı savaşım görevini yüklemektedir. Modern revizyonistler, dünya emperyalizminin, çeşitli ülkelerin gericilerinin ya da kendi ülkelerindeki burjuvazinin şimdiki gereksinimlerine hizmet etme ve marksizm-leninizmin devrimci ruhunu ondan koparma amacına yönelmektedirler; marksizm-leninizmin en temel ilkesini, sınıf savaşımı ilkesini bir yana atmakta ve marksizm-leninizmin yalnızca etiketini alıkoymak istemektedirler.

Modern revizyonistler, uluslararası ve sosyal sorunları tartışırlarken, marksist-leninist sınıf yaklaşımı yerine, burjuvazinin baştanbaşa sahte "sınıflarüstü" görüş açısını kullanmaktadırlar. Bu kişiler, toplumu, gerçekte varolduğu biçimde ele alan bilimsel marksist-leninist inceleme yerine, tamamen öznel ve herhangi bir olgu temelinden yoksun birsürü tahmin ve varsayım icat etmektedirler. Bu kişiler, diyalektik materyalizmin ve tarihsel materyalizmin yerine burjuva pragmatizmini koymaktadırlar. Bir sözcükle, bu kişiler, işçi sınıfını ve ezilen halkları ve ulusları aldatmak için, kendilerinin bile anlamakta ya da inanmakta güçlük çektikleri saçmalıklarla uğraşmaktadırlar.

Son bir-iki yıl içinde, uluslararası alanda ortaya çıkan sayısız olay, modern revizyonistlerin teori ve politikalarının iflâsına tanıklık etmiştir. Ne var ki, bu kişiler, teori ve politikaları dünya önünde rezil oldukça, Lenin'in bir zamanlar dediği gibi "rezillikleriyle övünmekte";[7] ve, hayale kapılmamaları ya da böyle körükö-

---

[7] Lenin, "Alman İşçi Hareketinde Neyi Taklit Etmemeli", **Seçilmiş**

rüne hareket etmemeleri konusunda kendilerini önceden uyarmış olan devrimci marksist-leninistleri —başka ülkelerdeki kardeşlerini— hiç duraksamadan ve sonuçlarını düşünmeden, topa tutmaktadırlar. Bu kişiler, aynı safta olanlar üzerine kin ve öfke yağdırarak, devrimci marksist-leninistleri ve devrimci ilkeleri savunan başka ülkelerdeki bütün kardeşlerini tecrit etme yolundaki boşuna çabalarında bir "zafer" kazandıklarını tanıtlamaya çalışmaktadırlar.

Bu koşullar altında, bütün devrimci marksist-leninistler, modern revizyonistlerin savaşım çağrısına uymaktan başka ne yapabilirler? Ayrılıklarla ve ilke sorunları üzerindeki uyuşmazlıklarla ilgili olarak, doğruyla yanlışı birbirinden ayırmak ve durumu düzeltmek marksist-leninistlere düşen bir görevdir. Biz, düşmana karşı birliğin ortak çıkarlarını düşünerek, daima, partilerarası görüşme yoluyla bir çözüme varılmasını savunduk ve ayrılıkların düşmanın önünde açığa vurulmasına daima karşıçıktık. Ama, bazı kişiler uyuşmazlığı kamuoyuna maletmekte direttiklerine göre, bize, bu çağrıya uymaktan başka yol kalmıyor.

Çin Komünist Partisi, son zamanlarda akıl almaz saldırılara hedef olmuştur. Saldırganlar, gerçekleri tamamen hiçe sayarak, büyük gürültüyle bize düzmece suçlamalar yöneltmişlerdir. Bu saldırıların nedenini, niteliğini anlamak hiç de güç değildir. Bu saldırıları planlayanların ve yürütenlerin kendilerini hangi yere koydukları ve kiminle bağlaşmaya girdikleri de gün gibi ortadadır.

Togliatti arkadaşla İtalyan Komünist Partisi'nden öteki bazı arkadaşların son yıllarda verdikleri demeçleri bilenler, Çin Komünist Partisi'nin marksist-leninist görüşlerine karşı girişilen saldırılara, İtalyan Komünist Partisi'nin son kongresinde bu arkadaşların da katılmasının bir rastlantı olmadığını göreceklerdir. İtalyan Komünist Partisi'ne sunulan Tezler'e, Togliatti ar-

---

**Yapıtları,** International Publishers, New York, 1943, cilt 4, s. 336.

kadaşın kongre raporuna ve kongreyi kapatış konuşmasına marksizm-leninizme yabancı bir ideolojik çizgi hâkim olmuştur. Bu kişiler, gerek uluslararası sorunları, gerek İtalya'nın iç sorunlarını ele alırlarken, bu çizgi boyunca, sosyal-demokratların ve modern revizyonistlerin dilini kullanmışlardır. Tezler'in ve İtalyan Komünist Partisi'nin öteki belgelerinin dikkatli bir okunuşu, bunların içinde yer alan çeşitli anlatımların ve görüşlerin hiçbirinin yeni bir şey olmadığını, eski revizyonistler tarafından ileri sürülmüş olan ve titocu Yugoslav revizyonistlerinin daha başlangıçtan buyana yaydıkları şeylerle aşağı yukarı aynı olduklarını ortaya koyar.

Şimdi, Togliatti ve öteki arkadaşların marksizm-leninizmden ne kadar uzaklaşmış olduklarını göstermek için, Tezler'i ve İtalyan Komünist Partisi'nin bununla ilgili öteki belgelerini ele alalım.

## *III. ÇAĞDAŞ DÜNYADAKİ ÇELİŞMELER*

### TOGLİATTİ ARKADAŞIN YENİ GÖRÜŞLERİ

Togliatti arkadaş ve İtalyan Komünist Partisi'nden öteki bazı arkadaşlar, sorunları ortaya koyarlarken, uluslararası durumun değerlendirmesini temel hareket noktası olarak almaktadırlar.

Bu arkadaşlar, yaptıkları değerlendirmeden hareketle, hem uluslararası sorunlar, hem de ulusal sorunlar üzerinde, çok gurur duydukları yeni görüşler geliştirmişlerdir. Örneğin:

1. "Barış ve barış içinde birarada yaşama uğruna savaşımda, bir uluslararası ekonomik işbirliği politikası için çaba göstermek zorunludur. Bu işbirliği, sosyal ilerlemeye dönüşecek daha hızlı bir ekonomik gelişmeyi engelleyen bugünkü çelişmelerin üstesinden gelinmesini mümkün kılacaktır."[8]

---

8 "İtalyan Komünist Partisi'nin 10. Kongresine Sunulan Tezler".

2. "Özellikle Avrupa'da, farklı sosyal yapılara sahip ülkeler arasında da, Avrupa ekonomik işbirliğinin temelini atmak üzere topluca bir girişimin geliştirilmesi zorunludur. Bu işbirliği, Birleşmiş Milletlerin ekonomik ve politik organları çerçevesinde, ticaretin geliştirilmesini, gümrük duvarlarının alçaltılmasını ya da kaldırılmasını ve gerikalmış bölgelerin ilerlemesini desteklemek için ortak müdahaleler yapılmasını mümkün kılacaktır."[9]

3. "Avrupa'nın ve dünyanın bloklara bölünmesinin önüne geçilmesi, bu bölünmeyi koruyan politik ve askerî engellerin yıkılması ve tek bir dünya pazarının yeniden kurulması için sistemli eyleme geçilmesi ... istenmelidir."[10]

4. Modern askerî tekniğin getirdiği koşullar altında, "savaş, nitelik bakımından, geçmişte olduğundan farklı bir şey haline gelmektedir. Savaşın niteliğindeki bu değişme karşısında, kendi doktrinimizi de yeniden gözden geçirmek gerekli olmuştur."[11]

5. "Biz, barış ve barış içinde birarada yaşama uğrunda savaşırken, başlıca özelliği savaşsız bir dünya olan, yeni bir dünya yaratmak istiyoruz."[12]

6. "Sömürge sistemi hemen hemen tümden çökmüştür"[13], "...artık dünyada emperyalizme ayrılmış nüfuz bölgeleri kalmamıştır."[14]

7. "Aslında, bugün kapitalist dünyada, ekonomik ilerlemeyle ve üretim güçlerinin büyümesiyle ilgili olarak, yapısal reformlara ve sosyalist nitelikte reformlara bir yöneliş vardır."[15]

---

9 Aynı.

10 Aynı.

11 Togliatti, "Demokrasi ve Barış İçinde Sosyalizme Doğru İlerlemek İçin İşçi Sınıfının Birliği", İtalyan Komünist Partisi'nin 10. Kongresine Rapor, 2 Aralık 1962.

12 "İtalyan Komünist Partisi'nin 10. Kongresine Sunulan Tezler".

13 İtalyan Komünist Partisi'nin 10. Kongresine Togliatti'nin Sunduğu Rapor.

14 Togliatti, "Bugün Savaşın Önlenmesi Mümkündür", İtalyan Komünist Partisi Merkez Komitesi'nde Konuşma, 21 Temmuz 1960.

15 İtalyan Komünist Partisi'nin 10. Kongresine Togliatti'nin Sunduğu Rapor.

8. "... 'proletarya diktatörlüğü' terimi bile, kapitalizm tarafından kuşatılmış bir ülkede, İç Savaş'ın ve ilk kez girişilmiş bir sosyalist kuruluşun güç yıllarında olduğundan farklı bir anlam taşıyabilmektedir."[16]

9. Kapitalist ülkelerde "bugünkü ekonomik ve politik yapıda köklü değişikliklerin gerçekleştirilmesinde, ... parlemanter kurumlara çok önemli görevler düşebilmektedir."[17]

10. Kapitalist İtalya'da "bütün halkın devlet yönetimine geçmesi"[18] mümkündür. İtalya'da, demokratik güçler, "anayasal çerçeveyi tamamen kabul ederek bunu savunurlarken, devletin sınıf niteliğine ve sınıf hedeflerine karşıkoyabilmektedirler."[19]

11. "Millileştirme", "planlama" ve ekonomik yaşama "devlet müdahalesi", "büyük tekel gruplarının egemenliğini sarsmak, sınırlamak ve yıkmak için, büyük sermaye iktidarına karşı savaşım araçları" haline getirilebilirler.[20]

12. "Bir zamanlar sosyalistlere özgü sayılan ekonomik planlama ve program kavramlarını" şimdi burjuva yönetici grupları da kabul edebilmektedirler ve "bu da, kapitalizmden sosyalizme geçişin nesnel koşullarının olgunlaştığına bir işaret sayılabilir."[21]

Kısacası, Togliatti arkadaşla ötekilerin geliştirdikleri yeni görüşler, bize, bu arkadaşların kendi zihinlerinde canlandırdıkları bir dünya sunmaktadır. Bu kişiler, tezlerinde ve yazılarında, bazı marksist-leninist anlatım biçimlerini örtü olarak kullanmalarına ve bir sis perdesi olarak da birçok süslü ve çapraşık formüllerden yararlanmalarına karşın, bu görüşlerin özünü giz-

---

16 "İtalyan Komünist Partisi'nin 10. Kongresine Sunulan Tezler", bakınız: **L'Unita**'nın 13 Eylül 1962 tarihli eki.

17 "İtalyan Komünist Partisi'nin 10. Kongresine Sunulan Tezler".

18 İtalyan Komünist Partisi'nin 10. Kongresine Togliatti'nin Sunduğu Rapor.

19 "İtalyan Komünist Partisi'nin 10. Kongresine Sunulan Tezler", bakınız: **L'Unita**'nın 13 Eylül 1962 tarihli eki.

20 İtalyan Komünist Partisi'nin 10. Kongresine Togliatti'nin sunduğu Rapor.

21 Aynı.

liyememektedirler. Yani, bu kişiler, sınıf savaşımı yerine sınıfların işbirliğini, proletarya devrimi yerine "yapısal reform"u, ulusal kurtuluş hareketi yerine de "ortak müdahale"yi koyuyorlar.

Togliatti ve öteki arkadaşların ortaya koydukları bu yeni görüşler, uzlaşmaz sosyal çelişmelerin kaybolmakta olduğunu ve çatışan sosyal güçlerin tek bir bütün içinde birleşmekte olduğunu anlatmaktadır. Buna göre, sosyalist sistemle kapitalist sistem arasındaki, sosyalist kampla emperyalist kamp arasındaki, rakip emperyalist ülkeler arasındaki, emperyalist ülkelerle ezilen uluslar arasındaki, kapitalist ülkelerdeki burjuvazı ile proletarya ve tüm emekçi halk arasındaki ve emperyalist ülkelerin çeşitli tekelci kapitalist grupları arasındaki çelişmeler kaybolmakta, bu gibi çatışan sosyal güçlerin hepsi tek bir bütün halinde birleşmektedirler, ya da birleşme yolundadırlar.

Togliatti ile öteki arkadaşların ortaya koydukları bu yeni görüşlerle Tito kliğinin programında yer alan ve ona ün kazandıran, bir dizi gülünç anti-marksist-leninist görüş arasında bir fark göremiyoruz.

Hiç kuşkusuz, Togliatti ve öteki arkadaşların geliştirdikleri bu yeni görüşler, marksist-leninist teoriye son derece ciddî bir meydan okumadır ve onu tümden yıkmaya yönelen bir çabadır. Bu bize, Engels'in, Dühring'e karşı yürüttüğü tartışma sırasında yazdığı kitabın adını anımsatıyor: *Bay Eugen Dühring'in Bilimde Devrimi.* Acaba Togliatti arkadaş şimdi Dühring'in izinden giderek marksist-leninist teoride bir devrim mi yapmak istiyor?

### DÜNYAYI DEĞİŞTİRMEK İÇİN YAZILMIŞ, AMA YAZARININ BİLE PEK İNANMADIĞI BİR REÇETE

"Sosyal ilerlemeye dönüşecek daha hızlı bir ekonomik gelişmeyi engelleyen bugünkü çelişmeler"in[22]

---

22 "İtalyan Komünist Partisi'nin 10. Kongresine Sunulan Tezler".

nasıl üstesinden gelinebilir? Başka bir deyişle, gerek uluslararası, gerek ulusal alandaki karşıt sosyal güçlerin tek bir bütün içinde birleşmeleri nasıl olabilir? Togliatti ile öteki arkadaşların yanıtı şöyle:

> Sosyalist ülkelerin ve en başta Sovyetler Birliği'nin, yönetici burjuva sınıflarını, insanların ve halkların özgürlüğe, refaha, bağımsızlığa, insan kişiliğinin tam olarak geliştirilmesine ve kişiliğe saygıya, ve, devletlerin barış içinde işbirliği yapmalarına yönelen bütün özlemlerini gidermeye yeterli bir ekonomik ve sosyal düzenin kurulması için savaşıma çağırmaları.[23]

Bununla, sosyalist ve kapitalist ülkeler arasında yalnızca barışçı rekabet yoluyla ve bir halk devrimi olmaksızın, sosyalist ülkelerdeki "ekonomik ve sosyal düzeni" kapitalist ülkelerde de yerleştirmenin mümkün olduğu mu anlatılmak isteniyor? Böyleyse, kapitalizmin artık kapitalizm olmadığı, emperyalizmin artık emperyalizm olmadığı, kapitalistlerin içte ve dışta kârlar ve üstün kârlar için kapışmaktan vazgeçebilecekleri, üstelik, insanların bütün özlemlerini gidermek için bütün halklarla ve uluslarla "barış içinde işbirliği"ne girebilecekleri anlamı çıkmıyor mu bundan?

Togliatti arkadaşın, dünyayı değiştirmek için icat ettiği reçete budur. Ama, bu her derde deva ilâç, bugün İtalya'daki hareket içinde bile etkili olamamıştır. Nasıl olur da marksist-leninistler buna inanabilirler?

Ekim Devrimi'nden hemen sonra, Lenin'in, sosyalist ve kapitalist ülkeler arasında barış içinde birarada yaşama politikasını geliştirdiği ve ikisi arasında ekonomik rekabeti gerekli gördüğü herkesçe bilinir — ve özellikle bunu marksist-leninistlerin hiç akıldan çıkarmamaları gerekir. Sosyalist Sovyetler Birliği, kuruluşundan buyana geçen kırk yılı aşkın sürenin büyük bir kısmında, kapitalist ülkelerle çoğu zaman barış içinde birarada yaşama halinde olmuştur. Biz, Lenin ve Stalin

---

[23] Aynı.

tarafından uygulandığı biçimiyle, barış içinde birarada yaşama politikasının tamamen doğru ve zorunlu olduğu kanısındayız. Bu politika, sosyalist ülkelerin, uluslararası uyuşmazlıkların çözümünde kuvvet kullanmaya asla istek ya da gereksinim duymadıklarını ortaya koyar. Sosyalist ülkelerde uygulanan sistemin, sosyalist sistemin üstünlüğü, ezilen halkların ve ulusların esin kaynağıdır. Ekim Devrimi'nden sonra Lenin, Sovyetler Birliği'ndeki sosyalist kuruluşun tüm dünyaya örnek olacağı üzerinde tekrar tekrar durmuştur. Lenin, komünist sistemin, muzaffer proletarya tarafından yaratılabileceğini ve "bu görevin dünya ölçüsünde önem taşıdığını"[24] söylemiştir. 1921'de, İç Savaşın hemen hemen son bulduğu ve Sovyet devletinin barış içinde sosyalist kuruluşa geçtiği sıralarda, Lenin, sosyalist ekonominin kuruluşunu, Sovyet devletinin başlıca görevi olarak koyuyordu. Şöyle diyordu Lenin: "Şimdiki halde, dünya devrimine başlıca etkiyi, ekonomik politikamızla sağlıyoruz."[25] Lenin'in görüşü doğruydu. Tam da onun önceden gördüğü gibi, sosyalizm güçleri, giderek, uluslararası durumu etkileri altına aldılar. Ama, Lenin, bir Sovyet devletinin kuruluşunun, bütün ülkelerin halklarının kendilerini kurtarmak için verdikleri savaşımların yerini alabileceğini hiçbir zaman söylemedi. Sovyetler Birliği'nin varolduğu kırk yıldan fazla bir zaman içindeki tarihsel olaylar da göstermiştir ki, herhangi bir ülkede yapılacak devrim ya da sosyal sistem değişikliği, o ülke halkının bir sorunudur ve sosyalist ülkenin izlediği barış içinde birarada yaşama ve barış içinde rekabet politikasının bir başka ülkede sosyal sistem değişikliğine yolaçması mümkün değildir.

Togliatti ve öteki arkadaşların, sosyalist ülkelerin barış içinde birarada yaşama ve barış içinde rekabet

---

[24] Lenin, "İç ve Dış Durumumuz ve Parti'nin Görevleri" **Bütün Yapıtları**, 4. Rusça baskısı, State Publishing House of Political Literature, Moskova, cilt 31, s. 391.

[25] "Rus Komünist Partisi (Bolşevik)in 10. Tüm Rusya Konferansı", **Bütün Yapıtları**, 4. Rusça baskısı, Moskova, cilt 32, s. 413.

politikasını izlemelerinin, bütün öteki ülkelerin sosyal sistemlerini değiştirebileceğine ve insanların bütün özlemlerini giderecek bir "ekonomik ve sosyal düzenin" kurulmasına yolaçabileceğine inanmalarının dayanağı nedir?

Togliatti arkadaşla ötekilerin, kendi reçetelerine inanmakta güçlük çektikleri bir gerçektir. Tezler'inde şöyle demektedirler: "Ancak, emperyalist ülkelerin yönetici grupları, tüm dünya üzerindeki hegemonyalarından vazgeçmeye yanaşmıyorlar."

Ne var ki, Togliatti arkadaşla ötekiler, emperyalist ülkelerin yönetici gruplarının, niçin "tüm dünya üzerindeki hegemonyalarından vazgeçmeye yanaşmadıklarını" anlamak için, sosyal gelişmenin yasalarına dayanmıyorlar. Bu arkadaşlar, bunun nedenini, emperyalist ülkelerin yönetici gruplarının dünyanın durumu üzerinde yanlış bir görüşe ya da "anlayışa" sahip olmalarına yoruyorlar ve "uluslararası durumdaki belirsizliğin"[26] tamamen bu yanlış görüş ve "anlayış"tan doğduğunu ileri sürüyorlar.

Emperyalizmin egemenliğini koruma çabasını, uluslararası durumun belirsizliğini vb. yalnızca emperyalist ülkelerin yönetici gruplarının anlayışı sorununa indirgemek ve bu olayları kapitalist-emperyalizmin gelişme yasalarının işleyişine uygun biçimde ele almamak, marksist-leninist açıdan nasıl mümkün olabilir? Emperyalist ülkelerin yönetici gruplarının bir kez "doğru bir anlayışa" ulaşmaları ve yöneticilerin "anlayışlı" hale gelmeleriyle, farklı ülkelerin sosyal sistemlerinin, sınıf savaşımı ve o ülkeler halklarının devrimleri olmaksızın, köklü bir biçimde değişeceği nasıl düşünülebilir?

## DÜNYADAKİ ÇELİŞMELER KONUSUNDA TEMELDEN FARKLI İKİ GÖRÜŞ

Marksist-leninistler, bugünkü uluslararası durumu

---

26 "Italyan Komünist Partisi'nin 10. Kongresine Sunulan Tezler".

çözümlerlerken, çeşitli ülkeler üzerine ekonomik ve politik verilerin özünü kavramak ve başlıca şu çelişmeleri bilmek zorundadırlar: Sosyalist kampla emperyalist kamp arasındaki çelişme, emperyalist ülkelerin birbirleri arasındaki çelişme, emperyalist ülkelerle ezilen uluslar arasındaki çelişme, her kapitalist ülkede burjuvazi ile proletarya ve tüm emekçi halk arasındaki çelişme, her kapitalist ülkede ayrı tekelci grupların birbirleri arasındaki çelişme, her kapitalist ülkede tekelci kapitalistlerle küçük ve orta kapitalistler arasındaki çelişme vb.. Açıktır ki, işçi sınıfının siyasî partileri, ancak bu çelişmeleri kavrayarak, bunları ve değişik zamanlardaki değişmeleri çözümleyerek ve belirli bir âna özgü çelişmelerin odak noktasını ayırdederek uluslararası durumu ve ulusal durumu doğru olarak değerlendirebilirler ve politikalarını güvenilir bir teorik temele oturtabilirler. Ne yazık ki, Togliatti ile öteki arkadaşlar, Tezler'inde bu çelişmeleri gözden kaçırmışlardır; dolayısıyla, programları da kaçınılmaz olarak marksizm-leninizmin yörüngesinden tamamen uzaklaşmıştır.

Elbette, Togliatti ve öteki arkadaşlar, Tezler'inde birçok çelişmelerden sözediyorlar; ancak, tuhaflık şurda ki, kendisini bir marksist-leninist olarak adlandıran Togliatti arkadaş, yukarıdaki temel çelişmeleri ele almaktan özellikle kaçınmaktadır.

Tezler'in, Avrupa Ortak Pazarı ile ilgili bölümünde şu çelişmeler sayılmıştır:

> ... büyük kapitalist ülkeler arasındaki ekonomik rekabetin yanısıra, yalnızca büyük tekeller arasında uluslararası anlaşmalara değil, ayrıca, devlet grupları arasında da organik ticarî ve ekonomik bağlaşmalara doğru kuvvetli bir yöneliş vardır. Batı Avrupa'daki bağlaşmalardan birinin (Avrupa Ortak Pazarı'nın) sonucu olarak pazarların genişlemesi, bazı ülkelerin (İtalya, Federal Alman Cumhuriyeti) ekonomik gelişmesini kamçılamıştır. Büyük tekel gruplarının liderliğinde gerçekleştirilen

ve Atlantik silâhlanma ve savaş politikasına bağlı olan ekonomik bütünleşme, hem uluslararası ölçüde, hem de tek tek ülkelerde, bazı bölgelerin yüksek derecede sanayileşmesiyle ötekilerin sürekli ve üstelik gittikçe artan geriliği ve çöküşü arasında; sanayi üretimindeki büyüme hızıyla her yerde ciddî güçlükler ve bunalımlar geçiren tarım üretiminin büyüme hızı arasında; yüksek bir tüketim düzeyine sahip genişçe refah alanlarıyla çok daha geniş düşük ücret, düşük tüketim ve yoksulluk alanları arasında; yalnız silâhlanmanın değil, verimsiz yatırımların ve sınırsız lüksün de tahrip ettiği muazzam servet yığınlarıyla yığınlar bakımından ve ilerleme yönünden canalıcı önem taşıyan sorunları (konut, eğitim, sosyal güvenlik vb.) çözmenin olanaksızlığı arasında yeni çelişmeler yaratmıştır.

Burada, "yeni çelişmelerin" ya da sözde çelişmelerin uzun bir listesi veriliyor. Ancak, sınıflar arasındaki çelişmelerin, emperyalistler ve onların uşaklarıyla dünya halkları arasındaki çelişmelerin vb. hiç sözü edilmiyor. Togliatti ve öteki arkadaşlar, "uluslararası ölçüdeki ve tek tek ülkelerdeki" çelişmeleri, sanayi bakımından gelişmiş ve gelişmemiş olanlar arasındaki ve refah alanlarıyla yoksulluk alanları arasındaki çelişmeler olarak tanımlıyorlar.

Bu arkadaşlar, kapitalist ülkeler, büyük tekelci gruplar ve devlet grupları arasındaki ekonomik rekabetin varlığını kabul ediyorlar; ama, bundan, çelişmelerin sınıflardışı ya da sınıflarüstü çelişmeler olduğu sonucunu çıkarıyorlar. Bu arkadaşlar, emperyalist ülkeler arasındaki çelişmelerin, "büyük tekeller arasında uluslararası anlaşmalar yapılması" ve "devlet grupları arasında organik ticarî ve ekonomik bağlaşmalar yaratılması" yoluyla uyumlu bir hale getirilebileceğini, hattâ giderilebileceğini savunuyorlar. Aslında bu görüş, eski-kuşak revizyonistlerin savunduğu "emperyalizm -ötesi (ultra-emperyalizm) teorisi"nden çalınmadır, ve, Lenin'in söylediği gibi, "saçmalığın da ötesinde"dir.

Bilindiği gibi emperyalizm çağında, Lenin, "eşit olmayan ekonomik ve politik gelişme, kapitalizmin mutlak bir yasasıdır"[27] diyen önemli tezini ortaya koymuştur. Emperyalizm çağında, kapitalist ülkelerin eşit olmayan gelişmesi, sıçramalar biçimini alır, önceleri geride olanlar ileriye sıçrarlarken, önceleri ilerde olanlar da geride kalırlar. Kapitalizmin eşit olmayan gelişmesinin bu amansız yasası, II. Dünya Savaşı'ndan sonra da geçerliliğini korumaktadır. Amerikan emperyalistleri, revizyonistler ve oportünistler, Amerika Birleşik Devletleri kapitalizmindeki gelişmenin bu amansız yasanın üstüne çıktığını durmadan ileri sürmektedirler, ama, Japonya'nın, Batı Almanya'nın, İtalya'nın, Fransa'nın ve öteki bazı kapitalist ülkelerin ekonomik büyüme hızları, Savaş'tan sonraki yıllarda, Amerika Birleşik Devletleri'ninkini aşmışlardır. Dünya kapitalist ekonomisi içinde Amerika Birleşik Devletleri'nin ağırlığı azalmıştır. Amerika Birleşik Devletleri'nin sanayi üretimi, 1948'de tüm kapitalist dünya üretiminin yüzde 53.4'ünü oluştururken, bu, 1960'da yüzde 44.1'e, 1961 yılında da yüzde 43'e düşmüştür.

Amerika Birleşik Devletleri kapitalizminin ekonomik büyüme hızı öteki bazı kapitalist ülkelerin büyüme hızlarının gerisinde kalmakla birlikte, Amerika Birleşik Devletleri, kapitalist dünyadaki tekelci durumunu büsbütün yitirmiş değildir. Dolayısıyla bir yanda Amerika Birleşik Devletleri, dünyadaki tekelci ve egemen durumunu sürdürmek ve genişletmek için büyük çaba göstermekte, bir yanda da öteki emperyalist ve kapitalist ülkeler, Amerikan emperyalizminin bu denetimini sarsmak için uğraşmaktadırlar. Bu, kapitalist dünyanın ekonomik-politik sistemi içinde, büyük önem taşıyan ve gitgide keskinleşen bir çelişmedir. Amerikan emperyalizmi ile öteki emperyalist ülkeler arasındaki bu çelişmenin yanısıra, öteki emperyalist ülkeler arasında ve öteki kapitalist ülkeler arasında da çelişmeler

---

[27] Lenin, "Avrupa Birleşik Devletleri Şiarı", **Seçilmiş Yapıtları,** International Publishers, New York, 1943, cilt 5, s. 141.

vardır. Emperyalist güçler arasındaki çelişmeler, yatırım alanları, pazarlar ve hammadde kaynakları için mutlaka zorlu bir savaşıma yolaçarlar ve aslında yolaçmışlardır da. Burada, eski sömürgecilikle yeni sömürgecilik arasındaki, yenen emperyalist ülkelerle yenik emperyalist ülkeler arasındaki savaşımlar içiçe girmiş durumdadırlar. Kongo olayı, geçenlerde Avrupa Ortak Pazarı üzerinde kopan kavga ve Amerika Birleşik Devletleri'nin Japon mallarının ithalini kısıtlamasından doğan kavga, bu savaşımların en açık örnekleridir.

İtalyan Komünist Partisi'ne sunulan Tezler'de, "Amerika Birleşik Devletleri kapitalizminin mutlak ekonomik üstünlüğünü, kapitalizme ve emperyalizme özgü eşit olmayan gelişme ve sıçrama sürecine uygun olarak, kaybetmeye başlamış olduğu" belirtilmekle birlikte, Togliatti ve öteki arkadaşlar, bu olgudan, kapitalist dünyadaki çelişmelerin genişlediği ve derinleştiği gerçeğini çıkaramamışlar, ayrıca, bu yeni olgunun, emperyalist devletler arasında amansız ölüm-kalım savaşımlarına, emperyalist ülkelerdeki çeşitli tekel grupları arasında ve kapitalist ülkelerde proletarya ve tüm emekçi halkla tekelci kapitalistler arasında amansız savaşımlara sahne olan yeni bir durum ortaya çıkaracağını görememişlerdir. Sosyalist devrimin bir dizi ülkede zafere ulaşması sonucu, emperyalist denetim altındaki dünya pazarı büyük ölçüde daralmıştır; üstelik Asya'da, Afrika'da ve Latin Amerika'da ulusal bağımsızlığa kavuşmuş birçok ülkenin ortaya çıkması, bu alanlarda emperyalizmin ekonomik tekelini sarsmıştır. Bu koşullar altında, kapitalist dünyada yer alan keskin savaşımlar, eskisine göre zayıflamış değil, tersine daha da şiddetlenmiştir.

Şimdi ortada, temelden farklı iki dünya sistemi, sosyalist sistemle kapitalist sistem; ve birbirine karşıt iki dünya kampı, sosyalist kampla emperyalist kamp var. Olayların akışı içinde, sosyalizmin gücü, emperyalizmin gücünü aşmıştır. Elbette ki, sosyalist ülkelerin gücü, bütün ülkelerin devrimci halklarının, ulusal kur-

tuluş hareketlerinin ve barış hareketlerinin güçleriyle birlikte, emperyalistlerle uşaklarının gücünü kat kat aşmaktadır. Başka bir deyişle, bir tüm olarak dünya güçler dengesinde üstünlük, emperyalistlerde değil, sosyalizm ve devrimci halklardadır; emperyalist savaş güçlerinde değil, dünya barışını savunan güçlerdedir. Biz Çin Komünistlerinin söylediği gibi, "Doğu rüzgârı, Batı rüzgârına üstün gelmiştir." II. Dünya Savaşı'ndan sonra dünya güçler dengesinde oluşan bu muazzam değişmeyi dikkate almamak, son derece yanlış olur. Ancak, bu değişme, kapitalist dünyanın doğasındaki çeşitli çelişmeleri ortadan kaldırmış değildir, kapitalist toplumda geçerli olan orman kanunlarını değiştirmiş değildir, ve, çıkarları peşinde koşan emperyalist ülkelerin, bloklara ayrılarak her tür çatışmaya girmeleri olasılığını ortadan kaldırmış değildir.

Kapitalizm ve sosyalizm sistemleri arasındaki farkın, dünya güçler dengesindeki değişmenin sonucu, kendiliğinden yokolacağı nasıl söylenebilir?

Kapitalist dünyanın doğasındaki çeşitli çelişmelerin, dünya güçler dengesindeki bu değişmenin sonucu olarak kendiliğinden kaybolacağı nasıl söylenebilir?

Kapitalist ülkelerin egemen güçlerinin, dünya güçler dengesindeki bu değişmenin sonucu olarak, tarih sahnesinden kendiliklerinden çekilip gidecekleri nasıl söylenebilir?

Ne var ki, bu görüşler, Togliatti ve öteki arkadaşların programında yer alan görüşlerin ta kendisidir.

## İKİNCİ DÜNYA SAVAŞI'NDAN SONRA DÜNYADAKİ ÇELİŞMELERİN ODAK NOKTASI

Togliatti ve öteki arkadaşlar, beden olarak kapitalist dünyada yaşıyorlar ama, kafaları bulutlarda geziyor.

Bu arkadaşlar, kapitalist dünyanın komünistleri olarak, kendi ülkelerinin proletaryasına ve bütün ezilen halklara ve uluslara, doğru yolu çizebilmek için,

marksist-leninist sınıf çözümlemesine dayanmak, bir tüm olarak dünya durumundan başlayarak, sosyalist kampla emperyalist kamp arasındaki çelişmeyi çözümlemek, ve, emperyalist devletler arasındaki, emperyalist devletlerle ezilen uluslar arasındaki, emperyalist ülkelerde burjuvazi ile proletarya ve tüm emekçi halk arasındaki çelişmelerin çözümlenmesine ağırlık vermek zorundadırlar. Ama, ne yazık ki, Togliatti ve öteki arkadaşlar bunu başaramamışlardır. Bu kişiler, çelişmeler konusunda gayet ilgisiz saçmalıklarla uğraşırlarken, aslında bu çelişmeleri gizlemeye ve İtalyan proletaryasıyla bütün ezilen halkları ve ulusları yanlış yönlere çekmeye çalışıyorlar.

Togliatti arkadaş, emperyalist kampla sosyalist kamp arasındaki çelişmeyi, Tito gibi, "iki büyük askerî blokun varlığı ve karşıtlığı"[28] olarak tanımlıyor, ve, "bu durumun değiştirilmesi" ile, "savaşsız" bir dünyanın "barış içinde işbirliği yapılan"[29] bir dünyanın gerçekleştirilebileceğini ve dünyanın iki büyük sosyal sistemi arasındaki çelişmenin kaybolacağını ileri sürüyor.

Togliatti arkadaşın bu görüşleri biraz fazlaca saf-dil görüşler. Togliatti, emperyalist ülkelerin yöneticilerinin "anlayışlı" olacakları anı sabırla bekliyorsa da, emperyalistlerin, onun dileklerine uygun biçimde, gönüllü olarak silâhlarını bırakacakları ya da sosyal sistemlerini değiştirecekleri gün asla gelmeyecektir. Bu görüşler, özünde, tek bir anlama gelebilir, o da, sosyalist ülkelerin savunmalarını bırakmaları ya da ortadan kaldırmaları gerektiği ve sözümona bir liberalleşme olması yani emperyalistlerin ötedenberi istedikleri gibi, sosyalist sistemden kapitalizme doğru bir "barışçı evrim"in ya da "kendiliğinden evrim"in gerçekleştirilmesidir.

Emperyalist kampla sosyalist kamp arasındaki çelişme iki sosyal sistem arasında bir çelişmedir ve dün-

---

28 İtalyan Komünist Partisi'nin 10. Kongresine Togliatti'nin Sunduğu Rapor.

29 Aynı.

yadaki bu temel çelişme hiç kuşkusuz çok keskindir. Nasıl olur da bir marksist-leninist, bu temel çelişmeyi iki sosyal sistem yerine, iki askerî blok arasındaki çelişme olarak görebilir?

Ayrıca, bir marksist-leninist, dünyadaki çelişmeleri yalnızca emperyalist kampla sosyalist kamp arasındaki çelişme olarak da görmemelidir.

Şunu belirtelim ki, sosyalist ülkeler, doğaları gereği, dışa yayılmayı gereksinmezler; yayılamazlar, yayılmazlar ve yayılmamalıdırlar. Bu ülkelerin kendi iç pazarları vardır, özellikle Çin ve Sovyetler Birliği en geniş iç pazarlara sahiptirler. Aynı zamanda, sosyalist ülkeler, eşitlik ve karşılıklı çıkar ilkesine uygun olarak uluslararası ticarete girerler; ama onların emperyalist ülkelerle pazarlar ve nüfuz bölgeleri için kapışmalarına ve hele emperyalist ülkelerle bu alanda çatışmalara, özellikle silâhlı çatışmalara girmelerine hiç gereksinim yoktur.

Ancak, emperyalist ülkeler için sorunlar bambaşkadır.

Kapitalist-emperyalist sistem varolduğu sürece, kapitalist-emperyalizmin yasaları işlemeye devam eder. Emperyalistler, içte, kendi halklarını daima ezer ve sömürürler, dışta da, öteki uluslara ve ülkelere karşı saldırılara girişerek bu uluslarla halkları daima ezer ve sömürürler. Emperyalistler, sömürgeleri, yarı-sömürgeleri ve nüfuz bölgelerini kendileri için daima birer refah kaynağı olarak görürler. Emperyalizmin "uygar" kurtları, Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkelerine daima, yalanıp yutulacak lezzetli bir et gözüyle bakmışlardır. Bunlar, sömürgelerdeki ve nüfuz bölgelerindeki halkların savaşımlarını ve ayaklanmalarını türlü yollarla bastırmaktan geri kalmamışlardır. Kapitalist-emperyalistler, ister eski sömürgecilik politikasını, ister yeni-sömürgecilik politikasını izlesinler, emperyalizmle ezilen uluslar arasındaki çelişme giderilemez. Bu, son derece keskin, uzlaşmaz bir çelişmedir, ve, gizlenemez.

Üstelik, emperyalist devletler, pazarları, hammad-

de kaynaklarını, nüfuz bölgelerini ve savaş sözleşmelerinin kârlarını paylaşmak için birbirleriyle durmadan savaşım yürütürler. Bazan bu savaşım, keskinliğini bir parça kaybedebilir ve bunun sonucu bazı uzlaşmalar, hattâ "devlet grupları arasında bağlaşmalar" doğabilir; ama, bu gevşemeler, uzlaşmalar ve bağlaşmalar, emperyalistler arasında daima daha keskin, daha zorlu ve daha yaygın çelişmelere ve savaşımlara yolaçarlar.

Alman, İtalyan ve Japon faşistlerinin yerini alan Amerikan emperyalistleri, II. Dünya Savaşı'ndan buyana, dünyanın dörtbir yanında bir yayılma politikası yürütmektedirler. Amerikan emperyalistleri, Sovyetler Birliği'ne karşıkoyma perdesi altında, savaş sonrası koşullarından yararlanarak, bir dizi kapitalist ülkeyi —İngiltere, Fransa, Batı Almanya, Japonya, İtalya, Belçika, Kanada, Avustralya vb.— doğrudan Amerika Birleşik Devletleri tekelci sermayesinin denetimi altına sokmuşlardır. Bu denetim, askerî olduğu kadar da ekonomik ve politik bir nitelik taşımaktadır.

Başka bir deyişle, Amerikan emperyalizmi, kapitalist dünyada, eşi görülmemiş büyüklükte bir imparatorluk kurma çabasındadır. Amerikan emperyalizminin kurmaya çalıştığı bu dev imparatorluk, yalnızca Batı Almanya, İtalya ve Japonya gibi yenik düşmüş ülkeleri ve onların eski sömürgeleriyle nüfuz bölgelerini değil, İngiltere, Fransa, Belçika vb. gibi savaş sırasında Amerika'nın bağlaşığı olan ülkeleri ve onların eski ve şimdiki sömürgeleriyle nüfuz bölgelerini de köleleştirme hedefi gütmektedir.

Yani, Amerikan emperyalizmi, bu eşi görülmemiş büyüklükteki imparatorluğun peşinde koşarken, çabalarını, Amerika Birleşik Devletleri ile sosyalist ülkeler arasında kalan devasa ara bölgenin ele geçirilmesi üzerinde yoğunlaştırmaktadır. Amerikan emperyalizmi, aynı zamanda, sosyalist ülkelere karşı yeraltı çalışımları, baltalama ve saldırı hareketleri yürütmek için her tür yola başvurmaktadır.

Burada, Mao Tsetung arkadaşın, 1946 Ağustos'un-

da, Amerikan emperyalistlerinin o zamanlar kullandığı anti-Sovyet sis perdesini sergileyen ve dünya durumunu çözümleyen ünlü konuşmasını anımsatmak yerinde olur:

> Amerika Birleşik Devletleri ile Sovyetler Birliği'ni, Avrupa'daki, Asya'daki ve Afrika'daki birçok kapitalist, sömürge ve yarı-sömürge ülkeyi içine alan geniş bir bölge ayırmaktadır. Amerikan gericilerinin, bu ülkeleri kendilerine bağımlılaştırmadan önce Sovyetler Birliği'ne saldırmaları sözkonusu olamaz. Amerika Birleşik Devletleri şimdi, Pasifik'te, bütün eski İngiliz nüfuz bölgelerinin toplamından daha geniş alanları denetimi altında tutuyor; Japonya'ya, Çin'in Kuomintang yönetimi altındaki kesimine, Kore'nin yarısına ve Güney Pasifik bölgesine egemen durumda bulunuyor. Orta ve Güney Amerika'yı da çoktandır denetimi altında bulundurmaktadır. Amerika Birleşik Devletleri, ayrıca, İngiliz İmparatorluğu'nun tümünü ve Batı Avrupa'yı da denetimi altına almak istiyor. Çeşitli bahaneler kullanarak, geniş ölçüde askerî planlar hazırlıyor ve birçok ülkede askerî üsler kuruyor. Amerikan gericileri, tüm dünyada kurdukları ve kurmaya hazırlandıkları askerî üslerin Sovyetler Birliği'ni hedef aldığını söylüyorlar. Bu askerî üslerin Sovyetler Birliği'ne karşı yöneltildiği doğrudur. Ancak, bugün için, Amerikan saldırısına uğrayacak ilk hedef Sovyetler Birliği değil, bu askerî üslerin bulunduğu ülkelerdir. Bu ülkelerin, kendilerini kimin ezdiğini, Sovyetler Birliği'nin mi, yoksa Amerika Birleşik Devletleri'nin mi ezdiğini yakın bir gelecekte anlayacaklarına inanıyorum. Amerikan gericilerinin, kendilerini bütün dünya halklarının karşısında bulacakları gün gelecektir. Elbette ki, Amerikan gericilerinin Sovyetler Birliği'ne saldırmaya hiç niyetleri olmadığını söylemiyorum. Sovyetler Birliği, dünya barışının savunucusu ve dünyanın, Amerikan gericilerinin tahakkü-

mü altına girmesini engelleyen güçlü bir öğedir. Sovyetler Birliği'nin varlığından dolayı, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki ve tüm dünyadaki gericilerin ihtiraslarını gerçekleştirmeleri kesinlikle olanaksızdır. Amerikan gericileri, işte bu yüzden, Sovyetler'den kudurmuşçasına nefret ediyorlar ve bu sosyalist devleti yıkma hayali peşindedirler. Ama, Amerikan gericilerinin, şimdi, II. Dünya Savaşı'nın hemen arkasından, bir Sovyet-Amerikan savaşı için naralar atmaları ve havayı bulandırmaları, bizi, onların amaçlarına daha yakından bakmaya zorluyor. O zaman görünüyor ki, Amerikan gericileri, Sovyet aleyhtarı şiarların perdesi ardında, Amerikan işçilerine ve demokratik çevrelerine azgınca saldırıyorlar ve Amerika'nın dışa doğru yayılmasına hedef olan bütün ülkeleri Amerika'ya bağımlılaştırıyorlar. Amerikan halkı ve Amerikan saldırısının tehdidi altında bulunan bütün ülkelerin halkları, birleşmeli ve Amerikan gericileriyle onların bu ülkelerdeki uşaklarının saldırılarına karşı savaşım vermelidirler. Üçüncü bir dünya savaşı, ancak bu savaşımda kazanılacak zaferle önlenebilir; yoksa, bu savaş önlenemez.[30]

Böylece, Mao Tsetung arkadaş, onaltı yıl önceden, Amerikan emperyalistlerinin dev bir dünya imparatorluğu kurma yolundaki çabalarını büyük bir açıklıkla sergiliyor, Amerikan emperyalistlerinin dünyayı köleleştirmeye yönelen çılgınca planlarıyla nasıl başedileceğini ve bir üçüncü dünya savaşını önlemek için nasıl uğraşılacağını gösteriyordu.

Konuşmasının bu bölümünde, Mao Tsetung arkadaş, Amerikan emperyalistleriyle sosyalist ülkeler arasında geniş bir ara bölgenin yer aldığını açıklıyor. Bu ara bölge, Amerika Birleşik Devletleri dışında kalan tüm kapitalist dünyayı içine almaktadır. Amerikan em-

---

[30] Mao Tsetung, "Amerikan Gazetecisi Anna Louise Strong'le Konuşma", **Seçilmiş Yapıtları,** Foreign Languages Press, Pekin, 1961, cilt IV, s. 99-100. [**Türk Solu,** cilt 2, sayı 75 (Nisan 1969), s. 16].

peryalistlerinin, sosyalist kampa karşı yönelttikleri savaş naraları, onların bir yandan sosyalist ülkelere karşı bir saldırı savaşı hazırlıkları yaptıklarını ve bu ülkeleri yoketme hayali peşinde olduklarını gösteren, bir yandan da, ara bölgeye saldırarak, burayı köleleştirme yolundaki yakın amaçlarını gizlemek için kullandıkları bir sis perdesidir.

Dünya hegemonyası hırsıyla yanıp tutuşan Amerikan emperyalistlerinin bu saldırı ve köleleştirme politikası, ilkönce ara bölgedeki ezilen halkların ve ulusların, özellikle Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkelerindeki halkların direnişleriyle karşılaşmaktadır. Bu gerici politika, aslında Asya'nın, Afrika'nın ve Latin Amerika'nın ezilen halklarının ve uluslarının devrim ateşini tutuşturmuş, bu bölgelerde on yıldan fazla bir süredir yalazlanmakta olan devrim alevlerini körüklemiştir. Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkelerindeki devrim ateşi, emperyalist tahakkümün temellerini sarsıyor; bu ateş yayılmaktadır, daha da geniş alanlara yayılacağı kesindir.

Bu arada, Amerikan emperyalizminin dünya hegemonyası politikası, emperyalist devletler arasındaki kavgayı ve eski sömürgecilerle yeni-sömürgecilerin sömürgeler ve nüfuz bölgeleri üzerindeki kavgasını kaçınılmaz olarak şiddetlendirmektedir; bu hükmetme politikası, Amerikan emperyalizmiyle buna karşı direnen bütün öteki emperyalist devletler arasındaki savaşımları da şiddetlendirmektedir. Bu savaşımlar, emperyalizmin çıkarlarını temelden etkilerler; emperyalist hasımlar birbirlerine aman vermezler, çünkü her biri ötekileri boğma çabasındadır.

Asya, Afrika ve Latin Amerika'nın, kurtuluşları için savaşım yürüten ezilen halklarına ve uluslarına karşı Amerikan emperyalistlerinin ve ortaklarının izledikleri politika, son derece gerici bir baskı ve aldatma politikasıdır. Güçlü bir görev duygusuyla hareket eden sosyalist ülkeler, bu alanlarda yer alan ulusal ve demokratik devrimci savaşımlara karşı, elbette ki, bir

duygudaşlık ve destekleme politikası izleyeceklerdir. Bu iki politika temelden farklıdırlar. Aralarındaki çelişme, bu alanlarda kaçınılmaz olarak kendini göstermektedir. Modern revizyonistlerin bu alanlara çevrik politikası, aslında, emperyalistlerin politikasının amaçlarına hizmet etmektedir. Dolayısıyla, marksist-leninistlerin politikasıyla modern revizyonistlerin politikası arasındaki çelişme de bu alanlarda kaçınılmaz olarak kendini göstermektedir.

Asya, Afrika ve Latin Amerika'nın geniş alanlarında yaşayan nüfus, kapitalist dünyanın toplam nüfusunun üçte-ikisinden fazlasını oluşturmaktadır. Bu alanlarda durmadan kabaran devrim seli ve bu alanlar üzerinde emperyalistler arasındaki ve eski sömürgecilerle yeni-sömürgeciler arasındaki savaşımlar, bu alanların, kapitalist dünyadaki çelişmelerin odak noktasını oluşturduğunu açıkça göstermektedir; ayrıca, bu alanların, dünyadaki çelişmelerin de odak noktasını oluşturdukları söylenebilir. Bu alanlar, emperyalist zincirin en zayıf halkası ve dünya devriminin fırtına merkezidirler.

Son onaltı yılın deneyi, Mao Tsetung arkadaşın, dünyadaki çelişmelerin II. Dünya Savaşı'ndan sonraki odak noktasını gösteren tezini tamamen doğrulamıştır.

## DÜNYADAKİ ÇELİŞMELERİN ODAK NOKTASI DEĞİŞMİŞ MİDİR?

Son onaltı yıl içinde dünyada muazzam değişmeler olmuştur. Bu değişmelerin başlıcaları şunlardır:

1. Avrupa'da ve Asya'da bir dizi sosyalist devletin kurulması ve Çin'de halk devriminin zafere ulaşması sonucu, bu ülkeler, Sovyetler Birliği'yle birlikte sosyalist kampı oluşturdular. Oniki ülkeyi, Arnavutluk'u Bulgaristan'ı, Macaristan'ı, Vietnam'ı, Demokratik Alman Cumhuriyeti'ni, Çin'i, Kore'yi, Moğolistan'ı, Polonya'yı, Romanya'yı, Sovyetler Birliği'ni ve Çekoslovakya'yı içine alan sosyalist kamp, toplam olarak bir

milyar nüfusa sahiptir. Bu durum, dünya güçler dengesini temelden değiştirmiştir.

2. Sovyetler Birliği'nin ve tüm olarak sosyalist dünyanın gücü büyük ölçüde artmış ve etki alanı büyük ölçüde genişlemiştir.

3. Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkelerinde, ulusal kurtuluş hareketleri ve halkların devrimci hareketleri, geniş alanlarda, Amerikan emperyalizmiyle ortaklarının mevzilerini bir kasırga şiddetiyle tahrip etmiştir ve tahrip etmektedir. Kahraman Küba halkı, Amerikan emperyalizminin yerli uşaklarının gerici yönetimini alaşağı ettikten sonra, devriminde büyük zaferler kazanmıştır ve sosyalizm yolunda ilerlemektedir.

4. Avrupa'nın ve Amerika'nın kapitalist ülkelerinde, işçi sınıfıyla öteki emekçi halkların, demokratik haklar ve sosyalizm uğrundaki savaşımlarında yeni bir canlılık ve yeni gelişmeler göze çarpmaktadır.

5. Kapitalist ülkelerin eşit olmayan gelişmeleri daha da belirgin hale gelmiştir. Amerika'ya kafatutmaya başlayan Fransa'nın kapitalist güçlerinde bazı yeni gelişmeler olmuştur. İngiltere'yle Amerika arasındaki çelişme daha da şiddetlenmiştir. II. Dünya Savaşı'ndan yenik çıkan uluslar, Batı Almanya, İtalya ve Japonya, Amerika'nın desteğiyle yine ayağa kalkmışlar, ve, Amerika'nın tahakkümünü silkip atmak için uğraşmaya başlamışlardır. Yine birer savaş yuvası haline gelmekte olan Batı Almanya'da ve Japonya'da militarizm yeniden canlanmıştır. Bugün, Batı Almanya, Amerikan emperyalizminin dünya kapitalist pazarındaki başlıca rakibi olarak yine onunla çatışmaktadır. Japonya'yla Amerika arasındaki rekabet de gittikçe şiddetlenmektedir.

6. Kapitalist ülkeler, ekonomik ve politik alanda, birbirlerine oranla gitgide daha eşitsiz bir biçimde gelişirlerken, bu ülkelerin tekelci kapitalist grupları arasındaki rekabet de gitgide keskinleşmektedir.

Bütün bu değişiklikler gösteriyor ki, çeşitli ülkelerin halkları, uyanırlar ve birleşirlerse, Amerikan emper-

yalistleriyle onların uşaklarını alaşağı edebilirler. Özgürlüklerini ve kurtuluşlarını kazanabilirler.

Yine bu değişiklikler gösteriyor ki, sosyalist ülkelerin gücü ne kadar büyürse, sosyalist kampın birliği o kadar sağlam, ezilen ulusların kurtuluş hareketleri o kadar geniş, ve, kapitalist ülkelerdeki proletarya ile ezilen halkların savaşımları o kadar şiddetli olacaktır; o zaman, emperyalistleri, halkların evrensel istemine meydan okumaya cesaret edemeyecekleri biçimde sınırlama, yeni bir dünya savaşını önleme ve dünya barışını koruma olanağı da o kadar artacaktır.

Yine bu değişiklikler gösteriyor ki, Amerikan emperyalizmiyle öteki emperyalist ülkeler arasındaki çelişmeler gitgide derinleşmekte ve keskinleşmektedir; ve ayrıca, bu ülkeler arasında yeni çelişmeler ortaya çıkmaktadır.

Çin halkının devrimindeki zafer, bütün sosyalist ülkelerin sosyalizmin kuruluşunda kazandıkları zaferler, birçok ülkede millî demokratik devrimin zaferleri, ve, Küba halkının devrimindeki zafer, Amerikan emperyalistlerinin, dünyayı köleleştirme yolundaki çılgın planlarına öldürücü vuruşlar indirmişlerdir. Amerikan emperyalistleri, saldırgan politikalarını sürdürebilmek için, yönettikleri Sovyet aleyhtarı propagandanın yanısıra, Çin'e karşı da, özellikle son yıllarda, yoğun bir propagandaya girişmişlerdir. Bu propagandayı yürütmekteki amaçları, elbette ki, bize ait olan Taiwan üzerindeki silâhlı işgallerini sürdürmek ve ülkemiz aleyhine her tür yıkıcı çalışımda bulunmaktır. Amerikan emperyalistlerinin, bu propagandayı, aynı zamanda bir başka amaçla, Japonya'nın, Güney Kore'nin ve bütün Güneydoğu Asya'nın denetimi ve köleleştirilmesi amacıyla kullandıkları açıktır. Japonya - Amerika Birleşik Devletleri Karşılıklı İşbirliği ve Güvenlik Antlaşması, SEATO vb., Amerika'nın, bu bölgede birsürü ülkeyi denetlemek ve köleleştirmek için kullandığı araçlardır.

Amerikan emperyalistleri, Hindistan gericilerine ve Nehru hükümetine, gizli ve açık, yıllardır yardımda

bulunuyorlar. Gerçek amaçları nedir? Amerikan emperyalistleri, önceleri İngiliz İmparatorluğu'nun bir sömürgesi ve şimdi de Commonwealth'in bir üyesi olan Hindistan'ı sinsi yollarla bir Amerikan nüfuz bölgesi haline getirmeye, İngiliz İmparatorluk Tacının "en parlak mücevherini", Yankee Dolar İmparatorluğu Tacının bir mücevheri haline getirmeye çalışıyorlar. Amerikan emperyalistleri bu hedefe ulaşmak için, önce, Hindistan halkını ve bütün dünya halklarını aldatacak bir bahane icat etmek ya da bir sis perdesi yaratmak zorundadırlar; "Çin'in saldırısı" diye bir şeye kendileri de inanmadıkları halde, Çin'e ve sözümona Çin saldırısına karşı kampanya açmaları bu yüzdendir. Amerikan emperyalistleri, Nehru hükümetinin Çin'e karşı girişmiş olduğu askerî harekâtı, Hindistan'a egemen olmak için bulunmaz bir fırsat olarak görmüşlerdir. Nehru'nun Çin - Hint sınır çatışmasını körüklemesinden sonra, Amerikan emperyalistleri, Çin'e karşıkoyma bahanesiyle, Hindistan'a tantanayla girdiler ve bu ülkede askerî, politik ve ekonomik alanlardaki etkilerini genişlettiler.

Amerikan emperyalistlerinin bu yoğun tecavüzleri, Amerikan gericilerinin Hindistan üzerine yeni-sömürgecilik planlarında attıkları önemli bir adımdır; bu tecavüzler, emperyalist ülkelerin pazarlarını ve nüfuz bölgelerini ele geçirmek ve dünyayı yeniden bölüşmek için gizli ve açık olarak giriştikleri savaşımda önemli bir gelişmedir. Amerikan emperyalistlerinin bu tecavüzlerinin, Hindistan halkı içinde yeni bir uyanışı hızlandıracağı, ve aynı zamanda, Hindistan'da İngiliz emperyalizmiyle Amerikan emperyalizmi arasındaki çelişmeyi şiddetlendireceği kesindir.

Eski sömürgelerin kaybedilmesi, ulusal devrim hareketlerinin yaygınlaşması ve dünya kapitalist pazarının daralması yüzünden, emperyalist ülkeler arasındaki kapışma, yalnızca Asya'nın, Afrika'nın, Latin Amerika'nın ve Avustralya'nın birçok kesimlerinde süregelmekle kalmıyor, kapitalizmin eski yurdu Batı Avru-

pa'da da kendini gösteriyor. Emperyalist ülkeler arasındaki didişmenin, barış-zamanında bu kadar yoğunluk kazandığı ve Batı Avrupa'nın her köşesine yayıldığı, tarihte görülmüş değildir; ayrıca, bu didişmenin, Batı Avrupa gibi sanayi bakımından gelişmiş bölgeler üzerinde korkunç bir kapışma biçimini alması da ilk kez görülen bir olaydır. Batı Almanya, Fransa, İtalya ve Benelüks ülkelerinden oluşan Avrupa Ortak Pazarı, İngiltere'nin liderliğindeki yedi ülkeden oluşan Avrupa Serbest Ticaret Birliği, ve, Amerika Birleşik Devletleri tarafından enerjik bir biçimde planlanan Atlantik topluluğu, emperyalist devletlerin Batı Avrupa pazarları üzerindeki korkunç kapışmalarını temsil ederler. Togliatti ve öteki arkadaşların "İtalyan ticaretinin her yönde gelişmesi"[31] dedikleri şey, aslında, İtalyan tekelci kapitalistlerinin pazarlara yönelmesini gösterir.

Batı Avrupa dışında, Amerika'nın, Japonya'dan pamuk ithalini kısıtlaması üzerine çıkan son kavga, Amerika'yla Japonya arasındaki pazar savaşımının gittikçe açığa çıktığını gösterir.

Togliatti arkadaşla öteki arkadaşlar, "sömürge sisteminin hemen hemen tümden çöktüğünü"[32] ve "artık dünyada emperyalizme ayrılmış nüfuz bölgeleri kalmadığını"[33] söylüyorlar. Daha başkaları da "dünyada hâlâ sömürge yönetimi altında inleyen ancak elli milyon insan kalmış olduğunu" ve sömürge sisteminin artık yalnızca izlerine rastlandığını söylüyorlar. Onların gözünde, emperyalizme karşı savaşım, artık Asya, Afrika ve Latin Amerika halklarının çetin görevi olmaktan çıkmıştır. Böyle bir görüşün hiçbir olgusal temeli yoktur. Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkelerinin pek çoğu, emperyalist saldırı ve baskının, eski ve yeni-sömürgeciliğin tahakkümünün kurbanları olmakta devam ediyorlar. Son yıllarda bazı ülkeler, bağımsızlıklarına kavuş-

---

31 "İtalyan Komünist Partisi'nin 10. Kongresine Tezler".

32 İtalyan Komünist Partisi'nin 10. Kongresine Togliatti'nin Sunduğu Rapor.

33 İtalyan Komünist Partisi Merkez Komitesi'nde Togliatti'nin Konuşması.

muş olmakla birlikte, bu ülkelerin ekonomileri hâlâ yabancı tekelci sermayenin denetimi altındadır. Bazı ülkelerde, eski sömürgeciler kapıdışarı edilmişlerdir; ama daha da güçlü ve tehlikeli olan yeni tip sömürgeciler bu ülkelere zorla girmişler ve bu bölgelerdeki ulusların varlığını çok ciddî bir biçimde tehdit etmeye başlamışlardır. Bu bölgelerdeki halklar, emperyalizme karşı savaşımlarını tamamlamış olmaktan çok uzaktırlar. Bizimki gibi, millî demokratik devrimini tamamlamış, hattâ sosyalist devriminde zafere ulaşmış bir ülkede bile, Amerikan emperyalistlerinin saldırılarıyla savaşma görevi sona ermiş değildir. Kutsal toprağımız Taiwan, Amerikan emperyalistlerinin zora dayanan işgali altındadır; birçok emperyalist ülke, bugün hâlâ, büyük Çin Halk Cumhuriyeti'nin varlığını tanımayı reddetmektedirler; Çin, Birleşmiş Milletler'deki haklı yerini almaktan haksız olarak alıkonulmaktadır. Emperyalizme karşı, eski ve yeni-sömürgeciliğe karşı savaşım vermek, Asya, Afrika ve Latin Amerika'nın geniş topraklarında yaşayan ezilen halklar ve uluslar için birinci ve en âcil görev olma niteliğini korumaktadır.

Son onaltı yıl içinde dünyada oluşan değişmeler tekrar tekrar tanıtlamıştır ki, Amerikan emperyalistlerinin köleleştirme politikasıyla bütün ülkelerin halkları arasındaki, ve, Amerikan emperyalistlerinin dünya ölçüsünde yayılma politikasıyla öteki emperyalist devletler arasındaki çelişme savaş-sonrası dünyadaki çelişmelerin odak noktasını oluşturmaktadır. Bu çelişme, özellikle Amerikan emperyalistleri ve onların uşaklarıyla Asya, Afrika ve Latin Amerika'nın ezilen halkları ve ulusları arasındaki çelişmede ve bu alanlar üzerinde savaşım veren eski ve yeni-sömürgeciler arasındaki çelişmede kendini göstermektedir.

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE
EZİLEN ULUSLAR, BİRLEŞİNİZ!

Uzun zamanlardan beri Asya, Afrika ve Latin Amerika, Avrupalı ve Amerikalı sömürgecilerin yağması

ve baskısı altında bulunmaktadırlar. Sömürgeciler, bu geniş bölgeden elde edilen muazzam servetle beslenmişler ve yağ bağlamışlardır. Bu sömürgeciler, buralardaki halkları derin bir yoksulluğa, ekonomik ve kültürel geriliğe mahkûm ederlerken, onların kanını ve terini "kapitalist kültür ve uygarlık" için "gübre"[34] haline getirmişlerdir. Ancak, belirli bir sınıra ulaşıldığı anda, ters yönde bir değişim kaçınılmaz olur. Yabancı emperyalist ve sömürgeci zalimlerin uzun yıllar süren baskısı, kaçınılmaz olarak, bu bölgelerde yaşayan halklarda gitgide artan bir nefret yaratmış, bu halkları uykularından uyandırmış, onları kendi kişisel ve ulusal kurtuluşları için yılmak bilmez savaşımlar vermeye, hattâ silâhlı direniş hareketlerine, silâhlı ayaklanmalara girişmeye zorlamıştır. Buralarda köleliği kabul etmeyen pek çok insan vardır, ve, bunların içinde yalnızca işçiler, köylüler, zanatkârlar, küçük-burjuvazi ve aydınlar değil, yurtsever ulusal burjuvazi ve hattâ bazı yurtsever prensler ve aristokratlar da yer alır.

Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkelerinde, halkların sömürgeciliğe ve emperyalizme karşı direnişi, sürekli olarak gaddarca bastırılmış ve birçok yenilgilere uğramıştır. Ama, halklar her yenilginin arkasından bir daha ayağa kalkmış ve savaşmışlardır. Mao Tsetung arkadaş, Çin'e karşı girişilen emperyalist saldırıyı ve bu saldırının kendine karşı direniş hareketini nasıl doğurduğunu özlü bir biçimde açıklamıştır. 1949'da, Çin halkının büyük devrimi kesin zaferine ulaştığı zaman, Mao Tsetung arkadaş "Hayalleri Bir yana Bırakın, Savaşıma Hazırlanın" başlıklı yazısında şöyle diyordu:

> Bütün bu saldırı savaşları, politik, ekonomik ve kültürel saldırılar ve baskılarla birlikte, Çinlilerin emperyalizmden nefret etmelerine, "bu olanlar nedir?" diye düşünmelerine yolaçtı ve onları, devrimci ruhlarını bütünüyle ortaya koyarak, savaşım içinde birleşmeye zorladı. Onlar savaştılar, yenil-

---

34 Lenin, **Doğu Halkları Komünist Örgütlerinin İkinci Tüm Rusya Kongresine Söylev,** F.L.P.H., Moskova, 1954, s. 21.

diler, yine savaştılar, yine yenildiler ve yine savaştılar, ve, 109 yıllık deneyim kazandılar; küçük, büyük, askerî, politik, ekonomik, kültürel, kanlı, kansız yüzlerce savaşımın deneyimini kazandılar — ve, ancak ondan sonradır ki, bugünkü kesin zafere ulaştılar.[35]

Çin halkının savaşım içinde kazandığı deneyim, Asya, Afrika ve Latin Amerika'nın birçok ülkelerinde ve bölgelerinde, halkların kurtuluş savaşımları için pratik bir önem taşır. Büyük Ekim Devrimi, proletaryanın devrimci savaşımını ezilen ulusların kurtuluş savaşımlarına bağlamış ve bu ikincilere yepyeni bir yolaçmıştı.. Çin halkının devrimindeki başarı da, ezilen uluslara büyük bir zafer örneği vermiştir.

Asya, Afrika ve Latin Amerika'nın geniş bölgelerinde, halkların devrimci savaşımları, Rusya'daki Ekim Devrimi'ni ve Çin devrimini izleyerek, eşi görülmemiş boyutlara ulaştılar. Deneyler yine ve yine tanıtlamıştır ki, bu savaşımlarda zaman zaman gerilemeler olsa da, emperyalistler ve uşakları, bu devrim selini önlemeyi asla başaramayacaklardır.

Bugün, Avrupa ve Amerika'nın emperyalist ülkeleri, Asya, Afrika ve Latin Amerika halklarının kurtuluş savaşımlarınca çepeçevre kuşatılmış durumdadırlar. Bu savaşımlar, Batı Avrupa ve Kuzey Amerika'daki işçi sınıfının savaşımına canalıcı bir destek sağlamaktadır.

Marx, Engels ve Lenin, kapitalist ülkelerdeki köylü savaşımlarıyla sömürge ve bağımlı ülkelerdeki halkların savaşımlarını, kapitalist ülkelerdeki proletarya devriminin daima iki büyük ve yakın bağlaşığı olarak görmüşlerdir.

Bilindiği gibi Marx, 1856'da şu umudu besliyordu: "Almanya'da tüm sorun, proletarya devriminin, Köylü Savaşları'nın bir tür ikinci baskısıyla desteklenmesi

---

35 Mao Tsetung, **Seçilmiş Yapıtları**, F.L.P., Pekin cilt IV, s. 426.

olasılığına bağlı kalacaktır."[36] İkinci Enternasyonal'in kahramanları, Marx'ın miras bıraktığı bu kesin yönergeye uymaktan kaçınmışlar ve Lenin, onları şu sözlerle şiddetle suçlamıştı:

"Marx'ın, mektuplarından birinde —sanıyorum 1856'da— Almanya'da bir köylü savaşının, işçi sınıfı hareketiyle birleşerek devrimci bir durum yaratabileceği yolundaki umutlarını belirten sözünü — bu kadar yalın bir sözü bile, bir yana atmak istiyorlar ve bir kâse sıcak yulaf çorbasının çevresinde dolanan kedi gibi, bu sözün çevresinde sinsi sinsi dolanıyorlar."[37]

Lenin, proletaryanın kurtuluşunda, bir bağlaşık olarak köylülerin önemini tartışırken de, şöyle diyordu:

> Tüm insanlığın, emperyalistlerin son katliamı gibi şeylerden ve şimdi kapitalist dünyada gördüğümüz vahşi çelişmelerden genel olarak kurtulabilmesi, ancak işçi-köylü bağlaşmasının pekiştirilmesine bağlıdır.[38]

Stalin de şöyle diyordu:

> ... Proletarya devriminin öngününde, köylü sorunu gibi önemli bir sorun karşısında kayıtsız kalmak, proletarya diktatörlüğünü reddetmenin öbür yüzü, marksizme açıktan açığa ihanetin şaşmaz bir belirtisidir.[39]

Marx'la Engels'in şu ünlü sözlerini de biliyoruz: "Başka uluslara zulmeden bir ulus özgür olamaz." 1870 yılında Marx, o günkü durumun ışığında şu kestirmede bulunmuştu:

İrlanda sorunuyla yıllarca uğraştıktan sonra, İngi-

---

[36] Marx ve Engels, "Marx'tan Engels'e", **Seçilmiş Yapıtları**, F.L.P.H., Moskova, 1958, cilt 2, s. 454.

[37] Lenin, "Devrimimiz", **Marx, Engels, Marksizm**, F.L.P.H., Moskova, 1951, s. 547.

[38] Lenin, "Cumhuriyetin İç ve Dış Politikası Üzerine — Sovyetlerin 9. Tüm Rusya Kongresine Bir Rapor", **Bütün Yapıtları**, 4. Rusça baskısı, Moskova, cilt 33, s. 130.

[39] Stalin, "Leninizmin İlkeleri", **Yapıtları** F.L.P.H., Moskova, 1953, cilt 6, s. 128, [**"Leninizmin İlkeleri"**, Sol Yayınları, Ankara 1974, s. 56].

liz egemen sınıflarına kesin vuruşun ... *İngiltere'den değil ancak İrlanda'dan* indirilebileceği sonucuna vardım.[40]

1853'te, Çin'deki Taiping Devrimi sırasında Marx, "Çin'de ve Avrupa'da Devrim" adını taşıyan ünlü denemesinde şöyle yazıyordu:

> ... Çin devriminin, bugünkü sanayi sisteminin yükünü almış mayınını ateşleyeceği ve uzun süredir hazırlanan genel buhranın patlamasına yolaçacağı, bunun da, çevreye yayılarak, arkasından kıtada politik devrimleri sürükleyeceği rahatlıkla söylenebilir.[41]

Lenin, kapitalist ülkelerdeki proletarya ile ezilen ulusların birliğinin, proletarya devriminin zaferi bakımından taşıdığı büyük önem üzerinde durarak, Marx ve Engels'in görüşlerini geliştirmiştir. Lenin, "bütün ülkelerin işçileri ve ezilen uluslar, birleşiniz!" şiarıyla, bu görüşün çağımız için de doğru olduğunu tanıtlamış[42] ve şöyle demişti:

> Avrupa ve Amerika'nın işçileri, sermayeye karşı savaşımlarında, sermaye tarafından ezilen yüzmilyonlarca "sömürge" kölesiyle sıkıca ve tamamen birleşmeselerdi, ileri ülkelerdeki devrimci hareket, gerçekte, bir sahtelikten ibaret olurdu.[43]

Stalin, ulusal sorun üzerinde Marx, Engels ve Lenin tarafından kurulmuş olan teoriyi ve Lenin'in, ulusal sorunun, dünya sosyalist devrimi genel sorununun bir parçası olduğunu ortaya koyan tezini geliştirmiştir. Stalin, *Leninizmin İlkeleri* adlı yapıtında, şunları söylüyordu: "Leninizm, beyazlarla siyahlar arasındaki, Avrupalılarla Asyalılar arasındaki, emperyalizmin 'uy-

---

[40] Marx ve Engels, "Marx'tan S. Meyer ve A. Vogt'a", **Seçilmiş Mektupları,** F.L.P.H., Moskova, s. 285.

[41] **Marx'ın Çin Üzerine Yazıları,** Lawrence and Wishart, Londra, 1951, s. 7.

[42] Bakınız : Lenin, **Bütün Yapıtları,** 4. Rusça baskısı, Moskova, cilt 31, s. 423.

[43] Lenin, "Komünist Enternasyonalin İkinci Kongresi", **Seçilmiş Yapıtları,** F.L.P.H., Moskova, 1952, cilt 2, bölüm 2, s. 472-473.

gar' köleleriyle 'uygarlaşmamış' köleleri arasındaki duvarı yıktı, ve böylelikle, ulusl sorunu sömürgeler sorununa bağladı. Ulusal sorun, böylece, belirli bir devlet içi sorun halinden, genel ve uluslararası bir soruna, bağımlı ülkelerin ve sömürgelerin ezilen halklarını emperyalizmin boyunduruğundan kurtarma sorununa dönüştü."[44]

Stalin, "Ekim Devrimi ve Ulusal Sorun" başlıklı yazısında, Ekim Devrimi'nin dünya bakımından önemini tartışırken, Ekim Devrimi'nin dünya emperyalizmine *karşı,* Batı'nın proletaryasından başlayan ve Rus devriminden geçerek Doğu'nun ezilen halklarına dek uzanan yeni bir devrimler cephesi yaratmak yoluyla, *Sosyalist Batıyla köleleştirilmiş Doğu arasında bir köprü kurduğunu*"[45] belirtiyordu.

Böylece, Marx, Engels, Lenin ve Stalin, Avrupa ve Amerika proletaryasının kurtuluşu ve zaferi için gerekli iki temel koşulu apaçık bir biçimde ortaya koydular. Dış durumla ilgili olarak, gelişen ulusal kurtuluş savaşımlarının önde gelen kapitalist ülkelere kesin bir vuruş indireceğini belirttiler.

Bilindiği gibi, Mao Tsetung arkadaş, Marx'ın, Engels'in, Lenin'in ve Stalin'in, kurtuluş savaşımında, proletaryanın iki büyük bağlaşığı üzerine geliştirdikleri teoriyi açımlamak için bir hayli zaman ve güç harcamıştır. Mao Tsetung arkadaş, önderliğini yaptığı Çin devriminin pratiği içinde, köylü sorununu ve ulusal kurtuluş sorununu somut ve başarılı bir biçimde çözümlemiş, ve böylelikle, büyük Çin devriminin zaferini güvenceye almıştır.

Marx, Engels ve Lenin, ezilen ulusların varolmak için giriştikleri her savaşımı sıcak bir sevgi ve övgüyle karşılamışlardır. Marx, Engels ve Lenin, şimdi Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkelerinde dalga dalga geli-

---

[44] Stalin, **Yapıtları,** F.L.P.H., Moskova, 1953, cilt 6, s. 144, ["Leninizmin İlkeleri", Sol Yayınları, Ankara 1974, s. 69].

[45] Aynı yapıt, cilt 4, s. 170.

şen ulusal kurtuluş savaşımlarını ya da bunların birbiri ardından kazandıkları zaferleri göremediler; ama, içinde yaşadıkları zamanın ulusal kurtuluş savaşımlarının deneylerinden çıkardıkları yasaların geçerliliği, yaşamın kendisince her gün biraz daha doğrulanmaktadır. Asya, Afrika ve Latin Amerika kıtalarında II. Dünya Savaşından sonra oluşan görkemli değişmeler, bazı kişilerin ileri sürdükleri gibi, ulusal kurtuluş hareketleriyle proletaryanın devrimci hareketleri arasındaki ilişkiyi ortaya koyan bu marksist-leninist teoriyi zerrece eskitmiş değildir; tersine, bu değişmeler, onun büyük canlılığını her zamankinden daha fazla doğrulamaktadır. Gerçekten, Asya, Afrika ve Latin Amerika halklarının devrimci savaşımları, bu teoriyi daha da zenginleştirmiştir.

Böylece, çağdaş dünyada uluslararası komünist hareketin önündeki temel görev, ezilen Asya, Afrika ve Latin Amerika halklarının ve uluslarının devrimci savaşımlarını destekleme görevidir; çünkü, bu savaşımlar, bir tüm olarak uluslararası proletaryanın davasında ayırdedici bir önemdedir. Bir tüm olarak uluslararası proletaryanın devrimci davası, bir anlamda, dünya nüfusunun ezici çoğunluğunu barındıran bu bölgelerdeki halk savaşımlarının sonucuna ve bu devrimci savaşımların desteğinin kazanılmasına bağlıdır.

Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkelerindeki devrimci savaşımlar bastırılamaz. Bu savaşımlar mutlaka daha da hızlanarak ilerleyeceklerdir. Bu bölgelerdeki proletarya partileri bu savaşımlara öncülük etmezlerse, bunlar halktan kopacak ve halkın güvenini kazanmayı başaramayacaklardır. Bu bölgelerdeki anti-emperyalist savaşımlarda, proletaryanın pek çok bağlaşığı vardır. Bu yüzden de, bu bölgelerdeki ülkelerin proletaryası ve onun öncüsü, savaşımı adım adım zafere doğru götürmek ve her bir savaşım içinde zaferi güvenceye almak için hareketin önünde yürümeli, anti-emperyalizm ve ulusal bağımsızlık bayrağını dalgalandırmalı, emperyalistlerin, gericilerin ve revizyonistlerin

her tür hilesini açığa çıkararak ve savaşımı doğru yönde yürüterek, bağlaşıklarını geniş bir anti-emperyalist, anti-feodal birleşik cephe içinde örgütlemeyi başarabilmelidir. Bütün bunlar yapılmadığı takdirde, devrimci savaşımda zafere ulaşmak olanaksızlaşacak, zafer kazanılsa bile pekiştirilmesi olanaksız olacak, ülkenin ve ulusun bir kez daha emperyalist tahakküm altına girmesiyle, zaferin meyvelerini de gericiler toplamış olacaklardır. Dünün ve bugünün deneyleri, halkların devrimci savaşımlarında uğradıkları ihanetlerin örnekleriyle doludur. 1927'deki Çin Devrimi'nin yenilgisi, buna önemli örneklerden biridir.

Avrupa ve Amerika'daki kapitalist ülkelerin proletaryası da, Asya, Afrika ve Latin Amerika'nın ezilen halklarının ve uluslarının devrimci savaşımlarını destekleyenlerin ön safında yer almalıdır. Aslında, böyle bir destek, Avrupa ve Amerika'daki proletaryanın kurtuluşu davasına aynı anda yardımcı olur. Asya, Afrika ve Latin Amerika'nın ezilen halklarının ve uluslarının devrimci savaşımlarını desteklemezlerse, kapitalist Avrupa ve Amerika proletaryasının ve halklarının, kendilerini, kapitalist baskının yolaçtığı felâketlerden ve emperyalist savaş tehdidinden kurtarmaları olanaksız olacaktır. Şu halde, önde gelen emperyalist ülkelerin proletarya partileri, bu bölgelerde yaşayan devrimci halkların sesine kulak vermek, onların devrimci deneylerini incelemek, devrimci ruhlarına saygı göstermek ve onların devrimci savaşımlarını desteklemek göreviyle yükümlüdürler; Fransa'dan Thorez arkadaşın, pek kibirli ve azametli bir dille, bu halklar için "genç ve deneyimsiz"[46] diye sözetmesi gibi, kendi deneyimliliklerinden dolayı onlara üstünlük taslamaya, çalım satmaya, burun kıvırmaya hiç hakları yoktur. Hele sosyal-şovenist bir tavır takınarak, bu bölgelerde çarpışan devrimci halklara iftira etmeye, küfretmeye, on-

---

[46] Fransız Komünist Partisi Merkez Komitesi'ne Thorez'in Sunduğu Rapor, 15 Aralık 1960.

ları yıldırmaya ve kösteklemeye hiç mi hiç hakları yoktur. Şunu bilmek gerekir ki, marksizm-leninizmin öğretilerine göre, ulusal kurtuluş hareketleri karşısında, Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkelerindeki devrimci halk hareketleri karşısında doğru bir tavır, doğru bir çizgi ve politika benimsenmeksizin, önde gelen emperyalist ülkelerdeki işçi partilerinin, kendi ülkelerindeki işçi sınıfının ve geniş halk yığınlarının giriştikleri savaşımlar karşısında doğru bir tavra, doğru bir çizgi ve politikaya sahip olmaları olanaksızdır.

Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkelerindeki ulusal kurtuluş hareketleri ve devrimci halk hareketleri, sosyalist ülkelere büyük destek olmaktadırlar; bu hareketler, sosyalist ülkeleri emperyalistlerin istilâsına karşı koruyan son derece önemli bir güç oluşturmaktadırlar. Sosyalist ülkeler, hiç kuşkusuz bu hareketlere sıcak bir duygudaşlık ve etkin bir destek göstermeli ve baştan savma bir tutumdan ya da ulusal bencillik ve büyük-devlet şovenizmi gibi tutumlardan kesinlikle kaçınmalıdırlar; hele bu hareketleri engellemekten, yanlış yönlere sürüklemekten ya da baltalamaktan büsbütün uzak durmalıdırlar. Sosyalizmin muzaffer olduğu ülkeler, öteki ülkelerdeki ulusal kurtuluş savaşımlarını ve halkların devrimci savaşımlarını desteklemeyi, kutsal enternasyonalist görevlerini yerine getirmeyi bilmelidirler. Bazı kişiler, böyle bir desteğin, sosyalist ülkelerin omuzlarına bindirilmiş tek yanlı bir "yük"-ten ibaret olduğu görüşünü ileri sürüyorlar. Bu görüş çok yanlıştır ve marksizm-leninizme aykırıdır. İyice bilinmelidir ki, böyle bir destek iki yanlı, karşılıklı bir iştir; sosyalist ülkeler, öteki ülkelerdeki halkların devrimci savaşımlarını desteklerler, buna karşılık olarak da, bu savaşımlar, sosyalist ülkelerin desteklenmesine ve savunulmasına hizmet ederler. Bu konuda Stalin şöyle der:

> Muzaffer ülkenin gösterdiği desteğin tipik özelliği, yalnızca başka ülkelerin proletaryasının zaferini çabuklaştırması değil, bu zaferi kolaylaştırarak,

ilk muzaffer olmuş ülkede *nihaî* zaferi güvenceye almasıdır.[47]

Bazı kişiler, sosyalist ve kapitalist ülkeler arasındaki barışçı ekonomik rekabetin, bugün, emperyalizme karşıkoymanın başlıca ve en pratik yolu olduğunu ileri sürüyorlar. Bu kişiler, halkların devrimci savaşımlarının, emperyalizmin sergilenmesinin vb., "en ucuz savaşım yöntemlerinden", ve "büyücü-hekimlerle sahte doktorların hilelerinden" başka bir şey olmadığını ileri sürüyorlar. Bu kişiler, zengin ve mağrur hayırseverler gibi, Asya, Afrika ve Latin Amerika halklarına "sahte cesaret" göstermemelerini, "kıvılcımlar" çıkarmamalarını, "güzel bir ölüm" peşinde koşmamalarını, "barışçı ekonomik rekabet yoluyla kapitalist sisteme üstün gelme olasılığına inançsızlık" beslememelerini öğütlüyorlar, ve, bunların yerine, sosyalist ülkelerin, kapitalizmi kendi üretim güçleri düzeyinde tamamen alaşağı edeceği günü beklemelerini istiyorlar; çünkü o zaman, bu bölgelerdeki halklar her şeye sahip olacaklar ve emperyalizm kendiliğinden çökecektir. İşin daha da tuhafı, bu kişilerin, bu bölgelerdeki halkların devrimci savaşımlarından vebadan kaçar gibi kaçmalarıdır. Onların bu tutumuyla marksist-leninistlerin tutumu arasında hiçbir ortak yan yoktur; bu tutum, ezilen halkların ve ulusların çıkarlarına, kendi ülkelerindeki proletaryanın ve tüm emekçi halkın çıkarlarına, ve, sosyalist ülkelerin çıkarlarına tamamen aykırıdır.

Kısacası, bugünkü durum, dünya halkları için az rastlanır bir durumdur. Asya, Afrika ve Latin Amerika'nın ezilen halkları ve ulusları için, kapitalist ülkelerin proletaryası ve emekçi halkları için, sosyalist ülkeler için ve dünya barışı için en elverişli durumdur; bu, yalnızca emperyalistler ve bütün ülkelerdeki gericiler için, saldırı ve savaş güçleri için kötü bir durumdur. Böyle bir durumda, Asya, Afrika ve Latin Amerika'nın ezilen halklarının ve uluslarının devrimci sava-

---

[47] Stalin, "Ekim Devrimi ve Rus Komünistlerinin Taktikleri", **Yapıtları**, F.L.P.H., Moskova, 1953, cilt 6, s. 419.

şımları karşısında takınılacak tavır; devrimle devrim olmayan arasında, enternasyonalizmle sosyal-şovenizm arasında ve marksizm-leninizmle modern revizyonizm arasında ayrım yapmak için önemli bir ölçüttür. Bu tavır, dünya barışı için gerçekten çalışanlarla, saldırı ve savaş güçlerini körükleyenler arasında ayrım yapmak için de önemli bir ölçüttür.

## BAZI KISA SONUÇLAR

Şimdi, uluslararası durumla ilgili tezlerimizi özetliyelim:

Birincisi; Amerikan emperyalizmi, dünya halklarının ortak düşmanı, çeşitli ülkelerdeki halkların devrimci savaşımlarını bastırmak için uluslararası jandarma ve yeni sömürgeciliğin başlıca kalesidir. İkinci Dünya Savaşı'ndan buyana, Amerikan emperyalistleri, Amerika Birleşik Devletleri'yle sosyalist ülkeler arasında yer alan geniş ara bölgeyi ele geçirmek için çılgınca bir çaba içindedirler; Amerikan emperyalistleri, yalnızca savaşta yenik düşmüş devletleri ve onların eski sömürgeleriyle nüfuz bölgelerini köleleştirmekle kalmıyorlar, savaş sırasındaki bağlaşıklarını da hegemonyaları altına alıyorlar ve ayrıca onların şimdiki ve eski sömürgeleri ile nüfuz bölgelerine de türlü yollarla el koyuyorlar. Ama, Amerikan emperyalistleri, dünya halklarınca çepeçevre kuşatılmış durumdadırlar; ve, sınırsız tutkuları onların emperyalist ülkeler arasında gitgide tecrit edilmelerine yolaçmaktadır; aslında, onlar sürekli olarak güçten düşerlerken, Amerika Birleşik Devletleri'nin başını çektiği emperyalistlere karşı dünya halklarının kurduğu birleşik cephe durmadan genişlemektedir. Amerikan halkı ve dünyanın ezilen halkları ve ulusları, Amerikan emperyalistlerini savaşım vere vere yenmeyi başaracaklardır. Amerika'nın liderliğindeki emperyalistler ve bütün ülkelerin gericileri için gelecek çok parlak gözükmezken dünya halklarının gücü gitgide artma yolundadır.

İkincisi, emperyalist devletlerin Asya, Afrika, Latin Amerika ve Batı Avrupa pazarları ve nüfuz bölgeleri üzerindeki savaşımları yeni bölünmelere ve yeni bağlaşmalara yolaçmaktadır. Emperyalist devletler arasındaki çelişmeler ve çatışmalar, emperyalist sistemin doğası gereği ortaya çıkan nesnel olgulardır. Emperyalist devletler için, şimdiki çıkarları açısından, bu çelişme ve çatışmalar, onların sosyalist ülkelerle olan çelişme ve çatışmalarından daha acil, daha dolaysız çelişmeler ve çatışmalardır. Bu noktayı gözden kaçırmak, kapitalizmin eşit olmayan gelişmesinden doğan çelişmelerin, emperyalizm döneminde keskinleştiğini yadsımakla aynı şeydir; bu durumda, emperyalizmin belirli politikalarını kavramak olanaksızlaşır, ve böylelikle, komünistlerin emperyalizme karşı savaşmak için doğru bir çizgi ve politika izlemeleri de olanaksızlaşır.

Üçüncüsü; sosyalist kamp, dünya barışının ve hak davasının en güçlü kalesidir. Bu kalenin daha da sağlamlaştırılması ve güçlendirilmesi, emperyalistleri buna saldırmaktan büsbütün kaçınmaya yöneltecektir. Çünkü, emperyalistler bu kaleye karşı girişilecek herhangi bir saldırının kendileri için büyük bir tehlike yaratacağını, ve, bu tehlikenin, yalnızca kendilerine yenilginin acısını tattırmakla kalmayıp, varlıklarını da tehdid edeceğini biliyorlar.

Dördüncüsü; bazı kişiler, çağdaş dünyadaki çelişmeleri yalnızca sosyalist kampla emperyalist kamp arasındaki çelişmeden ibaret olarak görüyorlar; eski ve yeni-sömürgeci emperyalistler ve onların uşaklarıyla Asya, Afrika ve Latin Amerika'nın ezilen halkları ve ulusları arasındaki çelişmeleri ya gözden kaçırıyorlar, ya da bile bile örtbas ediyorlar; emperyalist ülkeler arasındaki çelişmeleri ya gözden kaçırıyorlar, ya da bile bile örtbas ediyorlar; çağdaş dünyadaki çelişmelerin odak noktasını ya gözden kaçırıyorlar, ya da bile bile örtbas ediyorlar. Biz bu görüşü kabul edemeyiz.

Beşincisi; bazı kişiler, sosyalist kampla emperyalist kamp arasındaki çelişmelerin varlığını kabul et

mekle birlikte, "iki büyük askerî blokun varlığı ve karşıtlığı"[48] dedikleri şeyin ortadan kaldırılması, ya da, sosyalist ülkelerin "kapitalist egemen sınıfları barışçı rekabete çağırmaları"[49] halinde, bu çelişmelerin ortadan kalkabileceğini ve sosyalist sistemle kapitalist sistemin kaynaşarak tek bir sistem haline gelebileceğini ileri sürüyorlar. Biz bu görüşü kabul edemeyiz.

Altıncısı; emperyalist ülkelerdeki tekelci-devlet kapitalizminin gelişmesi göstermektedir ki, tekelci kapitalist sınıf, içteki egemen durumunu ve dıştaki rekabetçi durumunu gevşetmek şöyle dursun, bu durumunu güçlendirmeye çalışmaktadır. Aynı zamanda, emperyalistler, hem öteki ulusları talan etmek ve yabancı rakipleri defetmek, hem de içte, halkın üzerindeki baskılarını şiddetlendirmek amacıyla, savaş mekanizmasını sağlamlaştırma yolunda çılgınca bir çabaya girişmişlerdir. Emperyalist ülkelerdeki sözümona burjuva demokrasisi, biravuç yöneticinin, ücretli köleleri ve geniş halk yığınları üzerindeki tiranlığı olarak tüm çıplaklığıyla ortaya çıkmıştır. Bu ülkelerdeki tekelci-devlet kapitalizminin, giderek, sosyalizme geçmekte olduğunu, bu ülkelerdeki işçi sınıfının devlet yönetimine gelebileceğini ve gerçekte de gelmekte olduğunu söylemek, ve bu nedenle, "aslında, bugün kapitalist dünyada yapısal reformlara ve sosyalist nitelikte reformlara bir yöneliş olduğunu"[50] ileri sürmek baştanaşağı öznelci bir hezeyan değilse, nedir?

Tarih, Amerika Birleşik Devletleri'nin başını çektiği emperyalistlerin değil, dünya halklarının yanındadır. Emperyalistler, umutsuzluk içinde, bir çıkar yol arıyorlar. Büyük bir aptallık içinde, umutlarını "Çin'le Sovyetler Birliği arasında çıkacak çatışma"ya bağlıyorlar. Emperyalistler ve onların yardakçıları uzun zamandan beri bu umudu dile getirmektedirler. Modern re-

---

48 İtalyan Komünist Partisi'nin 10. Kongresine Togliatti'nin Sunduğu Rapor.

49 "İtalyan Komünist Partisi'nin 10. Kongresine Sunulan Tezler".

50 İtalyan Komünist Partisi'nin 10. Kongresine Togliatti'nin Sunduğu Rapor.

vizyonistlerle onların izinden gidenlerin, son zamanlarda Çin'e yönelttikleri gülünç iftiralar ve saldırılar, emperyalistlerin bu düşünü savunmalarına yardımcı oluyor. Bu durumdan fazlasıyla hoşnut olan emperyalistler, durmadan nifak tohumları ekiyorlar. Ne var ki, bu gerici hayalciler, Çin ve Sovyetler Birliği halkları arasındaki dostluğun büyük gücünü ve proleter enternasyonalizmine dayanan bir birliğin büyük gücünü hiç hesaplayamadıkları gibi, modern revizyonistlerle onların izinden gidenlerin oynayacakları rolü de, gerçekte olduğundan çok daha büyük görüyorlar. Er geç, tarihin katı gerçekleri, onların hayallerini yerlebir edecek ve gerici hayalciler mutlaka belâlarını bulacaklardır.

Togliatti arkadaşla öteki arkadaşların Tezler'inde, raporlarında ve kapanış konuşmalarında yaptıkları hata, uluslararası durumun marksizm-leninizmin bilimsel çözümlemesinden, sınıf çözümlemesinden köklü bir biçimde ayrılmalarından ileri gelmektedir.

Lenin, Narodnikleri alaya alırken şöyle der: "Onların tüm felsefesi, savaşımın ve sömürünün varlığından yakınmak, ama eğer sömürücüler olmasaydı ... bunların da olmayacağını söylemekten ibarettir." Lenin şöyle sürdürür: "Ve onlar, tüm yaşamlarını yalnızca bu 'eğer'leri, 'ise'leri yinelemekle geçirmeye razıdırlar"[51]

Bir marksist-leninist, elbette ki, bir Narodnik gibi davranamaz!

Ama, ne var ki, Togliatti ve öteki arkadaşların hareket noktası ve tutumları tamamen bu "eğer"lere, "ise"lere dayanmaktadır. Dolayısıyla, bu arkadaşların orijinal düşünleri son derece karışık bir kavramlar demeti olarak kalmaya mahkûmdur.

---

[51] Lenin, " 'Halkın Dostları' Kimlerdir ve Sosyal Demokratlara Karşı Nasıl Savaşırlar?", **Bütün Yapıtları**, F.L.P.H., Moskova, 1960, cilt 1, s. 239.

## SORUN ÖZNEL BİR HAYALGÜCÜ SORUNU DEĞİL, SOSYAL GELİŞMENİN YASALARI SORUNUDUR

Son yıllarda, bazı sözde marksist-leninistler, savaş ve barış üzerine sonu gelmeyen konuşmalar yapmışlar, birçok sıkıcı yazılar yayınlamışlar ve piyasayı bu konuda kitaplar ve broşürlerle doldurmuşlardır. Ama, bu kişiler, savaşın temel nedenini, haklı ve haksız savaşlar arasındaki farkı ve savaşın yokedilmesine giden yolu ortaya çıkaracak ciddî bir inceleme yapmaya yanaşmamışlardır.

Anarşistler, devletin bir gece içinde ortadan kaldırılmasını istiyorlardı. Şimdi de, kendilerine marksist-leninist diyen bazı kişiler, kapitalist sistem ve sömürü hâlâ ortadayken, bir sabah uyandıklarında "silâhların, orduların, savaşların olmadığı bir dünya" bulacaklarını ummaktadırlar. Bu kişiler, bunun, "çağ-değiştiren büyük bir buluş", insan bilincinde devrimci bir değişme ve marksizm-leninizme "yaratıcı bir katkı" olduğunu, ve, "dogmatiklerin" suçlarından birinin, kendilerinin bu bilimsel önerilerini ahmakça reddetmeleri olduğunu övünerek ileri sürmektedirler.

Togliatti arkadaşla öteki bazı İtalyan arkadaşların, bu öneriyi hararetle işportaya çıkardıkları görülüyor. Bu arkadaşlar, "savaşsız bir dünya" yaratmak için tek stratejinin, kendilerinin yorumladığı biçimiyle "barış içinde birarada yaşama stratejisi" olduğunu ileri sürmektedirler. Ama, onların bu "barış içinde birarada yaşama stratejisi"nin kapsamı, Ekim Devrimi'nden sonra Lenin tarafından açımlanan ve bütün marksist-leninistlerce desteklenen barış içinde birarada yaşama politikasından temelden farklıdır.

Bugün, tekelci sermaye tarafından yönetilen barış -zamanı İtalya'sında, halkı baskı altında tutmak için, silâh altına alınmış dörtyüz binden fazla asker, yüz bine yakın polis, yaklaşık olarak seksen bin jandarma ve füzelerle donatılmış Amerikan üsleri vardır. Togliatti ve öteki arkadaşlar, böyle bir ülkede "barış ve barış

içinde birarada yaşama" isterlerken, gerçekte neyi anlatmak istiyorlar? Bu istek, İtalyan hükümetinin bir barış ve tarafsızlık politikası, sosyalist ülkelerle bir barış içinde birarada yaşama politikası izlemesi gerektiği anlamına geliyorsa, bu elbette ki doğrudur. Ama onlar, bunun dışında, İtalyan işçi sınıfının ve öteki ezilen yığınların, tekelci kapitalist sınıfla "barış içinde birarada yaşama"larını da istiyorlarsa, böyle bir barış ve barış içinde birarada yaşama, Amerikan emperyalistlerinin İtalya'daki üslerini kendi rızalarıyla kaldıracakları ve İtalyan tekelci kapitalistlerinin kendi rızalarıyla silâhlarını bırakıp birliklerini dağıtacakları anlamına gelmez mi? Bu olanaksız olduğuna göre, İtalya'da, ezenlerle ezilenler arasında "barış ve barış içinde birarada yaşama" nasıl gerçekleştirilecektir? Bu noktanın mantıkî bir uzantısı olarak, "savaşsız bir dünya" bu yolla nasıl yaratılacaktır?

"Silâhların, orduların, savaşların olmadığı bir dünya"nın ortaya çıkması gerçekten iyi bir şey olurdu. Biz bunu niçin onaylamayalım ve alkışlamayalım?

Ancak, marksist-leninistlerin gözünde, sorun, asla bir öznel hayalgücü sorunu değil, sosyal gelişmenin yasaları sorunudur.

1936'da yazdığı "Çin'in Devrimci Savaşında Strateji Sorunları" başlıklı yazısında, Mao Tsetung arkadaş şöyle diyordu: "Savaş, insanları katleden bu canavar, insan toplumunun ilerlemesiyle eninde sonunda ortadan kaldırılacaktır."[52]

Mao Tsetung arkadaş, 1938'de, Japonya'ya Karşı Direniş Savaşı sırasında "Uzun Savaş Üzerine" adlı yazısında, "faşizm ve emperyalizm, savaşı sürdürmek istiyorlar, ama biz çok uzak olmayan bir gelecekte buna son vermek istiyoruz"[53] derken bu ülküyü dile getiriyordu.

Mao Tsetung arkadaş, aynı yazıda, o zaman Çin hal-

---

[52] Mao Tsetgung, **Seçilmiş Askerî Yazıları**, Foreign Languages Press, Pekin, 1963, s. 78.

[53] Aynı yapıt, s. 224.

kının kurtuluşu için vermekte olduğu savaşın, sonsuz barış için yapılan bir savaş olduğunu belirtiyordu. Mao arkadaş, "Japonya'ya Karşı Direniş Savaşımız, sonsuz barış için bir savaşım niteliği almaktadır"[54] diyordu. Yine Mao Tsetung arkadaş, savaşın "sınıfların ortaya çıkmasının bir ürünü olduğunu"[55] yazıyor ve şöyle sürdürüyordu:

> İnsanoğlu, kapitalizmi bir kez ortadan kaldırdıktan sonra, sonsuz barış çağına ulaşacak ve artık savaşlara gereksinim kalmayacaktır. O zaman, ne ordulara, ne savaş gemilerine, ne savaş uçaklarına, ne de zehirli gaza gereksinim duyulacaktır. O günden sonra ve her zaman için, insanlık bir daha savaş görmeyecektir.[56]

Mao Tsetung arkadaşın bu tezleri, Lenin'in savaş ve barış üzerine tezleriyle tam bir uygunluk halindedir.

İlk Rus devriminin yapıldığı 1905 yılında Lenin şöyle yazıyordu:

> Sosyal-Demokrasi, savaşa hiçbir zaman duygusal bir gözle bakmamıştır. O, savaşı, insan toplumundaki uyuşmazlıkları çözmenin canavarca bir yolu olarak açıkça mahkûm eder. Ama Sosyal-Demokrasi bilir ki, toplum sınıflara bölünmüş olduğu sürece, insanın insan tarafından sömürülmesi sürdüğü sürece, savaş kaçınılmazdır. Bu sömürü, savaş olmadan yokedilemez, ve savaş her zaman ve her yerde sömürücülerin kendileri tarafından, baskıcı egemen sınıflar tarafından başlatılmıştır.[57]

Lenin, 1915 yılında, ilk emperyalist dünya savaşı sırasında şunları yazıyordu: "Marksistler, uluslar arasındaki savaşları daima bir barbarlık ve vahşet olarak mahkûm etmişlerdir. Ama, bizim savaşa karşı tutumumuz, burjuva pasifistlerinin (barış destekçilerinin ve

---

54 Aynı yapıt, s. 223.

55 Aynı yapıt, s. 223.

56 Aynı yapıt, s. 223.

57 Lenin, "Devrimci Ordu ve Devrimci Hükümet", **Bütün Yapıtları**, F.L.P.H., Moskova, 1962, cilt 8, s. 565.

barış taraftarlarının) ve Anarşistlerin tutumlarından temelden farklıdır. Birincilerden ayrıldığımız nokta, savaşla ülke içindeki sınıf savaşımı arasındaki bağlantıyı kavramamızdır; biz, sınıflar ortadan kaldırılmadıkça ve sosyalizm kurulmadıkça, savaşın ortadan kaldırılamayacağını biliyoruz; ayrıldığımız bir başka nokta da, iç savaşları, yani ezilen sınıfların ezen sınıflara karşı, kölelerin köle sahiplerine karşı, toprak kölelerinin toprak sahiplerine karşı ve ücretli işçilerin burjuvaziye karşı giriştikleri savaşları tümden meşru, ilerici ve zorunlu olarak görmemizdir. Biz marksistler, her savaşı ayrı ayrı incelemeyi tarihsel bakımdan (Marx'ın diyalektik materyalizmi açısından) zorunlu saymakla, hem pasifistlerden, hem de Anarşistlerden ayrılıyoruz"[58]

Birinci Dünya Savaşı sırasında, Lenin, en sorumlu bir marksist olarak, savaş sorununu incelemeye koyuldu, bunun geniş ve tam bir bilimsel çözümlemesini yaptı. O, Kautsky ile aynı aileden oportünistlerin ve revizyonistlerin ortaya koydukları birsürü saçmalığı kesinlikle reddetti ve insanlığa savaşın ortadan kaldırılmasına giden doğru yolu gösterdi.

Ne var ki, bugün, kendilerine marksist-leninist diyen bazı kişiler, Lenin'in savaş sorununu nasıl ele aldığını öğrenmek için en ufak bir çaba göstermeden, onun savaş ve barış sorununda vardığı bilimsel sonuçların hiçbirini dikkate almadan, savaş ve barış sorunu üzerinde saçmasapan lâflar ediyorlar. Ve işin tuhafı, bu kişiler, başkalarını Lenin'e ihanet etmekle suçluyorlar ve Lenin'in ruhunun yalnızca kendilerinde "canlandığını" ileri sürüyorlar.

## "SAVAŞ, POLİTİKANIN BAŞKA ARAÇLARLA SÜRDÜRÜLMESİDİR" BELİTİ ESKİMİŞ MİDİR?

Bazı kişiler şöyle diyeceklerdir: "Bu kadar yüksekten atıp tutmayın; Lenin'in savaş ve barış konusundaki görüşlerini biz de biliyoruz; ama şimdi koşullar değiş-

---

58 Lenin, **Sosyalizm ve Savaş.** F.L.P.H., Moskova, 1950, s. 11-12. [**Sosyalizm ve Savaş,** Sol Yayınları, Ankara, 1975, s. 11-12.]

miştir ve Lenin'in tezlerinin modası geçmiştir."

Lenin'in savaş ve barış üzerindeki temel teorisinin eskimiş olduğu savını ilk olarak Tito kliği ortaya atmıştır. Bu kişiler, atom silâhlarının ortaya çıkmasıyla, Lenin'in, bütün savaşların incelenmesinde ve farklı türde savaşların niteliğinin belirlenmesinde teorik temel olarak üzerinde durduğu "savaş, politikanın başka araçlarla sürdürülmesidir" belitinin artık geçerli olmadığını ileri sürmüşlerdir. Onlara bakılırsa, savaş artık şu ya da bu sınıfın politikasının bir uzantısı olmaktan çıkmış ve sınıf içeriğini yitirmiştir; artık haklı ve haksız savaşlar arasında bir ayrım yapılamaz. Togliatti ve öteki arkadaşların, modern askerî tekniklerin ortaya çıkmasıyla savaşın niteliğinin değişmiş olduğu yolundaki savları, aslında, Tito kliğinin uzun zamandan beri söylediklerinin bir yinelenmesidir.

Ama sırf modern revizyonistler "savaş, politikanın başka araçlarla sürdürülmesidir" belitini yadsıyorlar diye, emperyalistlerin ve çeşitli ülkelerin gericilerinin silâhlarını terkedecekleri, ezilen halkları ve ulusları baskı altında tutmaktan vazgeçecekleri, ya da aşırı kârlar elde etmek için birbirleriyle çatışmaktan geri duracakları düşünülemez.

Gerçekte, modern revizyonistler, bu tür savlarla, sanki emperyalist savaş ezilen halkları ve ulusları sindirmeye yönelmiyormuş gibi, sanki emperyalistlerin silâhlı yayılmaları ve savaş hazırlıkları, pazarların ve nüfuz bölgelerinin ele geçirilmesi için giriştikleri doğrudan ve dolaylı çatışmalar, emperyalist politikanın bir uzantısı değilmiş gibi, ezilen halkları ve ulusları etkilemeye ve onların kafalarına yanlış düşünler sokmaya çalışıyorlar. Örneğin, bu kişilere göre, Amerikan emperyalistlerinin, güney Vietnam halkını ezmek için giriştikleri savaşı da, eski ve yeni-sömürgecilerin Kongo'da tezgâhladıkları savaşı da, emperyalist politikanın bir uzantısı saymamak gerekir.

Amerikan emperyalistlerinin güney Vietnam'da sürdürdükleri savaşı, eski ve yeni sömürgecilerin Kon-

go'daki silâhlı çatışmasını birer savaş sayacak mıyız, saymayacak mıyız? Bunlar savaş değilse, nedir? Bunlar birer savaşsa, bunlarla Amerikan emperyalist sistemi ve onun politikası arasında bir bağlantı yok mudur? Acaba, bu ne tür bir bağlantıdır?

Togliatti ve İtalyan Komünist Partisi'nden öteki bazı arkadaşlar, "küçük yerel savaşları önlemenin mümkün"[59] olduğunu savunuyorlar. Bu arkadaşlar bir de, "sosyalizm henüz her yerde gerçekleşmemiş de olsa, insan toplumunda savaşın olanaksız hale gelebileceğini"[60] savunuyorlar. Togliatti ile öteki arkadaşlar, bu sonuçlara, "kendi doktrinlerini yeniden gözden geçirdikten" sonra varmış olmalılar. Togliatti ve öteki arkadaşlar bu sözleri 1960 Kasım'ında söylemişlerdir. Daha önce yer almış olayları bir yana bırakalım, yalnızca 1960 yılında, dünyanın çeşitli yerlerinde, Togliatti'nin ve öteki arkadaşların "küçük yerel savaşlar" dedikleri kategoriye giren çok çeşitli çatışmalar ve silâhlı müdahaleler yer almıştır. Örneğin :

Fransız sömürge kuvvetlerinin Cezayir ulusal kurtuluş hareketini bastırmak için giriştikleri savaş altıncı yılına girdi. Amerikan emperyalistleri ve onların yerli uşağı Ngo Dinh Diem, tüm bir yıl boyunca güney Vietnam halkını gaddarca ezmeye devam ettiler; bu güney Vietnam halkının daha da büyük silâhlı direnişine yolaçtı.

Ocak ve Şubat aylarında, Amerika Birleşik Devletleri'nce desteklenen İsrail ile Suriye arasında silâhlı çatışmalar çıktı...

5 Şubat'ta, dört bin Amerikan askeri Latin Amerika'da Dominik Cumhuriyetine çıkarma yaparak, bu ülkenin içişlerine silâh zoruyla müdahale etti.

1 Mayıs'ta, bir Amerikan U-2 uçağı Sovyetler Birliği havalarına tecavüz etti ve Sovyet roket birliklerince düşürüldü.

10 Temmuz'da Belçika, Kongo'ya silâhlı müdahaleye giriş-

---

[59] **81 Komünist ve İşçi Partisi Toplantısında İtalyan Komünist Partisi Delegasyonu'nun Konuşmaları.** 1962 Ocağı'nda İtalyan Komünist Partisi'nin Basın ve Propaganda Merkez Kolu'nca bastırılan broşür.

[60] Aynı.

ti. Üç gün sonra, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin aldığı kararla bir "Birleşmiş Milletler gücü" buradaki ulusal kurtuluş hareketini bastırmak için Kongo'ya girdi.
Ağustos'ta, Amerika Birleşik Devletleri, Laos'ta içsavaşı kışkırtmak için Savannakhet kliğine arkaçıktı ve yardım etti.

1960 yılının olayları Togliatti ve öteki arkadaşların tartışma alanına girmez belki. Peki, acaba 1961'in ve 1962'nin dünya olayları onların kehanetini doğruluyor mu? Olguları gözden geçirelim:

Fransız sömürge kuvvetleri, Cezayir ulusal kurtuluş hareketini bastırmak için giriştikleri canice savaşı, 1962 Mart'ında bir ateş-kes kabul etmek zorunda kalıncaya dek sürdürdüler. O zamana dek, savaş yedi yıldan fazla bir süredir sürüyordu.
Amerikan emperyalistlerinin güney Vietnam halkına karşı giriştikleri "özel savaş" sürüp gidiyor.
Amerikan yeni-sömürgeciliğinin hizmetindeki "Birleşmiş Milletler gücü" (çoğunlukla Hint birlikleri) Kongo halkını ezmeye devam etti. 1961 başında, Kongo'nun ulusal kahramanı Lumumba, Amerikan ve Belçika emperyalistlerinin direktifleriyle, onların kiralık katilleri tarafından öldürüldü. 1961 Eylül'ünden aynı yılın sonuna dek, Amerika'nın yönettiği "Birleşmiş Milletler gücü", İngiliz, Fransız ve Belçikalı eski sömürgecilerin denetimi altında bulunan Katanga'ya üç silahlı saldırı düzenledi.
1961 Mart'ında Amerikan emperyalizmi tarafından desteklenen Portekiz sömürgecileri, kuvvetlerini Angola'ya yığarak, ulusal bağımsızlık isteyen Angola halkını geniş ölçüde ezmeye ve katletmeye giriştiler. Bu kanlı zulüm hareketi hâlâ sürüyor.
17 Nisan 1961'de Amerikan ücretli askerleri Küba'ya silâhlı bir istilâ tezgâhladılar ve kahraman Küba ordusu ve halkı tarafından Giron kıyısında yetmiş-iki saat içinde yokedildiler.
1 Temmuz 1961'de İngiliz birlikleri Kuveyt'e çıktılar.
19 Temmuz'da Fransız birlikleri Tunus'un Bizerta limanına saldırdılar.
19 ve 20 Kasım 1961'de, Amerika Birleşik Devletleri, deniz ve hava kuvvetlerini kullanarak Dominik Cumhuriyeti'ne silâh zoruyla bir kez daha müdahale etti.
15 Ocak 1962'de, Hollanda sömürgecilerinin deniz kuvvet-

leri, Batı İria açıklarında Endonezya deniz kuvvetlerine saldırdılar.

1962 Nisan'ında Endonezya halkı, Hollanda sömürgecilerine karşı Batı İria'da bir gerilla hareketi başlattı. 1962 Mayıs'ında Amerika Birleşik Devletleri, Laos'ta iç savaşı genişletmek için planlar kurarak, silâhlı kuvvetlerle doğrudan müdahaleye hazırlandı. 17 Mayıs'ta, Amerikan kuvvetleri Tayland'a girdiler; 24 Mayıs'ta İngiltere, Tayland'a bir hava filosunun gönderildiğini açıkladı. Amerika'nın ve İngiltere'nin bu askerî harekâtı, Güneydoğu Asyada barışa doğrudan bir tehdit oldu. Laos halkının kararlı savaşımı ve sosyalist ülkelerle tarafsız ülkelerin uyumlu çabaları sonucu, 23 Temmuz 1962'de, Laos sorununun barışçı çözümü için yapılan genişletilmiş Cenevre Konferansında, Laos'un tarafsızlığı üzerine bir deklarasyon ve bir deklarasyon protokolü imzalandı.

24 Ağustos 1962'de Amerikan savaş gemileri, Küba'nın başkenti Havana'nın yerleşik kıyılarını bombaladı.

26 Eylül 1962'de, Yemen'de bir askerî hükümet darbesi olunca, Amerika, Suudî Arabistan'ı silâhlı müdahalede bulunmaya kışkırttı..

1962 yılı boyunca, Hindistan, Amerikan emperyalizminin desteğiyle, Çin topraklarına birçok kez silâhlı saldırılarda bulundu. 20 Ekim'de, Nehru hükümeti, Çin - Hint sınırı boyunca ağır bir askerî saldırıya girişti.

22 Ekim 1962'de, Amerika Birleşik Devletleri, korsanlığa başvurarak, Küba'yı askerî kuşatmaya aldı ve tüm dünyayı şaşırtan savaş kışkırtıcılığına girişti. Sosyalist ülkelerin ve bütün öteki ülkelerin halkları tarafından desteklenen Küba halkının, anayurtlarının egemenliğini savunmak için giriştikleri savaşım büyük bir zafer kazandı.

Bu iki yıl boyunca, emperyalistlerin ve uşaklarının amansız sömürüsü, gaddarca baskısı ve silâhlı müdahaleleri, 8 Aralık 1962'de Brunei halkının İngiltere'ye karşı giriştiği silâhlı ayaklanma gibi, birçok ülke halklarının ve ezilen ulusların silâhlı direnişine yolaçmaya devam etti.

Olaylar, Lenin'in "savaşların her zaman ve her yerde sömürücülerin kendileri tarafından, baskıcı egemen sınıflar tarafından başlatıldığını" ve "savaşın, politikanın başka araçlarla sürdürülmesi" olduğunu belirten sözlerini, tekrar tekrar doğrulamıştır. Bugünün ve ya-

rının gerçekleri, Lenin'in ilân ettiği bu doğruları kanıtlamaya devam edecektir.

## GEÇMİŞİN VE GÜNÜMÜZÜN DENEYİMLERİ BİZE NELER ÖĞRETİR?

Emperyalistler ve gericiler, kendi politik amaçlarına ulaşmak için dünyanın çeşitli bölgelerinde durmadan savaş kışkırtmalarına giriştiklerine göre, ezilen halkları ve ulusları zulme karşı direnme savaşlarına girişmekten kimse alıkoyamaz.

Kendilerine marksist-leninist diyen bazı kişiler, sözü edilen bütün bu savaşları birer savaş olarak kabul etmeyebilirler. Bu kişiler yalnızca "çok gelişmiş uygar bölgelerde" yer alan savaşları tanırlar. Aslında, bu düşünlerin hiçbiri yeni değildir.

Lenin, Avrupa dışındaki savaşların savaş olmadığı yolundaki saçmasapan görüşü çok önceden eleştirmişti. Lenin, 1917'de, bir konuşmasında bu görüşü alaya alarak, şöyle demişti: "Biz Avrupalı'ların savaş olarak kabul etmediğimiz savaşlar vardı; çünkü, bunlar çoğu kez bir savaştan çok, en gaddar bir katliamı, silâhsız insanların yokedilmelerini andırıyordu."[61]

Lenin'in eleştirdiklerine tıpatıp benzer insanları bugün de bulmak mümkündür. Bu kişiler, kendi bölgelerinde ya da çevrelerinde savaş olmadığı sürece, dünyada her şeyin yolunda gittiğini sanırlar. Emperyalistlerin ve uşaklarının başka yerlerdeki halkları kılıçtan geçirmeleri ve boğazlamaları, buralarda askerî müdahalelere, silâhlı çatışmalara girişmeleri ya da savaş kışkırtmalarında bulunmaları, bu kişilerin umurlarında bile değildir. Bu kişilerin tek kaygısı, bu yerlerdeki ezilen halkların ve ulusların giriştikleri direniş "kıvılcımlarının" bir felâkete yolaçarak, kendi huzurlarını kaçırmasıdır. Onlar, buralardaki savaşların nasıl çıktığını, bu savaşları hangi sosyal sınıfların sürdürdüğünü ve bu

61 Lenin, "Savaş ve Devrim", **Bütün Yapıtları**, 4. Rusça baskısı, Moskova, cilt 24, s. 365.

savaşların niteliğinin ne olduğunu asla araştırma gereğini duymazlar. Onlar, bu savaşları hiçbir ayrım gözetmeksizin, keyfî bir biçimde kınarlar yalnızca. Bu leninist bir yaklaşım sayılabilir mi?

Kendilerine marksist-leninist diyen öteki bazı kişiler de, savaş denince, yalnızca sosyalist kampla emperyalist kamp arasındaki savaşı düşünürler; sanki, bu iki kamp arasındaki savaştan başka sözü edilebilecek savaş yokmuş gibi. Bu da, titocular tarafından icat edilmiş bir tezdir. Şimdi başka kimseler de aynı havayı çalıyorlar. Bu kişiler, gerçeklerle yüzyüze gelmekten ya da tarihsel gerçeklere bakmaktan kaçınıyorlar.

Bellekleri çok zayıf değilse, bu kişiler, Birinci Dünya Savaşı başladığında, sosyalist kamp şöyle dursun, tek bir sosyalist ülkenin bile varolmadığını anımsayacaklardır. Ama yine de, bir dünya savaşı çıkmıştır.

Bellekleri çok zayıf değilse, bu kişiler, İkinci Dünya Savaşı'nı da anımsayacaklardır. 1939 Eylül'ünden Alman-Sovyet savaşının başladığı 1941 Haziran'ına dek, kapitalist dünyada ve emperyalist ülkelerin kendi aralarında iki yıla yakın bir zamandır bir savaş sürüp gitmekteydi. Bu sosyalist ülkelerle emperyalist ülkeler arasında geçen bir savaş değildi. Sovyetler Birliği, Hitler kendisine saldırdıktan sonra, faşist sürülerine karşı verilen savaşın temel gücünü oluşturdu; ama, 1941 Haziran'ından sonra bile, bunu yalnızca sosyalist ülkelerle emperyalist ülkeler arasında yer alan bir savaş olarak görme olanağı yoktu. Sosyalizmin yurdu olan Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği'nin yanısıra, bazı kapitalist ülkeler —İngiltere, Amerika Birleşik Devletleri ve Fransa— ve ayrıca baskı ve saldırı altında bulunan birçok sömürge ve yarı-sömürge ülke, anti-faşist cephe içinde yer alıyorlardı.

Şu halde, her iki dünya savaşının da, kapitalist dünyanın doğasındaki çelişmelerden ve emperyalist devletler arasındaki çıkar çatışmalarından doğduğu, ve, her ikisinin de emperyalist ülkelerce başlatıldığı açıktır.

Dünya savaşları, sosyalist sistem içinden doğmaz. Bir sosyalist ülkenin, kapitalist ülkelere özgü uzlaşmaz çelişmeleri yoktur; bir sosyalist ülkenin yayılma savaşlarına girişmesine kesinlikle gereksinim yoktur ve buna asla izin verilemez.

Sosyalist ülkelerin zaferleri ve birçok ülkedeki millî demokratik devrimci hareketlerin zaferleri sayesinde, dünya durumunda yeni ve büyük değişiklikler yer almaya devam ediyor. Togliatti ve öteki arkadaşlar, dünya güçler dengesindeki değişmeler karşısında, emperyalistlerin artık diledikleri gibi hareket edemediklerini söylüyorlar. Bu beyanın yanlış olan bir yanı yoktur. Aslında, Lenin, Ekim Devrimi'nden az sonra bu noktaya işaret etmişti. Lenin, o zamanın sınıf güçleri dengesindeki değişmelerin değerlendirmesine dayanarak, şöyle demişti: "Uluslararası burjuvazinin artık elleri serbest değil."[62] Ama, dünya güçler dengesi sosyalizm ve bütün ülkelerin halkları için gitgide daha elverişli hale gelmekteyken, emperyalistlerin artık dilediklerini yapamadıklarını söylediğimiz zaman, acaba bu, kapitalist dünyanın doğasındaki çelişmelerden doğan her tür çatışma olasılığının kendiliğinden ortadan kaybolacağı anlamına mı gelmektedir, eskiden bu anlama mı geliyordu, ilerde bu anlama mı gelecektir? Acaba bu, emperyalist ülkelerin artık pazarlar ve nüfuz bölgeleri üzerinde ölesiye çarpışmaktan vazgeçecekleri anlamına mı gelmektedir? Bu, tekelci kapitalist sınıfın, kendi ülkesindeki halklara gaddarca zulmetmekten ve baskı yapmaktan vazgeçtiği anlamına mı gelmektedir? Asla.

Savaş ve barış sorunu, sosyal ilişkilerin, sosyal sistemin ve sosyal gelişme yasalarının ışığında ele alınmadıkça, hiçbir zaman kavranamaz.

Eski oportünistlerden Kautsky, "savaşın, silâhlanma dürtüsünün bir ürünü olduğunu" ve "silâhsızlanma üzerinde bir anlaşmaya varma niyeti olduğu takdirde",

---

62 Lenin, "Kırsal Bölgelerdeki Çalışmalar Üzerine Rapor — Rus Komünist Partisi (Bolşevik) nin 8. Kongresinde Okunmuştur.", **Seçilmiş Yapıtları**, F.L.P.H., Moskova, 1952, cilt 2, bölüm 2, s. 176.

bunun "savaşın en önemli nedenlerinden birini ortadan kaldıracağını"[63] savunuyordu. Lenin, Kautsky'nin bu anti-marksist görüşlerini, ve, savaşın nedenlerini, sosyal sistemi ve sömürü sistemini gözönüne almadan araştıran öteki eski-kuşak revizyonistlerini sert bir biçimde eleştirmişti.

"Proletarya Devriminin Savaş Programı"nda Lenin şunu belirtiyordu: "Proletarya, ancak burjuvaziyi silâhlarından yalıttıktan sonradır ki, kendi dünya ölçüsündeki tarihsel görevine ihanet etmeden, bütün silâhları hurda çöplüğüne atmayı başarabilecektir; ve, proletarya bunu mutlaka yapacaktır; ama *söylediğimiz koşul yerine geldikten sonra yapacaktır, kuşkusuz daha önce değil.*"[64] İşte, sosyal gelişmenin yasası böyledir ve başka türlü de olamaz.

Modern revizyonistler, savaş ve barış sorununu tarih ve sınıf açısından açıklayamadıkları için, savaştan ve barıştan sözederlerken, haklı ve haksız savaşlar arasında hiçbir ayrım yapmaksızın, daima genel terimler kullanmaktadırlar. Bazı kişiler, genel ve tam bir silâhsızlanmadan sonra, ezenlerin ellerinde silâh kalmadığı zaman, halkların kurtuluşunun "tartışma götürmez biçimde daha kolay" olacağını savunuyorlar. Bizce, bu görüş saçmadır, tamamen gerçek dışıdır ve arabayı atın önüne koşmaktır. Lenin'in belirttiği gibi, böyleleri "en aykırı şeyleri 'birleştiren' küçücük bir sözcükle iki düşman sınıfı ve iki düşman politik çizgiyi bağdaştırmaya" çalışmaktadırlar.[65]

"Barış" ve "barış içinde birarada yaşama" kavramları, modern revizyonistlerin dilinde, dünya halklarının birliğine ve savaşımlarına dayanmak yerine, dünya barışı için emperyalist yöneticilerin "aklına" umut bağlamak anlamına gelmektedir. Modern revizyonistler, bütün ülkelerdeki halkların savaşımlarına engel olmak

---

63 Kautsky, **Ulusal Devlet, Emperyalist Devlet ve Devletler Birliği.**

64 Lenin, **Seçilmiş Yapıtları,** F.L.P.H., Moskova, cilt 1, bölüm 2, s. 574.

65 Lenin, "Barış Sorunu", **Bütün Yapıtları,** 4. Rusça baskısı, Moskova, cilt 21, s. 263.

için her yöntemi kullanmakta, onların devrimci istemlerini felce uğratmak için durmadan çaba harcamakta ve onları devrimci eylemi terketmeye teşvik ederek, emperyalizme karşı ve dünya barışı için savaşan güçleri zayıflatmaktadırlar. Bu yalnızca emperyalist saldırı ve savaş güçlerinin gerici küstahlığını ve bir dünya savaşı tehlikesini artırmaya yarar.

## TARİHSEL MATERYALIZM, YA DA "HER ŞEYİ SİLÂHLAR BELİRLER" TEORİSİ

Modern revizyonistler, atom silâhlarının ortaya çıkmasıyla, sosyal gelişme yasalarının artık işlemez olduğunu, savaş ve barış üzerinde temel marksist-leninist teorinin modasının geçmiş olduğunu ileri sürüyorlar. Togliatti arkadaş da aynı görüştedir. *Renmin Ribao*'nun 31 Aralık 1962 tarihli başyazısı, nükleer silâhlar ve nükleer savaş sorunu üzerinde aramızdaki başlıca farklılıkları ele almıştır. Şimdi, bu sorunu daha derinlemesine inceleyeceğiz.

Marksist-leninistler, yeni silâhlarla yeni askerî tekniklerin, orduların örgütlenişinde ve savaşta oynadıkları role gerekli ve yeterli bir ağırlık tanırlar. Marx'ın *Ücretli Emek ve Sermaye* adını taşıyan broşüründe şu ünlü pasaj yer alır:

> Yeni bir savaş silâhının, ateşli silâhın keşfiyle, ordunun bütün iç örgütlenmesi zorunlu olarak değişti; bireylerin bir ordu kurmalarını ve bir ordu olarak hareket edebilmelerini sağlayan ilişkiler değişince, farklı orduların birbirleriyle olan ilişkileri de değişti.[66]

Ama hiçbir marksist-leninist, "her şeyi silâhlar belirler" teorisini ileri sürmüş değildir. Lenin, Ekim Devrimi'nden sonra şöyle demişti: "Halk yığınlarının yedek kuvvetleri, kuvvet kaynakları ve dayanıklılığı bakımından kim üstünse, savaşı o kazanır. Biz bütün bunlara,

---

[66] Marx ve Engels, **Seçilmiş Yapıtları**, P.L.P.H., Moskova, cilt 1, s. 89-90.

Beyazlardan ve 'çok güçlü' İngiliz-Fransız emperyalizminden, o çamur ayaklı dev heykelden daha fazla sahibiz".[67]

Bu noktayı tam bir açıklığa kavuşturmak için Lenin'den bir pasaj daha aktaralım:

> Her savaşta zaferi belirleyen, son çözümlemede, kanlarını savaş alanında akıtan yığınların ruh halidir ... savaşın amaç ve nedenlerinin yığınlar tarafından kavranması çok büyük önem taşır ve zaferi güvenceye alır.[68]

Savaş sorununda insanın savaştaki rolüne tam bir ağırlık tanımak, temel bir marksist-leninist ilkedir. Ama, kendilerine marksist-leninist diyen bazı kişiler bu ilkeyi sık sık unutuyorlar. İkinci Dünya Savaşı'nın sonunda atom silâhlarının ortaya çıkması, bazı kişilerin kafalarını karıştırdı ve bunlar savaşın sonucunu atom bombasının belirliyeceğini sandılar. Mao Tsetung arkadaş o günlerde şöyle diyordu: "Bu arkadaşlar, bir İngiliz soylusu kadar bile aklıselim sahibi değiller... Bu arkadaşlar, Mountbatten'dan bile geri durumdadırlar."[69] O dönemde Güneydoğu Asya'daki Müttefik Kuvvetlerinin Başkomutanı olan İngiliz soylusu Mountbatten, atom bombasının Uzakdoğu'da savaşı sona erdirebileceğini savunmanın, yapılabilecek en büyük yanlışlık olduğunu belirtmişti.[70]

Mao Tsetung arkadaş, elbette ki, atom silâhlarının tahrip gücünü tam olarak hesaba katıyordu. Mao Tsetung arkadaş şöyle diyordu: "Atom bombası insanları yığın halinde yokeden bir silâhtır."[71] Çin Komünist Par-

---

[67] Lenin, "Moskova'daki Parti Haftasının Sonuçları ve Görevlerimiz", **Bütün Yapıtları**, 4. Rusça baskısı, Moskova, cilt 30, s. 55.

[68] Lenin, "1920 Mayısında Rogojski - Simonovski Bölgesinde İşçilerin ve Kızılordu Erlerinin Konferansında Konuşma", **Bütün Yapıtları**, 4. Rusça baskısı, Moskova, cilt 31, s. 115.

[69] Mao Tsetung, "Durum ve Japonya'ya Karşı Direniş Savaşının Zaferinden Sonra Politikamız", **Seçilmiş Yapıtları**, F.L.P.H., Pekin, cilt IV, s. 100.

[70] Bakınız, aynı yapıt, s. 26, dipnot 27.

[71] Mao Tsetung, "Amerikan Gazetecisi Anna Louise Strong'la Konuşma", **Seçilmiş Yapıtları**, F.L.P., Pekin, cilt IV, s. 100. [**Türk Solu**, cilt 2, sayı 75 (Nisan 1969), s. 16].

tisi, nükleer silâhların eşi görülmemiş bir tahrip gücüne sahip olduklarını ve bir nükleer savaşın çıkması halinde, insanlığın eşi görülmemiş bir felâkete uğrayacağını daima söylemiştir. Bu nedenle biz, nükleer silâhların tamamen yasaklanmasını, yani bu silâhların denenmesinin, yapımının, biriktirilmesinin ve kullanılmasının yasaklanmasını, ve, eldeki nükleer silâhların da yokedilmesini daima savunduk.

Ayrıca biz, son çözümlemede, atom silâhlarının, toplumun tarihsel gelişmesini yöneten yasaları değiştiremeyeceğini, savaşın kesin sonucunu belirleyemiyeceğini, emperyalizmi yokolmaktan kurtaramayacağını, ve, bütün ülkelerin proletaryası ile ezilen halkların ve ulusların devrimlerini zafere ulaştırmaktan alıkoyamayacağını daima savunduk.

Stalin 1946 Eylül'ünde şöyle diyordu:

> Atom bombasının, bazı politikacıların sandığı kadar ciddî bir kuvvet olduğuna inanmıyorum. Atom bombaları, sinirleri zayıf olanları korkutmak içindir; ama bunlar bir savaşın sonucunu belirleyemezler, çünkü atom bombaları bu amaç için asla yeterli değildirler. Atom bombasının sırrının tekel altında olması elbette bir tehlike yaratıyor, ama buna karşı en az iki çare vardır: a) Atom bombası üzerindeki tekel uzun süre devam edemez; b) atom bombasının kullanılması yasaklanacaktır.[72]

Stalin'in bu sözleri, onun uzakgörüşlülüğünün bir işaretidir.

Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra, bazı emperyalist ülkeler, hava üstünlüğüyle ve ânî saldırılarla savaşta çabuk bir zafer kazanılabileceğini öneren bir askerî teorinin büyük reklamını yaptılar. İkinci Dünya Savaşı'nın olayları bu teorinin iflâs ettiğini gösterdi. Nükleer silâhların ortaya çıkışıyla, bazı emperyalistler yine böylesine bir teorinin reklamına giriştiler, ve, nükleer si-

---

[72] Stalin'in, Londra **Sunday Times** muhabiri Alexander Werth'le Görüşmesi, 25 Eylül 1946, bakınız: Jozef Stalin, **Barış İçinde Birarada Yaşama İçin,** International Publishers, New York, 1951, s. 22.

lâhların bir savaşın sonucunu hemen belirleyeceğini ileri sürerek nükleer şantaja başvurdular. Onların bu teorileri de mutlaka iflâs edecektir. Ne var ki, Tito kliği gibi modern revizyonistler, bütün ülkelerin halklarını sindirmek amacıyla bağıra-çağıra bu teorinin reklamını yaparak, Amerikan emperyalistlerine ve öteki emperyalistlere hizmet etmektedirler.

Amerikan emperyalistlerinin kullandıkları nükleer şantaj politikası, onların hem dünyayı köleleştirmek için yanıp tutuştuklarını, hem de korku içinde olduklarını ortaya koymaktadır.

Şunu belirtmek gerekir ki, emperyalistler nükleer silâh kullanmaya kalkışırlarsa, bunun kendileri için fecî sonuçları olacaktır:

Birincisi; emperyalistler, öteki ülkelere saldırmak için nükleer silâh kullanmaya kalkışırlarsa, kendilerini bütün dünyada tamamen yalnız bulacaklardır. Çünkü böyle bir saldırı, adalete karşı işlenmiş en büyük suç olacak ve saldırganları tüm insanlığın düşmanı olarak sergileyecektir.

İkincisi; emperyalistler, öteki ülkeleri nükleer silâhlarla tehdit ettikleri zaman, ilkönce kendi halklarını tehdit altına sokmuş olacaklar ve onların bu silâhlar karşısında dehşet duymalarına yolaçacaklardır. Emperyalistler, nükleer şantaj politikasına sarılmakla, kendi ülkelerindeki halkların eninde sonunda kendilerine karşı ayaklanmalarına yolaçacaklardır. Japonya'ya ilk atom bombalarını atan Amerikan pilotlarından biri, savaştan sonra bütün dünya halklarının atom bombasına karşı cephe almaları üzerine, intihara kalkışmış ve birçok kez akıl hastanesine kaldırılmıştır. Yalnızca bu örnek bile, Amerikan emperyalizminin yürüttüğü nükleer savaş politikasının ne ölçüde saygınlıktan düştüğünü göstermeye yeter.

Üçüncüsü; emperyalistler, yeni topraklar ele geçirmek, pazarlarını genişletmek, öteki ülkelerin zenginliklerini talan etmek ve bu ülkelerin halklarını köleleştirmek amacıyla savaş çıkarırlar. Ancak, nükleer silâhla-

rın tahrip gücü emperyalistleri duraksatmaktadır; çünkü, bu silâhların kullanılması, asıl peşinde koştukları çıkarlarla çatışan sonuçlar verecektir.

Dördüncüsü; nükleer silâhların sırrı, uzun süredir bir tekel altında olmaktan çıkmıştır. Nükleer silâhlara ve güdümlü füzelere sahip olanlar, başka ülkelerin de aynı şeylere sahip olmalarını önleyemezler. Düşmanlarını nükleer silâhlarla yoketmeyi uman emperyalistler, gerçekte, böylece, kendilerini yokolma tehlikesi altına sokmaktadırlar.

Biz burada, emperyalistlerin savaşta nükleer silâh kullanmaları halinde, kaçınılmaz olarak doğacak sonuçların bazılarına işaret ettik. Bizim, nükleer silâhların tümden yasaklanması üzerinde bir anlaşmaya varmanın mümkün olduğunu daima savunmuş olmamızın önemli bir nedeni de budur.

Belirtilmesi gereken bir başka nokta da, emperyalistlerin ve özellikle Amerikan emperyalistlerinin, nükleer silâhların yayılması yolunda izledikleri çılgınca politikanın bizzat kapitalist-emperyalist sistem içindeki buhranları şiddetlendirmekte olduğudur. Şöyle ki:

Birincisi; emperyalist ülkelerin halklarına dayatılan eşi görülmemiş ağırlıktaki askerî harcamalar ve ulusal ekonominin gitgide artan bir biçimde askerîleştirilmesi, bu halkların emperyalist hükümetlere ve onların yürüttüğü silâhlanma ve savaş hazırlığı politikasına karşıçıkmalarına yolaçmaktadır.

İkincisi; emperyalistlerin silâhlanmaya, özellikle nükleer silâhlanmaya doğru yönelişleri, emperyalist devletler arasındaki savaşımı ve her bir emperyalist devlet içinde tekel grupları arasındaki savaşımı şiddetlendirmektedir.

Engels, 1870'lerde yazdığı *Anti-Dühring*'de şöyle der: "Militarizm, Avrupa'yı hükmü altına almakta, onu yutmaktadır. Ama bu militarizm, kendi mahvının tohumunu da içinde taşımaktadır."[73]

---

[73] Engels, **Antl-Dühring,** F.L.P.H., Moskova, 1959, s. 235, [**Anti-Dühring,** Sol Yayınları, Ankara, 1975, s. 266].

Bugün, Amerikan emperyalistlerinin ve öteki emperyalistlerin izledikleri nükleer yayılma politikasının, Kuzey Amerika ile Batı Avrupa'yı hükmü altına aldığını ve yuttuğunu; ama bu politikanın, bu yeni militarizmin, emperyalist sistemi mahvedecek tohumu kendi içinde taşıdığını söylemek için ortada daha da çok neden vardır.

Şu halde, Amerikan emperyalistleriyle ortaklarının izledikleri nükleer yayılma politikasının bozguna uğramaya mahkûm olduğu görülmektedir. Onlar savaşta nükleer silâh kullanmaya kalkışırlarsa, sonuç kendilerinin mahvı olacaktır.

Bütün bunlardan ne sonuç çıkarılabilir? Togliatti ve öteki arkadaşların, insanlığın "toptan yokolacağı" yollu demeçlerinin tersine, çıkarılabilecek sonuçlar ancak şunlardır:

Birincisi; nükleer silâhlar insanlığı yoketmeyecek, insanlık nükleer silâhları yokedecektir.

İkincisi; emperyalist sistem insanlığı yoketmeyecek, insanlık emperyalizmin yamyamlık sistemini yokedecektir.

Togliatti ile öteki arkadaşlar, nükleer silâhların ortaya çıkmasıyla, "bugün insanlığın yazgısının belirsiz hale geldiğini"[74] ileri sürüyorlar. Bu arkadaşlar, nükleer silâhlar ve nükleer savaş tehlikesi varken, bir sosyal sistemi yeğ tutmaktan sözetmenin anlamı olmayacağını ileri sürüyorlar. Onların bu görüşünü kabul edersek, o takdirde, kapitalist sistemin yerini kaçınılmaz olarak sosyalist ve komünist sistemlerin alacağını gösteren sosyal gelişme yasası nerede kalır? Lenin'in açımladığı gerçek — emperyalizmin asalak, çürüyen, cançekişen kapitalizm olduğu gerçeği nerede kalır? Bu görüş tam bir "yazgıcılığı", "kuşkuculuğu" "karamsarlığı" temsil etmiyor mu?

"Yaşasın Leninizm" adlı yazımızda şunları belirtmiştik:

---

[74] "İtalyan Komünist Partisi'nin 10. Kongresinde Alınan Politika Karar".

Bütün ülkelerin halklarının uyanıklıklarını artırmaları, tamamen hazırlıklı bulunmaları ve sosyalist kampın da modern silâhlara sahip olması halinde, Amerikan emperyalizmi ve öteki emperyalistler atomik ve nükleer silâhların yasaklanmasını reddederlerse ve bütün halkların istemine karşı gelerek atomik ve nükleer silâhları kullanacakları bir savaşa girişirlerse, sonuç, asla insanlığın yokolması değil, dünya halkları tarafından çepeçevre kuşatılmış olan bu canavarların çabucak mahvedilmesi olacaktır. Biz, emperyalizmin canice savaşlara girişmesine sürekli olarak karşıkoyuyoruz; çünkü emperyalist savaş, çeşitli ülkelerin halklarına (Amerika Birleşik Devletleri'nin ve öteki emperyalist ülkelerin halkları da içinde olmak üzere) muazzam özverilikler yükleyecektir. Ama şuna inanıyoruz ki, emperyalistlerin çeşitli ülkelerin halklarına böyle özverilikler yüklemeleri halinde, Rus devrimiyle Çin devrimi deneyimlerinin gösterdiği gibi, bu özverilikler karşılığını bulacaktır. Muzaffer halklar, emperyalizmin yıkıntıları üzerinde, kapitalist sistemden bin kez daha üstün bir uygarlığı ve kendileri için gerçekten güzel bir geleceği hızla yaratacaklardır.

Gerçek bu değil midir?

Ne var ki, kendilerine marksist-leninist diyen bazı kişiler, son bir-iki yıl içinde, bu marksist-leninist tezleri alçakça çarpıtmışlar, kınamışlar, emperyalizmin yıkıntılarını inatla "insanlığın yıkıntıları" olarak tanımlamışlar ve emperyalist sistemin yazgısını insanlığın yazgısıyla bir tutmuşlardır. Gerçekte, bu görüş, emperyalizmin savunulmasıdır. Bu kişiler, marksist-leninist klasiklerden birkaçını okumuş olsalardı, eskisinin yıkıntıları üzerinde yeni bir sistem kurmanın, Marx, Engels ve Lenin tarafından kullanılan bir formül olduğunu kolaylık görebilirlerdi.

Engels, *Anti-Dühring*'de şöyle der: "Burjuvazi feodal sistemi yıktı ve onun yıkıntıları üzerinde kapitalist

toplum düzenini ... kurdu."[75] Acaba, Engels'in sözünü ettiği feodal sistemin yıkıntıları, "insanlığın yıkıntıları" anlamına mı geliyordu?

Lenin, 1919 Aralığı'nda yazdığı "Kurucu Meclis Seçimleri ve Proletarya Diktatörlüğü" adlı yazısında, proletaryanın "kapitalizmin yıkıntıları üzerinde sosyalizmi örgütleyeceğini" söylüyordu.[76] Acaba, Lenin'in sözünü ettiği kapitalizmin yıkıntıları, "insanlığın yıkıntıları" anlamına mı geliyordu?

Marksist-leninistler tarafından sözü edilen eski sistemlerin yıkıntıları kavramını "insanlığın yıkıntıları" olarak tanımlamak, ciddî tartışma yerine ucuz kaçamaklara başvurmak demektir. Acaba, Togliatti ve öteki arkadaşların istedikleri "akortsuz olmayan ses" böyle bir şey midir? Acaba, onların istediği "beğenilen tonda" yürütülecek tartışma böyle bir şey midir? Aslında, İtalyan faşizminin çöküşü sıralarında, Togliatti'nin kendisi de şöyle konuşuyordu: "Bize büyük bir görev düşüyor: Faşizmin, bu gerici tiranlığın yıkıntıları üzerinde yeni bir İtalya kurmalıyız."[77]

Her ciddî marksist-leninist, emperyalistlerin bütün ülkelerin halklarını en ağır özveriliklere zorlamak ve en amansız acılara boğmak için en korkunç yollara başvurabilecekleri olasılığı üzerinde durmalıdır. Bunda amaç, halkları uyandırmak, daha etkin bir biçimde örgütlemek ve seferber etmek, ve, kurtuluş savaşımının doğru yolunu, insanlığı acılardan kurtarmanın yolunu, emperyalizmin tehditleri karşısında barışa ulaşma yolunu ve bir nükleer savaşı önlemede etkin olacak yolu bulmaktır.

Bir sosyalist ülkenin, asla bir saldırı savaşını başlatmayacağı herkesin bildiği, hattâ Amerikan emperyalistleriyle öteki emperyalistlerin ve gericilerin de bildik-

---

[75] Engels, **Anti-Dühring,** F.L.P.H., Moskova, s. 368. [**Anti-Dühring,** Sol Yayınları, Ankara, 1975, s. 401].

[76] Lenin, **Bütün Yapıtları,** 4. Rusça baskısı, Moskova, cilt 30, s. 239.

[77] İtalyan Komünist Partisi tarafından 1950 Mayıs'ında bastırılan **İtalyan Komünist Partisi** adlı broşür.

leri bir gerçektir. Sosyalist sistemin ulusal savunması, başka ülkelere saldırmak için değil, dış saldırıdan korunmak üzere düzenlenmiştir. Saldırganlar, bir sosyalist ülkeyi savaşa zorlarlarsa, sosyalist ülkenin girişeceği savaş, her şeyden önce bir meşru savunma savaşı olacaktır.

Sosyalist ülkelerin nükleer silâhlara sahip olmaları, doğrudan bir savunma amacı, emperyalistlerin bir nükleer savaş çıkarmalarını önleme amacı yönündedir. Bu yüzdendir ki, nükleer üstünlüğe sahip olan sosyalist ülkeler, bu silâhlarla öteki ülkelere asla saldırmayacaklar ve böyle saldırılara girişmekten daima uzak duracaklardır; zaten onların böyle bir şey yapmaya gereksinimleri de yoktur. Sosyalist ülkeler, nükleer şantaj politikasına kesinlikle karşıdurarak, nükleer silâhların toptan yasaklanmasını ve yokedilmesini savunmaktadırlar. Çin Halk Cumhuriyeti'nin ve Çin Komünist Partisi'nin nükleer silâhlar sorunundaki tutumu, izlediği çizgi ve politika da budur. Bütün marksist-leninistlerin tutumları, izledikleri çizgi ve politika budur. Modern revizyonistler, bu sorundaki tutumumuzu, izlediğimiz çizgi ve politikayı kasıtlı olarak çarpıtmakta, bayağı ve aşağılık yalanlar uydurmakta, iftiralar yağdırmaktadırlar; amaçları, emperyalistlerin nükleer şantaj politikasını örtbas etmek, kendilerinin nükleer silâhlar sorununda izledikleri maceracılık ve teslimiyet politikasını gizlemektir. Şunu belirtelim ki, bu konuda maceracılık ve teslimiyet politikası izlemek son derece tehlikelidir ve korkunç bir sorumsuzluktur.

## GARİP BİR FORMÜL

Sosyalist ülkeler, sosyal sistemlerinin doğasına uygun olarak, ezilen halklara ve uluslara, kurtuluş savaşımlarında yakınlık gösteriyorlar ve destek oluyorlar. Ama sosyalist ülkeler, öteki ülkeler halklarının devrimci savaşımlarının yerine koymak üzere, dış savaşlara asla girişmeyeceklerdir. Her ülkenin kurtuluşu sorunu,

o ülke halkının kendisine kalmış bir sorundur. —İktidarda bulunan komünistler de içinde olmak üzere— Marx'tan buyana bütün komünistlerin kesin görüşü budur. Bu görüş, bütün marksist-leninistlerin sürekli olarak savundukları "devrim ithal ya da ihraç edilemez" görüşünün aynıdır. Herhangi bir ülkenin halkı devrim yapmak istemiyorsa, ona bu devrimi hiç kimse dışardan zorlayamaz. Devrim yönünde kritik bir noktaya varılmamışsa ve devrim için koşullar olgunlaşmamışsa, hiç kimse bir devrim yaratamaz. Ve elbette ki, bir ülkenin halkı devrim yapmak isterse ve bir devrimi kendisi başlatırsa, onları bu devrimi gerçekleştirmekten hiç kimse alıkoyamaz; Küba'daki, Cezayir'deki, güney Vietnam'daki devrimlerin önlenemeyişi gibi.

Togliatti ve öteki arkadaşlar, barış içinde birarada yaşamanın "devrim ya da karşı-devrim 'ihraç etmek' için bir dış müdahale olasılığını ... dışarda bıraktığını"[78] söylüyorlar. Sormak isterdik: Siz, yabancı ülkelerin "devrim ihraç etmeleri"nden sözederken, sosyalist ülkelerin devrim ihraç etmek istediklerini mi söylemek istiyorsunuz? Emperyalistlerle gericilerin her zaman ileri sürdükleri de tıpatıp bu değil midir? Bir komünist böyle mi konuşmalıdır? Emperyalist ülkelere gelince, bunlar daima karşı-devrim ihraç etmişlerdir. Bunu yapmamış olan bir emperyalist ülke söyleyebilir misiniz? Emperyalistlerin Büyük Ekim Devrimi'ne ve Çin devrimine karşı doğrudan bir müdahaleye giriştiklerini unutabilir miyiz? Amerikan emperyalistlerinin, bizim Taiwan bölgemizi hâlâ zorla işgalleri altında bulundurduklarını kim yadsıyabilir? Amerikan emperyalistlerinin, başlangıcından buyana Küba devrimine müdahale etmekte olduklarını kim yadsıyabilir? Amerikan emperyalizmi uluslararası jandarma rolünü oynamıyor mu, dünyanın dörtbir yanına karşı-devrim ihraç etmek için elinden geleni yapmıyor mu ve kapitalist dünyadaki öteki ülkelerin içişlerine karışmıyor mu?

---

78 "İtalyan Komünist Partisi'nin 10. Kongresine Sunulan Tezler".

Togliatti ve öteki arkadaşlar, sosyal sistemleri nitelikçe farklı ülkeler arasında hiçbir ayrım gözetmiyorlar; "devrimler ihraç ya da ithal edilemez" diyen marksist-leninist görüşü anlamıyorlar; barış içinde birarada yaşama sorununu tartışırlarken, emperyalistlerin hiç durmaksızın karşı-devrim ihraç ettiklerini görmezlikten geliyorlar, ve, "karşı-devrim ihracı" ile "devrim ihracı"ndan aynı anda sözediyorlar. Bu garip formül, bir ilke hatasından başka bir şey olarak kabul edilemez.

## ÇİN KOMÜNİSTLERİNİN SAVAŞ VE BARIŞ SORUNUNDAKİ TEMEL TEZLERİ

Çin komünistleri, savaş ve barış sorununda, her zaman olduğu gibi şimdi de, Lenin'in görüşlerini savunmaktadırlar.

Yukarda aktardığımız pasajlarda, Lenin, proletarya partilerinin, "savaşı açıkça mahkûm ettiklerine" ve "uluslar arasındaki savaşları daima mahkûm etmiş" olduklarına işaret ediyordu. Ama Lenin, haksız savaşlara karşıkonması gereğini, haklı savaşların da desteklenmesi gereğini daima savunmuştur; herhangi bir ayrım gözetmeksizin bütün savaşlara karşıçıkmış değildir. Bugün, yüzleri kızarmadan, kendilerini Lenin'le kıyaslayan, Lenin'in, Karl Libknecht'in ve Rosa Luxembourg'un da, tıpkı kendilerinin yaptığı gibi, savaşa karşıçıkmış olduklarını ileri süren bazı kişiler var. Bu kişiler, Lenin'in savaş ve barış sorunundaki teori ve politikasını iğdiş etmişlerdir. Lenin'in, Birinci Dünya Savaşı sırasında, emperyalist savaşa kararlılıkla karşıçıktığı herkesçe bilinen bir gerçektir. Lenin, aynı zamanda, emperyalist ülkeler arasında savaş çıkar çıkmaz, bu ülkelerin proletaryası ile öteki emekçi halkların, bu emperyalist savaşı, emperyalist ülkeler için de haklı devrimci savaşlara dönüştürmeleri, yani proletarya ile öteki emekçi halkların, kendi ülkelerinin emperyalistlerine karşı haklı savaşlara dönüştürmeleri gerektiğini belirtmiştir. Ekim Devrimi'nden bir gün sonra, İşçi ve Asker

Temsilcileri Sovyetleri'nin İkinci Tüm Rusya Kongresi, Lenin'in başkanlığında, ünlü Barış Kararnamesi'ni kabul etti. Uluslararası proletaryaya, özellikle İngiltere'nin, Fransa'nın ve Almanya'nın bilinçli işçilerine bir çağrı olan bu kararnamede şöyle deniyordu: "Onların, kendilerini bekleyen görevi, insanlığı savaşın dehşetinden ve bunun sonuçlarından kurtarma görevini, kavrayacaklarına, bu işçilerin, geniş, kararlı ve son derece güçlü bir eylemle, barış davasını, ve aynı zamanda, ezilen ve sömürülen halk yığınlarını her tür kölelikten ve her tür sömürüden kurtarma davasını başarılı bir sonuca ulaştırmada bize yardımcı olacaklarına inanıyoruz."[79] Kararname şunu belirtiyordu: "Sovyet hükümeti, zengin ve güçlü ulusların, fethettikleri zayıf milliyetleri nasıl bölüşecekleri sorunu üzerinde çıkan bu savaşın sürdürülmesini, insanlığa karşı işlenmiş suçların en büyüğü kabul eder, ve bu savaşı durdurmak için, yukarıda belirtilen ve istisnasız her milliyet için eşit derecede âdil olan koşullar altında hemen barış antlaşmaları imzalamaya kararlı olduğunu resmen ilân eder."[80] Lenin tarafından kaleme alınan bu kararname, proletarya devrimi tarihinin büyük bir belgesidir. Ama bugün, bu belgeyi tahrif etmek ve yaralamak cüretini gösterenler var; bu kişiler, Lenin'in, emperyalist ülkelerin dünyayı bölüşmek ve zayıf ulusları ezmek için giriştikleri savaşın insanlığa karşı işlenmiş en büyük suç olduğunu belirten sözlerini çarpıtmışlar, ve bu sözleri, "savaş, insanlığa karşı işlenecek en büyük suçtur" biçimine sokmuşlardır. Bu kişiler, büyük proleter devrimcisi, büyük marksist Lenin'i, bir burjuva pasifisti olarak göstermektedirler. Bu kişiler, Lenin'i, leninizmi ve tarihi hayasızca tahrif etmekte, sonra da büyük bir küstahlıkla, başkalarının "marksist devrimci savaşım doktrininin özünü anlamadıklarını" ileri sürmektedirler. Bu

---

[79] Lenin, "İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetlerinin İkinci Tüm - Rusya Kongresi", **Seçilmiş Yapıtları**, F.L.P.H., Moskova, 1951, cilt 2, bölüm 1, s. 331.

[80] Aynı yapıt, s. 329.

gülünç olduğu kadar da korkunç bir durum değil midir?

Biz Çin komünistleri, leninizmi tahrif etmek için kullanılan gülünç savların tümüne karşıkoyduğumuz ve Lenin'in savaş ve barış sorunu üzerindeki teorisinin temel özelliklerini korumakta direttiğimiz için modern revizyonistlerin hışmına uğruyoruz.

Marksist-leninistlerin görüşü odur ki, dünya barışını savunmak ve yeni bir dünya savaşını önlemek için, sosyalist ülkelerin birliğine ve gitgide artan gücüne, ezilen halkların ve ulusların savaşımlarına, uluslararası proletaryanın savaşımlarına ve dünyanın bütün barışsever ülkelerinin ve halklarının savaşımlarına dayanmak zorunludur. Dünya halkları için barışı savunmanın doğru çizgisi, leninist savaş ve barış teorisine tamamen uygun düşen bu çizgidir. Bazı kişiler, bu çizgiyi alçakça çarpıtmakta, bunu "sosyalizmin zaferine giden yolun, uluslar arasındaki savaşlardan, yakıp yıkmalardan, dökülen kanlardan ve milyonlarca insanın ölümünden geçtiği yolunda bir 'teori'" olarak göstermektedirler. Bu kişiler, dünya barışının savunulmasını bütün ülkeler halklarının devrimci savaşımlarının karşısına koymakta, barışa kavuşmak için dünya halklarının emperyalistler önünde dizçökmelerini ve ezilen halklarla ezilen ulusların kurtuluş savaşımlarından vazgeçmelerini istemektedirler. Bu kişilerin bütün yaptıkları, dünya barışı için, dünyanın bütün barışsever güçlerinin birliğine dayanarak savaşmak yerine, Amerika'nın liderliğindeki emperyalistlerden barış dilenmektir. Onların bu çizgisi, bu sözümona teori, tümden yanlış ve anti-leninisttir.

Çin komünistlerinin savaş ve barış sorunundaki temel görüşleri ve bu konuda Togliatti ve öteki arkadaşlarla aramızdaki farklılıklar, *Renmin Ribao*'nun 31 Aralık 1962 tarihli başyazısında ortaya konmuştur. Biz o yazıda şunları söylüyorduk:

> ...dünya savaşının nasıl önlenebileceği ve dünya barışının nasıl korunabileceği sorununda, Çin Ko-

münist Partisi, daima, emperyalizmin ısrarlı bir biçimde sergilenmesini, ulusal kurtuluş savaşımlarının ve halkların devrimci savaşımlarının kesin olarak desteklenmesini, bütün barışsever ülkelerin ve dünya halklarının en geniş bir bağlaşma kurmalarını savunmuş, aynı zamanda, düşmanlarımız arasındaki çelişmelerden tam olarak yararlanılması, öteki savaşım biçimlerinin yanısıra, görüşme yöntemlerinin de kullanılması gerektiğini öne sürmüştür. Bu tutum, tamamen, dünya savaşının etkili bir biçimde önlenmesini ve dünya barışının korunmasını amaçlamaktadır. Bu tutum, marksizm-leninizme ve Moskova Deklarasyonu ile Moskova Bildirisi'ne tamamen uygundur. Dünya savaşını önlemenin ve dünya barışını savunmanın doğru politikası budur. Biz bu doğru politikada diretiyoruz; çünkü dünya savaşının, sözünü ettiğimiz bütün güçlerin birleşik savaşımına dayanarak önlenebileceğine kesinlikle inanıyoruz. Bu tutum, dünya savaşının önlenebileceğine inançsızlık olarak nasıl tanımlanabilir? Buna nasıl "savaşkanlık" adı verilebilir? Çin Komünist Partisi'ne saldıranların salık verdikleri gibi, emperyalizm güzel gösterilir, umutlar emperyalizme bağlanır, ulusal kurtuluş hareketleri ve halkların devrimci savaşımları karşısında pasif ya da muhalif bir tavır takınılır ve emperyalizme boyuneğilerek teslim olunursa, bunun dünya halkları için sonucu, yalnızca yalancı bir barış ya da gerçek bir savaş olacaktır. Bu politika yanlıştır ve bütün marksist-leninistler, bütün devrimci halklar, bütün barışsever halklar buna kesinlikle karşıkoymalıdırlar.

Savaş ve barış sorunundaki temel tezlerimizi burada özetleyelim:

Birincisi; biz, Amerikan emperyalistlerinin başını çektiği savaş ve saldırı güçlerinin üçüncü bir dünya savaşına ciddî olarak hazırlandıklarını ve savaş tehlikesinin varolduğunu her zaman belirttik. Ama, dünya güç-

ler dengesi, son on yıl içinde, gitgide, sosyalizmin, ulusal kurtuluş savaşımlarının, halk demokrasisinin ve dünya barışının lehine dönmektedir. Bunda belirleyici öğe halklarıdır. Emperyalizm ve gericiler yalnızlaştırılmış durumdadırlar. Halkların birliğine ve savaşımlarına dayanarak, sosyalist ülkelerin ve çeşitli ülkelerdeki proletarya partilerinin doğru politikalarına dayanarak, yeni bir dünya savaşını önlemek, bir nükleer savaşı önlemek ve nükleer silâhların tamamen yasaklanması üzerinde bir anlaşmaya varmak mümkündür.

İkincisi; dünya halkları, dünya barışını korumak, yeni bir dünya savaşını ve nükleer savaşı önlemek istiyorlarsa, Amerikan gericilerinin başını çektiği emperyalist kampın saldırı ve savaş politikalarına karşıdurmak üzere, birbirlerini desteklemeli, mümkün en geniş birleşik cepheyi kurmalı, ve, Amerika Birleşik Devletleri halkı da içinde olmak üzere, birleşebilecekleri bütün güçlerle birleşmelidirler.

Üçüncüsü; sosyalist ülkeler, ayrı sosyal sistemlere sahip ülkelerle barış içinde birarada yaşama politikasına bağlı kalırlar, bu ülkelerle dostça ilişkiler geliştirirler ve eşitlik temeli üzerinde ticaret yaparlar. Barış içinde birarada yaşama politikasını izleyen sosyalist ülkeler, devletler arasında çıkan uyuşmazlıkların çözümünde kuvvet kullanılmasına karşıçıkarlar ve hiçbir ülkenin içişlerine karışmazlar. Bazı kişiler, barış içinde birarada yaşamanın, bütün kapitalist ülkelerde sosyal sistem değişikliğine yolaçacağını ve bunun "dünya sosyalizmine giden yol"[81] olduğunu söylüyorlar. Daha başkaları da, barış içinde birarada yaşama politikasının, "emperyalizme karşı ve halkların kurtuluşu için savaşımın en ileri biçimi"[82] olduğunu söylüyorlar. Bu kişiler, ayrı sosyal sistemlere sahip ülkelerin barış içinde birarada yaşaması sorunuyla kapitalist ülkelerdeki sınıf savaşımı sorununu ve ezilen ulusların kurtuluş sa-

---

[81] Todor Jivkov, "Barış: Bugünün Temel Sorunu", **World Marxist Review,** sayı 8, 1960.

[82] "Çin Komünistlerinin Temelsiz Polemikleri", **L'Unita,** 31 Aralık 1962.

vaşımı sorununu birbirlerine karıştırarak, Lenin'in barış içinde birarada yaşama politikasını tamamen tahrif etmişlerdir.

Dördüncüsü; biz, emperyalistlerin sosyalist ülkelere saldırmaları tehlikesi karşısında sürekli olarak uyanık bulunmanın zorunlu olduğuna inanıyoruz. Biz, sosyalist ülkelerin, barışçı görüşme yoluyla ve bazı önemli konularda uzlaşmalara vararak, emperyalist ülkelerle anlaşmaya varmalarının mümkün olduğuna da inanıyoruz. Ancak, Mao Tsetung arkadaşın dediği gibi:

> Böyle uzlaşmalar, kapitalist dünya ülkelerindeki halkların da aynı yolu izleyerek ülke içinde uzlaşmalara varmalarını gerektirmez. Bu ülkelerin halkları, kendi değişik koşullarına uygun, değişik savaşımlar vermeyi sürdüreceklerdir.[83]

Beşincisi; emperyalist devletler arasındaki keskin çelişmeler, nesnel olarak vardırlar ve uzlaşmaz bir nitelik taşırlar. Emperyalist ülkeler ve emperyalist bloklar arasında, büyük ya da küçük, doğrudan ya da dolaylı, şu ya da bu biçimde çatışmalar mutlaka çıkacaktır. Bu çatışmalar, emperyalistlerin temel çıkarlarından doğarlar ve emperyalizmin doğası tarafından belirlenirler. Emperyalist ülkeler arasında, emperyalistlerin temel çıkarlarından doğan bu çatışmaların, yeni tarihsel koşullar altında çıkması olasılığı olmadığını ileri sürmek, emperyalizmin tümden değiştiğini söylemekle aynı şeydir, ve aslında emperyalizmi yüceltmektir.

Altıncısı; kapitalist-emperyalist sistem, sömürü sistemi, savaşın kaynağını oluşturduğuna göre, emperyalistlerle gericilerin ezilen uluslara karşı, ya da kendi ülkelerinin ezilen halklarına karşı savaşlara girişmeyeceklerine kimse güvence veremez. Öte yandan, uyanmış ezilen halkları ve ulusları da, devrimci savaşlara girişmekten kimse alıkoyamaz.

Yedincisi; Lenin'in doğruladığı ve büyük ağırlık verdiği "savaş, politikanın başka araçlarla sürdürül-

---

83 "Çin Komünistlerinin Temelsiz Polemikleri", **L'Utina**, 31 Aralık 1962.

mesidir" beliti, bugün de aynı derecede geçerlidir. Kapitalist-emperyalist ülkelerin sosyal sistemi, sosyalist ülkelerin sosyal sisteminden temelden farklıdır; aynı biçimde, bu ülkelerin iç ve dış politikaları da sosyalist ülkelerinkinden temelden farklıdır. Bunun doğal sonucu olarak da, kapitalist-emperyalist ülkelerle sosyalist ülkeler, savaş ve barış sorununda temelden farklı tutumlar takınmak zorundadırlar. İster savaşlara girişsinler, ister ortaya barış savlarıyla çıksınlar, kapitalist emperyalist ülkelerin değişmez amacı, kendi emperyalist çıkarlarını sağlamak ya da sürdürmektir. Emperyalist savaş, emperyalistlerin barış zamanındaki politikalarının bir uzantısıdır, ve, emperyalist barış da, emperyalistlerin savaş zamanındaki politikalarının bir uzantısıdır. Burjuva pasifistleri ve oportünistleri bu gerçeği daima yadsımışlardır. Lenin şöyle demiştir: "Pasifistlerin her iki türü de 'savaşın, barış politikasının uzantısı; barışın da savaş politikasının uzantısı olduğunu' asla anlamamışlardır."[84]

Sekizincisi; insanlık için sürekli barış dönemi gelecektir; bütün savaşların yokedileceği dönem gelecektir. Biz bu dönemin gelmesi için çaba gösteriyoruz. Ama bu büyük dönem, ancak, insanlığın kapitalist-emperyalist sistemi yoketmesinden sonra gelecektir; daha önce değil. Moskova Bildirisi'nde belirtildiği gibi; *"sosyalizmin yeryüzündeki zaferi, bütün savaşların sosyal ve ulusal nedenlerini tümden ortadan kaldıracaktır"*.

Bizim savaş ve barış sorunundaki temel tezlerimiz bunlardır.

Bizim tezlerimiz, dünyada nesnel olarak varolan birsürü olgunun, çeşitli ülkeler arasındaki son derece karmaşık politik ve ekonomik ilişkilerin, ve, Büyük Ekim Devrimi'nin başlattığı yeni bir çağın, kapitalizmden sosyalizme geçiş çağının özgül koşullarının, marksist materyalist tarih anlayışına dayanan çözümlemesinden kaynaklanmaktadır. Bu tezler, teorik bakımdan

---

84 Lenin, "Burjuva Pasifizmi ve Sosyalist Pasifizm", **Seçilmiş Yapıtları,** International Publishers, New York 1943, cilt 5, s. 262.

doğru oldukları gibi, pratikte de tekrar tekrar sınanmıştır. Modern revizyonistler ve onların izinde gidenler, bunların tersini tanıtlama çaresini bulamadıkları için, gerçeği yoketme yolunda büyük ölçüde tahrifata ve yalana başvurmaktadırlar.

Ama gerçek yokedilebilir mi? Asıl bunu yapmak isteyenlerin, eninde sonunda gerçek tarafından yokedileceklerini söylemek daha doğru olmaz mı?

Bugün, kendilerine "yaratıcı marksist-leninist" diyen bazı kişiler, dünya tarihinin, toplumun nesnel yasalarına uygun olarak değil de, kendi değneklerinin işaretine göre ilerlediğini sanıyorlar. Bu bize, Lenin'in *Materyalizm ve Ampiro-kritisizm* adlı yapıtında ünlü Fransız filozofu Diderot'dan aktardığı şu sözleri anımsatıyor:

> Hassas klavsen, bir hezeyan anında, kendisinin dünyada tek klavsen olduğunu ve evrendeki tüm uyumun kendinde bulunduğunu sanmıştır.[85]

Kendilerinin her şey olduklarını ve her şeyin kendi öznelcilikleri içinde yer aldığını sanan tarihsel idealist ler, bu pasaj üzerinde dikkatlice dursunlar!

## *V. DEVLET VE DEVRİM*

### TOGLİATTİ ARKADAŞIN "YAPISAL REFORM TEORİSİ"NİN "OLUMLU KATKISI" NEDİR?

Togliatti ve öteki bazı arkadaşlar, "yapısal reform" konusundaki "temel çizgi"lerini, "tüm uluslararası komünist hareketin ortak çizgisi" olarak gösteriyorlar;[86] bu arkadaşlar, yapısal reform teorilerini, "bugünkü durumda, işçi sınıfının ve komünist hareketin dünya stratejisinin bir ilkesi"[87] olarak tanımlıyorlar.

Anlaşılan, Togliatti ve öteki arkadaşlar, "İtalyan yolu"nu yalnızca İtalyan işçi sınıfına ve emekçi halkına

---

85 Lenin, **Bütün Yapıtları**, F.L.P.H., Moskova, 1962, cilt 14, s. 38.

86 Togliatti'nin, İtalyan Komünist Partisi 10. Kongre kapatış konuşması.

87 İtalyan Komünist Partisi'nin Nisan 1962 tarihli oturumunda Togliatti'nin yaptığı konuşma.

değil, bütün kapitalist dünya halklarına da kabul ettirmek istiyorlar. Çünkü, bu arkadaşlar, önerdikleri İtalyan yolunu, bugün tüm kapitalist dünya için "sosyalizme geçiş yolu" olarak, üstelik de tek yol olarak görüyorlar. Togliatti arkadaşla öteki bazı İtalyan arkadaşlar kendilerini pek beğeniyorlar.

Konuyu açıklığa kavuşturmak için, bu arkadaşların önerdikleri İtalyan yolunun ve yapısal reform teorisinin ana hatlarını tanıtmak yararlı olabilir.

1. Burjuva diktatörlüğü devlet aygıtının parçalanarak, yerine proletarya diktatörlüğü devlet aygıtının konmasını öngören temel marksist-leninist tez, hâlâ tümden geçerli midir? Togliatti'ye ve öteki arkadaşlara göre, bu, "tartışılacak bir konu"dur.[88] Bu arkadaşlar şöyle diyorlar: "Dünyada yer almış olan ve hâlâ da gerçekleşme süreci içinde bulunan değişmeleri dikkate alarak, bu düşünde bazı düzeltmeler yaptığımız açıktır."[89]

2. "Bugün, İtalyan işçilerinin karşısında, Rusya'da yapılmış olanları yapmak diye bir sorun yoktur."[90] Togliatti arkadaş, bu görüşü 1944 Nisan'ında ileri sürmüş ve İtalyan Komünist Partisi'nin 10. Kongresine verdiği raporda bunun "programatik" olduğunu söyleyerek görüşünde diretmiştir.

3. İtalyan işçi sınıfı "anayasal sistemin sınırları içinde egemen sınıf olarak örgütlenebilir."[91]

4. İtalyan Anayasası, "emek güçlerine yeni ve üstün bir yer vermekte" ve "yapısal değişimler öngörmektedir."[92] "İtalyan demokrasisine sosyalist nitelikte yeni bir öz kazandırmak için girişilen savaşım, anaya-

---

88 Togliatti, "Sosyalizme Giden İtalyan Yolu", İtalyan Komünist Partisi'nin Haziran 1966 tarihli oturumuna sunulan rapor.

89 Aynı.

90 İtalyan Komünist Partisi'nin 10. Kongresine Togliatti'nin sunduğu rapor.

91 "İtalyan Komünist Partisi'nin Programatik Deklarasyonu'nun Öğeleri", İtalyan Komünist Partisi'nin 8. Kongresi tarafından Aralık 1956 tarihinde kabul edilmiştir.

92 İtalyan Komünist Partisi'nin 10. Kongresine sunulan Tezler".

samız içinde yeterince gelişme olanağı bulacaktır."[93]

5. "Ciddî sosyal dönüşümleri gerçekleştirmek için, yasal yolların ve parlamentonun geniş ölçüde kullanılabilmesi olanağından sözedebiliriz..."[94] "Parlamentonun, kendisine tanınan tam yetkiyle, yalnızca yasama görevlerini değil, yürütme organını yönetme ve yürütmenin eylemlerini denetleme görevlerini de yerine getirmesi sağlanmalıdır..."[95] Ayrıca, bu arkadaşlar "parlamentonun yetkilerinin ekonomik alanı kapsayacak biçimde genişletilmesi zorunluluğu"ndan[96] sözetmektedirler.

6. "Sosyalizme doğru ilerleyen yeni bir demokratik rejimin kurulması; işçi sınıfının öncülüğünde, toplumun yapısını değiştirmek için savaşacak, ve, politik olduğu kadar, entellektüel ve ahlâkî bir devrimin de öncülüğünü yapacak yeni bir tarihsel kümelenmenin oluşmasıyla yakından ilgilidir."[97]

7. "İtalyan toplumunun en geri ve köhne yapılarının ortadan kaldırılması, bunların demokratik ve sosyalist anlamda değişmeye başlaması, işçi sınıfıyla bağlaşıklarının iktidara gelecekleri güne dek ertelenemez, ertelenmemelidir de..."[98]

8. Devletleştirilmiş ekonomi, yani tekelci devlet sermayesi, İtalya'da "tekellere karşı"[99] durabilir, "halk yığınlarının özlemlerinin anlatımı"[100] olabilir ve "tekelci gelişmeye karşıkoymakta daha etkin bir araç"[101] olabilir. "Başlıca üretim güçlerinin tekelci mülkiyetini yıkmak ve ortadan kaldırmak ve ... devletleştirme yoluy-

---

93 Aynı.

94 İtalyan Komünist Partisi'nin Mart 1956 tarihli oturumuna Togliatti'nin sunduğu rapor.

95 İtalyayan Komünist Partisi'nin 10. Kongresine sunulan Tezler".

96 İtalyan Komünist Partisi'nin 10. Kongresinde Kabul Edilen Politik Tezler".

97 "İtalyan Komünist Partisi'nin 10. Kongresine sunulan Tezler".

98 "İtalyan Komünist Partisi'nin Programatik Deklarasyonu'nun Öğeleri".

99 A. Pesenti, "Bu Bir Altyapı Sorunu mudur, Yoksa Bir Üstyapı Sorunu mudur?". **Rinascita,** 19 Mayıs 1962.

100 Aynı.

101 A. Pesenti, "Devlet Müdahalesinin Dolaysız ve Dolaylı Biçimleri", **Rinascita,** 9 Haziran 1962.

la, bunu kollektif mülkiyete dönüştürmek"[102] mümkündür.

9. Ekonomik yaşama devlet müdahalesi, "ekonominin demokratik bir biçimde gelişmesi için duyulan gereksinimi karşılayabilir"[103] ve bu, "büyük tekel gruplarının egemenliğini sarsmak, sınırlamak ve yıkmak için, büyük sermaye iktidarına karşı savaşım araçları"[104] haline getirilebilir.

10. "Bir zamanlar sosyalistlere özgü sayılan ekonomik planlama ve program kavramları"[105] kapitalist sistemde, burjuva diktatörlüğü altında da kabul edilebilir. İşçi sınıfı, "kendi birliğinden aldığı güçle, planlama politikasının, kendi ülkülerinin ve özerkliğinin tam olarak gerçekleştirilmesi yönünde düzenlenmesi ve yürütülmesi işlerinde rol oynayarak,"[106] planlama politikasını, "insanların ve ulusal topluluğun gereksinimlerini karşılayacak bir araç"[107] haline getirebilir.

Kısacası, Togliatti'nin ve öteki arkadaşların İtalyan yolu ve yapısal reformu şu anlama gelmektedir: "Politik bakımdan, bir yandan burjuva diktatörlüğünü korurken, öte yandan "devletin iç dengesini ve yapısını kerteli olarak değiştirmek", ve böylelikle, burjuva demokrasisinin, burjuva anayasasının ve parlamentosunun izin verdiği "yasal" yollarla "yeni sınıfların devlet iktidarına yükselmesini sağlamak"[108] ("yeni sınıflar"dan neyin anlatılmak istendiğine gelince, bunun açıklaması hiçbir zaman çapraşıklıktan kurtarılamamıştır); ekonomik bakımdan da, bir yandan kapitalist sistemi korurken, öte yandan, "devletleştirme", "programlama" ve

---

102 "İtalyan Komünist Partisi'nin Programatik Deklarasyonu'nun Öğeleri".

103 İtalyan Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin Nisan 1962 tarihli oturumunda Togliatti'nin yaptığı konuşma.

104 İtalyan Komünist Partisi'nin 10. Kongresine Togliatti'nin sunduğu rapor.

105 Aynı.

106 "İtalyan Komünist Partisi'nin 10. Kongresine sunulan Tezler".

107 Aynı.

108 Aynı.

"devlet müdahalesi" yollarıyla tekelci sermayeyi kerteli olarak "sınırlamak" ve "yıkmak"; başka bir deyişle, proletarya diktatörlüğüne geçmeden, burjuva diktatörlüğü altında sosyalizme ulaşmak mümkündür.

Togliatti ve öteki arkadaşlar düşünlerini "marksizm-leninizmin, işçi sınıfının devrimci doktrininin derinleştirilmesine ve geliştirilmesine olumlu bir katkı"[109] olarak görüyorlar. Yazık ki, düşünlerinde yeni olan hiçbir şey yoktur; bunlar çok eski, çok bayat düşünlerdir; bunlar, Marx ve Engels'in uzun zaman önce amansız bir savaşım vererek çürüttükleri burjuva sosyalizmidir.

Marx ve Engels'in eleştirdikleri burjuva sosyalizmi, tekelci kapitalizmin ortaya çıkmasından önceki döneme ilişkindir. Togliatti ve öteki arkadaşlar herhangi bir "olumlu katkı"da bulunmuşlarsa, bu marksizmin değil, burjuva sosyalizminin gelişmesine yapılmış bir katkı olabilir. Bu arkadaşlar, tekeller öncesi burjuva sosyalizmini, tekelci burjuva sosyalizmine dönüştürmüşlerdir. Ama yazık ki, bu da, Tito kliğinin çok önceden ortaya attığı düşünün ta kendisidir, ve, Togliatti ile öteki arkadaşlar, Tito kliğinin yaptığı ve şimdi de yapmakta olduğu şeyleri "inceleyip, derinlemesine kavradıktan" sonra bu düşünleri devralmışlardır.

## BUNU LENİNİZMLE KARŞILAŞTIRALIM

Burjuva diktatörlüğünü alaşağı ederek, proletarya diktatörlüğünü kurmaksızın, sosyalizme geçmenin ve sosyalizmi gerçekleştirmenin mümkün olup olmadığı sorunu, marksist-leninistlerle her türden oportünistler ve revizyonistler arasında daima en büyük tartışma konusu olagelmiştir. Lenin, bütün marksist-leninistlerce bilinen iki büyük yapıtında, *Devlet ve İhtilâl*'de ve *Proleter Devrim ve Dönek Kautsky*'de, bu temel sorunu enine-boyuna ve derinliğine açımlamış, devrimci marksizmi savunmuş ve geliştirmiş, oportünistlerle re-

[109] Togliatti, "Tartışmayı Gerçek Sınırlarına Döndürelim".

vizyonistlerin marksizm üzerinde giriştikleri tahrifatı tümüyle sergilemiş ve çürütmüştür.

Aslına bakılırsa, Togliatti arkadaşla öteki arkadaşların ileri sürdükleri "yapısal reform", "devletin iç dengesindeki değişme" vb. düşünleri, Lenin'in *Devlet ve İhtilâl*'de eleştirdiği Kautsky'nin düşünleridir. Togliatti arkadaş, "Çinli arkadaşlar politikamızla hiçbir ortak yanı bulunmayan Kautsky'nin görüşlerini anımsatarak bizi korkutmak istiyorlar"[110] diyor. Biz Togliatti arkadaşla öteki arkadaşları korkutmak mı istiyoruz? Demek, onların politikasıyla Kautsky'nin görüşleri arasında hiçbir ortak yan yok, öyle mi? O halde, kendilerine, *Devlet ve İhtilâl*'le Lenin'in öteki yapıtlarını bir kez daha dikkatle okumalarını, kendilerinin deyimiyle, "anımsatmamıza izin verilsin".

Togliatti ve öteki arkadaşlar, proleter sosyalist devrimle burjuva devrimi arasındaki temel farkı gözönüne almaktan kaçınıyorlar. Lenin şöyle der:

> Sosyalist devrimle burjuva devrimi arasındaki fark, ikincisinin hazır kapitalist ilişki biçimleri bulmasında yatar; oysa Sovyet iktidarı —proletarya iktidarı— böyle hazır ilişkileri devralmaz...[111]

Sınıflı toplumlarda bir tüm olarak devlet iktidarı, belirli bir sosyal ve ekonomik sistemi, yani belirli üretim ilişkilerini korumaya yönelir. Lenin'in söylediği gibi, "politika, ekonominin yoğunlaştırılmış anlatımıdır."[112] İstisnasız her sosyal ve ekonomik şistem, karşılığında kendisine hizme teden ve gelişmesinin önüne çıkan engelleri ortadan kaldıran bir politik sisteme sahiptir.

Tarihsel açıdan bakılırsa, köle sahipleri, feodal beyler ve burjuvazi, kendi üretim ilişkilerini bütün öte-

---

110 Aynı.

111 Lenin, "Savaş ve Barış Üzerine Rapor, Rus Komünist Partisi (Bolşevik)nin 7. Kongresinde okunmuştur. **Seçilmiş Yapıtları,** F.L.P.H., Moskova, cilt 2, bölüm 1, s. 420.

112 Lenin, "Sendikalar, Bugünkü Durum ve Bir kez daha Troçki ile Buharin'in Hataları Üzerine", **Seçilmiş Yapıtları,** International Publishers New York, 1943, cilt 9, s. 54.

ki ilişkilere egemen duruma getirmek ve bu üretim ilişkilerini pekiştirmek ve geliştirmek için, politik bakımdan kendilerini egemen sınıf olarak kabul ettirmek ve devlet iktidarını kendi ellerine almak zorundaydılar.

Sömürücü sınıfların devrimlerini proletarya devriminden ayırdetmede temel bir nokta şudur: Üç büyük sömürücü sınıftan herhangi birinin —köle sahiplerinin, feodal beylerin, ya da burjuvazinin— devlet iktidarını ele geçirmesinden önce, toplumda köleci, feodal, ya da kapitalist üretim ilişkileri vardı, ve bazı durumlarda, bir hayli olgunlaşmış bulunuyorlardı. Ama proletaryanın iktidarı ele geçirmesinden önce, toplumda sosyalist üretim ilişkileri yoktur. Bunun nedeni açıktır. Özel mülkiyetin yeni bir biçimi, eskisinin üzerinde kendiliğinden ortaya çıkabilir; oysa, üretim araçları üzerinde sosyalist kamu mülkiyetinin, kapitalist özel mülkiyet temeli üzerinde kendiliğinden ortaya çıkması asla mümkün değildir.

Şimdi, Togliatti ile öteki arkadaşların düşün ve programlarını leninizmle karşılaştıralım.

Togliatti ve öteki arkadaşlar, leninizme aykırı olarak, sosyalist üretim ilişkilerinin, bir sosyalist devrim ve proletaryanın devlet iktidarı olmaksızın kerteli olarak oluşabileceğini, ve proletaryanın temel ekonomik çıkarlarının, burjuva diktatörlüğünün yerine proletarya diktatörlüğünü geçiren bir politik devrim olmaksızın sağlanabileceğini ileri sürmektedirler. Togliatti arkadaşla ötekilerin önerdikleri "İtalyan yolu"nun ve "yapısal reform teorisi"nin hareket noktası budur.

Kim haklıdır? Marx, Engels ve Lenin mi, yoksa Togliatti ile ötekiler mi? "Bir gerçeklik duygusundan yoksun" olanlar kimlerdir? Marksist-leninistler mi, bu düşün ve programlarıyla Togliatti ve öteki arkadaşlar mı?

İtalya'daki gerçek duruma bakalım.

İtalya, elli milyon nüfuslu bir ülkedir. Elde edilebilen istatistiklere göre, İtalya'da şimdi, barış zamanında, birkaç yüzbin hükümet memuru, dörtyüzbinin üs-

tünde silâh altına alınmış asker, seksen bine yakın jandarma, yüz bin kadar polis, binikiyüzün üstünde her kademeden mahkeme ve bine yakın hapishane vardır; gizli baskı mekanizması ve onun silâhlı memurları bu sayıların dışındadır. Bunlardan başka, İtalya'ya Amerikan askerî üsleri ve Amerikan silâhlı kuvvetleri yerleştirilmiş durumdadır.

Togliatti ve öteki arkadaşlar, İtalya'daki demokrasiden, anayasadan, parlamentodan vb. sözetmeye bayılıyorlar; ama orduyu, jandarmayı, polisi, mahkemeleri, hapishaneleri ve bugünün İtalya'sındaki öteki şiddet araçlarını sınıf açısından çözümlemeye yanaşmıyorlar. Bu şiddet araçları kimleri korumakta, kimleri ezmektedir? Bunlar, proletaryayı ve öteki emekçi halkları koruyup tekelci kapitalistleri mi eziyor, yoksa, olan tam tersi midir? Bir marksist-leninist, devlet sisteminden sözederken bu sorudan kaçınmak yerine, bunu yanıtlamak zorundadır.

İtalya'da bu şiddet araçlarının hangi amaçla kullanıldıklarına bakalım. İşte birkaç örnek:

1948 - 1950 yılları arasında İtalyan hükümeti, halkın yığın halindeki muhalefetini bastırırken üç binden fazla insanı öldürmüş ya da yaralamıştır.

1960 Haziran'ında, Tambrani hükümeti, İtalyan emekçi halkının anti-faşist hareketini bastırırken, onbir kişiyi öldürmüş, bin kişiyi yaralamış, bin kişiyi de tutuklamıştır.

1962'de, Fanfani'nin sözümona merkez-sol hükümeti kurulduktan sonra, hükümetin grevleri ve yığın gösterilerini bastırması sırasında, Mayıs'ta Ceccano'da, Temmuz'da Torino'da, Ağustos'ta Bari'de, Ekim'de Milano'da ve Kasım'da da Roma'da olmak üzere, birbiri arkasından olaylar patlak vermiş, ve, yalnızca Roma olaylarında düzinelerce insan yaralanmış ve altıyüz kişi tutuklanmıştır.

Yalnızca bu birkaç örnek bile, İtalyan demokrasinin gerçekte ne olduğunu ortaya koymaya yetmiyor mu? Halkı ezmek için, gizli ve açık, güçlü bir devlet

makinesine sahip olan bir İtalya'da, İtalyan demokrasisini, İtalyan tekelci kapitalist sınıfının demokrasisi, yani diktatörlüğü olarak tanımlamamak mümkün müdür?

Togliatti ile öteki arkadaşların övündükleri İtalyan demokrasisi içinde, İtalyan işçi sınıfının ve tüm emekçi halkının İtalyan hükümetinin iç ve dış politikasının saptanmasına katılmaları mümkün müdür? Togliatti ve öteki arkadaşlar! Siz bunun mümkün olduğuna inanıyorsanız, İtalyan hükümetinin halka karşı işlediği sayısız suçların, bu hükümetin Amerika Birleşik Devletleri'ne İtalya'da askerî üsler kurmasına izin vermesinin, NATO'ya katılmasının vb. sorumluluğunu da üzerinize alıyor musunuz? Elbette, İtalyan hükümetinin izlediği gerici iç ve dış politikadan sorumlu tutulamayacağınızı söyleyeceksiniz. Ama bu politikanın saptanmasında payınız olduğunu ileri sürdüğünüze göre, İtalyan hükümetinin bu en temel politikasında niçin en ufak bir değişiklik sağlamaktan acizsiniz?

Demokrasinin sınıfsal niteliğiyle ilgili herhangi bir ayrım yapmaksızın, genel olarak "demokrasi"yi övmek, İkinci Enternasyonal kahramanlarının ve sağ-kanat sosyal demokrat liderlerinin ömürleri boyunca çaldıkları havayı çalmak demektir. Bugün marksist-leninist geçinen bazı kişilerin, bu bayat havayı, kendi yaratıcılıklarının ürünüymüş gibi savunmaları tuhaf değil mi?

Togliatti arkadaş, kendisini sosyal-demokratlardan belki de gerçekten bir parça ayrı tutmak hevesinde. O, "soyut tartışma" açısından, devletin sınıfsal niteliğinin ve bugünkü İtalyan devletinin burjuva niteliğinin kabul edilebileceğini, ama "somut terimlere sokulunca", sorunun bambaşka bir görünüm kazandığını ileri sürüyor. Togliatti, "somut tartışma" açısından bakılınca, "bugünkü devlet yapısından hareketle... anayasanın öngördüğü esaslı reformları gerçekleştirerek, ... şimdiki iktidar kümelenmesini değiştirecek, ve, içinde emekçi sınıfların da yer aldığı ve kendilerine düşen görevleri üstlendiği yeni bir kümelenme için elverişli koşulları

yaratacak sonuçlar almanın..." ve böylelikle İtalya'nın "demokrasi ve barış içinde sosyalizme doğru ilerlemesi"ni[113] sağlamanın mümkün olduğunu ileri sürüyor. Sıradan insanların anlayacağı dile çevrildiğinde, Togliatti arkadaşın bu bulanık sözleri, yalnızca, İtalyan tekelci kapitalistlerinin yönetimindeki devlet makinesinin doğasının, İtalya'da bir halk devrimi olmaksızın kerteli olarak değişebileceği anlamına gelir.

Togliatti arkadaşın "somut tartışma"sı "soyut tartışması"yla çatışma halindedir. Togliatti, "soyut tartışma"sında, marksizm-leninizme biraz yaklaşmakta, ama "somut tartışma"yı öne sürdüğü zaman, marksim-leninizmden tamamen uzaklaşmaktadır. Togliatti belki de, bunun, "dogmatik"likten kaçınmanın bir yolu olduğunu sanıyor olsa gerek.

Togliatti ve öteki arkadaşlar "somut tartışma"larının ışığında değerlendirildiklerinde, kendileriyle sosyal-demokratlar arasındaki kılpayı fark da büsbütün ortadan kalkmaktadır.

Bugün, bazı kişilerin, marksist-leninist devlet ve devrim teorisini çarpıtmak için ellerinden geleni yaptıkları, ve, modern revizyonistlerin, Lenin'in adını kullanarak leninizme çılgınca saldırdıkları bir sırada, Lenin'in 1919'da, Komünist Enternasyonal'in Birinci Kongresi'nde yaptığı konuşmadan aldığımız şu iki paragrafa dikkatleri çekmek isteriz:

> Sosyalistlerin anlayamadıkları şey, ve, onların teori sorunlarındaki miyopluklarını, burjuva önyargılarına tutsak oluşlarını ve proletaryaya ihanetlerini belirleyen şey şudur: Kapitalist toplumda, o topluma özgü sınıf savaşımı ciddî olarak şiddetlendiği zaman, burjuva diktatörlüğü ile proletarya diktatörlüğünden başka hiçbir şık kalmaz. Bir üçüncü yolla ilgili hayaller, gerici küçük burjuva sayıklamalarıdır. Bu, burjuva demokrasisinin yüz yılı aş-

---

113 Bakınız, İtalyan Komünist Partisi'nin 10. Kongresine Togliatti'nin sunduğu Rapor.

kın bir zaman içindeki gelişmesiyle, bütün ileri ülkelerdeki işçi hareketleriyle ve özellikle son beş yılın deneyimleriyle doğrulanmıştır. Bu ayrıca, ekonomi politik bilimiyle de, marksizmin tüm özüyle de doğrulanmıştır. Marksizm, meta ekonomisinin egemen olduğu her yerde, ancak, kapitalizmin büyümesiyle gelişen, çoğalan, perçinlenen ve güçlenen sınıfla, proletaryayla yer değiştirecek olan burjuva diktatörlüğünün ekonomik kaçınılmazlığını ortaya koyar.

Sosyalistlerin bir başka teorik ve politik hatası da, yüzyıllar boyunca, demokrasinin ilk belirtilerinin ortaya çıktığı eski çağdan buyana, bir egemen sınıfın yerini öteki aldıkça, kaçınılmaz olarak demokrasi biçimlerinin de değiştiğini anlayamamış olmalarıdır. Demokrasi, Eski Yunan cumhuriyetlerinde, ortaçağ kentlerinde ve ileri kapitalist ülkelerde, değişik biçimler almış ve değişik ölçülerde uygulanmıştır. İnsanlık tarihindeki en köklü devrimin, dünya üzerinde ilk kez iktidarın sömürücü azınlıktan sömürülen çoğunluğa geçmesinin, burjuva parlemanter demokrasisinin köhne çerçevesi içinde, şiddetli değişmeler olmaksızın, yeni demokrasi biçimleri yaratılmaksızın, bu demokrasinin uygulanması için gerekli yeni koşulları içine alan yeni kurumlar vb. yaratılmaksızın gerçekleşebileceğini sanmak büyük bir saçmalık olurdu.[114]

Görüldüğü gibi, Lenin, bu açık-seçik ve kesin sonuçları, bütün marksist öğretiden, kapitalist toplumdaki sınıf savaşımı deneyiminin tümünden ve Büyük Ekim Devrimi deneyimlerinden çıkarmıştır. Lenin, burjuva parlemanter demokrasisinin köhne çerçevesi içinde, devlet iktidarının burjuvaziden proletaryaya geçmesinin, insanlık tarihindeki bu en köklü devrimin, sosyalist devrimin gerçekleştirilmesinin olanaksız olduğunu ortaya koymuştur. Lenin'in 1919'da açımladığı

---

[114] Lenin, "Komünist Enternasyonalin Birinci Kongresi", **Bütün Yapıtları**, 4. Rusça baskısı, Moskova, cilt 28, s. 441.

bu kesin gerçekler, o günden bugüne, sosyalist devrime sahne olan bütün ülkelerin deneyimleriyle tekrar tekrar doğrulanmamış mıdır? Bu deneyimler, Lenin'in önderlik ettiği Ekim Devrimi yolunun, insanlığın kurtuluşu için ortak yol olduğunu tekrar tekrar doğrulamamış mıdır?

1957 Moskova Deklarasyonu ile 1960 Moskova Bildirisi, bu yolun, bütün ülkelerin işçileri için sosyalizme giden ortak yol olduğunu yinelememişler midir? İşçi sınıfının barışçı ya da barışçı olmayan araçlar kullanması, elbette ki, "gerici çevrelerin, halkın ezici çoğunluğunun istemine karşı gösterdiği direnişe, ve bu çevrelerin, sosyalizm savaşımının şu ya da bu aşamasında zor kullanıp kullanmamalarına"[115] bağlıdır. Ama, hangi yolla olursa olsun, eski burjuva devlet makinesini parçalamak ve proletarya diktatörlüğünü kurmak zorunludur.

Togliatti ve öteki arkadaşlar, proletaryanın devrimci savaşımlarının deneyimini, ya da İtalyan toplumunun yaşayan gerçeğini kendilerine hareket noktası yapacakları yerde, bugünkü İtalyan Anayasasından hareket etmekte ve İtalya'nın, köhne devlet makinesini parçalamaksızın, burjuva parlemanter demokrasisi çerçevesi içinde sosyalizme ulaşabileceğini ileri sürmektedirler. Bu arkadaşların "yeni demokratik rejim" dedikleri şey, burjuva demokrasisinin bir "uzantısı"ndan başka bir şey değildir. Ve, onların "somut tartışma"larının, marksizm-leninizmin belirli doğrularına bu kadar aykırı düşmesinde şaşılacak bir şey yoktur.

## HARİKA BİR ANAYASA

İtalyan Komünist Partisi'nin 10. Kongresine sunulan Tezler'de şöyle denilmektedir: "Sosyalizme giden İtalyan yolu, anayasada öngörülen biçimde bir devletin

---

115 Komünist ve İşçi Partileri Temsilcilerinin Moskova Toplantısı'nda yayınlanan Deklarasyon.

((bugünkü rejimden tamamen farklı bir devletin) kurulmasını ve yeni egemen sınıfların bu devletin yönetimine geçmelerini içerir."

Togliatti ile öteki arkadaşların gözünde, İtalyan Anayasası gerçekten harika bir anayasadır.

1. Cumhuriyetin Anayasası "İtalyan halkının büyük çoğunluğunu gönüllü olarak bağlayan bölünmez bir sözleşmedir..."[116]

2. Cumhuriyetin Anayasası, "sosyalizm belirtileri taşıyan... bazı temel reformları öngörmektedir."[117]

3. Cumhuriyetin Anayasası "halk egemenliği ilkesini içermektedir."[118]

4. Cumhuriyetin Anayasası "onun [devletin] 'emek üzerine kurulacağını' ilân etmekte", [119] "emek güçlerine yeni ve üstün bir yer vermektedir."[120]

5. Cumhuriyetin Anayasası "işçilerin devlet yönetimine katılma hakkını tanımaktadır."[121]

6. Cumhuriyetin Anayasası "toplumumuzu yeniden kurmak için ve toplumu sosyalizm doğrultusunda ilerletmek için zorunlu ekonomik ve politik değişmelerin gerekliliğini öngörmektedir."[122]

7. Cumhuriyetin Anayasası "demokratik meşruiyet sınırları içinde sosyalizme doğru ilerleme konusundaki ilke sorununu çözüme bağlamıştır."[123]

8. İtalyan halkı, "anayasal çerçeveyi tamamen kabul ederek bunu savunurken, devletin sınıf niteliğine

---

116 "İtalyan Komünist Partisi'nin Programatik Deklarasyonu'nun Öğeleri".

117 İtalyan Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin Mart 1956 tarihli oturumuna Togliatti'nin sunduğu Rapor.

118 "İtalyan Komünist Partisi'nin 10. Kongresine sunulan Tezler".

119 Togliatti, "Sosyalizme Giden İtalyan Yolu İçin. İşçi Sınıfının Demokratik Hükümeti İçin", İtalyan Komünist Partisi'nin 8. Kongresine rapor, Aralık 1956.

120 "İtalyan Komünist Partisi'nin 10. Kongresine sunulan Tezler".

121 "İtalyan Komünist Partisi'nin Programatik Deklarasyonu'nun Öğeleri".

122 Togliatti, "Sosyalizme Giden İtalyan Yolu İçin. İşçi Sınıfının Demokratik Hükümeti İçin", İtalyan Komünist Partisi'nin 8. Kongresine rapor, Aralık 1956.

123 Aynı.

ve sınıf hedeflerine karşıkoyabilmektedir."[124]

9. İtalyan işçi sınıfı "anayasal sistemin sınırları içinde egemen sınıf olarak örgütlenebilir."[125]

10. "Cumhuriyet Anayasasına saygı gösterilmesi, bu anayasanın savunulması, ve, bir tüm olarak uygulanması partinin politik programının eksenini oluşturur."[126]

Biz elbette, şimdiki İtalyan Anayasası'nın bazı gösterişli anlatımlara yer verdiğini yadsımıyoruz. Ama, nasıl olur da bir marksist-leninist, bir burjuva anayasasının şatafatlı tümcelerini birer gerçek olarak kabul eder?

Bugünkü İtalyan Anayasası 139 maddeden oluşmuştur. Ama son çözümlemede, bu anayasanın sınıf niteliği, "yasa özel mülkiyeti tanır ve onu güvence altına alır" hükmünü getiren 42. maddeyle açıkça ortaya konmaktadır. İtalya'nın gerçekleri açısından bu madde, tekelci kapitalistlerin özel mülkiyetini korumaktadır. Anayasa, bu hükmü sayesinde, tekelci kapitalistlerin isteklerini yerine getiren bir anayasadır; çünkü böylelikle, onların özel mülkiyetini kutsal ve dokunulmaz bir hale getirmiştir. İtalyan Anayasası'nın gerçek niteliğini örtbas etmeye çalışmak ve bu anayasadan yüceltici anlatımlarla sözetmek, kendini ve başkalarını aldatmaktan başka bir şey değildir.

Togliatti ve öteki arkadaşlar, İtalyan Anayasası'nın "işçi sınıfının varlığının izlerini taşıdığını", "halk egemenliği ilkesini içerdiğini" ve "işçilere bazı yeni haklar tanıdığını"[127] söylemektedirler. Onlar bu ilkeden ve yeni haklardan sözederlerken, bunlardan herhangi bir sonuç çıkarmadan önce, acaba niçin İtalyan Anayasası'nı öteki burjuva anayasalarıyla karşılaştırmıyorlar?

Şunu belirtelim ki, halk egemenliğiyle ilgili hü-

---

124 "İtalyan Komünist Partisi'nin 10. Kongresine sunulan Tezler", bakınız: **L'Unita**'nın 13 Eylül 1962 tarihli eki.

125 "İ.K.P.'nin Programatik Deklarasyonu'nun Öğeleri".

126 Aynı.

127 "İtalyan Komünist Partisi'nin 10. Kongresine sunulan Tezler".

küm, 1789 Fransız burjuva devriminde ilân edilen İnsan Hakları Bildirisi'nden buyana hemen bütün burjuve anayasalarında yer almıştır; ve, İtalyan Anayasasına özgü değildir. "Egemenlik halkındır" şiari, bir zamanlar, feodal kralların *J'an eua Mio* [devlet Ben'im -ç.] sözüne karşı burjuvazinin kullandığı devrimci bir şiardı. Ne var ki, burjuva egemenliğinin kurulmasından sonra bu şiar, burjuvazinin diktatörlüğünü gizlemek için burjuva anayasalarına konan bir tümce haline gelmiştir.

Ayrıca şunu da belirtelim ki, İtalyan Anayasası, kamusal hak ve özgürlüklere yer veren tek anayasa değildir. Hemen hemen bütün kapitalist ülkelerin anayasalarında böyle maddeler vardır. Ama, birçok anayasalar, belirli kamu haklarını ve özgürlüklerini tanıdıktan sonra, hemen arkasından, bunları kısıtlayan ya da iptal eden başka hükümler getirmektedirler. Marx, 1848 Fransız Anayasası ile ilgili olarak, "bu anayasanın her bir hükmü, kendi antitezini de içinde taşır — kendisini tamamen geçersiz hale getirir"[128] demiştir. Böylesi maddelerin arkasından, bunları geçersiz hale getirecek maddelerin bulunmadığı anayasalar da vardır; ama burjuva hükümetleri aynı amacı başka araçlarla gerçekleştirirler. İtalyan Anayasası birinci kategoriye girer; başka bir deyişle, tüm çıplaklığıyla bir burjuva anayasasıdır ve "temelde sosyalist bir ruha sahip olduğu"[129] asla söylenemez.

Lenin şöyle der: "Yasaların gerçeğe uymadığı yerde, anayasa sahtedir; yasaların gerçeğe uyduğu yerde, anayasa sahte değildir."[130] Şimdiki İtalyan Anayasası'na gelince, bu, iki yönlü bir anayasadır, hem sahtedir, hem değildir. Bu anayasa, burjuvazinin çıkarlarını açıkça koruması yönünden sahte değildir, halkı aldatmak

---

[128] Marx ve Engels, "4 Kasım 1848'de Kabul Edilen Fransız Cumhuriyeti Anayasası", **Bütün Yapıtları**, Rusça baskısı, Moskova, cilt 7, s. 535.

[129] Togliatti, "Komünistlerin Kurtuluş, Barış ve Sosyalizm Savaşımı", İtalyan Komünist Partisi'nin 4. Ulusal Kongresine rapor.

[130] Lenin, "Sosyalist-Devrimciler Devrimin Sonuçlarını Nasıl Özetler", **Bütün Yapıtları**, 4. Rusça baskısı, Moskova, cilt 15, s. 308.

üzere düzenlenmiş şatafatlı tümcelere yer vermesi bakımından sahtedir.

İtalyan Komünist Partisi'nin 1948'in Ocak ayında yapılan 6. Kongresinde Togliatti arkadaş şöyle demişti:

> Ülkemizin politik ve anayasal geleceği belirsizdir; çünkü, anayasamızın bir bölümüne dayanacak olan bir ilerici kesimle, öteki bölümünde direnme araçları arayacak olan tutucu ve gerici bir kesim arasında ciddî sürtüşmeler çıkacağını önceden görmek mümkündür. Dolayısıyla, "şimdi her şey anayasada yazılıdır. Bu anayasada öngörülenleri uygularsak, halkın bütün özlemleri gerçekleştirilmiş olacaktır" demek ve bununla yetinmek, ciddî bir politik hata işlemek ve halkı aldatmak olur. Bu yanlıştır. Yurttaşların bilinci, gücü ve her türlü gerici çabayı ezme yeteneğiyle savunulmayan bir anayasa özgürlüklerin korunmasında kullanılamaz. Emekçi yığınların örgütlü ve bilinçli güçleri, tüm ülkeyi ilerleme yoluna yöneltmekten ve gericiliğin direnişini kırmaktan acizlerse, hiçbir anayasa kuralı, kendiliğinden, demokratik ve sosyal ilerlemeyi güvenceye alamaz.

Togliatti'nin 1948 yılında söylediği bu sözlerden, o zamanlar hâlâ bazı marksist-leninist görüşlere sahip olduğu anlaşılıyor; çünkü henüz, Togliatti, İtalya'nın politik ve anayasal geleceğinin belirsiz olduğunu, İtalyan Anayasası'nın iki-yanlı bir nitelik taşıdığını, ve dolayısıyla, hem tutucu, gerici güçler tarafından, hem de ilerici güçler tarafından kullanılabileceğini kabul etmektedir. O dönemde Togliatti arkadaş, İtalyan Anayasası'na körükörüne bağlanmanın "ciddi bir politik hata" ve "halkı aldatmak" olduğu görüşünü savunuyordu.

Togliatti arkadaş, 1955 Ocağı'nda da şöyle konuşuyordu: "Anayasamızda, temelde sosyalist bir ruha sahip olan bir programın, yalnız politik değil, aynı zamanda ekonomik ve sosyal bir programın ana hatlarının bulunduğu açıktır."[131] Yani, aradan geçen zaman

---

131 İtalyan Komünist Partisi'nin 4. Ulusal Kongresine sunulan Rapor.

içinde Togliatti arkadaş, aynı İtalyan Anayasası'nı "temelde sosyalist bir ruha sahip" bir anayasa olarak kabul etmiştir.

1955'in Togliatti'si, böylece, 1948'in Togliatti'sine karşıçıkmıştır.

Ve, o tarihten buyana, Togliatti arkadaş, hızla yokuş aşağı gitmeye başlamış ve İtalyan Anayasası'nı resmen putlaştırmıştır.

1960 yılında, İtalyan Komünist Partisi'nin 9. Kongresine verdiği raporda, Togliatti şöyle diyordu:

> Biz, Anayasa'nın çizdiği alan içinde hareket ediyoruz, iktidara geçtiğimiz takdirde, ne yapacağımızı soranlara Anayasa'yı anımsatıyoruz. Programatik Deklarasyonumuzda yazmıştık ve şimdi de yineliyoruz: "Tekel gruplarının iktidarını çökertmek, bütün işçilerin çıkarlarını ekonomik ve malî oligarşilere karşı savunmak, bu zümreleri iktidar dışında bırakmak ve emekçi sınıfların iktidara yükselmelerini sağlamak için, gerekli yapısal reformları tam bir anayasal meşruiyet içinde gerçekleştirmek mümkündür."

Yani, Togliatti arkadaş, İtalyan işçi sınıfının ve öteki emekçi halkın, burjuva anayasası altında tam bir meşruiyet içinde hareket etmelerini ve "tekel gruplarının iktidarını çökertmek" için bu anayasaya dayanmalarını istemiştir.

1962 yılında, İtalyan Komünist Partisi'nin 10. Kongresinde, Togliatti ve İtalyan Komünist Partisi'nden öteki bazı arkadaşlar, bu noktada "kararlı" olduklarını yine belirttiler. Ve, şunları söylediler: "Sosyalizme giden İtalyan yolu, anayasada öngörülen biçimde bir yeni devlet kurulmasını ... ve bu devletin yönetimine yeni egemen sınıfların geçmelerini içerir;[132] bu yol, "anayasanın ışığında devletin dönüşmesini istemek ve zorlamak, devlet içinde yeni iktidar mevkileri elde etmek ve toplumun sosyalist dönüşümünü ileriye götür-

---

132 "İtalyan Komünist Partisi'nin 10. Kongresine sunulan Tezler".

mek anlamına gelir",[133] bu yol "İtalya'da sosyalist dönüşümü anayasal meşruiyet sınırları içinde gerçekleştirebilecek bir sosyal ve politik blok oluşturmak anlamına gelir."[134] Bu kişiler, ayrıca, "anayasal sözleşmeyi bütünüyle kabul eder ve savunurken, devletin sınıf niteliğine ve sınıf amaçlarına karşıkoymayı, ve, devleti, sosyalizme doğru gelişmesi mümkün ilerici bir demokrasi yoluna sokmaya yönelen geniş ve tutarlı bir eylem geliştirmeyi"[135] önermektedirler.

Kısacası, Togliatti ile öteki arkadaşlar, İtalyan Anayasası'nda çekici biçimde kaleme alınmış bazı maddeler bulunmakla birlikte, tekelci kapitalistlerin, devlet makinesini ve silâhlı kuvvetleri denetimleri altında tuttukları sürece, gerekli ve uygun gördükleri anda anayasayı hükümsüz kılabileceklerini tamamen unutarak, İtalyan burjuva anayasası çerçevesi içinde sosyalizmi kurmaya niyetleniyorlar.

Marksist-leninistler, burjuva anayasaların ikiyüzlülüğünü sergilemelidirler, ama aynı zamanda, bu anayasaların bazı maddelerini de burjuvaziye karşı birer silâh olarak kullanmalıdırlar. Olağan koşullar altında burjuva anayasasından yararlanmayı ve mümkün olan her yerde yasal savaşımı yürütmeyi reddetmek, Lenin'in, "sol" çocukluk hastalığı olarak adlandırdığı bir hatadır. Ama, öte yandan, komünistleri ve halkı, bir burjuva anayasasına körükörüne bağlanmaya çağırmak; bir burjuva anayasasının halkı sosyalizme kavuşturabileceğini söylemek; böyle bir anayasaya saygının, bunu savunmanın ve bir tüm olarak uygulamanın "partinin politik programının eksenini oluşturduğunu"[136] söylemek, yalnız bir çocukluk hastalığı değil, yine Lenin'in sözleriyle, burjuva önyargılarına tutsaklıktır.

---

133 Aynı.

134 Aynı.

135 "İtalyan Komünist Partisi'nin 10. Kongresine sunulan Tezler" bakınız: **L'Unita**'nın 13 Eylül 1962 tarihli eki.

136 "İtalyan Komünist Partisi'nin Programatik Deklarasyonu'nun Öğeleri".

Togliatti arkadaş ve İtalyan Komünist Partisi'nden öteki bazı arkadaşlar, sosyalizmi gerçekleştirmenin savaşım gerektirdiğini, sosyalizmin savaşım yoluyla gerçekleştirilebileceğini kabul ediyorlar. Ama bu arkadaşlar, halkın savaşımını burjuva anayasasının izin verdiği sınırlar içine hapsediyorlar ve başrolü parlamentoya veriyorlar.

Bugünkü İtalyan Anayasası'nın nasıl oluştuğunu açıklarken, Togliatti şöyle demişti:

> Bunun ortaya çıkışı, 1946 yılında Komünistlerin, iktidarı ele geçirmek için, amansızca girişilen bir çabayla meşruiyeti çiğneme yolunu reddetmeleri, ve tersine, Kurucu Meclis çalışmalarına katılma yolunu seçmeleriyle olmuştur.[137]

Togliatti arkadaşın, İtalyan işçi sınıfının ve öteki emekçi halkın "sosyalizme doğru ilerleyecekleri" yol olarak parlemanter yolu kabul etmesi işte böyle olmuştur.

Togliatti ve öteki arkadaşlar; yıllar yılı aynı nokta üzerinde ısrarla durmuşlardır.

> Demokratik ve hattâ parlemanter meşruiyet biçimleri içinde sosyalizme doğru ilerlemenin mümkün olduğunu belirten tez, bugün genel bir biçimde formüle edilmiştir...
>
> Bu önermeyi ... 1944-46 yıllarında biz ortaya attık.[138]
>
> Parlemanter yoldan sosyalizme geçmek mümkündür.[139]

Biz burada, Togliatti ve öteki arkadaşlarla, parlemanter yollardan sosyalizme geçişi gerçekleştirmenin mümkün olup olmadığı sorununu tartışmak isteriz.

Sorun iyice açıklığa kavuşturulmalıdır. Biz, parle-

---

137 İtalyan Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin Mart 1956 tarihli oturumuna Togliatti'nin sunduğu rapor.

138 İtalyan Komünist Partisi'nin 8. Kongresine Togliatti'nin sunduğu rapor.

139 Togliatti, "Parlamento ve Sosyalizm Savaşımı", **Pravda**, 7 Mart 1956.

manter savaşıma katılmanın, işçi sınıfının belirli koşullar altında kullanması gereken yasal savaşım yöntemlerinden biri olduğunu daima savunduk. Parlemanter savaşım gerekli olduğu zaman bunu reddetmek, tersine, devrimcilik oynamak ya da devrim gevezeliği yapmak, bütün marksist-leninistlerin kararlılıkla karşıkoymaları gereken bir şeydir. Biz, bu sorunda, Lenin'in *"Sol Kanat" Komünizmi, Bir Çocukluk Hastalığı* adlı yapıtında açımladığı teoriye daima bütünüyle bağlı kaldık. Ama bazı kişiler, görüşlerimizi bile bile çarpıtmaktadırlar. Bu kişiler, parlemanter savaşım zorunluluğunu tümden yadsıdığımızı, devrimin gelişmesinde iniş-çıkışlar olduğunu yadsıdığımızı söylüyorlar. Bu kişiler, bize güneşli bir sabah, çeşitli ülkelerde birdenbire halk devrimleri fışkıracağı yollu bir görüş yakıştırıyorlar; ya da Togliatti arkadaşın, 10 Ocak tarihinde bize verdiği yanıtta yaptığı gibi, İtalyan arkadaşların "vaazlar vererek, büyük devrim gününü beklemekle yetinmelerini" istediğimizi ileri sürüyorlar. Son zamanlarda, tartışmada, karşı tarafın görüşlerini böylesine bozmak, kendilerine marksist-leninist diyen bazı kişilerin başlıca hüneri haline geldi.

Soru şudur: Burjuva parlamentoları karşısında takınılacak doğru tutum sorununda, Togliatti arkadaşla ve ötekilerle bizim aramızdaki farklılıklar nelerdir?

Birincisi; biz, bugünkü İtalyan Parlamentosu da içinde, bütün burjuva parlamentolarının, sınıfsal bir niteliğe sahip oldukları ve burjuva diktatörlüğünü süslemeye yaradıkları görüşündeyiz. Lenin'in söylediği gibi:

> Amerika'dan İsviçre'ye, Fransa'dan İngiltere'ye, Norveç'e vb. dek herhangi bir parlemanter ülkeyi düşünün; asıl "devlet" işleri hep kulislerde yapılır; bu işler hep devlet daireleri, bakanlıklar, kurmay kurulları tarafından yürütülür.[140]
>
> ... demokrasi [burjuva demokrasisi] *ne kadar* ge-

---

[140] Lenin, "Devlet ve İhtilâl", **Seçilmiş Yapıtları**, F.L.P.H., Moskova, cilt 2, bölüm 1, s. 246. [**Devlet ve İhtilâl**, Bilim ve Sosyalizm Yayınları, Ankara, Aralık 1989, 7. baskı, s. 57].

lişmişse, burjuva parlamentosu da, borsaların ve bankerlerin *o kadar* hükmü altına girer.[141]

İkincisi; biz, parlemanter savaşımdan yararlanılmasından yanayız; ama, etrafa hayaller yayılmasına ve "parlemanter avanaklığa" da karşıyız. Yine Lenin'in söylediği gibi, işçi sınıfının politik partileri "parlemanter savaşımdan yararlanmaktan, parlamentoda yer almaktan yanadırlar; ama parlemanter avanaklığa, yani, parlemanter savaşımın *tek* ya da *her durumda başlıca* politik savaşım biçimi olduğu inancına da amansızca karşıkoyarlar."[142]

Üçüncüsü; biz burjuva parlamentosunun, burjuva toplumundaki iltihaplanmış yaraları ve burjuva parlamentosunun sahteliğini sergilemek için, bir platform olarak kullanılmasından yanayız. Burjuvazi, kendi çıkarları için, belirli koşullar altında, işçi sınıfı partisinin temsilcilerini kendi parlamentosuna kabul eder; bu aynı zamanda, burjuvazinin, işçi temsilcilerini ve işçi liderlerini kandırmak, yozlaştırmak ve hattâ satın almak için kullandığı bir yöntemdir. Şu halde, işçi sınıfının politik partisi parlemanter savaşıma girişirken, son derece uyanık olmalı ve politik bağımsızlığını her zaman korumalıdır.

Togliatti ve öteki arkadaşlar, yukarda belirtilen üç nokta üzerinde leninist tutumu tamamen bir yana atmışlardır. Bu kişiler, parlamentoyu sınıflar-üstü bir organ olarak kabul etmekte, hiçbir geçerli nedene dayanmaksızın, burjuva parlamentosunun rolünü abartmakta ve İtalya'da sosyalizmi gerçekleştirmek için, parlamentoyu tek yol olarak görmektedirler.

Togliatti ve öteki arkadaşlar, İtalyan parlamentosuyla kafalarını bozmuşlardır.

Bu arkadaşlar, "dürüst bir seçim yasası" yapılması ve "parlamentoda, halkın istemine uygun bir çoğunluk

---

141 Lenin, "Proleter Devrim ve Dönek Kautsky", **Seçilmiş Yapıtları,** F.L.P.H., Moskova, cilt 2, bölüm 2, s. 52. [**Proleter Devrim ve Dönek Kautsky,** Bilim ve Sosyalizm Yayınları, Ankara, Aralık 1989, 5. baskı, s. 31.]

142 Lenin, "Rus Sosyal-Demokrat İşçi Partisi'nin Birlik Kongresi Üzerine Rapor", **Bütün Yapıtları,** F.L.P.H., Moskova, 1962, cilt 10, s. 353.

sağlanması"[143] halinde "köklü sosyal reformları"[144] yürürlüğe koymanın, "şimdiki üretim ilişkilerini ve dolayısıyla büyük mülkiyet rejimini değiştirmenin"[145] mümkün olduğunu savunuyorlar.

Bütün bunlar gerçekten mümkün mü?

Hayır. Bunlar yalnızca olanaksızdır. Burjuvazinin askerî-bürokratik devlet makinesi varolduğu sürece, proletaryanın ve onun güvenilir bağlaşıklarının, olağan koşullar altında ve burjuva seçim yasasına uygun olarak, parlamentoda bir çoğunluk elde etmeleri ya olanaksız, ya da asla belbağlanamayacak bir şeydir. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, kapitalist ülkelerin birçoğunda, komünist ve işçi partileri parlamentoya temsilcilerini soktular, hattâ bazı durumlarda birçok sandalyeye sahip oldular. Ancak her durumda, burjuvazi, komünistlerin bir parlemanter çoğunluk kazanmalarını önlemek için —seçimlerin iptali, parlamentonun dağıtılması, seçim yasalarının ya da anayasanın değiştirilmesi, komünist partisinin yasaklanması vb. gibi— çeşitli önlemlere başvurdu. Fransız Komünist Partisi, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra epey bir süre, ülkede en çok oy alan ve en geniş biçimde temsil edilen parti olarak kaldı; ama Fransız tekelci kapitalistleri, seçim yasasını ve anayasayı da değiştirerek, Fransız Komünist Partisi'ni birçok sandalyesinden yoksun bıraktı.

İşçi sınıfı, yalnızca seçimlerde verilen oylara dayanarak egemen sınıf haline gelebilir mi? Ezilen bir sınıfın, seçim yoluyla egemen sınıf haline gelmesi olayını tarih henüz kaydetmemiştir. Burjuvazi, parlemanter demokrasi ve seçimleri üzerine bol bol vaaz verir; ama, burjuvazinin yalnızca seçim yoluyla feodal beylerin yerini alarak egemen sınıf haline geldiği bir tek ülke yoktur. Proletaryanın seçimler yoluyla egemen sınıf haline gelmesi daha da küçük bir olasılıktır. Lenini'n, *İtal-*

---

143 Togliatti, "Parlamento ve Sosyalizm Savaşımı".

144 Aynı.

145 "İtalyan Komünist Partisi'nin 9. Kongresinde Kabul Edilen Politik Tezler".

*yan, Fransız ve Alman Komünistlerine Selâmlar*'ında belirttiği gibi:

> Proletaryanın, *burjuvazinin boyunduruğu altında, ücretli-köleliğin boyunduruğu altında* yürütülen seçimlerde çoğunluk kazanması gerektiğini ve ancak bundan sonra iktidara geçmesi gerektiğini yalnızca alçaklarla ahmaklar düşünebilir. Bu, budalalığın, ya da ikiyüzlülüğün doruğudur; bu, eski sistem içinde ve eski iktidar altında, sınıf savaşımının ve devrimin yerine seçimleri koymaktır.[146]

Bir işçi partisi, proléter devrimci programını terkettiği, yozlaşarak burjuvazinin bir parçası haline dönüştüğü ve burjuvazinin âleti olan politik bir parti haline geldiği zaman, ancak o zaman, burjuvazinin, bu partinin geçici bir çoğunluk kazanmasına ve hükümet kurmasına izin verdiğini tarih bize göstermektedir. İngiliz İşçi Partisi bu duruma bir örnektir. Bazı ülkelerin, başta sahip oldukları sosyalist devrimci programa ihanet eden sosyal-demokrat partileri de bu durumun öteki örnekleridir. Ama böyle bir şey, yalnızca burjuva diktatörlüğünü korumaya ve pekiştirmeye yarar; ezilen, sömürülen bir sınıf olarak proletaryanın durumunu zerrece değiştirmez. İngiliz İşçi Partisi, 1924'ten buyana üç kez iktidara gelmiştir; ama emperyalist İngiltere yine emperyalist İngiltere'dir ve İngiliz işçi sınıfı da, eskiden olduğu gibi, iktidardan uzaktır.

Sormak isteriz: Acaba Togliatti arkadaş da İngiliz İşçi Partisi'nin ve öteki ülkelerdeki sosyal-demokrat partilerin mi izinden gitmeyi düşünüyor?

İtalyan Komünist Partisi'nin 10. Kongresine sunulan Tezler'de, yürütme eylemlerini yönetmek ve denetlemek için parlamentoya tam yetki verilmesi isteniyor. İtalyan Komünist Partisi'nin bazı liderlerinin istedikleri yetkileri parlamentoya kimin vereceğini merak ediyoruz. Bu yetkileri burjuvazi mi verecektir, yoksa Togliatti ve öteki arkadaşlar mı? Aslında bir burjuva par-

---

[146] Lenin, **Bütün Yapıtları**, 4. Rusça baskısı, Moskova, cilt 30, s. 40.

lamentosunun yetkileri, burjuvazi tarafından verilir. Bunların genişliğini de burjuvazi, kendi çıkarlarına göre belirler. Burjuvazi parlamentoya ne kadar yetki tanırsa tanısın, parlamento, hiçbir zaman burjuva devletinin gerçek iktidar organı olamaz. Burjuvazinin halkı yönetmede kullandığı gerçek iktidar organı, parlamento değil, burjuvazinin bürokratik ve askerî aygıtıdır.

Komünistler, proletarya devrimi ve proletarya diktatörlüğü yolunu terkederler, seçim yoluyla burjuva parlamentosunda çoğunluk sağlamaya belbağlarlar ve devleti yönetmek için kendilerine yetki verilmesini beklerlerse, onların yolu ile Kautsky'nin parlemanter yolu arasında ne fark kalır? Kautsky şöyle der:

> Politik savaşımımızın amacı, bugüne dek olduğu gibi şimdi de, parlamentoda bir çoğunluk sağlayarak ve parlamentoyu hükümetin efendisi haline getirerek, devlet iktidarının ele geçirilmesidir.[147]

Lenin, Kautsky'nin yolunu eleştirirken, "İşte, en katıksız ve en yavan oportünizmin ta kendisi"[148] demiştir.

1956 Mart'ında "yasal yollardan ve parlamentodan yararlanmaktan" sözederken, Togliatti arkadaş şöyle diyordu: "Bugün yaptığımız, otuz yıl önce ne doğru ne de mümkün olabilirdi; bu, o zamanlar tanımladığımız biçimiyle, katıksız oportünizm olurdu."[149]

Otuz yıl önce mümkün ya da doğru olmayan bir şeyin bugün mümkün ve doğru olduğunu söylemek için acaba ne gibi bir neden vardır? O zamanlar katıksız oportünizm olan şeyin, şimdi birdenbire katıksız marksizm-leninizme dönüştüğünü söylemek için ne gibi bir neden vardır? Togliatti arkadaşın sözleri, aslında, kendisinin ve öteki arkadaşların yürüdükleri yolun, geç-

---

147 Kautsky, "Yeni Taktikler", **Neue Zeit,** sayı 46, 1912.

148 Lenin, "Devlet ve İhtilâl", **Seçilmiş Yapıtları,** F.L.P.H., Moskova cilt 2, bölüm 1, s. 323. [**Devlet ve İhtilâl,** Bilim ve Sosyalizm Yayınları, Ankara, Aralık 1989, 7. baskı, s. 131.]

149 İtalyan Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin Mart 1956 tarihli oturumuna Togliatti'nin sunduğu rapor.

mişte oportünistlerin tutturdukları yolun aynısı olduğunun bir itirafıdır.

Ancak, kendisine bir parlemanter yolda yürümekte olduğu anımsatılınca, Togliatti ağız değiştirmiş ve 1956 Haziran'ında şöyle konuşmuştu:

> Sanki bu tartışma götürmez biçimde barışçı bir yolmuş gibi, sosyalizme giden İtalyan Yolu'nun, yalnızca ve yanlızca parlemanter bir yol olduğunu söyleyen arkadaşları düzeltmek isterim. Söyledikleri doğru değildir.[150]

Togliatti ayrıca şunları söylemişti:

> Bu savaşımı, parlamentoya girmek için bir oy kazanma yarışına indirgemek ve yüzde ellibiri elde etmek için beklemek yalnızca saflık olmaz, ayrıca çok aldatıcı olur.[151]

Togliatti arkadaş, savundukları şeyin, yalnızca "iş gören bir parlamento"[152] değil, aynı zamanda "büyük bir halk hareketi"[153] olduğunu ileri sürüyordu.

Büyük bir halk hareketi istemek iyi bir şeydir; marksist-leninistler elbette bundan sevinç duyarlar. Kabul edilmelidir ki, bugün İtalya'da hatırı sayılır ölçüde bir yığın hareketi vardır ve İtalyan Komünist Partisi de bu bakımdan bazı başarılar elde etmiştir. Üzücü olan nokta, Togliatti arkadaşın, yığın hareketini yalnızca bir parlemanter çerçeve içinde görmesidir. Togliatti, yığın hareketinin, ülkesinde "halk güçlerinin yeterince güçlü bir biçimde temsil edildikleri bir parlamento tarafından karşılanması mümkün âcil isteklerin doğmasına yolaçabileceğini"[154] ileri sürmektedir.

Yığınlar isteklerde bulunur, parlamento da bu istekleri karşılar — işte Togliatti arkadaşın yığın hareketi için ileri sürdüğü formül budur.

---

150 İtalyan Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin Haziran 1956 tarihli oturumuna Togliatti'nin sunduğu rapor.

151 İtalyan Komünist Partisi'nin 10. Kongresine Togliatti'nin sunduğu rapor.

152 İtalyan Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin Haziran 1956 tarihli oturumuna Togliatti'nin sunduğu rapor.

153 Aynı.

154 Aynı.

Marksizm-leninizmin temel taktik ilkesi şöyledir: Bütün yığın hareketlerinde ve aynı biçimde parlemanter savaşımda, proletaryanın politik bağımsızlığını korumak; proletarya ile burjuvazi arasında bir sınır çizgisi çekmek; hareketin şimdiki çıkarlarını gelecekteki çıkarlarıyla bütünleştirmek; ve şimdiki hareketi, işçi sınıfı savaşımının tüm süreciyle ve nihaî hedefiyle uyumlu hale getirmek zorunludur. Bu ilkeyi unutmak ya da çiğnemek, Bernsteincılık bataklığına saplanmak ve gerçekte "hareket her şeydir, amaç hiçbir şeydir" formülünü kabul etmektir. Sormak isteriz: Togliatti arkadaşın yığın hareketine ilişkin formülüyle, Bernstein'ın formülü arasında ne fark var?

## TEKELCİ DEVLET SERMAYESİ "TEKELCİ GELİŞMEYE KARŞIKOYMAKTA DAHA ETKİN BİR ARAÇ" OLABİLİR Mİ?

İtalyan Komünist Partisi'nin liderlerinden biri, Luigi Longo, *Renmin Ribao*'da çıkan başyazıya karşılık olarak, 4 Ocak 1963'te şunları yazıyordu:

> Partimizin 10. Kongresinin de kuvvetle doğruladığı gibi, sosyalizme giden İtalyan yolu dediğimiz şeyde temel bir nokta; kapitalist rejim varlığını sürdürse bile, şimdiki iç ve dış koşullarda, tekelleri ve onların ekonomik ve politik iktidarlarını daha şimdiden alaşağı etmenin mümkün ve zorunlu olduğunun anlaşılmasıdır.

Bu arkadaşlar, saptamış oldukları önlemlerin alınmasıyla, bugün İtalya'da kurulu kapitalist üretim ilişkilerini, İtalyan tekelci kapitalistlerinin "büyük mülkiyet rejimi"ni değiştirmenin mümkün olacağını savunuyorlar.

Togliatti ve öteki arkadaşların saptadıkları "yapısal reform" önlemleri kendi sözleriyle, şunlardır: "Belli ölçüde bir devletleştirmeye gidilmesi isteğinin, programlama isteğinin, demokratik bir ekonomik gelişme sağlamak için devlet müdahalesi isteğinin vb." gerçek-

leştirilmesi,[155] ve, "programlama yoluyla, üretim kesimlerinin devletleştirilmesi yoluyla, ekonomik yaşama doğrudan devlet müdahalesini artırmaya yönelen hareket."[156]

Çok olasıdır ki, Togliatti ile öteki arkadaşlar bu türden önlemler icat etmeyi sürdüreceklerdir.

Kuşkusuz bu arkadaşların, istedikleri gibi düşünmeye ve söylemeye hakları vardır; buna hiç kimsenin karışmaya hakkı yoktur ve zaten bizim de böyle bir niyetimiz yok. Ancak, bu arkadaşlar, başkalarının da kendileri gibi düşünüp konuşmalarını istediklerine göre, bize, onların ileri sürdükleri sorunları tartışmayı sürdürmekten başka yol kalmıyor.

Önce, ekonomik yaşama devlet müdahalesi sorununu ele alalım.

Devlet, ister köle-sahiplerinin, ister feodal beylerin, ister burjuvazinin devleti olsun, ilk ortaya çıktığı andan başlayarak, ekonomik yaşama müdahale etmemiş midir? Ekonomik yaşama devlet müdahalesi, sözü geçen sınıfların yükselme aşamasında başka, çöküş aşamasında daha başka bir biçim alabilir. Devlet iktidarının sınıfsal nitelik bakımından aynı olduğu değişik ülkelerde, ekonomik yaşama devlet müdahalesi değişik biçimler alabilir. Köle-sahiplerinin devletinin, ya da feodal beylerin devletinin ekonomik yaşama nasıl müdahale ettikleri sorununu bir yana bırakarak, burjuva devletinin ekonomik yaşama müdahalesini tartışacağız.

Bir burjuva devletinin izlediği politika, ister sömürge kapma ya da dünya üstünlüğü için çekişme politikası olsun, ister serbest ticaret ya da koruyucu gümrük tarifeleri politikası olsun, bu politikaların her biri, ekonomik yaşama devlet müdahalesini, yani, burjuva devletlerinin, kendi burjuvazilerinin çıkarlarını korumak için uzun süreden beri uygulamakta oldukları mü-

---

155 İtalyan Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin Nisan 1962 tarihli oturumunda Togliatti'nin yaptığı konuşma.

156 "İtalyan Komünist Partisi'nin 10. Kongresine sunulan Tezler".

dahaleyi oluşturur. Bu müdahale, kapitalizmin gelişmesinde önemli bir rol oynamıştır. Öyleyse, ekonomik yaşama devlet müdahalesi, ilk olarak bu yakınlarda İtalya'da ortaya çıkmış yeni bir şey değildir.

Ama, belki de Togliatti ile öteki arkadaşlar, "ekonomik yaşama devlet müdahalesi" derlerken, burjuvazinin uzun süredir uyguladığı bu politikayı değil de, sözünü ettikleri devletleştirmeyi kastediyor olabilirler.

Öyleyse, şimdi de devletleştirmeden sözedelim. Gerçekten, köleci toplumdan buyana, farklı türde devletler, farklı türde "devletleştirilmiş ekonomik kesimlere" sahip olmuşlardır. Köle-sahiplerinin devletinde, ekonominin devletleştirilmiş bir kesimi olduğu gibi, böyle bir kesime feodal beylerin devleti de sahipti. Burjuva devleti de, ilk ortaya çıkışından buyana, devletleştirilmiş bir ekonomik kesime sahip olmuştur. Şu halde, açıklığa kavuşturulması gereken sorun, her durumda devletleştirmenin niteliği ve bunun hangi sınıf tarafından uygulandığı sorunudur.

Togliatti arkadaş gibi eski bir komünist, hiç kuşkusuz, Engels'in *"Ütopik ve Bilimsel Sosyalizm"* adlı yapıtında söylediklerinin yabancısı değildir:

> Her halükârda, tröstler olsun olmasın, kapitalist toplumun resmî temsilcisi —devlet— eninde sonunda üretimin yönetimini üzerine olmak zorunda kalacaktır. Devlet mülkiyetine geçilme zorunluluğu, ilk olarak posta, telgraf, demiryolları gibi büyük haberleşme ve ulaştırma kurumlarında kendini gösterir.[157]
>
> Engels, buna şu çok önemli sözleri ekler:
>
> "Zorunda kalacaktır" diyorum; çünkü, ancak üretim ve dağıtım araçları, anonim şirketlerin işletme biçimini fiilen aştıkları zaman ve dolayısıyla bunları devletin devralması *ekonomik bakımdan* kaçınılmaz hale geldiği zaman, ancak o zaman, —bunu

---

[157] Marx ve Engels, **Seçilmiş Yapıtları**, F.L.P.H., Moskova, 1958, cilt 2, s. 147-148.

gerçekleştiren bugünün devleti bile olsa— bir ekonomik ilerlemeden, tüm üretim güçlerini toplumun kendisinin devralması yönünde yeni bir adımın atılmasından sözedilebilir. Ama, son zamanlarda, Bismark'ın sanayi kuruluşlarının devletleştirilmesinden yana çıkmasıyla zaman zaman dalkavuklaşarak *her türlü* devlet mülkiyetinin, hattâ Bismark tipi devlet mülkiyetinin bile sosyalist nitelikte olduğunu hiç çekinmeden ilân eden bir tür düzmece sosyalizm türemiştir. Tütün sanayisini devletin devralması sosyalist nitelikte bir önlemse, o zaman Napolyon'u ve Metternich'i sosyalizmin kurucularından saymak gerekecektir. Belçika devleti, çok olağan politik ve malî nedenlerle, başlıca demiryolu hatlarını kendisi kurmuşsa; Bismark, ortada bir ekonomik zorunluluk yokken, sırf savaş çıktığında rahatça elinin altında bulundurmak, demiryollarında çalışanları hükümetin bir oy deposu haline getirmek, ve özellikle, kendisine parlemanter oylardan bağımsız yeni bir gelir kaynağı yaratmak için Prusya'nın başlıca demiryollarını devlete devretmişse —bu, ister dolaylı ister dolaysız, ister bilinçli ister bilinçsiz olsun— hiçbir biçimde sosyalist nitelikte bir önlem sayılamaz. Yoksa Kraliyet Denizcilik Kumpanyasını, Kraliyet porselen imalâtını ve hattâ askerî dikimevlerini de sosyalist nitelikte birer kurum saymak, hattâ III. Friedrich Wilhelm'in yönetimi sırasında bir açıkgözün ciddiyetle önerdiği gibi, genelevlerin devletleştirilmesini de sosyalist bir önlem saymak gerekirdi.[158]

Engels, bundan sonra, kapitalist ülkelerdeki sözümona devlet mülkiyetinin niteliği üzerinde durarak şöyle der:

Ama, üretim güçlerinin anonim şirketler ve tröstler haline, ya da devlet mülkiyetine dönüşümü, bu

---

158 Aynı yapıt, s. 148 - dipnot.

güçlerin kapitalist niteliğini ortadan kaldırmaz. Anonim şirketlerle tröstlerde bu durum açıkça görülmekedir. Ve modern devlet, yine burjuva toplumunun, kapitalist üretim biçiminin dış koşullarını, hem işçilerin ve hem de tek tek kapitalistlerin saldırılarına karşı korumak üzere görevlendirdiği bir örgütten ibarettir. Biçim ne olursa olsun, modern devlet, zorunlu olarak bir kapitalist makinedir, kapitalistlerin devletidir ve toplam ulusal sermayenin gerçek bir simgesidir. *Modern devlet*, üretim güçlerini devralmakta ne kadar ileri giderse, gerçekte o kadar ulusal kapitalist niteliğine bürünür ve o kadar çok vatandaşı sömürür. İşçiler, ücretli-işçiler —proleterler— olarak kalırlar. Kapitalist ilişkiler ortadan kaldırılmış değildir; tersine daha da olgunlaşmıştır. Ama bir kez olgunlaşınca da, yıkılır gider. Üretim güçlerinin devletleştirilmesi sorunun çözümü değildir; ama bunun içinde, çözümün öğeleri olan teknik koşullar gizlidir.[159]

Engels, bütün bunları, tekelci sermayenin ilk ortaya çıktığı ve kapitalizmin serbest rekabetten tekelciliğe doğru ilerlemeye başladığı bir dönemde yazmıştı. Bugün tekelci sermaye tamamen egemen bir duruma geldiğine göre, Engels'in görüşleri geçerli olmaktan çıkmış mıdır? Kapitalist ülkelerdeki devletleştirmenin artık değiştiği ve hattâ "üretim güçlerinin kapitalist niteliğini" ortadan kaldırmış olduğu söylenebilir mi? Kapitalist devletleştirme yoluyla ya da başka yollarla oluşmuş olan tekelci-devlet kapitalizminin, artık kapitalizm olmadığı söylenebilir mi? Yoksa bu, başka kapitalist ülkeler için söylenemez de, İtalya için mi söylenebilir?

Öyleyse, şimdi, tekelci-devlet kapitalizmi sorununu, özellikle İtalya'daki durumu ele alalım.

Sermayenin yoğunlaşması tekelleri ortaya çıkarır. Birinci Dünya Savaşı'ndan başlayarak dünya kapitaliz-

---

159 Aynı yapıt, s. 148 - 149.

mi, yalnızca genel olarak tekellere-doğru bir adım daha atmakla kalmamış, genel olarak tekellerden devlet tekelciliğine doğru da adım atmıştır. Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra ve özellikle 1929 yılında kapitalist dünyada patlak veren ekonomik buhrandan sonra, tekelci-devlet kapitalizmi bütün emperyalist ülkelerde daha da gelişmiştir. İkinci Dünya Savaşı sırasında, her iki taraftaki emperyalist ülkelerin tekelci kapitalistleri, savaştan büyük kârlar elde etmek için tekelci-devlet sermayesinden en geniş ölçüde yararlanmışlardır. Savaştan buyana da, tekelci-devlet sermayesi, bazı emperyalist ülkelerde ekonomik yaşamın aşağı yukarı tek egemen gücü haline gelmiştir.

Öteki büyük emperyalist ülkelerle karşılaştırıldığında, İtalya'daki kapitalizmin temellerinin nispeten zayıf olduğu görülür. Dolayısıyla İtalya, erken bir tarihten başlayarak, en büyük kârları kapmak, uluslararası tekelci sermaye ile rekabet etmek, pazarlarını genişletmek, sömürgeleri yeniden bölmek ve sermaye güçlerini yoğunlaştırmak amacıyla, devlet kapitalizmi yolunu tuttu. 1914 yılında, İtalyan hükümeti, büyük bankalara ve sanayi şirketlerine ödünç para ve yardım sağlamak üzere *Consorzio per Sovvenzione su Valore Industria*'yı kurdu. Mussolini'nin faşist rejimi sırasında, devlet organları kapitalist örgütlerle daha da sıkı bir biçimde kaynaştı. Özellikle, 1929 - 1933 yılları arasındaki büyük buhran sırasında, İtalyan hükümeti, zarar eden birçok banka ve işletmenin hisse senetlerini büyük miktarlarda ve buhran-öncesi fiyatlarla satın almak, birçok banka ve işletmeyi devlet denetimi altına sokmak ve *Istituto per la Ricostruzione Industriale*'yi kurmak yoluyla, devasa bir tekelci-devlet kapitalizmi örgütü oluşturdu. Faşist rejimin temelini oluşturan İtalyan tekelci sermayesi (tekelci-devlet sermayesi de içinde), İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, hiç dokunulmadan bırakıldı ve daha da büyük bir hızla gelişmeye devam etti. Şimdiki durumda, tekelci-devlet sermayesi tarafından, ya da tekelci-devlet sermayesiyle özel tekelci sermaye ta-

rafından ortak işletilen girişimler, İtalya ekonomisinin yüzde otuza yakınını oluşturmaktadır.

Tekelci-devlet sermayesinin gelişmesinden, marksist-leninistlerin çıkaracakları sonuçlar nelerdir? İtalya'da, devletleştirilmiş işletmeler, yani tekelci-devlet sermayesi, Togliatti'nin ve öteki arkadaşların ileri sürdükleri gibi "tekellere karşıdurabilir"[160] mi, "halk yığınlarının özlemlerinin anlatımı"[161] olabilir mi, "tekelci gelişmeye karşıkoymakta daha etkin bir araç"[162] olabilir mi?

Hiçbir marksist-leninist böyle sonuçlar çıkaramaz.

Tekelci-devlet kapitalizmi, tekelci sermayenin devletin politik iktidarıyla kaynaştığı tekelci kapitalizmdir. Tekelci-devlet kapitalizmi, devlet iktidarından en geniş ölçüde yararlanarak, sermayenin yoğunlaşmasını ve birikimini hızlandırır; emekçi halkların sömürülmesini, küçük ve orta işletmelerin yutulmasını ve bazı tekel gruplarının ötekiler tarafından ele geçirilmesini şiddetlendirir, ve, uluslararası rekabet ve yayılma yolunda tekelci sermayeyi güçlendirir. Tekelci-devlet kapitalizmi, "ekonomik yaşama devlet müdahalesi" örtüsü altında ve aldatmak için devletin adını kullanarak elaltından muazzam kârları tekel gruplarının cebine indirir.

Tekelci-devlet sermayesinin, tekelci kapitalistlere başlıca hizmet yolları şunlardır:

1. Kapitalistleri, yatırımlarının risklerine karşı korumak için, devlet hazinesinin fonlarını ve halkın ödediği vergileri kullanır ve böylelikle, tekel gruplarına büyük kârlar sağlar.

Örneğin, İtalya'nın en büyük tekelci-devlet örgütü olan *Istituto per la Ricostruzione Industriale* için sermaye yaratmak üzere çıkarılan hisse senetlerine, devlet hem faiz ödemekte, hem de anaparayı güvenceye almaktadır. Hissedarlar genellikle, yılda yüzde 4.5'ten 8'e

---

160 A. Pesenti, "Bu Bir Altyapı Sorunu mudur, Yoksa Bir Üstyapı Sorunu mudur?".

161 Aynı.

162 A. Pesenti, "Devlet Müdahalesinin Dolaysız ve Dolaylı Biçimleri".

dek yükselen bir faiz elde etmektedirler. Bundan başka, işletmeler kâr ettikleri zaman da temettü almaktadırlar.

2. Yasama yoluyla ve devlet bütçesi kanalıyla, ulusal gelirin önemli bir kısmı, tekelci kapitalist örgütlerin işine gelecek biçimlerde yeniden paylaştırılmakta, ve böylece, çeşitli tekel gruplarının muazzam kârlar elde etmesi sağlanmaktadır.

Örneğin, 1955'te, İtalyan hükümeti, toplam devlet bütçesinin hemen hemen üçte birini, özel tekel gruplarından almak ya da bunlara sipariş vermek için kullanmıştır.

3. Devlet, yerine göre alım ya da satım yollarına başvurmak, zarar eden, iflâsa giden ya da devletleştirilmeleri belirli tekel gruplarına yarayacak olan işletmeleri devralmakta, kâr getiren işletmeleri de özel tekel gruplarına satmaktadır.

Örneğin, İtalyan iktisatçısı Luigi Longo'nun derlediği istatistiklere göre, 1920 - 1955 yılları arasında, İtalyan hükümetleri, zarar eden bankaların ve işletmelerin hisse senetlerini satın almak için (1953 fiyatlarıyla) toplam olarak 1.647.000 milyon liret ödemişlerdir. Bu rakam, sermayesi 50 milyon liret ya da daha fazla olan bütün İtalyan anonim şirketlerinin, 1955 yılındaki toplam nominal sermayelerinin yüzde 50'sinden fazlasına eşittir.

Öte yandan, tam olmayan istatistiklere göre, yalnızca *Istituto per la Ricostruzione Industriale*, kuruluşundan 1958 yılına dek, kârlı işletmelerin hisse senetlerinden, özel tekel örgütlerine (1953 fiyatlarıyla) toplam 491.000 milyon liret değerinde satış yapmıştır.

4. Tekelci-devlet sermayesi, devletin yetkilerinden yararlanarak, sermayenin yoğunlaşma ve birikim sürecini şiddetlendirmekte, ve, küçük ve orta işletmelerin tekelci sermaye tarafından ele geçirilmesi sürecini hızlandırmaktadır.

Örneğin, İtalyan ekonomisinin candamarlarını denetimleri altında tutan en büyük on tekel grubunun top-

lam nominal sermayesi, 1948 - 1958 yılları arasında 15 kat artmıştır. Aynı dönemde, *Fiat* şirketi nominal sermayesini 25 katına, *Italcemento* da 40 katına çıkartmıştır. İtalya'nın en büyük on şirketi, toplam anonim şirket sayısının ancak yüzde 0,04'ünü oluşturmalarına karşın, İtalya'da özel hisse senedi sahiplerine ait toplam sermayenin yüzde 64'ünü ya doğrudan doğruya ellerinde tutmakta ya da denetimleri altında bulundurmaktaydılar. Yine aynı dönemde, iflâs eden küçük ve orta işletmelerin sayısı durmadan artmıştır.

5. Tekelci-devlet sermayesi, uluslararası alanda, devletin adından ve diplomatik önlemlerinden yararlanarak, korkunç bir pazar savaşımı vermekte, ve böylelikle, İtalyan tekelci sermayesine, yeni-sömürgeci nüfuzunu genişletmesi için bir araç rolü oynamaktadır.

Örneğin, yalnız 1956 - 61 döneminde, *Ente Nazinale Idrocarburi,* Birleşik Arap Cumhuriyeti, İran, Libya, Fas, Tunus, Habeşistan, Sudan, Ürdün, Hindistan, Yugoslavya, Avusturya ve İsviçre'de vb., petrol arama ve çıkarma, petrol satma ya da petrol boru-hatları ve rafineriler kurma haklarını elde etmiş ve bu yolla İtalyan tekelci kapitalistlerine dünya petrol pazarında bir yer sağlamıştır.

Yukarıda belirtilen olgular, devlet tekeli ile özel tekellerin, gerçekte, tekelci kapitalistlerin, muazzam kârlar elde etmek için kullandıkları, birbirlerini karşılıklı olarak destekleyen iki yol olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Tekelci-devlet sermayesinin gelişmesi, emperyalist sistemin doğasındaki çelişmeleri şiddetlendirir, ve, Togliatti ve öteki arkadaşların ileri sürdükleri gibi, bunun "büyük tekel gruplarının iktidarını sarsması, sınırlaması ve yıkması",[163] ya da emperyalizmin doğasındaki çelişmeleri değiştirmesi asla mümkün olamaz.

İtalya'da bazı kişiler arasında geçerli olan bir görüşe göre, çağdaş İtalyan kapitalizmi, elli yıl öncesinin

---

163 "İtalyan Komünist Partisi'nin 10. Kongresine sunulan Tezler".

kapitalizminden farklı olup; "yeni bir aşama"ya girmiştir. Bu kişiler, çağdaş İtalyan kapitalizmini "yeni kapitalizm" diye adlandırıyorlar. Bu kişiler, "yeni kapitalizm" ya da kapitalizmin "yeni aşaması" içinde sınıf savaşımı, sosyalist devrim, proletaryanın devlet iktidarını ele geçirmesi ve proletarya diktatörlüğüyle ilgili marksist-leninist ilkelerin artık bir işe yaramadığını ısrarla öne sürüyorlar. Onların gözünde, bu "yeni kapitalizm", kapitalizmin temel çelişmelerini bizzat kapitalist sistem içinde çözümleme görevini, "programlama", "teknik ilerleme", "tam çalıştırma", "refah devleti" gibi araçlarla ve "uluslararası bağlaşmalar" yoluyla yerine getirebilecektir. İtalya'da bu teoriler, ilk olarak katolik hareketi ve sosyal reformistler tarafından savunulmuş ve yayılmıştır. Aslında, Togliatti ile öteki arkadaşlar, kendi "yapısal reform önlemleri" için bu sözümona teorilerde yeni bir temel bulmuşlardır.

Togliatti ve öteki arkadaşlar, "ekonomik planlama ve programlama gibi, bir zamanlar sosyalistlere özgü sayılan kavramların, bugün gitgide daha yaygın bir tartışma ve kabul alanı bulduklarını"[164] ileri sürüyorlar.

Togliatti, 1) ulusal ekonominin planlı olarak gelişmesinin yalnızca sosyalist ülkelerde değil, kapitalist sistem içinde de mümkün olabileceği; ve, 2) sosyalizmin ayırdedici özelliği olan ekonomik planlama ve programlamanın, kapitalist İtalya'da da kabul edilebileceği görüşündedir.

Marksist-leninistlerin her zaman savundukları görüş şudur: Kapitalist devlet, ulusal ekonomiyi, bir tüm olarak burjuvazinin çıkarlarına göre düzenleyecek bir politika benimsemeyi mümkün ve zorunlu sayar. Yukarıda Engels'ten aktardığımız parçalar da bu düşünü içermektedir. Tekelci sermaye çağında, kapitalist devletin bu düzenleyici işlevi, esas olarak tekelci kapitalistlerin çıkarlarına hizmet etmektedir. Böyle düzenlemeler, bazan belirli tekel gruplarının çıkarlarına aykırı dü-

[164] İtalyan Komünist Partisi'nin 10. Kongresine Togliatti'nin sunduğu rapor.

şerse de, tekelci kapitalistlerin genel çıkarlarına asla zarar vermez, tersine, bu çıkarları temsil eder.

İşte Lenin'in bu konudaki son derece açık sözleri:

> ...tekelci kapitalizmin, ya da tekelci devlet kapitalizminin, *artık* kapitalizm *olmadığını*, bundan böyle "devlet sosyalizmi" olarak nitelendirilebileceğini vb. ileri süren burjuva reformist önermesi, en yaygın durumda olan bir yanlış düşüncedir. Elbette ki, tröstler, şimdiye dek ne tam bir planlama yapmışlardır, ne de yapabilirler. Bununla birlikte, belirli bir planlamayı da kabul ettirirler; sermaye babaları, üretim hacmini, ulusal, hattâ uluslararası ölçüde önceden hesaplar ve bu üretimi bir plana göre düzenlerler; ama gene de *kapitalist rejim* içinde kalırız; onun yeni bir aşamasında, evet, ama yadsınmaz bir biçimde kapitalist rejim içinde.[165]

Ne var ki, İtalyan Komünist Partisi'nden bazı arkadaşlar tekelci kapitalistlerin egemenliği altında bulunan İtalya'da "planlama"yı gerçekleştirerek, İtalyan tarihinin ortaya çıkardığı temel sorunları ve bu arada "işçi sınıfının özgürlük ve kurtuluş sorunlarını"[166] çözümlemenin mümkün olduğunu ileri sürüyorlar. Bu mucize nasıl olacaktır?

Togliatti arkadaş şöyle diyor:

> Hemen hemen bütün büyük kapitalist ülkelerde, kapitalist rejimin yeni yüzü olan tekelci-devlet kapitalizmi, —Lenin'in de doğruladığı gibi— öyle bir aşamadır ki, bunun ötesine geçmek için sosyalizmden başka yol yoktur. Ama, bu nesnel zorunluluktan hareket ederek bilinçli bir hareketin doğmasını sağlamak gereklidir.[167]

Lenin'in bu konudaki ünlü sözü şudur: "Kapitalizm ... kapitalizmden emperyalizme, tekellerden devlet

---

165 Lenin, "Devlet ve İhtilâl", **Seçilmiş Yapıtları**, F.L.P.H., Moskova, cilt 2, bölüm 1, s. 269. [**Devlet ve İhtilâl**, Bilim ve Sosyalizm Yayınları, Ankara, Aralık 1989, 7. baskı, s. 97.]

166 "İtalyan Komünist Partisi'nin 10. Kongresine Sunulan Tezler".

167 İtalyan Komünist Partisi'nin 10. Kongresine Togliatti'nin sunduğu rapor.

denetimine doğru ilerlemiştir. Bütün bu ilerlemeler, sosyalist devrimi yaklaştırmış ve devrimin nesnel koşullarını yaratmıştır."[168] Lenin başka yapıtlarında da buna benzer sözler söylemiştir. Açıktır ki, Lenin, tekelci-devlet kapitalizminin gelişmesinin ancak "sosyalist devrimin yakınlığını tanıtlamaya yaraması" gerektiğini, "yoksa, bütün reformistlerin yaptığı gibi, asla bu devrimin yadsınmasına ve kapitalizmin allanıp pullanması girişimlerine gözyummak için kullanılan bir kanıt olamayacağını"[169] belirtmiştir. Togliatti arkadaş "yapısal reform"dan, "bilinçli hareket"ten sözederken, tıpkı reformistlerin, marksizm-leninizmin ortaya koyduğu sosyalist devrim sorunundan yançizerken yaptıkları gibi, çapraşık bir dil kullanmakta ve İtalyan kapitalizmini allayıp pullamak için elinden gelen her şeyi yapmaktadır.

## BÜYÜK LENİN'İN ÖĞRETTİKLERİNİ ANIMSAYINIZ

Bütün bunlar gösteriyor ki, Togliatti'nin ve öteki arkadaşların geliştirdikleri "yapısal reform teorisi", devlet ve devrim temel sorununda marksizm-leninizmin açıktan açığa, tümden bir revizyonudur.

Togliatti arkadaş, marksizm-leninizmi tümden revizyondan geçirme bayrağını daha 1956 yılında açmıştı. O yılın haziranında, İtalyan Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin Genişletilmiş Toplantısı'nda, Togliatti şöyle diyordu:

> Önce Marx ve Engels, daha sonra da Lenin, bu teoriyi [proletarya diktatörlüğü teorisini —*Hongqi* editörü] geliştirirlerken, burjuva devlet aygıtının sosyalist bir toplumun kuruluşunda kullanılamı-

---

168 Lenin, "Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisi'nin Nisan Konferansına Bugünkü Durum Üzerine Verilen Rapor, 7 Mayıs (24 Nisan) 1917", **Seçilmiş Yapıtları,** International Publishers, New York, 1943, cilt 6, s. 99.

169 Lenin, "Devlet ve İhtilâl", **Seçilmiş Yapıtları,** F.L.P.H., Moskova, cilt 2, bölüm 1, s. 269-270. [**Devlet ve İhtilâl,** Bilim ve Sosyalizm Yayınları, Ankara, Aralık 1989, 7. baskı, s. 79.]

yacağını söylemişlerdi. Bu aygıtın işçi sınıfı tarafından parçalanması, yıkılması, ve, yerine proletarya devlet aygıtının, yani işçi sınıfının kendisi tarafından yönetilen devletin konması gerekliydi. Aslında, Marx ve Engels'in başlangıçtaki görüşleri bu değildi. Bu, onların Paris Komünü deneyiminden sonra benimsedikleri ve sonradan özellikle Lenin'in geliştirdiği bir görüştü. Acaba bu görüş, bugün de bütünüyle geçerli mi? Bu, tartışılacak bir sorundur. Gerçekte, sosyalizme doğru ilerlemeyi, demokratik bir ortamda değil, aynı zamanda yalnızca parlemanter biçimlerden yararlanma yoluyla gerçekleştirmenin mümkün olduğunu söylediğimiz zaman, dünyada yer almış olan ve hâlâ da gerçekleştirilmekte olan değişmeleri dikkate alarak bu görüşte bazı düzeltmeler yaptığımız açıktır.

Togliatti arkadaş burada bir marksizm tarihçisi tavrı takınırken, gerçekte marksizmin tarihini temelden bozuyordu.

Şu olguları gözden geçirelim:

Marx ve Engels, 1847'de yazdıkları *Komünist Manifesto*'da apaçık bir biçimde şunu belirtiyorlardı: "İşçi sınıfının devriminde ilk aşama, proletaryayı egemen sınıf durumuna getirmek, ve demokrasi savaşını kazanmaktır."[170] Lenin, bu söz üzerinde şunları söylemişti:

> Burada, marksizmin devlet konusundaki en dikkate değer ve en önemli düşünlerinden biri, (Marx ve Engels'in Paris Komünü'nden sonra ifade edecekleri gibi) "proletarya diktatoryası" düşünü formüle edilmiş bulunuyor.[171]

Marx, 1848 - 1851 döneminin deneyimini özetledikten sonra, eski devlet makinesinin parçalanması sorununu ortaya koymuştur. Lenin'in söylediği gibi, burada

---

[170] Marx ve Engels, **Seçilmiş Yapıtları,** F.L.P.H., Moskova, 1958, cilt 1, s. 53. [**Komünist Partisi Manifestosu,** Bilim ve Sosyalizm Yayınları, Ankara, Mart 1976, s. 51].

[171] Lenin, "Devlet ve İhtilâl", **Seçilmiş Yapıtları,** F.L.P.H., Moskova, cilt 2, bölüm 1, s. 222. [**Devlet ve İhtilâl,** Bilim ve Sosyalizm Yayınları, Ankara, Aralık 1989, 7. baskı, s. 35.]

"sorun somut bir biçimde konmuştur ve sonuç son derecede açık, kesin, adeta elle tutulur haldedir: bundan önceki bütün devrimler, devlet makinesini yetkinleştirmişler, güçlendirmişlerdir; oysa, onu kırmak, parçalamak gerekir." Lenin, sonra da şunu eklemektedir: "Marksist devlet doktrinindeki en önemli, en özlü şey, bu sonuçtur."[172]

Marx, 1848 - 1851 yıllarının deneyimine dayanarak, proletarya devriminin önceki devrimlerin tersine, askerî-bürokratik aygıtı bir grup insandan öteki grup insana aktarmakla kalmayacağı sonucuna vardı. Marx, parçalanmış devlet makinesinin yerine neyin konacağı sorusuna o zaman belirli bir yanıt vermemişti. Bunun nedeni de, Lenin'in belirttiği gibi, Marx'ın yalnızca mantıkî uslamlamalara dayanmaksızın, tarihsel deneyim verilerine sıkısıkıya bağlı kalmasıydı.[173] Bu belirli sorunda, 1852 yılında, daha öncesinin deneyiminden çıkarılacak bir sonuç yoktu, ama 1871 Paris Komünü deneyimi, sorunu gündeme koydu. "Komün, proletarya devrimi tarafından, burjuva devlet makinesini *kırmak* için yapılmış ilk girişimdi; kırılmış olanın *yerine geçmesi* mümkün ve gerekli olan, 'ensonu bulunmuş' bir politik biçimdi."[174]

Buradan anlıyoruz ki, ortada iki sorun vardır: burjuva devlet makinesinin parçalanması, ve, bunun neyle değiştirileceği. Marx, farklı dönemlerin tarihsel deneyimine dayanarak, önce birinci sorunu, sonra da ikincisini çözümlemiştir. Togliatti arkadaş, Marx ve Engels'in, proletaryanın burjuva devlet makinesini parçalaması zorunluluğunu, ancak 1871 Paris Komünü deneyiminden sonra ortaya attıklarını söylüyor. Bu, tarihsel gerçekleri tahrif etmektir.

Kautsky gibi, Togliatti arkadaş da "devlet makine-

---

[172] Aynı yapıt, s. 226, 227. [**Devlet ve İhtilâl,** Bilim ve Sosyalizm Yayınları, Ankara, Aralık 1989, 7. baskı, s. 39.]

[173] Bakınız, aynı yapıt, s. 230. [**Devlet ve İhtilâl,** Bilim ve Sosyalizm Yayınları, Ankara, Aralık 1989, 7. baskı, s. 42.]

[174] Aynı yapıt, s. 257. [**Devlet ve İhtilâl,** Bilim ve Sosyalizm Yayınları, Ankara, Aralık 1989, 7. baskı, s. 67.]

si tahrip *edilmeksizin,* iktidarın ele geçirilebileceğine"[175] inanıyor. Ve, burjuva devlet makinesinin korunabileceğini, proletaryanın bu hazır devlet makinesini kullanarak hedeflerine ulaşabileceğini savunuyor. Togliatti, Lenin'in bu konuda Kautsky'yi çürütürken kullandığı şu sözleri anımsamalıdır:

> Kautsky, ya iktidarın işçi sınıfının tümü tarafından devralınmasını reddediyor, ya da işçi sınıfının eski burjuva devlet makinesini devralmasını kabul ediyor; ama, işçi sınıfının bu makineyi kırıp parçalaması ve yerine yeni, proleter bir makineyi koyması gerektiğini asla kabule yanaşmıyor. Kautsky'nin görüşleri, hangi yoldan "yorumlanırsa yorumlansın" ve "açıklanırsa açıklansın", onun marksizmden koptuğu ve burjuvaziye yanaştığı apaçıktır.[176]

Togliatti arkadaşın, kendi parti programlarının "marksizm-leninizmin derinleştirilmesi ve geliştirilmesi" olduğunu söyleyerek böbürlenmesi karşısında, bu sözümona yapısal reform teorisinin gerçekte Kautsky tarafından icad edilmiş olduğunu belirtmemiz gerekiyor. Kautsky, *Sosyal Devrim* adlı broşüründe şöyle diyordu:

> Bugünkü koşullar altında üstünlük kazanamayacağımızı söylemenin bile gereği yok. Devrimin kendisi bile, ileri gittikçe şimdiki politik ve sosyal yapımızı değiştirecek olan uzun ve zorlu bir savaşımı öngörmektedir.

Kautsky'nin, çok önceden, proletarya devrimi teorisini, yapısal reform teorisiyle değiştirmeye çalıştığı ve Togliatti arkadaşın da bu düşünleri ondan devraldığı açıktır. Yine de, bu kişilerin görüşlerini ayrı ayrı incelersek görürüz ki, Togliatti arkadaş Kautsky'yi bir hayli geride bırakmıştır. — Kautsky "bugünkü koşullar altın-

---

[175] Aynı yapıt, s. 311. [**Devlet ve İhtilâl,** Bilim ve Sosyalizm Yayınları, Ankara, Aralık 1989, 7. baskı, s. 119.]

[176] Lenin, "Proleter Devrim ve Dönek Kautsky" **Seçilmiş Yapıtları,** F.L.P.H., Moskova, cilt 2, bölüm 2, s. 69. [**Proleter Devrim ve Dönek Kautsky,** Bilim ve Sosyalizm Yayınları, Ankara, Aralık 1989, 5. baskı, s. 46.]

da üstünlük kazanamayacağımızı" kabul ediyordu; oysa Togliatti arkadaş, tam tersine "bugünkü koşullar altında" üstünlük sağlayacaklarını ileri sürüyor.

Togliatti ile öteki arkadaşlar, İtalya'nın sosyalizme doğru ilerlemesi için gerekli olan şeyin, o harika İtalyan Anayasası çerçevesinde "yeni bir demokratik rejim"in kurulması, ve aynı zamanda, "yeni bir tarihsel kümelenme", ya da "öncü sosyal ve politik güçlerin kümelenmesi"nin[177] oluşturulması olduğunu söylüyorlar. Bu arkadaşlar, İtalya'da "hem politik, hem de entellektüel ve ahlâkî olan bir devrimin öncülüğünü" İtalyan proletaryasından çok, bu "yeni tarihsel kümelenme"nin yaptığını[178] ileri sürüyorlar. Bu "yeni tarihsel kümelenme"nin aslında ne biçim bir şey olduğunu, ya da nasıl oluşturulduğunu bilen yoktur. Togliatti ile öteki arkadaşlar, bazan bu kümelenmenin "işçi sınıfının öncülüğünde olduğunu",[179] bazan da bu yeni tarihsel kümelenme"nin kendisinin "öncü güçlerin kümelenmesi" olduğunu söylüyorlar. Bu kümelenme proletaryanın bir sınıf örgütü müdür, yoksa sınıfların bir bağlaşması mı? Bu kümelenme, işçi sınıfının öncülüğünde midir, yoksa burjuvazinin ya da başka bir sınıfın öncülüğünde mi? Orasını yalnızca allah bilir! Bu garip ve anlaşılmaz formülde güdülen amaç, son çözümlemede, proletarya devrimi ve proletarya diktatörlüğü üzerindeki temel marksist-leninist görüşlerden kurtulmaktır.

Togliatti arkadaş, 1) burjuva devlet makinesinin parçalanmasına gereksinim olmadığı, 2) bunun yerine bir proletarya devlet makinesi konmasına gereksinim olmadığı inancındadır. Ve, böylelikle Paris Komünü deneyimini reddetmektedir.

Marx ve Engels'ten sonra Lenin, Paris Komünü deneyimini tekrar tekrar açımlamış ve bu deneyimin ev-

---

177 Bakınız, "İtalyan Komünist Partisi'nin 10. Kongresine Sunulan Tezler".

178 Aynı.

179 Aynı.

rensel olarak bütün ülkelerin proletaryası için geçerli olduğunu ısrarla belirtmiştir. Lenin, Rus devrimi deneyimini Paris Komünü deneyiminden ayırmamış, tersine bunu Paris Komünü deneyiminin bir uzantısı ve gelişmesi olarak görmüştür. Lenin, Sovyetlerde "Paris Komünü'nde gelişmeye başlamış olan devlet tipi'ni"[180] bulmuş ve "Paris Komünü'nün, bu yolda [eski devlet makinesinin parçalanması yolunda] devir açan ilk adımı attığını; ikinci adımı da Sovyet hükümetinin attığını"[181] belirtmiştir.

Togliatti arkadaş, Paris Komünü deneyimini reddetmekle, kendi düşünlerini zorunlu olarak marksizm -leninizmin doğrudan karşısına dikmekte, Ekim Devrimi deneyimini ve bu devrimden sonra çeşitli ülkelerde yapılan halk devrimlerinin deneyimlerini düpedüz reddetmektedir; ve böylelikle, onun sözümona İtalyan yolu da, uluslararası proletaryanın ortak yolunun karşısına dikilmiş olmaktadır.

Togliatti arkadaş şöyle diyor: "İtalyan işçilerinin karşısında, Rusya'da yapılanları yapmak diye bir sorun yoktur."[182] İşte sorunun özü burada.

1956 yılında İtalyan Komünist Partisi'nin kabul ettiği Programatik Deklarasyonun Öğeleri'nde şöyle deniliyordu: "Sovyetler Birliği'nde zaferi sağlamış olan yöntemlerle iktidarın devrim yoluyla ele geçirilmesi, Birinci Dünya Savaşı'ndan hemen sonraki yıllarda olanaksız bir hale gelmiştir." İşte, sorunun özü burada da kendini gösteriyor.

Togliatti arkadaş Çin devriminden sözederken, Çin halkının devlet iktidarı için savaşım yürüttüğü dönemde, Çin Komünist Partisi'nin, "Bolşeviklerin Mart'tan Ekim'e (1917) dek olan devrim süreci içinde izledikleri stratejik ve taktik çizgiye hiçbir biçimde uymayan" bir

---

180 Lenin, "Devrimimizde Proletaryanın Görevleri", **Seçilmiş Yapıtları**, F.L.P.H., Moskova, cilt 2, bölüm 1, s. 38.

181 Lenin, "Komünist Enternasyonalin Birinci Kongresi", **Bütün Yapıtları**, 4. Rusça baskısı, Moskova, cilt 28, s. 444.

182 İtalyan Komünist Partisi'nin 10. Kongresine Togliatti'nin sunduğu rapor.

politik çizgi izlediğini[183] söylemiştir. Bu, Çin devrim tarihinin tahrifidir. Çin devrimi, Çin'in özgül koşulları içinde ortaya çıktığı için, ayırdedici özelliklere sahiptir. Ancak, Mao Tsetung arkadaşın da tekrar tekrar açıkladığı gibi, partimizin politik çizgisinin dayandığı ilke, marksizm-leninizmin evrensel gerçeğinin, Çin devriminin somut pratiğiyle bütünleştirilmesidir. Çin devriminin, Büyük Ekim Devrimi'nin bir uzantısı olduğunu biz her zaman savunduk; devrimimizin, aynı zamanda, Paris Komünü davasının da bir uzantısı olduğunu söylemenin gereği yoktur. Devlet ve devrim teorisiyle ilgili en temel sorun açısından, yani eski askerî - bürokratik devlet makinesinin parçalanması ve yerine proletarya diktatörlüğü devlet makinesinin konması sorunu açısından, Çin devriminin temel deneyimi, Ekim Devrimi ve Paris Komünü deneyimlerine tamamen uygundur. Mao Tsetung arkadaşın 1949'da, *Halkın Demokratik Diktatörlüğü Üzerine* adlı ünlü yazısında belirttiği gibi, "Rusların yolundan yürümek — varılan sonuç buydu."[184] Togliatti arkadaş, marksizm-leninizmin temel ilkeleri üzerinde yaptığı revizyonu, ya da kendisinin ve ötekilerin anlatımıyla, "değiştirmeleri" haklı göstermek için, Çin devrimi deneyimiyle Ekim Devrimi deneyiminin "hiçbir biçimde birbirlerine uymayan" iki ayrı şey olduğunu söylüyor. Ama bu tahrifat, Togliatti ile öteki arkadaşların yapısal reform teorisini nasıl haklı çıkarabilir?

Bu teori, bir "barışçı geçiş" teorisi, ya da kendi sözleriyle "barış ve demokrasi içinde sosyalizme doğru ilerleme"[185] teorisidir. Bu arkadaşların teorilerinin ve programlarının tümü, kapitalist toplumda "sınıf barışı"na övgülerle dolup taşmakta, ama "sosyalizme doğru ilerleme" konusunda hiçbir şey içermemektedir; burada yalnızca sınıfların "barışı" vardır, sosyal "geçiş" adına hiçbir şey yoktur.

---

183 Togliatti'nin İ.K.P.'nin 10. Kongresini kapatış konuşması.
184 Mao Tsetung, **Seçilmiş Yapıtları**, Pekin, cilt IV.
185 "İtalyan Komünist Partisi'nin 10. Kongresine Sunulan Tezler".

Marksizm-leninizm proletarya devriminin bilimidir ve sürekli olarak devrimci pratikle gelişir; burada bireysel ilkeler ya da sonuçlar, yerlerini yeni tarihsel koşullara uygun yeni ilkelere ya da sonuçlara bırakmaya mahkûmdurlar. Ama bu, marksizm-leninizmin temel ilkelerinin bir yana atılacağı ya da revizyondan geçirileceği anlamına gelmez. Marksist-leninist devlet ve devrim teorisi, asla bireysel bir ilke ya da sonuç değil, uluslararası proletaryanın savaşımlarından çıkan deneyimin marksist-leninist özetlemesinden kaynaklanan temel bir ilkedir. Bu temel ilkeyi bir yana atmak ya da revizyondan geçirmek, marksizm-leninizme tamamen sırt çevirmektir.

Togliatti arkadaş! Size, haddimiz olmayarak bazı içten öğütlerde bulunalım: Rus Ekim Devrimi'nde yapılanları yapmayacağınızı ilân edecek kadar mağrur olmayın. Biraz daha alçakgönüllü olun ve Lenin'in 1920'de öğrettiklerini anımsayın: "...Proleter devrimin başta gelen bazı temel sorunlarında *bütün* ülkelerin, Rusya'nın geçtiği yoldan geçmeleri kaçınılmaz bir şeydir."[186]

Proleter stratejisinin, Lenin tarafından ortaya konan ve Büyük Ekim Devrimi tarafından doğrulanan ilkelerini desteklemek, ya da bu ilkelere karşıçıkmak — işte leninistlerle, modern revizyonistler ve yardakçıları arasındaki temel fark buradadır.

## *VI. DÜŞMANI STRATEJİK AÇIDAN KÜÇÜMSEYİN, TAKTIK AÇIDAN CİDDİYE ALIN*

### TARİHİN BİR ÇÖZÜMLEMESİ

Son zamanlarda, kendilerine marksist-leninist diyen bazı kişiler, Çin komünistlerinin, emperyalizm ve

---

[186] Lenin " 'Sol-kanat' Komünizmi, Bir Çocukluk Hastalığı", **Seçilmiş Yapıtları**, F.L.P.H., Moskova, cilt 2, bölüm 2, s. 352. [**Marksist Eylemin Çocukluk Hastalığı ve Devrim Stratejisi**, Gün Yayınları, İstanbul, 1968, s. 21. **"Sol" Komünizm, Bir Çocukluk Hastalığı**, Sol Yayınları, Aralık 1974, 2. Baskı, s. 8].

bütün gericiler kâğıttan kaplanlardır diyen tezine karşı yeniden gürültülü bir kampanyaya giriştiler. Bu kişiler, bunun, bugün, "emperyalizmi gerçekte olduğundan güçsüz göstermek" ve "yığınların seferber olmasını önlemek" olduğunu söylüyorlar, yarın, bu "sosyalizmin gücünü hiçe saymaktır" diyorlar. Bunun, bugün, "sahte devrimci" bir tutum olduğunu söylüyorlar, yarın bu, "korku"ya dayanan bir tezdir diyorlar. Bu kişiler, şimdi, birbirlerinin sesini bastırmak ve birbirlerini geçmek için bir yarış halindedirler; bu yarışa sonradan katılanlar öne geçmeye ve geride kalmadıklarını tanıtlamaya çalışıyorlar. Bu kişilerin görüşleri, tutarsızlıklarla doludur ve tam bir saçmadır. Bütün bunlar bu tezi yıkmak için yapılıyor. Ne çare ki, bütün bu görüşlerin çok büyük bir eksikliği vardır; o da, bu görüşlerde, Lenin'in vardığı bilimsel sonuca, emperyalizmin asalak, çürüyen ve cançekişen kapitalizm olduğu sonucuna ciddî bir biçimde değinmeye asla cesaret edilememiş olmasıdır.

Togliatti arkadaş, İtalyan Komünist Partisi'nin 10. Kongresinde bu saldırı kampanyasını başlatırken şöyle diyordu: "Emperyalizmin, bir omuz vuruşuyla devrilebilecek bir kâğıt kaplandan ibaret olduğunu söylemek yanlıştır."[187] Togliatti şunu da eklemişti: "emperyalistler kâğıt kaplandan ibaretseler, onlarla savaşmak için bunca çabanın ve savaşımın ne gereği var?"[188] Togliatti arkadaş, dilbilgisi dersinde bir sözcüğün anlamı üzerine sorulan soruyu yanıtlarken bir ilkokul öğrencisi olsaydı, kâğıt kaplanın kâğıttan yapılmış kaplan olduğunu söyleyerek iyi bir not alırdı. Ama iş, teorik sorunların incelenmesine gelince, burada darkafalılık sökmez. Togliatti arkadaş hem "marksizm-leninizmin, işçi sınıfının devrimci doktrininin derinleştirilmesi ve geliştirilmesi yolunda olumlu katkılarda bulunduğunu"[189] ileri sürüyor, hem de ciddî bir teorik soruna bir ilkokul öğrenci-

---

187 İtalyan Komünist Partisi'nin 10. Kongresine Togliatti'nin sunduğu rapor.

188 Togliatti, "Tartışmayı Gerçek Sınırlarına Döndürelim".

189 Aynı.

sinin yanıtlarını veriyor. Bundan daha gülünç bir şey olabilir mi?

Mao Tsetung arkadaşın, emperyalizm ve bütün gericiler kâğıttan kaplanlardır diyen tezi son derece açıktır. Mao Tsetung arkadaşın söylediği şudur:

> Düşmana karşı savaşım için, uzun bir süreden beri, stratejik açıdan bütün düşmanlarımızı küçümsemek, taktik açıdan da ciddiye almak anlayışını geliştirdik. Bu ayrıca, genel bir bakış açısından düşmanı küçümsememiz, ama her somut sorunda ciddiye almamız gerektiği anlamına gelir. Genel bir bakış açısından, düşmanı küçümsemezsek oportünizm hatasına düşeriz. Marx ve Engels yalnızca iki kişiydiler. Ancak, daha o günlerde, kapitalizmin tüm dünyada yıkılacağını ortaya koydular. Ama, somut sorunlarla ve belirli düşmanlarla uğraşırken, onları ciddiye almazsak, maceracılık hatasına düşeriz.[190]

Gerçeği işitmek istemeyenden daha sağır yoktur. Emperyalizmin yalnızca bir omuz vuruşuyla devrilebileceğini söyleyen kim? Emperyalizmi yıkmak için çaba harcamanın ya da savaşım vermenin gereksiz olduğunu söyleyen kim?

Burada Mao Tsetung arkadaştan bir pasaj daha aktaralım:

> Nasıl, dünyada ikili bir doğaya sahip olmayan hiçbir şey yoksa (bu, karşıtların birliği yasasıdır), emperyalizmin ve bütün gericilerin de ikili bir doğası vardır: Onlar aynı zamanda hem gerçek kaplanlar, hem de kâğıttan kaplanlardır. Tarihte, devlet iktidarını ele geçirmeden önce ve iktidarı ele geçirdikten sonra, kısa bir süre için, köle-sahipleri sınıfı, feodal toprak sahipleri sınıfı ve burjuvazi, zinde, devrimci ve ilericiydiler; gerçek kaplanlardı. Ancak zamanla, onların karşıtları —köleler sınıfı, köylü-

---

[190] Komünist ve İşçi Partileri Temsilcilerinin 1957 Moskova Toplantısında Mao Tsetung arkadaşın yaptığı konuşma.

lük ve proletarya— adım adım güçlendikçe, onlara karşı savaşım verdikçe ve gitgide daha çok yenilmez hale geldikçe, bu egemen sınıflar adım adım ters yönde değiştiler; gerici ve geri sınıflar haline, kâğıttan kaplanlar haline dönüştüler. Ve giderek halklar tarafından devrildiler, ya da devrileceklerdir.

Gerici, geri ve çürümekte olan sınıflar, halka karşı giriştikleri ölüm-kalım savaşımlarında bile bu ikili doğaya sahiptiler. Bir yandan gerçek kaplanlardı; halkı yiyip bitirdiler, milyonlarca onmilyonlarca insanı yiyip bitirdiler. Halk savaşımı davası bir güçlükler ve sıkıntılar döneminden geçti; bu yolun üzerinde pek çok iniş-çıkışlar vardı. Çin'de emperyalizmin, feodalizmin ve bürokrat-kapitalizmin egemenliğini yıkmak, Çin halkının yüz yıldan fazla bir zamanını aldı ve 1949'da zafere ulaşılıncaya dek onmilyonlarca Çinlinin yaşamına mal oldu. Bakın! Bunlar [emperyalizm, feodalizm, bürokrat-kapitalizm - ç.] o zaman canlı kaplanlar, çelikten kaplanlar, gerçek kaplanlar değiller miydi? Ama sonunda kâğıttan kaplanlar, cansız kaplanlar, içi-kof kaplanlar haline geldiler. Bunlar tarihsel olgulardır. Bu olgular görülüp işitilmedi mi? Bu olguların binlercesi ve onbinlercesi olmuş, yaşanmıştır! Binlercesi ve onbinlercesi! Bu yüzden, işin özü açısından, uzun erimli açıdan, stratejik açıdan bakıldığında, emperyalizm ve bütün gericiler gerçekte neyseler odurlar, yani kâğıttan kaplanlardır. Bizler stratejik düşüncemizi bu temele dayandırmalıyız. Öte yandan, onlar aynı zamanda, halkı yiyip bitiren canlı kaplanlar, çelikten kaplanlar, gerçek kaplanlardır. Taktik düşüncemizi de bu temele dayandırmalıyız.[191]

Bu pasaj, başlıca üç sömürücü sınıfın, yalnızca ta-

---

191 Bakınız, Mao Tsetung, "Amerikan Gazetecisi Anna Louise Strong'la Konuşma", **Seçilmiş Yapıtları,** F.L.P., Pekin, cilt IV, s. 98, 99. [**Türk Solu,** cilt 2, sayı 75 (Nisan 1969), s. 16].

rihsel gelişmelerinin çeşitli aşamalarında değil, halka karşı giriştikleri son ölüm-kalım savaşımında da ikili bir doğaya sahip olduklarını göstermektedir. Açıktır ki, bu, tarihin marksist-leninist bir çözümlemesidir.

## DEVRİMCİLERLE REFORMİSTLER ARASINDAKİ SET

Tarih bize gösteriyor ki, bütün devrimcilerin —elbette, burjuva devrimcilerinin de— devrimci olmalarının başlıca nedeni; düşmanı küçümsemeye, savaşım vermeye ve zafer kazanmaya cesaret etmeleridir. Düşmandan korkanlar, savaşıma cesaret edemeyenler, zafer kazanmaya cesaret edemeyenler, ancak ödleklerdir; onlar ancak reformist ya da teslimiyetçi olabilirler; ama asla devrimci olamazlar.

Tarihsel açıdan bakılınca, bütün gerçek devrimciler, gericileri küçümsemek, gerici egemen sınıfları küçümsemek, düşmanı küçümsemek cesaretini göstermişlerdir; çünkü, halka yeni bir tarihsel görev yükleyen o zamanın tarihsel koşulları altında, eski sistemi yeni bir sistemle değiştirme zorunluluğunu görmüşlerdir. Değişim, gerekli olduğu zaman, karşıkonulmaz bir hale gelir, ve istensin ya da istenmesin, er geç ortaya çıkar. Marx şöyle der: "İnsanların varlıklarını belirleyen bilinçleri değil, tersine, bilinçlerini belirleyen sosyal varlıklarıdır."[192] Sosyal değişme zorunluluğu insanlarda devrimci bilinci ortaya çıkarır. Tarihsel koşullar bir değişimi zorunlu hale getirmedikçe, hiç kimse, ne kadar çabalarsa çabalasın, keyfî olarak devrim görevi üstlenemez ya da devrim yapamaz. Ama tarihsel koşullar bir değişimi zorunlu hale getirdiği zaman, gerici egemen sınıflara karışıkma cesaretini gösteren ve bu sınıfları kâğıttan kaplanlar olarak görme cesaretini gösteren

---

[192] Marx ve Engels, "Ekonomi Politiğin Eleştirisine Bir Katkı", **Seçilmiş Yapıtları**, F.L.P.H., Moskova, 1958, cilt 1, s. 363. [**Ekonomi Politiğin Eleştirisine Katkı**, Sol Yayınları, Kasım 1974, 2. Baskı, s. 23].

devrimciler ve halkın öncü savaşçıları ortaya çıkar. Bu devrimciler, yaptıkları her işte daima halkın moral gücünü yükseltir ve düşmanın gururunu kırarlar. Bu, tarihsel bir zorunluluktur; bu, sosyal devrimin kaçınılmazlığıdır. Devrimin ne zaman patlak vereceği, ya da patlak verdikten sonra kısa sürede başarıya ulaşıp ulaşamayacağı, birçok ciddî güçlüklerle, tersliklerle ve hattâ yenilgilerle karşılaşıp karşılaşmayacağı vb.—bütün bu sorular, çeşitli özgül tarihsel öğelere bağlıdır. Ama, devrim sırasında ciddî güçlüklerle, tersliklerle ve yenilgilerle karşılaşsalar bile, bütün gerçek devrimciler, yine de düşmanı küçümseme cesaretini gösterirler ve devrimin zaferine olan inançlarını yitirmezler.

Çin devriminin 1927'deki yenilgisinden sonra, Çin halkı ve Çin Komünist Partisi son derece büyük güçlükler içinde kaldılar. İşte o sırada Mao Tsetung arkadaş, bir proleter devrimcisine yaraşır biçimde, bize devrimin gelecekteki yolunu ve zafer olanaklarını gösterdi. O, devrimin öznel gücünü abartmanın ve karşı-devrimin gücünü küçümsemenin tek yanlı ve yanlış bir tutum olacağına işaret etti. Aynı zamanda, karşı-devrimin gücünü abartmanın ve devrimin potansiyel gücünü küçümsemenin de tek yanlı ve yanlış bir tutum olacağını ısrarla belirtti. Mao Tsetung arkadaşın değerlendirmesi, sonradan Çin devriminin gelişmesi ve zaferiyle doğrulandı. Bugün, bir tüm olarak dünya durumu, bütün ülkelerin halkları için son derece elverişlidir... Bu elverişli durumda bazı kişilerin, düşmanın stratejik açıdan küçümsenmesi tezine karşı alçakça saldırmak için hiçbir çabayı esirgememeleri, emperyalizmin gücünü gözlerinde büyütmeleri, emperyalistlere, gericilere arkaçıkmaları ve emperyalistlerin halkları yıldırma çabalarına yardımcı olmaları çok tuhaftır. Bu kişiler, halkın moral gücünü yükseltecek ve düşmanın gururunu kıracak yerde, düşmanın gururunu okşamakta ve halkın moralini bozmaya çalışmaktadırlar.

Lenin şöyle der: "Bir devrim mi istiyorsunuz? O

halde güçlü olmak *zorundasınız.*"[193] Devrimciler niçin güçlü olmalıdırlar, niçin zorunlu olarak güçlüdürler? Çünkü devrimciler, toplumda yeni ve yükselen güçleri temsil ederler, çünkü devrimciler halkın gücüne inanırlar, çünkü devrimcilerin başlıca dayanağı halkın gücüdür. Gericiler zayıftırlar, kaçınılmaz olarak zayıftırlar; çünkü halktan kopmuşlardır; şu anda ne kadar güçlü görünürlerse görünsünler, sonunda yenilmeye mahkûmdurlar. "Diyalektik yönteme göre asıl önemli olan, o anda kalıcı gibi görünen, ama daha o andan başlayarak ölmeye başlamış olan şey değil, o anda kalıcı gibi görünmese bile, doğan ve gelişmekte olan şeydir. Çünkü diyalektik yöntem, ancak yeni doğan ve gelişmekte olan şeylerin yenilmez olduğunu kabul eder."[194]

Lenin emperyalizmden sözederken niçin sürekli olarak "çamur ayaklı dev" ve "umacı" gibi benzetmeler kullanmıştır? Çünkü, son çözümlemede, Lenin, sosyal gelişmenin nesnel yasalarına dayanıyordu ve toplumun yeni doğmuş güçlerinin, toplumun çürüyen güçlerini sonunda altedeceğine ve halkın güçlerinin, kendilerine karşı saf tutmuş güçleri bozguna uğratacağına inanıyordu. Bu böyle değil midir?

Çin komünistlerinin, emperyalizm ve bütün gericiler kâğıttan kaplanlardır diyen tezini yıkma çabasında olanlar! Size şunu söylemek isteriz: Siz ilkönce Lenin'in tezini yıkmalısınız. Niçin doğrudan Lenin'in tezini, emperyalizm bir "çamur ayaklı dev"dir, bir "umacı"dır diyen tezini çürütmüyorsunuz? Bu, sizin gerçek karşısındaki korkaklığınızdan başka neyi gösterir?

Lenin'in, emperyalizm bir "çamur ayaklı dev"dir, bir "umacı"dır diyen tezinde kullanılan benzetmelerle, Çin komünistlerinin, emperyalizm ve bütün gericiler kâğıttan kaplanlardır diyen tezindeki benzetme, aklıba-

---

193 Lenin, "Sahtelik Yok! Gücümüz Gerçeğin Söylenmesinde Yatar", **Bütün Yapıtları,** F.L.P.H., Moskova, 1962, cilt 9, s. 299.

194 Stalin, "Diyalektik ve Tarihsel Materyalizm", **Yapıtları,** F.L.P.H., Moskova, 1953, s. 715. [**Diyalektik ve Tarihsel Materyalizm,** Bilim ve Sosyalizm Yayınları, Ankara, Aralık 1989, 10. baskı, s. 14.]

şında bütün marksist-leninistler için geçerlidir. Bu benzetmeler, sosyal gelişme yasalarına dayanırlar ve sorunun özünü halkın dilinde anlatma amacını güderler. Büyük marksist-leninistler, büyük bilim adamları ve filozoflar, açıklamalarında sürekli olarak benzetmelere başvururlar ve bunu çoğu kez ince ve derin bir biçimde yaparlar.

Bazı kişiler, Lenin'in emperyalizmin özünü tanımlamakta kullandığı benzetmeleri kabul ettiklerini zorunlu olarak itiraf ederlerken, Çin komünistlerinin kullandığı benzetmeyi ayrı tutarak, buna karşıçıkıyorlar. Neden? Bu kişiler, acaba neden bu benzetmeyi durmadan kötülüyorlar? Neden tam bu sırada ortalığı velveleye veriyorlar? Bu, onların ideolojik yoksulluklarını ortaya koyduğu gibi, kuşkusuz özel bir amaçları olduğunu da gösterir.

Nedir bu amaç?

İkinci Dünya Savaşı'ndan buyana, sosyalist kamp çok daha güçlü hale gelmiştir. Asya, Afrika ve Latin Amerika'nın geniş alanlarında, emperyalistlerle onların yerli uşaklarına karşı devrimler dalga dalga ilerlemektedir. Emperyalist ülkeleri hem içten hem de dıştan kuşatan pek çok uzlaşmaz çelişme, tekelci sermayenin egemenliğini tehdit eden birer volkan gibidirler. Emperyalist ülkeler, silâhlanma yarışını hızlandırmakta ve kendi ulusal ekonomilerini askerîleştirmek için ellerinden geleni yapmaktadırlar. Bütün bunlar emperyalizmi bir çıkmaza doğru sürüklemektedir. Emperyalistlerin beyin tröstleri [uzmanları - ç.], efendilerini, başlarına gelen ya da gelecek olan felâketten kurtarmak için plan üstüne plan yapmışlarsa da, emperyalizmi bu belâdan kurtaracak bir yol bulamamışlardır. Uluslararası durum böyleyken, bazı kişiler, kendilerini marksist-leninist olarak adlandırmalarına karşın, pusulayı şaşırmışlar ve sağlam bir mantık kullanmak yerine bir çeşit *fin de siècle* [19. Yüzyıl sonu - ç.] karamsarlığına gömülmüşlerdir. Bu kişilerin, emperyalizmin getirdiği felâketlerden kurtulmaları için halklara önderlik etmeye hiç ni-

yetleri yoktur. Bu kişiler, halkların, bu felâketlerin üstesinden gelebileceklerine ve kendilerine yeni bir yaşam kurabileceklerine de inanmıyorlar. Bu kişilerin, sosyalizmin ve bütün ülkelerin halklarının yazgısından çok, emperyalizmin ve bütün gericilerin yazgılarıyla ilgilendiklerini söylemek yanlış olmaz. Onların, düşmanın gücünü abartmaktaki ve emperyalizmin çığırtkanlığını yapmaktaki amaçları, "maceracılığa" karşıkoymak değil, ezilen ulusları ve halkları devrim yolunda ayaklanmaktan alıkoymaktır; onların sözümona maceracılığa karşı direnişleri, devrime karşıdurma amaçlarını gerçekleştirmek için bir bahaneden ibarettir.

Lenin, 1906 yılında, Rus Duma'sındaki (Çarlık Parlamentosundaki) liberal partilerden sözederken, şöyle demişti:

> Duma'daki liberal partiler, halkın savaşımlarını çok yetersiz ve ürkek bir biçimde desteklerler; onların kaygısı halkın düşmanını yoketmekten çok, şimdi gelişmekte olan devrimci savaşımı yatıştırmak ve zayıflatmaktır.[195]

Bugün, işçi sınıfı hareketinin safları içinde Lenin'in sözünü ettiği tipte liberallere, yani burjuva liberallerine rastlıyoruz. Bunların kaygısı, emperyalistleri ve halkın öteki düşmanlarını yoketmekten çok, ezilen ulusların ve halkların yaygın devrimci savaşımlarını yatıştırmak ve zayıflatmaktır. Böyle insanlardan, marksist-leninistlerin düşmanı stratejik açıdan küçümsemeleri tezini anlamaları zaten beklenemez.

## MUHTEŞEM MODELLER

Bazı kahramanlar, Çin komünistlerinin "düşmanı stratejik açıdan küçümseme" tezine sövüp saydıktan sonra, "düşmanı taktik açıdan ciddiye alma" tezine kar-

---

[195] Lenin, "Devlet Duması Karşısında Takınılacak Tutum Konusunda Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisi St. Petersburg Komitesi'nin Aldığı Karar (II)", **Bütün Yapıtları**, F.L.P.H., Moskova, 1962, cilt 10, s. 481.

şı da ateş püskürmeye başladılar. Bu kişiler, "düşmanı stratejik açıdan küçümserken, taktik açıdan ciddiye alma" formülünün "ikili bir yaklaşım" olduğunu ve "marksizm-leninizme aykırı" düştüğünü söylüyorlar. Bu kişiler, stratejinin taktikten farklı olduğunu ve taktiklerin stratejik hedeflere hizmet etmesi gerektiğini kabul eder gibi görünüyorlar. Ama aslında bunlar, stratejiyle taktik arasındaki farkı ortadan kaldırıyorlar ve strateji kavramıyla taktik kavramını iyice birbirine karıştırıyorlar. Bu kişiler, ya kendilerini tamamen alışılagelmiş savaşımlara veriyorlar, belirli savaşımlarda düşmana sonu gelmeyen ödünler veriyorlar ve böylece teslimiyet politikası hatasını işliyorlar, ya da pervasızca hareket ederek maceracılık hatasına düşüyorlar. Amaçları, son çözümlemede, devrimci marksist-leninistlerin stratejik ilkelerini ve tüm komünistlerin stratejik hedeflerini bir yana atmaktır.

Bütün devrimcilerin devrimci olmalarındaki başlıca nedenin, tarihsel açıdan düşmanı küçümseme, savaşım verme ve zafer kazanma cesaretini göstermeleri olduğunu belirtmiştik. Şimdi de ekliyelim ki, aynı biçimde, tarihteki bütün başarılı devrimcilerin başarılı olmalarının nedeni, yalnızca düşmanı küçümseme cesaretini göstermiş olmaları değil, aynı zamanda, her özel sorunda ve her belirli savaşımda düşmanı ciddiye almaları ve sakıntılı bir tutum takınmalarıdır. Genel olarak, devrimciler ve özellikle proleter devrimcileri, bunu yapamazlarsa, devrimi sağa-sola yalpalanmadan ileriye götüremezler ve olasıdır ki maceracılık hatasına düşerek, devrimin kayıplara ve hattâ yenilgilere uğramasına yolaçarlar.

Marx, Engels ve Lenin, proletarya davası uğrunda ömür boyu süren savaşımlarında düşmanı stratejik açıdan daima küçümsemişler, taktik açıdan da ciddiye almışlardır. Onlar, somut koşullara göre, sağ oportünizme ve teslimiyet politikasına karşı ve ayrıca "sol" maceracılığa karşı iki cephede birden savaşmışlardır. Bu bakımdan, onlar, bizim için muhteşem birer modeldirler.

Marx ve Engels *Komünist Manifesto*'yu şu ünlü pasajla bitirirler:

> Komünistler, görüşlerini ve amaçlarını gizlemeyi küçüklük sayarlar. Onlar, hedeflerine ancak mevcut sosyal koşulları zorla yıkarak ulaşmanın mümkün olduğunu açıkça ilân ederler. Varsın egemen sınıflar bir komünist devrimi korkusuyla titresinler. Proleterlerin zincirlerinden başka kaybedecek bir şeyleri yoktur. Kazanacakları koca bir dünya var.[196]

Bu, daima, tüm uluslararası komünist hareketin genel stratejik ilkesi ve hedefi lomuştur. Ama Marx ve Engels, *Komünist Manifesto*'da, değişik ülkelerdeki komünistlerin karşıkarşıya oldukları değişik koşulları da dikkatle hesaba katmışlardır. Onlar, basmakalıp, katı bir formül ortaya atıp, bunu bütün ülkelerin komünistlerine zorlama yoluna gitmemişlerdir. Marksistlerin daima savundukları şudur: Her ülkenin komünistleri, tarihin her evresinde, kendi ülkelerinde egemen olan koşulların ışığında, kendi belirli stratejik ve taktik görevlerini belirlemek zorundadırlar.

Marx ve Engels 1848 - 1849 yıllarının devrimci savaşımlarında bizzat yer almışlardır. Onlar bir yandan, zamanın burjuva-demokratik devrimini proleter sosyalist devrimin bir başlangıcı olarak görürlerken, "Bir İşçi Cumhuriyeti İçin" şiarının âcil bir istek haline getirilmesine de karşıkoymuşlardır. O zamanın özel stratejisi buydu.

Öte yandan, Marx ve Engels, dışardan silâh zoruyla, Almanya'da bir devrim başlatılması girişimlerine karşıkoymuşlar, bu yaklaşımı "devrimcilik oynamak" diye tanımlamışlardır. Onlar, dışardaki Alman işçilerinin "tek tek" ülkelerine dönmelerini ve kendilerini buradaki devrimci yığın savaşımının içine atmalarını istemişlerdir. Başka bir deyişle, somut taktikler sorunun-

---

196 Marx ve Engels, **Seçilmiş Yapıtları,** F.L.P.H., Moskova, 1958, cilt 1, s. 65. [**Komünist Partisi Manifestosu,** Bilim ve Sosyalizm Yayınları, Ankara, Mart 1976, yeni basım, s. 67].

da, Marx ve Engels'in yaklaşımları, "sol" maceracılarınkinden derin bir biçimde ayrılıyordu. Marx ve Engels, belirli bir savaşıma ilişkin sorunlarda, daima sağlam bir temelden hareket etme yolunu tutmuşlardır.

1848 - 1849 devriminin başarısızlığa uğramasından sonra, durumun değerlendirmesini yapan Marx ve Engels, bir süre, 1850 baharında, yeni bir devrimin yakın olduğunu düşündüler. Ama, yaz geldiğinde, devrimin hemen yinelenmesinin artık olanaksız olduğunu gördüler. Nesnel koşulları gözönüne almayan bazı kişiler, devrimci gelişmenin gerçek durumu yerine devrimci gevezeliği koyarak, bir "sahte devrim" düzenlemek istiyorlardı. Bu kişiler işçilere, devlet iktidarını hemen ele geçirmek zorunda olduklarını, yoksa, partiyi tamamen kaybedeceklerini söylüyorlardı. Marx ve Engels, bu maceracılığa kesinlikle karşıçıktılar. Lenin'in dediği gibi:

> 1848 - 1849 devrimler dönemi kapandığında, Marx, devrimcilik oynama yolundaki bütün girişimlerin karşısına dikilecek (Schapper'le Willich'e karşı giriştiği savaşım) ve görünürdeki "barış" havası altında yeni devrimler hazırlayan bu yeni dönemde gerektiği gibi çalışılmasını isteyecektir.[197]

1870 Eylül'ünde, Paris Komünü'nden birkaç ay önce, Marx, Fransız proletaryasını zamansız bir ayaklanmaya karşı uyarmıştı. Ama, 1871 Mart'ında işçiler ayaklanmak zorunda kalınca, Marx, Paris Komünü işçilerinin yeri-göğü sarsan kahramanlıklarından büyük bir övgüyle sözetmiştir. L. Kugelmann'a yazdığı bir mektupta, Marx şöyle diyordu:

> Bu Parislilerde ne büyük bir esneklik, ne büyük bir tarihsel girişkenlik, ne büyük bir özverilik kapasitesi var! Dış düşmandan çok, içteki ihanetlerin yolaçtığı altı aylık bir açlık ve yıkıntıdan sonra, sanki Fransa ile Almanya arasında hiç savaş olmamış gibi, sanki düşman hâlâ Paris kapılarında değilmiş

---

197 Lenin, "Karl Marx", **Karl Marx ve Friedrich Engels**, F.L.P.H., Moskova, 1954, s. 61. [**Karl Marx ve Doktrini**, Bilim ve Sosyalizm Yayınları, Ankara, Şubat 1990, 3. baskı, s. 46.]

gibi, Prusya süngülerinin altında ayaklanıyorlar. Böylesi bir büyüklüğün tarihte bir örneği daha yoktur! Yenilirlerse, bu sırf "iyi huyları" yüzünden olacaktır.[198]

Marx, Paris Komünü işçilerini, düşmanı kahramanca aşağıladıkları için, işte böyle övmektedir! Marx, Paris Komünü'nü, uluslararası komünist hareketin genel stratejik hedefinin ışığında değerlendirmiş ve Paris Komünü savaşımı için "böylesi bir büyüklüğün tarihte bir örneği daha yoktur!" demiştir.

Evet, Paris Komünü, ayaklanma sırasında bazı hatalar yapmıştır; karşı-devrimci Versailles üzerine hemen yürüyememiştir, Merkez Komitesi iktidarı çok erken bırakmıştır. Paris Komünü yenilgiye uğramıştır. Ama, Komün'ün açtığı proletarya devrimi bayrağı sonsuza dek şerefle dalgalanacaktır.

Marx, *Fransa'da İç Savaş*'ta şöyle yazar:

Çalışan insanların Parisi, Komün'ü ile yeni bir toplumun muhteşem habercisi olarak sonsuza dek anılacaktır. Verdiği kurbanların işçi sınıfının yüreğinde kutsal bir yeri vardır. Tarih, onun cellâtlarını daha şimdiden o sonsuz çarmıha çivilemiştir ve rakiplerinin duaları onları kurtarmaya yetmeyecektir.[199]

Engels de, Paris Komünü'nü 21. yıldönümünde anarken şöyle der:

Enternasyonalist niteliği, Komün'e tarihsel bir yücelik kazandırmıştır. Komün, her türlü burjuva şovenist nutuklarına karşı yürekli bir meydan okumaydı. Ve bütün ülkelerin proletaryası bunu hiç yanılmadan kavradı.[200]

Ama şimdi Togliatti arkadaşımız, Marx ve Engels'in, Paris Komünü'nü, dünya proletaryasının devrimci

---

198 Marx ve Engels, "Marx'tan L. Kugelmann'a", **Seçilmiş Mektupları**, F.L.P.H., Moskova, s. 318.

199 Marx ve Engels, "Fransa'da İç Savaş", **Seçilmiş Yapıtları**, F.L.P.H., Moskova, 1958, cilt 1, s. 542.

200 Marx ve Engels, "Paris Komünü'nü 21. Yıldönümünde Anarken", **Bütün Yapıtları**, 4. Rusça baskısı, Moskova, cilt 22, s. 291.

davası için evrensel önem taşıyan bir olay olarak değerlendirmelerini, artık sözünü bile etmeye değmeyecek bir şey sayıyor anlaşılan.

Engels'in işaret ettiği gibi, Paris Komünü'nün yenilgisinden sonra, Paris işçilerinin, güçlerini toplamak için uzunca bir döneme gereksinimleri vardı. Ama Blankistler, koşulları gözönüne almaksızın, yeni bir ayaklanmanın savunuculuğunu yapıyorlardı. Bu maceracılık Engels tarafından şiddetle eleştirilmiştir.

Kapitalizmin Avrupa ve Amerika'daki barışçı gelişme döneminde, Marx ve Engels, işçi sınıfı hareketi içinde iki cephede birden savaş vermeyi sürdürdüler. Onlar, bir yandan, devrim konusundaki boş lâkırdıları şiddetle suçlarlar ve burjuvaziye karşı savaşta burjuva meşruiyetinden yararlanılmasında diretirlerken, öte yandan da, o zamanlar sosyal-demokrat partilere egemen olan oportünist düşünceyi şiddetle —daha da sert bir biçimde— suçladılar; çünkü bu oportünistler proleter devrimci güçlerini yitirmişler, kendilerini yasal savaşım sınırları içine hapsetmişler ve burjuvaziye karşı savaşta aynı zamanda illegal yollara girişme kararlılığından yoksun kalmışlardı.

Açıkça görülüyor ki, Marx ve Engels, proletarya devriminin stratejik ilkelerine, her zaman —barışçı gelişme dönemlerinde de— şaşmaz bir biçimde bağlı kalmışlar ve belirli bir dönemin özel koşullarına uygun, esnek taktikler kullanmaya dikkat etmişlerdir.

Ve, büyük bir marksist olarak Lenin, proleter devrimci savaşımın tarihsel arenasına girdiği zaman, Rus proletaryasının devrimci stratejisini en açık bir biçimde formüle etmiştir. İlk ünlü yapıtı olan *"Halkın Dostları" Kimlerdir ve Sosyal-Demokratlarla Nasıl Savaşırlar*'ı şu tümcelerle bitirir:

> İşçi sınıfının ileri temsilcileri, bilimsel sosyalizm düşünlerine ve Rus işçisinin tarihsel rolü düşününe sahip çıktıkları zaman, bu düşünler yaygınlaştığı zaman, ve, işçilerin bugünkü dağınık ekonomik savaşımlarını bilinçli bir sınıf savaşımına dönüştü-

recek sağlam örgütler kurulduğu zaman—o zaman, RUS İŞÇİSİ, bütün demokratik öğelerin başına geçerek mutlakiyeti alaşağı edecek ve RUS PROLETARYASINI (BÜTÜN ÜLKELERİN proletaryası ile omuzomuza) *açık politik mücadelenin dümdüz yolundan* MUZAFFER KOMÜNİST DEVRİME götürecektir.[201]

Lenin'in bu stratejik ilkesi, bütün kurtuluş savaşımları boyunca, Rus halkının öncüsü için ve Rus halkı için genel yolgösterici ilke olarak kalmıştır.

Lenin bu stratejik ilkeyi daima kararlılıkla savunmuştur. Bunu yaparken de Narodniklere, "Legal Marksistler"e, "Ekonomistler"e, Menşeviklere, İkinci Enternasyonal'in oportünistlerine ve revizyonistlerine ve Troçki ile Buharin'e karşı amansız savaşımlar vermiştir.

1902'de, Rus Sosyal-Demokrat İşçi Partisi'nin programı çizildiği sırada, Lenin'le Plehanov arasında proletarya stratejisinin ilkeleri üzerinde ciddî ayrılıklar çıktı. Lenin, parti programının proletarya diktatörlüğünü kapsamasında diretiyor, programın işçi sınıfının devrimdeki öncü rolünü açıkça belirlemesini istiyordu.

1905 Devrimi sırasında Lenin, *Demokratik Devrimde Sosyal-Demokrasinin İki Taktiği* adlı yapıtında, savaşıma öncülük etme ve zafer kazanma cesaretini göstermiş olan Rus proletaryasının yiğitliğini dile getiriyordu. Lenin demokratik devrimde proletaryanın öncülüğü üzerine ve işçi sınıfının öncülüğünde bir işçi-köylü bağlaşması üzerine geniş bir teori ortaya koymuş ve burjuva-demokratik devrimin sosyalist devrime dönüştürülmesi konusundaki marksist teoriyi geliştirmiştir.

Lenin, Birinci Dünya Savaşı sırasında, *İkinci Enternasyonalin Çöküşü* ve *Kapitalizmin En Yüksek Aşaması, Emperyalizm* gibi en önemli marksist klasik yapıtlarıyla, proletaryanın strateji üzerindeki düşüncesini yeni bir düzeye yükseltmiştir. Lenin, emperyalizmin,

---

[201] Lenin, **Bütün Yapıtları**, F.L.P.H., Moskova, 1960, cilt 1, s. 300.

proleter sosyalist devrimin öngünü olduğunu, ve, proletarya devriminin önce bir, ya da birkaç ülkede zafere ulaşmasının mümkün olduğunu savunmuştur. Büyük Ekim Devrimi'nin zaferine giden yolu bu stratejik kavramlar hazırlamıştır.

Lenin, belirli taktik sorunlarında proletaryanın hareket yönünü, daima, değişen koşulların ışığında belirlemiştir. Örneğin, proletaryanın politik partisi, hangi koşullar altında parlamentoya katılacak, hangi koşullar altında parlamentoyu boykot edecektir; hangi koşullar altında şu bağlaşmaya girecek, hangi koşullar altında bu bağışlamaya girecektir; hangi koşullar altında gerekli uzlaşmalara varacak, hangi koşullar altında uzlaşmaları reddedecektir; hangi koşullar altında yasal savaşımlara, hangi koşullar altında illegal savaşımlara girişecektir, bu iki savaşım biçimini esnek bir biçimde nasıl birleştirecektir; ne zaman saldırıya geçecek, ne zaman geriye çekilecek ya da dolambaçlı bir yoldan ilerleyecektir vb.. *"Sol-Kanat" Komünizmi, Bir Çocukluk Hastalığı*'nda bu soruları derin bir biçimde açımlayan Lenin, şöyle der:

> ...Birincisi, devrimci sınıf, görevini yerine getirebilmek için, ... sosyal çalışımın istisnasız *bütün* biçimlerine ve yönlerine sahip çıkmasını bilmelidir; ikincisi, devrimci sınıf, bir biçimden ötekine en hızlı ve beklenmedik bir biçimde geçmeye hazır olmalıdır.[202]

Lenin, çeşitli savaşım biçimlerini tartışırken, her ülkenin, tek enternasyonal görevini yerine getirmeye yaklaşım biçiminde; işçi sınıfı hareketi içinde başgösteren oportünizme ve "sol" doktrinciliğe karşı zafer kazanmaya, burjuvaziyi devirmeye ve proletarya diktatörlüğünü kurmaya yaklaşımındaki somut biçimde, özellikle ulusal olan, kesinlikle ulusal olan şeyi bütün komünistlerin araştırması, incelemesi ve kavraması gerektiği-

---

[202] Lenin, **Seçilmiş Yapıtları**, F.L.P.H., Moskova, 1951, cilt 2, bölüm 2, s. 424-425.

ni söylemiştir. Ulusal özellikleri hesaba katmamak kesinlikle yanlıştır.

Lenin'in düşünlerinin ışığında görülüyor ki, proletarya partilerinin somut taktikleri, genel stratejik hedefe, proletaryanın ve halkların kurtuluşları hedefine ulaşmak için, yığınların milyonlar halinde örgütlenmesi, bağlaşıkların en geniş ölçüde seferber edilmesi, ve, halkın düşmanlarının, emperyalistlerle onların yerli uşaklarının, en geniş ölçüde tecrit edilmeleri amacını gütmektedir.

> ...Savaşımın *biçimleri,* değişen, nispeten özel ve geçici nedenlere uygun olarak durmadan değişebilir ve değişmektedir; ama savaşımın *özü,* yani onun sınıfsal *özü,* sınıflar varoldukça asla *değişemez.*[203]

## ÇİN KOMÜNİSTLERİNİN STRATEJİK VE TAKTİK DÜŞÜNCESİ

Çin komünistleri Marx'ın, Engels'in ve Lenin'in düşünlerine dayanarak, Çin devriminin strateji ve taktiklerini somut devrimci pratik içinde saptamışlardır. Mao Tsetung arkadaş, Çin komünistlerinin stratejik ve taktik düşüncesini şöyle özetlemektedir:

> Dünya üzerindeki emperyalizmle Çin'deki gerici Çan Kay-şek kliğinin yönetimi daha şimdiden çürümüşlerdir ve gelecekleri yoktur. Biz onları küçümsemekte haklıyız; Çin halkının iç ve dış düşmanlarını altedeceğine güveniyoruz ve bunda kuşkumuz yoktur. Ama, tümün her bir parçası açısından, her bir belirli savaşım (askerî, politik, ekonomik, ya da ideolojik savaşım) açısından, düşmanı asla hafife almamalıyız; tersine, düşmanı ciddiye almalı ve zafer kazanmak için bütün güçlerimizi savaşa yöneltmeliyiz. Biz, stratejik açıdan, tüm açısından, düşmanı hafife almamız gerektiğini doğru olarak belir-

---

208 Lenin, "Kapitalizmin En Yüksek Aşaması Emperyalizm", **Seçilmiş Yapıtları,** F.L.P.H., Moskova, cilt 1, bölüm 2, s. 500. [**Emperyalizm, Kapitalizmin En Yüksek Aşaması,** Sol Yayınları, Ankara, Eylül 1975, 3. baskı, s. 88].

tirken, tümün herhangi bir parçasında, herhangi belirli bir savaşımda, düşmanı asla hafife almamalıyız. Tüm açısından, düşmanın gücünü gözümüzde büyütür ve bu yüzden onu yenmeye ve zafer kazanmaya cesaret edemezsek, sağ oportünizm hatasına düşmüş oluruz. Tümün her bir parçası açısından, her belirli sorun açısından, sakıntıyı elden bırakırsak, savaşım sanatını dikkatle inceleyip yetkinleştirmezsek, bütün güçlerimizi savaşa yöneltmezsek ve kazanılması gereken bağlaşıkları (orta köylüleri, küçük bağımsız zanaatkâr ve tüccarları, orta burjuvaziyi, öğrencileri, öğretmenleri, profesörleri ve sıradan aydınları, sıradan memurları, serbest meslek sahiplerini ve uyanık insanları) kazanmaya dikkat etmezsek, "sol" oportünizm hatasına düşmüş oluruz.[204]

Mao Tsetung arkadaş burada, bir tüm olarak proletarya savaşımının, yani strateji sorununun; ve, proletarya savaşımında her bir parçanın, her belirli sorunun, yani taktik sorununun çok açık-seçik bir açıklamasını yapmıştır.

Soruna bir tüm olarak, yani stratejik açıdan baktığımızda, düşmanı niçin küçümsüyoruz? Çünkü, emperyalizm ve bütün gericiler çürümektedirler, gelecekleri yoktur ve yıkılabilirler. Bunu görememek, devrimci savaşıma girişme cesaretinin kaybolmasına, devrime olan inancın kaybolmasına, halkın yanlış yola yöneltilmesine yolaçar. Belirli savaşımlarda, yani taktik açıdan, düşmanı niçin hafife almamak, tersine ciddiye almak zorundayız. Çünkü, emperyalistler ve gericiler hâlâ yönetim aygıtını ellerinde tutmaktadırlar ve hâlâ halkları aldatabilmektedirler. Proletarya ve halk yığınları, emperyalizmin ve gericiliğin egemenliğini yıkmak için çetin ve dolambaçlı savaşımlardan geçmek zorundadırlar. Emperyalistlerle gericiler tahtlarından kendiliklerinden inmeyeceklerdir.

---

[204] Mao Tsetung, "Parti'nin Bugünkü Politikasının Bazı Önemli Sorunları Üzerine", **Seçilmiş Yapıtları**, F.L.P., Pekin, cilt IV, s. 181-182.

Devrimci bir parti, eski sistemi yıkma yolundaki stratejik hedefi terketmişse, düşmanın altedilebileceğine ve zaferin kazanılabileceğine artık inanmıyorsa, devrimci savaşımı asla yürütemeyecektir. Devrimci bir parti, devrimci savaşımın akışı içinde, düşmanla ciddî ve sakıntılı bir biçimde kavgaya tutuşmaksızın, devrimci güçleri gitgide geliştirmek ve genişletmek için çaba göstermeksizin, yalnızca devrim hedefini ilân etmekle yetinir, devrimi yalnızca bir lâf konusu olarak ele alır ya da körükörüne vuruşlar indirme yolunu tutarsa, umulan zaferi hiçbir zaman gerçekleştiremez. Bu, proletarya partileri için büsbütün doğrudur. Bir proletarya partisi, devrimci savaşımın her bir somut sorununda düşmanı tam olarak ciddiye alır, proleter stratejisinin ilkelerine bağlı kalarak düşmanla dövüşmeyi başarırsa, proletaryanın gücü başlangıçta daha az olsa bile, "zaman geçtikçe bir tüm olarak biz üstün geleceğiz". Başka bir deyişle, taktik sorunlarında, savaşımın somut sorunlarında düşmanı ciddiye alırsak, her belirli savaşımı kazanmak için, olan tüm çabamızı harcarsak, devrimin zaferini hızlandırmış, zaferin gecikmesini ya da geriye bırakılmasını önlemiş oluruz.

Proletarya partileri, düşmanı taktik açıdan tam olarak ciddiye alarak, belirli savaşımlarda zaferler kazanarak, düşmanın yenilebileceğini ve düşmanı küçümsemek için ortada binbir türlü neden bulunduğunu, gitgide daha çok sayıda yığınların bizzat kendi deneyimleriyle öğrenmelerini sağlarlar. Çin'de şu atasözleri vardır: Büyük işler küçük başlangıçlardan doğar; ufacık köklerden kocaman bir ağaç çıkar; dokuz katlı saray başlangıçta bir toprak yığınıdır; bin fersahlık yolculuğa bir adımla başlanır. Bu atasözleri, gericileri yıkmak isteyen devrimciler için geçerlidir; yani devrimciler, amaçlarına ancak, savaşım üstüne savaşım vererek, sayısız belirli savaşımlara girişerek ve bunların her birinde zafer kazanmak için çalışarak ulaşabilirler.

Mao Tsetung arkadaş "Çin'in Devrimci Savaşında Strateji Sorunları" adlı yazısında şöyle der: "Strateji-

miz 'on kişiye karşı bir kişiyle çıkmak'tır, taktiğimizse, 'bir kişiye karşı on kişiyle çıkmak'tır. Bu, düşmana karşı üstünlük sağlamak için temel ilkelerimizden biridir."[205] Mao Tsetung arkadaş şunu ekler: "Biz çoğu yenmek için azı kullanırız — bunu, bir tüm olarak Çin'i yönetenlere söyleriz. Biz, azı yenmek için çoğu kullanırız — bunu da, savaş alanında tek tek bir düşman kuvvetine söyleriz."[206]

Mao Tsetung arkadaş burada, askerî savaşım ilkelerini ele almıştır; ama bu ilkeler politik savaşım için de geçerlidir. Tarih bize gösteriyor ki, burjuva devrimcileri de içinde, bütün devrimciler başlangıçta daima azınlıktadırlar ve önderlik ettikleri güçler de başlangıçta daima nispî olarak ufak ve zayıftırlar. Devrimciler, stratejilerinde, "çoğu yenmek için azı kullanacak" ve düşmana karşı savaşımda "on kişiye karşı bir kişiyle çıkacak" iradeyi göstermezlerse, gevşerler, kısırlaşırlar, herhangi bir iş başarmada yetersiz kalırlar ve hiçbir zaman çoğunluk haline gelemezler. Öte yandan, taktiklerinde, yani belirli bir savaşım içinde yığınları örgütlemeyi, kazanılabilecek bütün bağlaşıkları biraraya getirmeyi ve düşmanlar arasında nesnel olarak varolan çelişmelerden yararlanmayı başaramazlarsa; savaşımda "azı yenmek için çoğu kullanma", ve "bir kişiye karşı on kişiyle çıkma" yöntemini uygulayamazlarsa; belirli savaşımlar için gerekli bütün hazırlıkları yapamazlarsa, her belirli savaşımda zafer kazanmaları ve küçük zaferlerini çoğaltarak büyük zaferlere ulaşmaları asla mümkün olamayacaktır, ve, bizzat kendi kuvvetlerinin düşman tarafından birer birer ezilmesi ve devrimin gücünün dağılması tehlikesi ortaya çıkacaktır.

### BİR AYNA

Strateji ve taktik ilişkileri sorununu özetlersek, proletarya partisinin, nihaî hedefi, emekçi halkların

---

[205] Mao Tsetung, **Seçilmiş Askerî Yazıları,** Pekin, s. 133.
[206] Aynı yapıt, s. 135.

kurtuluşu hedefini en geniş ölçüde dikkate alması, düşmanı altetmek için gereken cesaret ve inanca sahip olması canalıcı önem taşır. Proletaryanın partisi, küçük ve yakın zaferlerin sarhoşluğuna kapılarak nihaî hedefi gözden kaçırmamalı, düşmanın geçici olarak güçlü görünmesine bakarak halk devriminin zaferine olan inancını asla yitirmemelidir. Proletaryanın partisi, aynı zamanda, çok küçük günlük savaşımları, bunlar çok önemli gibi görünmeseler de, ciddî olarak dikkate almak zorundadır. Proletaryanın partisi, her belirli savaşımda yeterince hazırlıklı olmalı, yığınları başarılı bir biçimde birleştirmeli, savaşım sanatını inceleyip yetkinleştirmeli ve zafer kazanmak için her şeyi yapmalıdır ki, yığınları sürekli olarak eğitmek ve cesaretlendirmek mümkün olabilsin. Proletaryanın partisi, en küçükleri de içinde, çok sayıda belirli savaşımın birbiriyle kaynaşarak, eski sistemi temellerinden sarsacak bir güç haline geleceğini iyice kavramalıdır.

Şu halde, apaçıktır ki, strateji ve taktik hem birbirinden ayrı şeylerdir, hem de her ikisi bir tümü oluşturur.

Bu, marksist-leninistlerin sorunları incelemekte kullandıkları diyalektiğin anlatımıdır. Bazı kişiler, "düşmanı stratejik açıdan küçümseyip, taktik açıdan ciddiye alma" düşüncesini "skolastik felsefe" ya da "ikili bir yaklaşım" olarak tanımlıyorlar. Ama bu kişilerin ne türlü bir "felsefe"ye, hangi "tek yaklaşım"a sahip olduklarını anlamak olanaksızdır.

Lenin, "Devrimimiz" adlı yazısında, oportünizm kahramanları için şunları söylemiştir:

> Hepsi kendilerine marksist derler, ama marksizm anlayışları çekilmez derecede ukalâcadır. Marksizmde belirleyici olan şeyi, devrimci diyalektiği anlamada tamamen yetersizdirler.[207]

Lenin, aynı yazıda şunları da ekler:

> Bütün davranışları, onların, burjuvaziden kopmak

---

[207] Lenin, **Marx, Engels, Marksizm**, Moskova 1951, s. 547.

şöyle dursun, ondan bir adım bile uzaklaşmayı göze alamayan, ve aynı zamanda, ödleklikliklerini müthiş bir lâf kalabalığıyla maskeleyen korkak reformistler olduklarını ortaya koyar.[208]

Çin Komünist Partisi'ne saldıranlara, Lenin'in bu satırlarını dikkatlice bir okumalarını salık veririz. Bunların, bazı kişiler için gayet iyi bir politik ayna olacağına kuşku yoktur.

## *VII. İKİ CEPHEDE SAVAŞIM*

### MODERN REVİZYONİZM ULUSLARARASI İŞÇİ SINIFI HAREKETİ İÇİNDE BAŞLICA TEHLİKEDİR

İtalyan komünist partisi, bugün kapitalist dünyadaki en büyük komünist partilerinden biridir. Bu parti, faşist yönetimin en karanlık günlerinde kahramanca savaşımlara öncülük etmiştir. Bu partinin onurlu bir savaşım geleneği vardır. İtalyan Komünist Partisi, İkinci Dünya Savaşı sırasında, İtalyan halkının faşizme karşı yiğitçe silâhlı başkaldırmasında ve gerilla savaşına girişmesinde öncülük etmiştir. Halkın silâhlı güçleri Mussolini'yi tutuklamışlar ve bu faşist canavarı ölüme mahkûm etmişlerdir.

İtalyan Komünist Partisi'nin, geçmişindeki bu militan savaşımla halkların sevgisini ve desteğini kazanmış olması doğaldır.

İkinci Dünya Savaşı'ndan buyana, İtalya'da kapitalizm kendisini bir barışçı gelişme dönemi içinde bulmuştur: İtalyan Komünist Partisi bu dönemde, yasal savaşım biçimlerinden yararlanarak büyük işler başarmıştır. Elbette ki, işçi sınıfı partilerinin eylemlerinde, yasal savaşım koşullarından olumlu biçimde yararlanılabilir; ama işçi sınıfının partisi, yasal savaşıma girişirken, devrimci uyanıklık ve kararlılıktan yoksun olursa, bu koşullar ters ve olumsuz bir etki yaratabilir. Marx, Engels

---

208 Aynı yapıt, s. 548.

ve Lenin, proletaryayı sürekli olarak bu tehlikeye karşı uyarmışlardır.

İkinci Dünya Savaşı'ndan buyana, revizyonizmin uluslararası işçi sınıfı hareketi içinde başlıca tehlike olarak kabul edilmesi nedendir? Çünkü; birincisi, birçok ülkelerdeki yasal savaşımlar pek çok tarihsel deneyimi gözler önüne sermiş ve birçok dersler vermiştir; ikincisi, oportünizmi ve revizyonizmi doğuran koşullar şimdi fiilen vardır; üçüncüsü, Tito kliği tarafından temsil edilen modern revizyonizm fiilen ortaya çıkmıştır.

Togliatti ve öteki bazı arkadaşların görüşlerine bakarak, revizyonizm tehlikesinin İtalyan Komünist Partisi içinde de başgösterdiğini açıkça söyleyebiliriz. Bu yakınlarda, Fransız Komünist Partisi'nden bazı arkadaşlar, devrimci marksist-leninistlere ve Çin komünistlerine saldıran bir dizi yazı yayınlamışlardır. Bu arkadaşların uluslararası komünist hareketle ilgili bazı temel sorunlarda ortaya koydukları görüşler, Togliatti ile öteki arkadaşların öne sürdükleri görüşlerin tam bir kopyasıdır. Üstelik, Lenin'in söylediği gibi "aynı aileden olan, birbirlerini yücelten, birbirlerinden ders alan ve 'dogmatik' marksizme karşı birlikte savaş açan"[209] bazı kişiler, son zamanlarda uluslararası komünist harekette ön plana çıkmışlardır. Bu tuhaf bir olgudur; ama marksizm-leninizmi birazcık bilen ve bu olguyu inceleyen bir kişi, bunun bir raslantı olmadığını kolaylıkla görebilir.

Modern revizyonizm bazı kapitalist ülkelerde ortaya çıktığı gibi, sosyalist ülkelerde de ortaya çıkabilir. Revizyonizm bayrağını ilk olarak Tito grubu açmış, ve, daha önce sosyalist olan Yugoslavya'nın zamanla nitelik değiştirmesine yolaçmıştır. Tito kliği, politik bakımdan uzun süredir Amerika Birleşik Devletleri'nin ve öteki emperyalist ülkelerin yardakçısı durumundadır;

---

[209] Lenin, "Ne Yapmalı?", **Bütün Yapıtları,** F.L.P.H., Moskova, 1961, cilt 5, s. 353 - dipnot. [**Ne Yapmalı?,** Sol Yayınları, Ankara, 1968, s. 12 - dipnot].

ekonomik bakımdan da, ekonomiyi kerteli olarak emperyalistlerin liberalleştirilmiş ekonomi dedikleri biçime sokarak, Yugoslavya'yı Amerikan emperyalizminin bir parçası haline getirmiştir.

Lenin, Rus Komünist Partisi'nin 1921 Mayıs'ında yapılan 10. Kongresinde şunları söylemiştir:

> Milyukov haklıydı. O, politik gelişme derecesini gayet akıllıca hesaba katarak, Sosyalist-Devrimcilik ve Menşevizm biçimindeki atlama taşlarının kapitalizme dönüş için gerekli olduğunu söylüyor. Burjuvazi böyle atlama taşlarını gereksinir ve bunu anlamayan aptaldır.[210]

Lenin'in bu önemli sözleri, Tito kliğinin yirmi-otuz yıl sonra yapacaklarını adeta önceden haber vermektedir.

Nasıl olur da revizyonizm, sosyalist ülkelerde de ortaya çıkar? 1957 Moskova Deklarasyonu'nun işaret ettiği gibi: "Revizyonizmin içteki kaynağı burjuva etkisinin varlığı, dıştaki kaynağı da emperyalist baskıya boyuneğiştir."

Moskova Deklarasyonu'nun, uluslararası komünist harekette başlıca tehlikeyi revizyonizmin oluşturduğunu belirten önemli tezi, Moskova Bildirisi'nde de yinelenmiş ve Yugoslav biçimi uluslararası oportünizm mahkûm edilmiştir. Bildiri, tamamen doğru olarak şunu belirtir:

> Eskimiş olduğunu söyledikleri marksizm-leninizme ihanet ettikten sonra, Yugoslavya Komünistleri Birliği'nin liderleri, 1957 Deklarasyonu'nun karşısına anti-leninist revizyonist programlarını koymuşlar, Yugoslavya Komünistleri Birliği'ni, bir tüm olarak uluslararası komünist hareketin karşısına dikmişler, ülkelerini sosyalist kamptan kopa-

---

210 Lenin, "'Rus Komünist Partisi' (Bolşevik)nin Tüm-Rusya Konferansında, Yiyecek Vergisi Konusundaki Rapor Üzerine Tartışmaya Yanıt Olarak Yaptığı Konuşma, 27 Mayıs 1921", **Seçilmiş Yapıtları,** International Publishers, New York, 1943, cilt 9, s. 222.

rarak, Amerikan emperyalistlerinin ve öteki emperyalistlerin sözümona "yardımına" bağımlı hale getirmişler, ve böylelikle Yugoslav halkını, kahramanca bir savaşım sonunda elde edilmiş devrimci kazançları yitirme tehlikesiyle karşıkarşıya bırakmışlardır. Yugoslav revizyonistleri, sosyalist kamp ve dünya komünist hareketi aleyhine yeraltı çalışımında bulunmaktadırlar. Bu kişiler, bloklardışı politika bahanesiyle, bütün barışsever güçlerin ve ülkelerin birliğine zarar veren çalışımlara girişmişlerdir.

Moskova Bildirisi ayrıca şunu belirtir:

Yugoslav revizyonist liderlerini sergilemek, komünist hareketi ve işçi sınıfı hareketini Yugoslav revizyonistlerinin anti-leninist düşünlerine karşı korumak için etkin bir savaşıma girişmek, marksist -leninist partileri bekleyen zorunlu bir görevdir.

Bu resmî belge, sosyalist ülkelerin partilerinin yanısıra, İtalyan ve Fransız partilerini de içine alan 81 partinin temsilcilerinin imzalarını taşımaktadır. Ama bu partilerden bazılarının önde gelen üyeleri, daha bu imzaların mürekkebi bile kurumadan Tito kliğini bağırlarına basmaya koştular.

Togliatti arkadaş, "Tito kliğine küfür yağdırmak, bizi bir adım bile ileriye götürmez, ama bir hayli geriye götürür"[211] diyerek, 1960 Moskova Bildirisi'nde Yugoslav Tito kliği karşısında takınılan tutumun "yanlış" olduğunu açıkça ilân etti. Bazı kişiler de, Yugoslav Komünistlerinin "tüm dünya komünist hareketiyle yeniden iyi ilişkiler kurma ve birleşme yolunda adımlar atmış" olduğunu söylediler, ve, "canalıcı önem taşıyan bir dizi uluslararası sorunda" Tito kliğinin tutumuyla kendi tutumları arasında "uygunluk ve yakınlık" olduğunu belirttiler. Bu kişilerin yaptıkları, her şeyden önce kendi taahhütlerini yalanlamaktadır, bunlar, Moskova Deklarasyonu'nu ve Moskova Bildirisi'ni, içleri

---

211 "Tito Kliği'nin Eleştirilmesi Nedeniyle", **Rinascita**, 13 Ekim 1962.

boş birer resmî formalite olarak ele alıyorlar. Bu kişiler, kendilerini haklı göstermek için Moskova Bildirisi'nin ırzına geçmekten çekinmiyorlar, ve, revizyonizmi bugün uluslararası komünist hareket ve işçi sınıfı hareketi içindeki başlıca tehlike olarak görecekleri yerde, "son zamanlarda dogmatizm ve sekterlik tehlikesinin başlıca tehlike haline gelmiş olduğunu"[212] ileri sürüyorlar.

Almanya Sosyalist Birlik Partisi'nin geçenlerde yapılan 6. Kongresinde, Çin Komünist Partisi temsilcisi, konuşmasında Moskova Bildirisi'ni savunarak Tito kliğinin revizyonizmini mahkûm ettiği zaman, son derece kaba bir davranışa hedef oldu. Öte yandan Tito kliğinin bu kongreye göndermiş olduğu temsilci çılgın bir tezahüratla karşılandı. Buna "komünist hareketin ortaklaşa saptanmış çizgisine sarsılmaz bağlılık" denebilir mi? Yalnızca kendi halklarımızı üzecek ve düşmanı sevindirecek olan bu hareketin önceden planlanmış olduğunu herkes biliyor.

Bütün bunların sonucunda, Tito kliğinin piyasa fiyatı birdenbire on misline çıktı. Bu işleri yapanların amacı, Tito kliğini kendi ideolojik merkezleri haline getirmektir; onlar marksizm-leninizmin yerine Tito kliğinin temsil ettiği modern revizyonizmi koymak, ve, Moskova Deklarasyonu ile Moskova Bildirisi'nin yerlerine de Tito kliğinin modern revizyonist programını ya da başka bir şeyi koymak için uğraşıyorlar.

Bazı kişiler, ikide-bir "saatlerinizi ayarlayın" diyorlar. Ortada iki tane saat vardır; bunlardan biri marksizm-leninizmdir, öteki de Tito kliğince temsil edilen modern revizyonizm. Bu saatlerden hangisini üstün sayacağız? Marksizm-leninizm saatini mi, Moskova Deklarasyonu ile Moskova Bildirisi saatini mi, yoksa modern revizyonizm saatini mi üstün sayacağız?

Bazı kişiler, bizim modern revizyonizmle savaşma-

---

[212] Fransız Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin 14 Aralık 1962 tarihli oturumunda alınan karar.

mızı, hâlâ İkinci Enternasyonal dönemindeki eski-kuşak revizyonizminden sözetmemizi yasaklamak isterlerken, bizzat kendileri eski-kuşak revizyonistlerin çaldıkları plakları yeniden piyasaya sürmekte ve bu havaları tekrar tekrar çalmaktan büyük bir zevk duymaktadırlar. Engels, *Konut Sorunu* adlı yapıtının ikinci baskısına yazdığı önsözde Proudhon'culuğu ele alarak şöyle der: "Modern sosyalizmle az-çok uğraşan bir kimse, hareketin içindeki 'safdışı edilmiş görüşleri' de öğrenmek zorundadır." Engels, bunları doğuran koşullar toplumda varlığını sürdürdüğü sürece, bu görüşlerin ya da bunlardan doğan eğilimlerin kaçınılmaz olarak zaman zaman yeniden ortaya çıkacağına inanıyordu. "Ve bu eğilim sonradan daha kesin bir biçim alır ve daha belirgin çizgilere kavuşursa, ... programının saptanması için kendi atalarına dönmek zorunda kalacaktır."[213] Biz de modern revizyonizmle savaştığımıza göre, doğal olarak bu eğilimin atalarını, tarih derslerini incelemek ve modern revizyonistlerin nasıl atalarına döndüklerini araştırmak zorundayız. Bunu yapmayalım mı? Bu niçin "asla izin verilemeyecek bir tarihsel karşılaştırma" olsun? Herhangi bir tabuyu mu çiğnemiş oluyoruz?

Onlar, Bernstein ve Kautsky gibi eski-kuşak revizyonistlerin çaldıkları havaları çaldıklarına göre, Çin komünistlerini ve bütün marksist-leninistleri lekelemek için Kautsky'nin görüşlerini, yöntemlerini ve anlatımlarını kullandıklarına göre, Lenin'in eski revizyonistleri eleştirisiyle kendilerini yanıtlamamızı yasaklayamazlar.

Lenin şöyle der:

> Bernstein'in öğrencileri de, proletaryanın gerçek gereksinimlerini, ve, proletaryanın artan güçleri, sosyal-demokrat çalışmanın derinleştirilmesi, yeni bir toplumun öğelerinin hazırlanması görevlerini yalnız kendilerinin anladıklarını, propaganda ve bilinçlendirme görevlerini kavramada daha yete-

213 Marx ve Engels, **Seçilmiş Yapıtları,** F.L.P.H., Moskova, 1953, cilt 1, s. 549, 550.

nekli olduklarını ileri sürüyorlar. "Nihaî hedefi" *olmayan* "hareketi", biricik savunma hareketi olarak ileri süren ve yeter ki "burjuvazi yüz çevirmesin..." diyerek korku taktiğini savunan Bernstein, olup bitenlerin bütün yönleriyle bilinmesini istiyoruz! diyordu. Bernstein'in öğrencileri de avaz avaz bağırarak devrimci sosyal-demokratların "Jakobenciliğini", "işçi insiyatifini" anlamayan "yazarları" vb. vb. suçladılar. Gerçekte, herkesin bildiği gibi, devrimci sosyal-demokratlar ayrıntılı günlük çalışmalarında güçlerin hazırlanmasını vb. vb. küçümsemeyi hiçbir zaman akıllarından geçirmediler. Onlar yalnızca nihaî hedefin açık-seçik bilinmesini, devrimci görevlerin açık-seçik saptanmasını istediler, nüfusun yarı-proleter, yarı-küçük burjuva tabakalarını devrimci düzeye yükseltmek istediler, ve, proletaryanın "yeter ki, burjuvazi yüz çevirmesin" türünden oportünist düşünceler düzeyine düşmesine engel olmak istediler. Soru şuydu: *Dürfen wir siegen?* — "yenmeye cesaret edecek miyiz?", yenmemize izin var mı? Yenmek bizim için tehlikeli değil midir?, yenmemiz gerekir mi?— Bu soru, partinin oportünist aydın öğeleriyle, devrimci proleter öğeleri arasındaki görüş farkını belki de daha iyi anlatıyordu. İlk bakışta tuhaf gibi görünen bu soru, sorulmuştur ve sorulmalıydı; çünkü oportünistler zaferden korkuyorlardı. Zaferin sözünü ederlerken proletaryayı yıldırmaya çalışıyorlar, bir zaferin meşum sonuçlara yolaçacağı kehanetinde bulunuyorlar ve böylelikle zafer çağrısı niteliğindeki şiarları gülünç hale getiriyorlardı.[214]

Lenin'den aktarılan bu sözler, Bernstein'cılığın yeni bir tarihsel kapsam içinde canlanışını ve marksist-leninistlerle modern revizyonistler arasındaki farkın özünü gayet iyi açıklamaktadır.

---

[214] Lenin, "Demokratik Devrimde Sosyal - Demokrasinin İkI Taktiği", **Bütün Yapıtları,** Moskova, 1962, cilt 9, s. 107-108. [**İki Taktik,** Sol Yayınları Ankara, 1967, s. 114-115].

Kendilerini yaratıcı marksist-leninistlikle adlandıran bazı kişiler, zamanın değiştiğini, koşulların aynı olmadığını, artık Marx ve Lenin tarafından ortaya konmuş olan temel ilkeleri yinelemeye gereksinim olmadığını söylüyorlar. Bu kişiler sorunları açıklamak için marksist-leninist klasiklerden aktarmalar yapmamıza itiraz ediyorlar ve bu uygulamaya "dogmatizm" damgasını vuruyorlar.

Dogmanın zincirlerini kırma bahanesiyle marksizm-leninizmi bir yana atmak pek kullanışlı bir hiledir. Lenin, oportünistlerin bu hilesini çok önceden sergilemişti:

> Ne kullanışlı bir sözcüktür şu "dogma"! Karşıt bir teoriyi yalnızca hafifçe çarpıtırsınız, sonra da bu çarpıtmayı "dogma" umacısıyla örtersiniz, olur biter![215]

Hepimiz biliyoruz ki, Lenin'in yaşadığı dönem, Marx ve Engels'in yaşadıkları dönemden çok farklıydı. Lenin, marksizmi geniş ölçüde geliştirerek onu yeni bir aşamaya, leninizm aşamasına ulaştırdı. Lenin, yeni koşullara ve zamanının yeni özelliklerine uygun olarak, marksist teori hazinemizi ve proletarya devriminin strateji ve taktikleri üzerine olan görüşlerimizi büyük ölçüde zenginleştiren birçok olağanüstü yapıt yazdı, ve, uluslararası işçi sınıfı hareketi için yeni bir politika ve yeni görevler geliştirdi. Lenin, marksizmin temel ilkelerini savunmak, saflığını korumak, ve, oportünistlerle revizyonistler tarafından tahrif edilmesine ve yozlaştırılmasına karşıkoymak için, Marx ve Engels'ten sürekli olarak bol bol aktarmalar yapmıştır. Örneğin, özellikle *Devlet ve İhtilâl*'de, marksist teori bakımından temel bir önem taşıyan bu büyük yapıtta Lenin, aktarmalar yaparken hiç de tutumlu davranmamıştır. Daha ilk bölümde şunları yazar:

---

[215] Lenin, "Devrimci Maceracılık", **Bütün Yapıtları**, F.L.P.H., Moskova, 1961, cilt 6, s. 197.

Bu durum karşısında, marksizmin bozulmalarının bu görülmemiş yayılışı karşısında, görevimiz her şeyden önce Marx'ın devlet üzerindeki öğretisini *yeniden kurmaktır*. Bunun için, Marx ve Engels'in kendi yapıtlarından bir dizi uzun alıntı, zorunlu. Bu uzun alıntıların açıklamayı ağırlaştıracakları ve onu daha popüler duruma getirmeye hiç de yardımcı olmayacakları kuşkusuz. Ama bunu yapmamak da, kesinkes olanaksız. Okuyucunun, bilimsel sosyalizmin kurucularının bütün görüşlerini ve bu görüşlerin gelişmesini anlayabilmesi için, ve bu görüşlerin bugün egemen bulunan "Kautskizm" tarafından nasıl bozulduklarının belgelere dayanarak gösterilmesi ve ortaya konması için de, Marx ve Engels'in devlet üzerine yapıtlarının bütün parçaları ya da hiç değilse bütün canalıcı parçaları olabildiğince eksiksiz bir biçimde aktarılmalıdır.[216]

Görülüyor ki, Lenin'in Marx ve Engels'ten uzun aktarmalar yaptığı dönem, marksizmin iğrenç bir biçimde tahrif edildiği bir dönemdi. Bugün, leninizm iğrenç bir biçimde tahrif edilirken, hiçbir devrimci marksist-leninist Lenin'den aktarmalar yapmaktan geri duramaz. Çünkü bu uygulama, marksizm-leninizm gerçeğiyle revizyonizmin ve oportünizmin sahteliği arasındaki karşıtlığı bütün keskinliğiyle ortaya çıkarır.

Şurası açıktır ki, marksist-leninist yazından aktarmalar yapmak, bazı kişilerin ileri sürdükleri gibi, bir suç değildir. Sorun, aktarmalara gereksinim olup olmadığı, marksist-leninist yazından ne biçimde aktarmalar yapıldığı ve aktarmaların doğru yapılıp yapılmadığı sorunudur.

Marksist-leninist yazından yaptığımız aktarmalarla doğruladığımız konulardan bile bile yançizen kimseler var. Bu kişiler, yaptığımız aktarmaları yayınlamaktan korkarak, bizi, yalnızca "pasaj üstüne pasaj aktar-

---

216 Lenin, **Seçilmiş Yapıtları,** F.L.P.H., Moskova, cilt 2, bölüm 1, s. 203. **[Devlet ve İhtilâl,** Bilim ve Sosyalizm Yayınları, Ankara, Aralık 1989, 7. baskı, s. 18].

makla"[217] suçluyorlar. Fransız Komünist Partisi'nin organı *l'Humanité*, Çin Komünist Partisi'ni "marksizm-leninizmi, ortada katı formüllerden başka bir şey bırakmayacak kadar yozlaştırma, ve, dogmalar ilân etmekle yetkili başpapazlar gibi hareket etmekle"[218] suçlayacak kadar ileri gitmiştir. Bu kişilerin, kullanmaktan çok zevk aldıkları besbelli olan bu çirkin sözlerle bize saldırmaları gerçekte neyi gösterir? Bu yalnızca, onların ruhsal durumlarını ve duygularını, yani Marx, Engels ve Lenin sözcüklerini gördükleri anda duydukları şiddetli nefreti yansıtır. Başkalarını marksizm-leninizm papazları olmakla suçlayan bu kişiler, aslında anti-marksizm-leninizmin ve burjuva ideolojisinin papazlığını yapmaktadırlar.

Bazı kişiler, temel marksist-leninist gerçekleri açıklamak amacıyla marksist-leninist yazından aktarmalar yaptığımız için bizi şiddetle suçlarlarken, aslında, temel düşünlerinin birçoğunu borçlu oldukları Bernstein'ın, Kautsky'nin ve Tito'nun diliyle konuşmaktadırlar.

Hattâ, "dogmatizm" dedikleri şeye şiddetle saldırırlarken, incilvâri dogmalardan büyük zevk duyanlar da vardır. Bu kişilerin İncil ve benzeri şeylerle dolu olan kafalarında marksizm-leninizmin izine bile rastlanmıyor.

Marx ve Engels'in "teorimiz bir dogma değil, bir eylem kılavuzudur" diyen sözlerini Lenin daima belirtir. Şimdi bazı kişiler, bizim "dogmatikler" olduğumuz yollu düşünleri etrafa yaydıklarına göre, onlara açık açık söyleyelim: Çin Komünist Partisi, dogmatizmle savaşılarak kazanılmış deneyimlerden yana zengindir. Biz, yirmi yıldan fazla bir zaman önce, Mao Tsetung arkadaşın önderliğinde dogmatizme karşı büyük bir savaşım verdik ve o zamandan buyana bu tür savaşımlar üzerinde daima önemle durduk.

---

217 "Hangi Çağda Yaşıyoruz?", **France Nouvelle,** 16 Ocak 1963.
218 "Birliğimiz ve Disiplinimiz", **l'Humanité,** 16 Ocak 1963.

Gerçek bir marksist-leninist, kitaplar üzerinde yan gelip yatmaz. O, somut çevreyi, durumu, zamanın iç ve dış koşullarını çözümlerken marksist-leninist yöntemi kullanmada, belirli savaşımların değişik deneyimlerini incelemede, böylece de kendi eylem çizgisini saptamada usta olmak zorundadır. Mao Tsetung arkadaş, Lenin'in şu ünlü sözünü bize tekrar tekrar anımsatmıştır: "Marksizmde esas olan, marksizmin yaşayan ruhu, somut koşulların somut çözümlemesidir."[219] Mao Tsetung arkadaş, saflarımızdaki dogmatikleri "somut şeylerin yorucu incelemesinden kaçınan tembeller"[220] olarak eleştirmiştir.

Mao Tsetung arkadaş, 1942 yılında "Partinin Çalışma Biçimini Düzeltin" adlı konuşmasında dogmatizmi şu sözlerle sert bir biçimde eleştirmiştir:

> Marksist-leninist yapıtlardan gelişigüzel yapılmış aktarmaları, bir kez benimsedikten sonra, her derde deva bir hazır ilâç olarak gören insanlar bugün bile az değildir. Bu insanlar çocukça bir cehalet içindedirler; onları aydınlatmak için bir kampanyaya girişmeliyiz. Bunlar, marksizm-leninizmi dinsel bir doğma olarak alan cahil kimselerdir. Onlara açık açık şunu söylemeliyiz: "Dogmanız hiçbir işe yaramaz." Marx, Engels, Lenin ve Stalin, teorimizin bir dogma değil, bir eylem kılavuzu olduğunu tekrar tekrar belirtmişlerdir. Ama bu kimseler, bu büyük, gerçekten derin önemi olan sözü unutmayı yeğ tutuyorlar. Çin komünistleri teori ile pratiği, ancak, marksist-leninist tavrı, görüş açısını, yöntemi ve Lenin'le Stalin'in Çin devrimiyle ilgili öğretilerini uygulamakta ustalaştıkları zaman, ayrıca, Çin'in çeşitli alanlardaki gereksinimlerini karşılamak için Çin tarihinin ve Çin devriminin gerçeklerini ciddî bir biçimde araştırarak yaratıcı teorik

---

[219] Lenin, "Komünizm", **Bütün Yapıtları,** 4. Rusça baskısı, Moskova, cilt 31, s. 143.

[220] Mao Tsetung, "Çelişme Üzerine", **Seçilmiş Yapıtları,** cilt 1, [**Teori ve Pratik,** Sol Yayınları, Ankara, Temmuz 1975, 5. baskı, s. 38].

çalışmalar yaptıkları zaman, birleştirmiş sayılabilirler. Bu konuda hiçbir şey yapmadan yalnızca teoriyle pratiği birleştirmekten sözetmek, bunu yüz yıl konuşsanız da, hiçbir işe yaramaz. Sorunlara öznelci, tek yanlı bir açıdan yaklaşılmasına karşı durmak için, dogmatik öznelciliği ve tek yanlılığı safdışı etmemiz gerekir.[221]

Şimdi dogmatizme şiddetle sövüp sayanlar aslında, bununla savaşmak şöyle dursun, dogmatizmin ne olduğundan bile habersizdirler. Bu kişiler, zamanın ve koşulların değiştiğini, "marksizm-leninizmi yaratıcı bir biçimde geliştirmek" gerektiğini söyleyip duruyorlar, ama aslında, burjuva pragmatizmini kullanarak marksizm-leninizmi revizyondan geçiriyorlar. Bu kişiler, değişen zaman ve koşulların özündeki anlamı kavramada, çağdaş dünyadaki çelişmeleri anlamada ya da bu çelişmelerin odak noktasını saptamada tamamen yetersizdirler. Bunlar, nesnel olarak varolan şeylerin gelişme yasalarını kavrayamazlar, sağa-sola yalpalayarak bugün teslimiyet politikasına, yarın maceracılığa batarlar. Bunlar, olayların âni değişikliklerine ayak uydurarak proletaryanın temel çıkarlarını unuturlar; bu, onların, gerek düşüncelerinin, gerek eylemlerinin ayırdedici özelliğidir. İlkelere dayanan bir politikaya sahip değillerdir; düşmanı, kendimizi ve dostlarımızı birbirinden ayırmada sık sık yanılgıya düşerler ve hattâ bu üçü arasındaki ilişkileri tersyüz ederek, bizden olanları düşman yerine koyarlar (ya da tersini yaparlar).

Lenin, darkafalı "hiçbir zaman belirli bir dünya görüşüne, parti taktikleri ilkelerinin bütünlüğüne sahip değildir. O ânın havasına körükörüne boyuneğerek, kendisini akıntıya bırakır" der.[222] Bu kişiler de tıpkı böyle değiller mi?

---

221 Mao Tsetung, **Partinin Çalışma Tarzını Düzeltelim.** Pekin, 1962, s. 12-13

222 Lenin, ""Politik Durum ve İşçi Sınıfının Görevleri", **Bütün Yapıtları,** F.L.P.H., Moskova, 1962, cilt 11, s. 390.

## MARKSİZM-LENİNİZMİN EVRENSEL GERÇEĞİNİ KENDİ ÜLKEMİZİN SOMUT PRATİĞİYLE BÜTÜNLEMEK

Marksizm-leninizmin evrensel gerçeğini Çin devriminin somut pratiğiyle bütünleme tezi, partimizde yirmi yıldan fazla bir zaman önce Mao Tsetung arkadaş tarafından formüle edilmişti. Bu tez, Çin Komünist Partisi'nin, gerek sağ oportünizme, gerek "sol" oportünizme karşı iki cephede verdiği uzun savaşımda kazandığı deneyimleri özetler.

Bu tez, yani marksizm-leninizmin evrensel gerçeğini kendi ülkemizdeki devrimin somut pratiğiyle bütünleme tezi, iki yönlüdür. Bir yandan, marksizm-leninizmin evrensel gerçeğine daima bağlı kalmak zorunludur, çünkü, tersi durumda sağ oportünizm hatasına düşülür; öte yandan, daima gerçek yaşamdan hareket etmek, yığınlarla sıkı bağlar kurmak, yığın savaşımının deneyimlerini sürekli olarak özetlemek ve yapılan işleri pratikte kazanılan deneyimlerin ışığında incelemek zorunludur; çünkü tersi durumda dogmatizm hatasına düşülür.

Marksizm-leninizmin evrensel gerçeğine niçin bağlı kalmalıyız? Marksizm-leninizmin temel ilkelerine niçın bağlı kalmalıyız? Lenin şöyle der:

> Marksist doktrin her bakımdan güçlüdür, çünkü doğrudur. Tam ve tutarlıdır, insanlara batıl inançların, gericiliğin ya da burjuva baskısını savunmanın herhangi bir biçimiyle bağdaşmayan, bütünlüğü olan bir dünya görüşü sağlar.[223]

Marksizm-leninizmin evrensel gerçeği, yani onun temel ilkeleri, hayal gücünün ürünleri ya da öznel kuruntular değildirler; bunlar, savaşım tarihinin tümü içinde insanlığın deneyimlerini özetleyen, uluslararası proleter savaşımının deneyimlerini özetleyen bilimsel vargılardır.

Bernstein'den buyana, her türden revizyonist ve

---

[223] Lenin, "Marksizmin Üç Kaynağı ve Üç Öğesi" **Marx, Engels, Marxism,** F.L.P.H., Moskova, 1951, s. 78. [**Karl Marx ve Doktrini,** Bilim ve Sosyalizm Yayınları, Ankara, Şubat 1990, 3. baskı, s. 61.]

oportünistler, marksizmin evrensel gerçeğinin eskimiş olduğunu ileri sürebilmek için yeni değişmeleri ve yeni durumları bir bahane olarak kullanmışlardır. Ama, yüz yıldan daha fazla bir zamandır, dünyadaki olaylar, her yerde, marksizm-leninizmin evrensel gerçeğinin geçerli olduğunu tanıtlamıştır. Bu gerçek, hem Batı, hem de Doğu için geçerlidir; yalnız Büyük Ekim Devrimi'yle değil, Çin devrimi ve öteki ülkelerdeki bütün muzaffer devrimlerle de doğrulanmıştır; yalnız Amerika ve Avrupa kapitalist ülkelerindeki işçi sınıfı hareketlerinin tüm geçmişiyle değil, Asya, Afrika ve Latin Amerika'nın birçok ülkelerinde süregelmekte olan büyük devrimci savaşımlarla da doğrulanmıştır.

Lenin, 1913 yılında "Karl Marx'ın Doktrininin Tarihsel Yazgısı" adlı yazısında, marksizmin doğuşundan buyana, dünya tarihinin her döneminin "marksizmi yeniden doğruladığını ve ona yeni zaferler getirdiğini; ama tarihin önümüzdeki döneminde, proletaryanın doktrini olarak marksizmi daha da büyük bir zaferin beklediğini"[224] yazıyordu.

Lenin, 1922 yılında "Militan Materyalizmin Önemi Üzerine" başlıklı yazısında da şöyle der:

> ... Marx ... [diyalektiği] o kadar iyi uygulamıştır ki, şimdi Doğu'da (Japonya'da, Hindistan'da ve Çin'de) yeni sınıfların —yani, dünya nüfusunun çoğunluğunu oluşturan ve bugüne dek tarihsel pasifliklerı ve uyuşuklukları Avrupa'nın birçok ileri ülkesindeki kokuşma ve çürümenin nedeni olan yüzmilyonlarca insanın— yaşama ve savaşıma uyandıkları her gün, yeni sınıfların ve halkların yaşama uyanışlarındaki her gün, marksizmi yeniden doğrulamaktadır.[225]

Ve, son yirmi-otuz yılın olayları da Lenin'in vardığı sonuçları doğrulamıştır.

1957 Moskova Deklarasyonu, tarihsel deneyimlerimizi özetlemekte ve sosyalizm yolunda ilerleyen ülke-

---

[224] Aynı yapıt, s. 88 [s. 135-136.]

[225] Aynı yapıt, s. 559-560 [s. 137.]

lere evrensel olarak uygulanabilecek başlıca yasaları ortaya koymaktadır. Deklarasyonda belirtilen genel yasalardan ilki şudur: "Özünü marksist-leninist partinin oluşturduğu işçi sınıfını, çalışan yığınları, proletarya devriminin şu ya da bu biçimini gerçekleştirmeye, proletarya diktatörlüğünün şu ya da bu biçimini kurmaya yöneltmesi." Togliatti'yle öteki arkadaşların "sosyalizme giden İtalyan yolu" dedikleri şey, işte bu en temel ilkenin, proletarya devrimi ve proletarya diktatörlüğü ilkesinin terkedilmesi ve Moskova Deklarasyonu'nun yeniden doğruladığı bu temel yasanın yadsınmasıdır.

Marksizm-leninizmin evrensel gerçeğine ve temel ilkelerine karşıçıkanlar, kaçınılmaz olarak tüm marksist-leninist dünya görüşüne de karşıçıkmakta ve "onun başlıca teorik temelini —diyalektiği, yani tarihsel gelişmenin her şeyi kapsadığını ve çelişmelerle dolu olduğunu gösteren doktrini— baltalamaktadırlar."[226]

Moskova Deklarasyonu, marksist-leninist dünya görüşüyle ilgili olarak şunları belirtmektedir:

> Marksizm-leninizm teorisi diyalektik materyalizmden kaynaklanır. Bu dünya görüşü, doğanın, toplumun ve insan düşüncesinin gelişmesinin evrensel yasasını yansıtır. Geçmiş için de, bugün için de, gelecek için de geçerlidir. Diyalektik materyalizmin karşısında metafizik ve idealizm yer alır. Marksist politik parti, sorunları incelerken diyalektiğe ve materyalizme dayanmazsa, bunun sonucu tek yanlılık ve öznelcilik, insan düşüncesinin duruklaşması, yaşamdan kopması, nesnelerin ve olguların gerekli çözümlemesini yapma yeteneğinin yitirilmesi, revizyonist ve dogmatik hataların ve politik hataların işlenmesi olur. Diyalektik materyalizmin pratik çalışmaya uygulanması, parti görevlilerinin ve geniş halk yığınlarının marksizm-leninizm ruhu içinde eğitilmesi, komünist ve işçi partilerini bekleyen âcil bir görevdir.

---

[226] Lenin, "Marksizmin Tarihsel Gelişiminin Bazı Özellikleri", aynı yapıt, s. 294 [s. 126.]

Bugün, Moskova Deklarasyonu'nun bu son derece önemli tezini en büyük bir aşağılamayla ele alan ve marksist-leninist dünya görüşünün karşısına çıkan kimseler var. Bu kişiler, materyalist diyalektikten nefret etmekte ve bunu "ikili bir yaklaşım" ve bir "skolastik felsefe" olarak niteleyerek bir yana atmaktadırlar. Bunlar tıpkı, "Hegel'i işi bitmiş' sayıp, kendileri Hegel'inkinden bin kez daha âdi ve pespaye bir idealizm va'zettikleri halde, diyalektiğe, küçümseyerek omuz silken"[227] eski-kuşak revizyonistler gibidirler.

Marksist-leninist dünya görüşü, elbette ki, revizyonizme olduğu kadar dogmatizme de karşıdır.

Biz, marksizm-leninizmin evrensel gerçeğine bağlı kalarak, dogmatizme karşıdurmalıyız; çünkü dogmatizm gerçek devrimci pratikten kopmuştur ve marksizm-leninizmi cansız bir formül olarak kabul etmektedir.

Marksizm-leninizm canlılık doludur ve yenilmesine olanak yoktur. Çünkü o, devrimci pratikten doğar ve devrimci pratik içinde durmadan yeni dersler çıkararak ve dolayısıyla durmadan kendisini zenginleştirerek gelişir.

Lenin, marksizmin en yüksek bilimsel kesinlikle devrimci ruhu birleştirdiğini sık sık yinelemiştir. Şöyle der Lenin:

> Şeylerin ve evrimin izlediği nesnel yolun nesnel koşullarının çözümlenmesinde tam bir bilimsel sağlamlık, yığınların devrimci enerjisinin, yaratıcı devrimci dehasının ve devrimci insiyatifinin önemini, ve elbette ki aynı zamanda, bu sınıfları keşfetmek onlarla ilişki kurmak yeteneğinde olan bireylerin, grupların, örgütlerin ve partilerin önemini kesinlikle kavramanın yetkin bir bileşimini temsil etmesi bakımından marksizm, bütün öteki sos-

---

227 Lenin, "Marksizm ve Revizyonizm", **Seçilmiş Yapıtları,** Moskova, cilt 1, bölüm 1, s. 89 [**Karl Marx ve Doktrini,** Bilim ve Sosyalizm Yayınları, Ankara, Şubat 1990, s. 100.]

yalist teorilerden ayrılır.[228]

Lenin burada, marksizm-leninizmin evrensel gerçeğine bağlı kalmamız, ve aynı zamanda, devrimci pratikten ve halk yığınlarından kopmuş olan dogmatizme karşıdurmamız gerektiğini kesin bir dille ortaya koymaktadır.

Mao Tsetung arkadaşın, marksizm-leninizmin evrensel gerçeğine bağlılıkla, dogmatizme karşıkonması arasındaki ilişki konusunda yaptığı açıklama, Lenin'in görüşüyle tam bir uygunluk halindedir. Mao Tsetung arkadaş, bilme sorununda şöyle der:

> İnsanın bilme sürecindeki sıraya göre bireysel ve tek tek şeylerin bilgisinden, şeylerin genel bilgisine doğru daima derece derece bir genişleme vardır. İnsan ancak, birçok şeylere özgü nitelikleri öğrendikten sonradır ki, genellemelere gidebilir ve şeylerin ortak niteliğini bilebilir. İnsan bu ortak niteliği öğrenince, bu bilgisini yolgösterici olarak kullanır ve henüz incelenmemiş ya da iyice incelenmemiş olan çeşitli somut şeyleri incelemeye girişir ve bunların her birinin özel niteliğini bulur; ancak böylelikle, şeylerin ortak niteliği üzerine bilgisini genişleterek zenginleştirebilir ve bu bilginin olduğu yerde donup kalmasını önleyebilir.[229]

Dogmatiklerin hatası, marksizm-leninizmin evrensel gerçeğini, yani marksizm-leninizmin temel ilkelerini, olduğu yerde donup kalmış bir şeye indirgemek istemeleridir.

Dogmatikler marksizm-leninizmi bir başka yoldan da tahrif ediyorlar. Kendilerini gerçeklerden koparak, soyut, boş formüller icat ediyorlar, ya da başka ülkelerin deneyimlerini mekanik bir biçimde aktararak bunu yığınlara kabul ettirmeye çalışıyorlar. Onlar böylelikle, yığınların savaşımını felce uğratıyorlar ve bu

---

228 Lenin, "Boykota Karşı", **Seçilmiş Yapıtları,** International Publishers, New York, cilt 3, s. 414.

229 Mao Tsetung, "Çelişme Üzerine", **Seçilmiş Yapıtları,** cilt 1, [**Teori ve Pratik,** Sol Yayınları, Ankara, Temmuz 1975, 5. Baskı, s. 40].

savaşımın istenen sonuca varmasını engelliyorlar. Yeri, zamanı ve koşulları hesaba katmadan, inatla tek bir savaşım biçimine sarılıyorlar. Dogmatikler, yığınların devrimci hareketinin her ülkede son derece karmaşık biçimler aldığını ve gerekli bütün savaşım biçimlerinin aynı anda ve birbirlerini tamamlayacak biçimde kullanılması zorunluluğunu kavrayamıyorlar; durum değiştiği zaman eski savaşım biçimlerinin yerine yenilerinin konması, ya da eski biçimlerin yeni bir özle doldurulması zorunluluğunu kavrayamıyorlar. Dolayısıyla, sık sık, kendilerini yığınlardan ve potansiyel olarak varolan bağlaşıklarından koparark sekterlik hatasına düşüyorlar, ve yine sık sık, pervasızca hareket ederek maceracılık hatasına düşüyorlar.

Bir partinin yönetici kadrosu dogmatizm hatasına düştüğü zaman, gerçek devrimci hareketin yasalarını kavrayamaz. Böyle bir parti, teori alanında ölü hale gelmeye, taktik alanında da her türlü hatayı yapmaya mahkûmdur. Böyle bir partinin, ülkesindeki devrimci halk hareketini zafere götürmesi olanaksızdır.

Çin Komünist Partisi içinde dogmatizme karşı verilen savaşım sırasında, Mao Tsetung arkadaş, marksizm-leninizmin evrensel gerçeğini Çin devriminin somut pratiğiyle bütünleme zorunluluğu üzerinde önemle durmuş, marksist-leninist tutumun, çevrenin sistemli ve kapsamlı bir biçimde araştırılıp incelenmesinde marksist-leninist teori yönteminin kullanılmasını gerektirdiğini belirtmiştir. Mao Tsetung arkadaş şöyle demiştir:

> Bu tutum sayesinde, marksizm-leninizm teorisi bir amaçla incelenir; yani marksist-leninist teoriyi Çin'deki devrim hareketiyle bütünlemek, ve, Çin devriminin teorik ve taktik sorunlarını çözümleyecek tutumu, görüşü ve yöntemi bu teoriden çıkarmak amacıyla incelenir. Oku hedefine göndermektir bu. "Hedef" Çin devrimidir, "ok" da marksizm-leninizm. Biz Çin komünistleri daima bu oku araırız, arıyoruz; çünkü Çin devrimi hedefini, Doğu

devrimi hedefini vurmak istiyoruz. Böyle bir tutum takınmak, gerçeği olgulardan çıkarmaktır. "Olgular" nesnel olarak varolan şeylerin tümüdür, "gerçek" bunların iç ilişkileri, yani onları yöneten yasalardır, "çıkarmak" da incelemek demektir. Biz ülkenin, eyaletin, bölgenin, ya da yörenin iç ve dış koşullarından hareket etmeliyiz ve eylem kılavuzumuz olarak, hayali bir yana bırakıp onların içlerinde varolan yasaları bulup çıkarmalıyız; yani çevremizde ortaya çıkan olayların iç ilişkilerini bulmalıyız. Bunu yapmak için de, nesnel hayal gücüne, geçici heveslere, cansız kitaplara değil, nesnel olarak varolan olgulara dayanmalıyız; malzemeyi ayrıntılarıyla ele alarak, marksizm-leninizmin genel ilkelerinin kılavuzluğunda, bu malzemeden doğru sonuçlar çıkarmalıyız.[230]

Çin Komünist Partisi'nin tarihi, Çin devriminin tarihi, marksizm-leninizmin evrensel gerçeğinin Çin devriminin somut pratiğiyle gitgide daha fazla bütünlenmesi tarihidir. Böyle bir bütünlenme olmaksızın Çin devriminin başarıya ulaşması düşünülemezdi.

## İLKE VE ESNEKLİK

"Tek doğru politika, ilkeye dayanan politikadır." Lenin'in koyduğu ünlü kuraldır bu. Marksizmin her türlü revizyonist ve oportünist akımın üstesinden gelebilmesi ve uluslararası işçi sınıfı hareketi içinde egemen duruma gelebilmesi, tamamen, Marx ve Engels'in ilkeye dayanan politikada diretmeleriyle mümkün olmuştur. Leninizmin de her türlü revizyonist ve oportünist akımın üstesinden gelmeyi sürdürmesi Ekim Devrimi'ni zafere götürmesi ve çağımızın uluslararası işçi sınıfı hareketi içinde egemen olması, Lenin'in ve onun arkasından Stalin'in, Marx ve Engels'in davasını ileri götürerek, ilkeye dayanan politikada diretmeleriyle mümkün olmuştur.

---

230 Mao Tsetung, **Çalışmamızda Reform,** F.L.P., Pekin, 1962, s. 8-9.

İlkeye dayanan politika ne demektir? Bu, ortaya koyduğumuz ve kararlaştırdığımız politikanın, proletaryanın sınıf açısına, proletaryanın temel çakarlarına, marksizm-leninizm teorisine ve temel marksist-leninist görüş açısına dayanması demektir. Proletaryanın partisi, dikkatini kısa erimli çıkarlarla sınırlamamalı, rüzgâre göre yelken açmamalı ve temel çıkarları hiçbir zaman unutmamalıdır. Proletaryanın partisi, yalnızca, olayların günlük değişmelerine boyuneğerek bugün bir şeyi yarın bir başka şeyi kabul edip savunmamalı, ilkeleri birer mal gibi işportaya çıkarmamalıdır. Başka bir deyişle, proletaryanın partisi, kendisini ideolojik ve politik bakımdan bütün öteki sınıflardan ve onların politik partilerinden —yalnız toprak sahiplerinden ve burjuvaziden değil, küçük-burjuvaziden de— ayrı tutarak, politik bağımsızlığını korumalıdır. Marksist-leninistler, parti içinde, kendileri ile proleter olmayan ideolojinin çeşitli tonlarını yansıtan sağ ve "sol" oportünistler arasında bir sınır çizgisi çekmelidirler.

Bazı kişiler, daha dün, Moskova Deklarasyonu ile Moskova Bildirisi'nde ortaya konmuş olan temel devrimci ilkeleri onayladıklarını dile getirerek, bu iki belgeye imzalarını koydukları halde, bugün bu ilkeleri ayaklar altında çiğniyorlar. Bu kişiler, Yugoslav Komünistleri Birliği liderlerinin marksizm-leninizme ihanet ettiklerini kabul ederek Moskova Bildirisi'ni imzaladıktan hemen sonra, gerisin geriye döndüler ve titocu dönekleri sevgili kardeşleri gibi bağırlarına bastılar. Bu kişiler, *"Amerikan emperyalizminin dünya gericiliğinin en büyük siperi ve uluslararası jandarma olduğunu, bütün dünya halklarının can düşmanı durumuna geldiğini"* kabul ettiler, ama hemen arkasından, insanlığın yazgısının, iki devletin, Amerika Birleşik Devletleri ile Sovyetler Birliği'nin yöneticileri arasındaki "işbirliği"ne, "karşılıklı güven"e ve "anlaşma"ya bağlı olduğunu ileri sürdüler; Deklarasyon ve Bildiri'nin kardeş partiler ve ülkeler arasındaki ilişkilere yolgösteren ilkeleri üzerinde birleştiler, ama bu ilkeleri çok geçmeden he-

men terkettiler, ve, kendi parti kongrelerinde de açıktan ve kasıtlı olarak, bir başka kardeş partiyi ve ülkeyi suçlama yolunu tuttular. Bu kişiler, kardeş partiler arasındaki ideolojik ayrılıkların ekonomik alana ve devletlerarası ilişkilere bulaştırılmasına asla izin vermeyecekleri yollu lâflar etmelerine karşın, kardeş partiler arasında yapılmış pek çok ekonomik ve teknolojik sözleşmeyi alçakça yırtıp attılar ve hattâ bir kardeş partiyle diplomatik ilişkilerini resmen kesecek kadar ileri gittiler. Bu kişiler, Deklarasyon'da ve Bildiri'de revizyonizmin uluslararası işçi sınıfı hareketi içinde başlıca tehlikeyi oluşturduğunu kabul ettiler, ama hemen arkasından, "dogmatizmin başlıca tehlike olduğu" düşününü dörtbir yana yaydılar vb. vb.. Onların bu hareketlerinde herhangi bir ilke var mı? Politikaları ne gibi bir ilkeye dayanıyor?

Proletaryanın partisi, ilkeye dayanan politikaya bağlı kalırken, esneklik de göstermelidir. Devrimci savaşımda değişen koşullara kendini uydurmamak ve kestirme olmayan ilerleme yollarını reddetmek yanlıştır. Bu konuda marksist-leninistlerle oportünistler ve revizyonistler arasındaki fark, birincilerin ilkeye dayanan politikalarını yürütmede esneklikten yana olmaları, ikincilerinse ilkeye dayanan politikanın terkedilmesi demek olan sözümona bir esneklik uygulamalarıdır.

İlkeye dayanan esneklik oportünizm değildir. Tersine, kişi, belirli koşulların ışığında ve ilkelere bağlı kalarak, gerekli esnekliği göstermesini bilmez ve eylemini duruma uydurmazsa oportünist hatalara düşebilir, ve bu yüzden devrimci savaşıma beklenmedik zararlar getirebilir.

Esnekliğin uygulanmasında, uzlaşma önemli bir sorundur.

Marksist-leninistlerin uzlaşma sorununa yaklaşımları şöyledir: Onlar, devrimin çıkarlarına hizmet eden gerekli uzlaşmaları, yani ilkeye dayanan uzlaşmaları hiçbir zaman reddetmezler; ama ihanete varan bir uz-

laşmaya, yani ilkesiz bir uzlaşmaya da asla yanaşmazlar.

Lenin şöyle der:

> Marx ve Engels'in bilimsel sosyalizmin kurucuları olarak kabul edilmeleri boşuna değildir. Onlar her türlü lâf ebeliğinin amansız düşmanıydılar. Bize sosyalizmin sorunlarını (sosyalist taktik sorunları da içinde) bilimsel olarak koymayı öğrettiler. Ve 1870'lerde Engels, Fransız Blankistlerinin, Komün'den sonra iltica edenlerin devrimci manifestosunu çözümlediği zaman, onların "uzlaşma yok" biçimindeki yüksekten atan beyanlarının boş bir tümce olduğunu, sözünü sakınmadan açıkça söylemişti. Uzlaşma reddedilmemelidir. Sorun, koşulların bazan en devrimci sınıfın en devrimci partisini bile kabule zorladığı bütün uzlaşmalardan geçerek, işçi sınıfının ve onun örgütlenmiş öncüsü olan komünist partisinin devrimci taktiklerini ve örgütünü, devrimci bilinç, kararlılık ve hazırlıklılığını koruyabilmek, güçlendirebilmek, çelikleştirebilmek ve geliştirebilmektir.[231]

Olgulardan gerçeği bulup çıkarmaya çalışan bir marksist-leninist parti, nasıl olur da hiçbir ayrım gözetmeksizin her türlü uzlaşmayı reddeder? *Hongqi* gazetesinin 1963 yılında yayınlanan sayısında *Marksizm ve Modern Revizyonizm* konusunda çıkan başyazısında şöyle deniliyordu:

> Uzun devrimci savaşımımız sırasında, biz Çin komünistleri, iç ve dış düşmanlarımızla birçok durumlarda uzlaşmalara vardık. Örneğin, gerici Çan Kay-şek kliğiyle bir uzlaşmaya vardık. Kore'ye yardım etmek ve Amerikan saldırısına direnmek için giriştiğimiz savaşımda, Amerikan emperyalizmiyle de bir uzlaşmaya vardık.

Yazı şöyle sürdürülüyordu:

> Biz Çin komünistlerinin farklı türde uzlaşmalar a-

231 Lenin, "Uzlaşmalar Üzerine", **Bütün Yapıtları**, 4. Rusça baskısı, Moskova, cilt 30, s. 458.

rasında bir ayrım yapmamız, halkın davası ve dünya barışı yararına olanları kabul ederek, ihanet niteliğinde olanlara karşıkoymamız, Lenin'in öğretilerine elifi elifine uygundur. Bugün maceracılık, yarın teslimiyet politikası hatası işleyenlerin, troçkizm ya da maskeli troçkizm ideolojisine sahip oldukları apaçık ortadadır.

Bilindiği gibi Troçki, bütün Rus devrimi tarihinde ve Sovyet sosyalizminin kuruluşu tarihinde olduğu gibi, Brest-Litovsk Antlaşmasıyla ilgili olarak da son derece aşağılık bir rol oynamıştır. Troçki temel sorunların tümünde Lenin'e ve leninizme karşıdurmuştur. Sosyalist devrimin ve sosyalist kuruluşun ilk önce tek bir ülkede zafer kazanabileceğini yadsımıştır. Devrimci strateji ve taktik sorunlarında herhangi bir ilkeye sahip olmayışı, onu bazan "sol" maceracılık, bazan da sağ teslimiyet politikası hatasına götürmüştür. Brest-Litovsk Antlaşması olayında, önce bir maceracı politikada körükörüne direnmiş, sonra da Lenin'in yönergesini çiğneyerek, Brest-Litovsk Antlaşmasını imzalamayı reddetmiş ve aynı zamanda Almanlara, Sovyet Cumhuriyeti'nin savaşa ve seferberliğe son vermeye hazırlandığı yollu, ihanete varan bir beyanda bulunmuştur. Alman saldırganları da bunun üzerine büsbütün küstahlaşmışlar ve daha da ağır koşullar öne sürmüşlerdir. Brest-Litovsk sorununda troçkizm buydu işte.

Şimdi bazı kişiler, Küba olaylarıyla Brest-Litovsk Antlaşması olaylarını, nitelik bakımından tamamen farklı oldukları halde, bunları aynı sepete koymakta bir tarihsel yakıştırma yaparak kendilerini Lenin'e benzetmekte ve bir başka ülkenin egemenliğinin feda edilmesine karşıkoyanları da troçkistler olarak damgalamaktadırlar. Bundan daha gülünç bir şey olamaz.

Lenin, Brest-Litovsk Antlaşmasının imzalanmasını isterken tamamen haklıydı. Ve, amacı Ekim Devrimi'nin zaferini pekiştirmek için zaman kazanmaktı. Mao Tsetung arkadaş, 1936'da yazdığı "Çin'in Devrimci Savaşında Strateji Sorunları" adlı yazısında "sol" opor-

tünizm hatalarını şiddetle eleştirmiştir. Mao, Brest-Litovsk Antlaşmasıyla ilgili olarak şöyle der:

> Rus Bolşevikleri, Ekim Devrimi'nden sonra "Sol Komünistler"in görüşlerine uyarak, Almanya ile barış antlaşması imzalamayı reddetmiş olsalardı, yeni doğmuş Sovyetler bir erken ölüm tehlikesiyle karşılaşırlardı.[232]

Olaylar Lenin'in uzakgörüşlülüğünü doğruladı ve Brest-Litovsk Antlaşması'nın devrimci bir uzlaşma olduğu anlaşıldı.

Gelelim Küba olaylarına. Bu bambaşka bir hikâyedir. Küba olaylarında, Küba halkı ve onun önderleri, anayurtlarının egemenliğini savunmak için ölünceye dek savaşmakta kararlıydılar; büyük bir kahramanlık ve ilkelere bağlılık gösterdiler. Ne maceracılık hatasına düştüler, ne de teslimiyet politikası hatasına. Ama Küba olayları sırasında bazı kişiler, önce maceracılık hatasına, sonra da, Küba halkının, egemenliğini feda etmesi demek olan onur kırıcı koşulları kabul etmesini isteyerek teslimiyet politikası hatasına düştüler. Bu kişiler, Lenin'in Brest-Litovsk Antlaşması konusunda vardığı sonucu örnek göstererek kendi hatalarını örtbas etmek istediler, ama bu beceriksizce bir elçabukluğu oldu, çünkü böylece, kendilerini büsbütün açığa vurdular.

Liu Şao-çi arkadaş, Çin Komünist Partisi'nin 7. Kongresinde yaptığı konuşmada, ilke ile esneklik arasındaki ilişkiyi, Çin devrimi deneyimine dayanarak, şu sözlerle açıklamıştır:

> Bizim esnekliğimiz kesin ilkelere dayanır. İlkesiz esneklik, ilkeleri aşan ödün ve uzlaşmalar, ilkede muğlaklık ya da karışıklık tamamen yanlıştır. Politikada ya da taktik bütün değişmelerin ölçütü ya da ölçüsü, parti ilkesidir. Parti ilkesi, esnekliğin ölçütü ve ölçüsüdür. Örneğin, halkın en büyük çoğunluğunun en büyük çıkarları uğrunda savaşmak değişmez ilkelerimizden biridir. Bu değişmez ilke, politikada ya da taktikteki bütün değişmelerin doğ-

---

232 Mao Tsetung, **Seçilmiş Askerî Yazıları,** F.L.P., Pekin, s. 117.

ruluğunu değerlendirmekte kullanılan ölçüt ya da ölçüdür. Bu ilkeye uygun bütün değişmeler doğrudur; bununla çatışanlar yanlıştır.[233]

İlke ile esneklik arasındaki ilişki konusundaki görüşümüz budur ve biz bunun marksist-leninist görüş olduğuna inanıyoruz.

## *VIII. BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ, BİRLEŞİNİZ!*

"Bütün ülkelerin işçileri, birleşiniz!" Marx ve Engels'in yüzyıldan fazla bir zaman önce dile getirdikleri bu yüce çağrı, dünya proletaryasına yolgösterici ilke olarak sonsuza dek kalacaktır.

Çin Komünist Partisi, uluslararası komünist hareketin birliğini korumayı kutsal bir görev saymış ve bu birliği daima savunmuştur. Biz, bu tutumumuzu, 27 Ocak 1963 tarihli *Renmin Ribao*'nun başyazısında bir kez daha doğruladık:

> Gerçek bir birlik mi, yoksa yalancı bir birlik mi olmalıdır? Birlik, hangi temel üzerinde olmalıdır? Moskova Deklarasyonu ve Moskova Bildirisi temeli üzerinde mi birlik, yoksa Yugoslav revizyonist programı temeli üzerinde ya da bir başka temel üzerinde mi "birlik"? Başka bir deyişle, ayrılıklar giderilip birlik güçlendirilecek midir, yoksa ayrılıklar genişletilerek bölünme mi yaratılacaktır?
>
> Çin komünistleri, bütün marksist-leninistler ve bütün ilerici insanlar, birliğin korunmasını ve bir bölünmeye karşıkonmasını, gerçek birliğin sağlanmasını ve sahte bir birliğe karşıkonmasını, uluslararasıt komünist harekette birliğin ortak temelinin savunulmasını ve bu temelin baltalanmasına karşıkonmasını, sosyalist kampın ve uluslararası komünist hareketin birliğinin Moskova Deklarasyonu ve Moskova Bildirisi temeli üzerinde korunmasını ve güçlendirilmesini istemektedirler.

---

233 Liu Şao-çi, **Parti Üzerine.**

Çin Komünist Partisi'nin, uluslararası komünist hareketin birliği sorununda sarsılmaz tutumu budur.

Bazı kişiler, Çin Komünist Partisi'ne ve öteki kardeş partilere karşı bir dizi gülünç saldırıya giriştikten sonra, şimdi birdenbire "birlik"ten dem vurmaya başladılar. Ama onların birlik dedikleri şey, başkalarına sövmede kendilerini serbest saydıkları halde, başkalarının kendileriyle tartışmaya girişmesine izin vermemelerinden ibarettir. "Açık tartışmalara son vermek"ten kastettikleri şey de, başkalarına istedikleri gibi saldırmada kendilerini serbest saydıkları halde, başkalarının kendilerine gereken yanıtı vermelerini yasaklamaktır. Bu kişiler birlikten sözederlerken, birliği baltalamayı sürdürüyorlar; açıktan tartışmalara son vermekten sözederlerken, açıktan saldırıları sürdürüyorlar. Dahası, saldırdıkları kimselerin ağızlarını açmaları halinde, "onlara karşı kesin savaşımı sürdürmenin, hattâ savaşımı şiddetlendirmenin zorunlu olacağı" yollu tehditler savuruyorlar.

Ama Tito kliği sözkonusu olunca, bu kişiler, gerçekten birlik peşinde koşuyorlar. Onların istediği, uluslararası komünist hareketin birliği değil, Tito kliğiyle birliktir. Onların istediği, Tito kliğince temsil edilen modern revizyonizm temeli üzerinde, ya da belirli kişilerin değneğinin gösterdiği yönde birliktir, marksizm-leninizm temeli üzerinde, Moskova Deklarasyonu ile Moskova Bildirisi temeli üzerinde birlik değil. Şu halde, onların birliği, uygulamada, bölünmenin takma adıdır. Bu kişiler, bölücülük çalışımlarını örtmek için birliği bir sis perdesi olarak kullanmaktadırlar.

Revizyonizm, işçi aristokrasisinin çıkarlarını ve dalayısıyla gerici burjuvazinin çıkarlarını temsil eder. Revizyonist akımlar, proletaryanın, halk yığınlarının ve bütün ezilen halkların ve ulusların çıkarlarına aykırıdır. Marksizm-leninizm, Bernstein'dan buyana, sürekli olarak revizyonist ve oportünist akımların saldırılarına hedef olmuştur; ve bu akımların her biri ortalıkta göründükleri zaman daima karışıklıklara yolaçmışlardır.

Ama tarih, marksizm-leninizmin, halkın en büyük çoğunluğunun en yüksek çıkarlarını temsil ettiğini ve yenilmez olduğunu doğrulamıştır. Devrimci marksizm-leninizme karşıçıkan bütün revizyonistler ve oportünistler, gerçeğin karşısında birbiri ardından yıkılmışlar ve halkların aşağılamalarına hedef olmuşlardır. Bernstein tam bir bozguna uğramıştır; Kautsky, Plehanov, Troçki, Buharin, Çen Tu-hsiu, Browder ve ötekiler de aynı biçimde bozguna uğramışlardır. Bugün devrimci marksizm-leninizme yeni saldırılara girişenler de tıpkı onlar gibi küstah ve gururlu görünüyorlar. Ama, her türlü uyarmaya kulak tıkamayı sürdürürler ve yanlış yolda yürümekte direnirlerse, sonlarının eski revizyonistlerle oportünistlerinkinden farklı olmayacağı kesinlikle söylenebilir.

Bugün, birsürü namussuzca hileye başvurarak, dedikodu yaparak, çamur atarak ve nifak tohumları ekerek bir bölünme yaratmak için canla başla çalışan kimseler var. Ama dünya halklarının ezici çoğunluğu uluslararası komünist harekette birlik istemekte ve bir bölünmeye karşıçıkmaktadır. Bazı kişilerin, bir bölünme yaratma, Çin Komünist Partisi'ne ve öteki kardeş partilere saldırma, ve, sosyalist kampın ve uluslararası komünist hareketin birliğini baltalama çalışımları dünya halklarının ezici çoğunluğunun isteklerine aykırı düşmekte ve büyük bir hoşnutsuzluk uyandırmaktadır. Halklar, onların sahte birlik taktiklerini ve gerçek bölücülüklerini gayet iyi görebilmektedir. Tarihsel bakımdan, marksizm-leninizme ihanet etmiş bölücülerden hiçbirinin sonu iyi olmamıştır. Biz, bir bölünme yaratma çabasında olanlara, "uçurumun eşiğinde dizginlere asılmalarını" salık vermiştik, ama bazı kişiler uyarmalarımıza kulak asmak niyetinde değiller. Onlar uçurumun "eşiğinde" olmadıklarına ve "dizginlere asılma"nın zamanı gelmediğine inanıyorlar. Anlaşılan, bölücülük çalışımlarını sürdürmeye pek hevesliler. Varsınlar ortalığı karıştırmayı sürdürsünler öyleyse. Yığınlar ve tarih, onlar hakkında hükmünü verecektir.

Günümüzdeki uluslararası komünist hareket içinde bugün çok ilginç bir şey olmaktadır. Nedir bu ilginç olgu? Marksizm-leninizm gerçeğini tamamen bildiklerini ileri süren yiğit savaşçılar, o kadar şiddetle suçladıkları dogmatiklerin, sekterlerin, bölücülerin, nasyonalistlerin ve troçkistlerin kendi saldırılarına yanıt olarak yazdıkları yazılardan dehşete düşüyorlar. Bu yazıları kendi gazete ve dergilerinde yayınlamaya cesaret edemiyorlar. Fareler kadar ödlek olduklarından korkudan ödleri patlıyor. Kendi ülkelerindeki halkların bunları okumalarına izin vermeyi göze alamadıkları için, bu yazılara su sızdırmaz bir ambargo koymaya çalışıyorlar. Hattâ, bizim radyo yayınlarımızı, kendi halklarının dinlemesini önlemek için, güçlü radyo istasyonlarını harekete geçirerek baltalamaya çalışıyorlar. Gerçeği tamamen bildiklerini ileri süren sevgili dostlar ve arkadaşlar! Yazılarımızın yanlış olduğuna bu kadar güvenliyseniz niçin bütün bu yanlış yazıları yayınlayıp, ondan sonra da satır satır çürüterek, dogmatizm, sekterlik ve anti-marksizm-leninizm dediğiniz bu "münkirliğe" karşı halkınız içinde bir nefret uyanmasını sağlamıyorsunuz? Bunu yapacak cesareti niçin gösteremiyorsunuz? Bu kadar sıkı bir ambargo neden? Siz, gerçek'ten korkuyorsunuz. "Dogmatizm" dediğiniz heyula, yani gerçek marksizm-leninizm dünyada kolgeziyor ve sizi tehdit ediyor. Siz, halka inanmıyorsunuz, halk da size inanmıyor. Siz, yığınlardan kopmuş durumdasınız. Gerçek'ten korkmanız ve korkunuzu gülünç boyutlara çıkarmanız da bu yüzden. Dostlar, arkadaşlar! Erkekseniz, çıkın ortaya! Bırakın tartışmada her iki taraf da, öteki tarafın kendisini eleştirdiği bütün yazıları yayınlasın, bırakın kendi ülkelerinizdeki halklar ve tüm dünya görsün ve kimin doğru, kimin yanlış olduğuna karar versin. Bizim yaptığımız budur, sizin de bu yolu tutacağınızı umarız. Biz, sizin yazdığınız her şeyi olduğu gibi yayınlamaktan korkmuyoruz. Bize karşı küfürlerle dolu olan bütün "şaheser"lerinizi yayınlıyoruz. Sonra da onları ya satır satır, ya da başlıca noktalarını ele alarak çürütü-

yoruz. Bazan da tek sözcükle yanıtlamaksızın yayınlıyor ve kararı okuyuculara bırakıyoruz.

Dürüst ve makûl tutum bu değil midir? Siz, modern revizyonizmin üstadları! Sizin de aynı şeyi yapmaya cesaretiniz var mı? Erkekseniz, yaparsınız. Ama, suçluluk duygusu içinde ve haksız bir dava peşinde olduğunuz için, dıştan sert görünüp aslında yüreksiz olduğunuz için, dıştan boğalar kadar güçlü görünüp, aslında fareler kadar ödlek olduğunuz için buna cesaret edemeyeceksiniz. Biliyoruz ki, buna cesaret edemiyeceksiniz. Öyle değil mi? Yanıtlayın lütfen!

Çin Komünist Partisi, ayrılıkları gidermenin tek bir yolu olduğuna inanmaktadır. Bu yol, Moskova Deklarasyonu'nda ve Moskova Bildirisi'nde gösterilen yoldur. Yazımızın sonlarına yaklaşırken, Moskova Deklarasyonu'nda varılan en önemli sonuçlardan birini buraya aktarmak isteriz:

> Karşılıklı görüşmelerden sonra, toplantıya katılanlar, bugünkü koşullar altında, öncü işçiler arasında yapılacak ikili toplantıların ve bilgi alışverişinin yanısıra, günlük sorunları tartışmak, birbirlerinin deneyimlerini paylaşmak, görüşlerini öğrenmek ve ortak hedefler için, barış, demokrasi ve sosyalizm hedefleri için ortak savaşımda eylemlerini uyumlu hale getirmek üzere, komünist ve işçi partileri temsilcilerinin gerektikçe, yeni konferanslar düzenlemelerinin yararlı olacağı görüşüne vardılar.

Buraya, Moskova Bildirisi'nin, kardeş partiler arasındaki ilişkilere yolgösteren temel ilkeleriyle ilgili pasajlarını da aktarmak isteriz:

> Emperyalist gericiliğin, komünizmle savaşmak üzere kuvvetlerini birleştirdiği bir zamanda, dünya komünist hareketinin kararlılıkla pekiştirilmesi özellikle zorunludur. Birlik ve dayanışma, hareketimizin gücünü iki kat fazlasına çıkarır, ve bu, komünizmin yüce ülküsü yolunda zafer dolu ilerlemeler için ve düşmanın bütün saldırılarının etkin bir biçimde püskürtülmesi için sağlam bir güvencedir.

Dünyadaki bütün komünistler, marksizm-leninizmin yüce doktrininde ve onun gerçekleştirilmesi için ortak savaşımda birleşirler. Komünist hareketin çıkarları, her komünist partisinin, emperyalizme karşı, barış, demokrasi ve sosyalizm için savaşımın ortak görevleri konusunda, kardeş partilerin ulaştıkları görüş ve sonuçlara bağlılıkta birleşmelerini gerektirir.

İşçi sınıfı davası uğrunda savaşımın çıkarları, her komünist partisinin ve tüm dünya komünistlerinin yüce ordusunun saflarının her zamankinden daha da sıkı bir birliğe kavuşturulmasını ve aralarında istem ve eylem birliğini gerektirir. Dünya komünist hareketinde daha büyük bir birlik için, durmaksızın çalışmak her marksist-leninist partinin en yüksek enternasyonalist ödevidir.

Marksizm-leninizm ve proleter enternasyonalizmi ilkeleri temeli üzerinde dünya komünist hareketi birliğinin savunulması ve bu birliği baltalamaya yönelen her türlü eylemin önlenmesi; ulusal bağımsızlık, demokrasi ve barış savaşımının zaferi için, sosyalist devrim görevlerinin, ve, sosyalizmin ve komünizmin kuruluşu görevlerinin başarıyla tamamlanması için zorunlu bir koşuldur. Bu ilkelerin çiğnenmesi, komünizm güçlerine zarar verir.

Bütün komünist ve işçi partileri bağımsızdırlar ve eşit haklara sahiptirler; politikalarını, kendi ülkelerindeki özgül koşullara ve marksist-leninist ilkelere uygun olarak saptarlar ve birbirlerini desteklerler.

Bütün marksist-leninist partilerin enternasyonalist dayanışması olmaksızın, işçi sınıfı davasının herhangi bir ülkede başarıya ulaşması düşünülemez. Her parti, işçi sınıfına, kendi ülkesindeki emekçi halklara ve bir tüm olarak uluslararası işçi sınıfı ve dünya komünist hareketine karşı sorumludur.

Komünist ve işçi partileri, âcil sorunları tartışmak, deneyim alışverişinde bulunmak, birbirlerinin gö-

rüş ve düşünlerini öğrenmek, görüşme yoluyla ortak kararlara varmak ve ortak hedefler uğrunda savaşımda eylemlerini uyumlu hale getirmek için, gerekli gördükleri her zaman toplantılar yaparlar. Bir parti, bir başka kardeş partinin eylemleriyle ilgili bir sorunda çözüme ulaşmak istediği zaman, o partinin liderleri, ilgili partinin liderleriyle ilişki kurarlar, gerekirse aralarında toplantılar ve görüşmeler yaparlar.

Son yıllarda yapılan komünist partileri temsilcileri toplantılarının deneyim ve sonuçları, özellikle iki büyük toplantının —1957 Kasım'nda yapılan toplantıyla bu toplantının— sonuçları göstermektedir ki, bugünkü koşullar altında böyle toplantılar, görüş ve deneyim alışverişinin, marksist-leninist teoriyi ortaklaşa çabalarla zenginleştirmenin ve ortak amaçlar için savaşımda ortak bir tutum geliştirmenin en etkin biçimidir.

Bir yıl kadar önce, bir partinin kendi kongrelerinde, başka bir kardeş partiye açıktan saldırması olayından buyana, biz, kardeş partiler arasındaki farklılıkların Moskova Deklarasyonu'nda ve Moskova Bildirisi'nde ortaya konmuş olan ve buraya aktardığımız ilkelere ve yöntemlere göre çözümlenmesini birçok kez istedik. Bir kardeş partiye karşı açıktan ve tek yanlı saldırılara girişmenin, sorunların çözümünde yararlı olmayacağını, birliğe yararlı olmayacağını birçok kez belirttik. Biz, aralarında uyuşmazlıklar ya da farklılıklar olan kardeş partilerin, açık tartışmaya son vermeleri ve partilerarası görüşme yoluna dönmeleri gerektiğini ve özellikle ilk olarak saldırıya geçen partinin bu konuda insiyatifi ele alması gerektiğini ısrarla belirttik. Görüşümüz bugün de aynıdır.

1962 Nisan'ında, Çin Komünist Partisi Merkez Komitesi, bizim, sözkonusu kardeş partiye, bazı kardeş partilerin bir kardeş partiler toplantısı yapılması yolundaki önerisini yürekten desteklediğimizi, ve, ortak sorunları tartışmak üzere bütün ülkelerin komünist ve iş-

çi partileri temsilcilerinin bir toplantı yapmalarını düşünmenin yerinde olacağına inandığımızı belirtmişti.

Biz o zaman, kardeş partiler arasında bir toplantı yapılabilmesinin ve böyle bir toplantının başarıya ulaşabilmesinin, önceden birçok güçlüğün ve engelin yenilmesine ve geniş ölçüde hazırlık çalışmalarının yapılmasına bağlı olduğunu belirttik.

Biz o zaman, aralarında uyuşmazlıklar bulunan kardeş partilerin ve ülkelerin, bundan böyle, ilişkileri düzeltmek ve birliği eski haline getirmek yolunda, küçük de olsa, bazı adımlar atacaklarını ve böylelikle ortamı yumuşatarak, bir toplantının yapılması ve başarılı bir sonuca ulaşılması için gerekli koşulları hazırlayacaklarını umduğumuzu belirtmiştik.

Biz o zaman, ilgili kardeş partilerin, açık saldırılara girişmekten vazgeçmelerini istemiştik.

Biz o zaman, bazı kardeş partilerin, düşün alışverişinde bulunmak için gerekli olan ikili ya da çok yanlı görüşmeler yürütmelerinin de böyle bir toplantının başarısı yararına olabileceğini söylemiştik.

1962 Nisan'ında ilgili kardeş partiye sunduğumuz bu görüşler, tamamen makûldür ve Moskova Deklarasyonu'yla Moskova Bildirisi'nin kardeş partiler arasındaki farklılıkların çözümüyle ilgili hükümlerine elifi elifine uygundur. Biz bu görüşleri birçok kez açıkladık, şimdi de açıklıyoruz.

Son zamanlarda, bazı partilerin liderleri görüşlerimizi bir dereceye dek kabul ettiklerini belirttiler. Bu sözleri içtenlikle söylüyorlarsa ve hareketleri sözlerine uyacaksa, hiç kuşkusuz bu çok iyi bir şeydir. Bu bizim öteden beri umduğumuz şeydir.

Bizim görüşümüz odur ki, uluslararası komünist hareketin safları birleşmelidir; ve, bu saflar mutlaka birleşecektir!

Haykıralım:

Bütün ülkelerin işçileri, birleşiniz!

Bütün ezilen uluslar ve ezilen halklar, birleşiniz!

Bütün marksist-leninistler, birleşiniz!

Bu kitabın dizgi, baskı ve cilt işleri Ankara'da
Adalet basımevinde yapıldı

# bilim ve sosyalizm yayınları

Özellikle son yıllarda Doğu Avrupa ve Sovyetler Birliği'nde su yüzüne çıkan çalkantının niteliği nedir? Nasıl bir sürecin sonunda bu noktaya gelinmiştir? Sorun tarihsel boyutta tartışılırken, kuşkusuz bu olgunun gelişme sürecinin anlaşılmasında önemli yer tutan belgelere özellikle eğilmek kaçınılmaz olmaktadır. Bu kitap, 1960'larda dünya komünist hareketi içinde yürütülen geniş kapsamlı ideolojik tartışmada, tartışmanın bir ucunu oluşturan Çin Komünist Partisi'nin resmi görüşünü ve tezlerini içeriyor. Kitaptaki tezlerin daha objektif bir değerlendirmesi için, bu tartışmaları izleyen daha sonraki bir tarihte iki büyük komünist merkezin dünya kamuoyu önünde yaptıkları açık tartışmanın belgelerini içeren *"Pekin-Moskova Çatışması"*ndaki karşılıklı tezlerle birlikte ve bir tüm olarak incelenmesi gerekir. Dünya komünist hareketinin önündeki ve olası pek çok sorunun marksizm-leninizm temelinde tartışıldığı, tarafların birbirlerini marksizm-leninizm temelinde eleştirdiği bu belgeler, hareketin büyük bir çalkalanmayı yaşadığı, sorunların bambaşka konumlarda ele alındığı günümüzde, belki de şimdi çok daha güncel bir önem taşımaktadır.

FİYATI: 12.500.-TL